

UNIVERSITA KARLOVA V PRAZE

Katolická teologická fakulta
Katedra systematické teologie
Dogmatická teologie

Tomáš Novotný

ŽIVOT A DÍLO SILVESTRA MARIA BRAITA

Diplomová práce

Vedoucí práce: Benedikt Tomáš Mohelník OP, Th.D.

PRAHA 2008

Zvláštní poděkování bych chtěl věnovat svému vedoucímu práce prof. Benediktu Mohelníkovi, který mě vždy trpělivě doprovázel jednak svojí kvalifikovanou odborností a jednak svým povzbudivým humorem.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a v seznamu literatury a pramenů uvedl veškeré informační zdroje, které jsem použil.

V Praze dne 25.4.2008.....

Obsah

ÚVOD.....	6
1. ŽIVOT S. M. BRAITA	
1.1 Dětství a mládí.....	8
1.1.1 Studium v zahraničí a přijetí kněžského svěcení.....	9
1.2 20. a 30. léta	
1.2.1 Časopis Na hlubinu.....	10
1.2.2 Bratr.....	12
1.2.3 Kazatel.....	14
1.2.4 Cestovatel.....	15
1.2.5 Spolupracovníci a přátelé.....	16
1.2.6 Veselý dominikán.....	17
1.3 Válka a poválečná léta	
1.3.1 Válečné období.....	18
1.3.2 Zánik katolické revue Na hlubinu.....	19
1.3.3 Vězení.....	20
1.3.4 Poslední roky života.....	23
2. LITERÁRNÍ DÍLO S. M. BRAITA	
2.1 Redakční činnost a příspěvky v dobových časopisech	
2.1.1 Braitů a katolická revue Na hlubinu.....	26
2.1.2 Příspěvky v časopise Filosofická revue.....	29
2.1.3 Činnost v periodikách Výchledy, Katolický kazatel.....	32
2.2 Činnost S. M. Braitů v monografické literatuře	
2.2.1 Díla nauková	
2.2.1.1 Nauka o církvi v díle Církev, Studie apologeticko-dogmatická	
2.2.1.1.1 Uvedení do díla.....	34
2.2.1.1.2 Uvedení do chápání pojmu církve jako viditelného království Boží.....	35
2.2.1.1.3 Poselství a smysl království Božího, království Boží v Novém zákoně a rozličné stránky království Božího.....	35
2.2.1.1.4 Kristus založil církev.....	37
2.2.1.1.5 Kristus chtěl založit viditelnou náboženskou společnost – Církev a Kristus chtěl mít společnost viditelně zřízenou.....	37
2.2.1.1.6 Církev je hierarchické království Boží.....	38
2.2.1.1.7 Moc trestní, moc učitelská a moc kněžská.....	39

2.2.1.1.8	Pastýř království Božího – Skála Petrova.....	40
2.2.1.1.9	Věcný rozbor obrazů o Petrovi a církvi.....	40
2.2.1.1.10	Trvání Petrova pastýřského prvenství.....	41
2.2.1.1.11	Podstata církve.....	41
2.2.1.1.12	Podstatné vlastnosti církve.....	44
2.2.1.1.13	Známky pravé Kristovy církve.....	46
2.2.1.1.14	Církev a stát.....	46
2.2.1.2	Braitova kristologie.....	47
2.2.1.2.1	Kristus spása světa.....	47
2.2.1.2.2	Podstata křesťanství, Živé synovství Boží.....	49
2.2.2	<i>Homiletická literatura.....</i>	52
2.2.2.1	Eklesiologická tematika.....	52
2.2.2.2	Literatura věnující se otázce Ježíše Krista.....	57
2.2.2.2.1	Ježíš Kristus.....	57
2.2.2.2.2	Za příkladem svého velekněze, Myšlenky pro kněžské exercie a obnovy.....	60
2.2.2.2.3	Kristus jest náš život, Sbíрка 12 promluv od neděle Devítníku do Letnic.....	63
2.2.2.3	Otázky morální teologie v díle Život.....	66
2.2.2.4	Různé náboženské otázky – Základy.....	70
2.2.3	<i>Literatura pro duchovní život v příkladech svatých.....</i>	71
2.2.3.1	Příklad sv. Filipa Neri.....	71
2.2.3.2	Svaté obrázky z Itálie.....	76
2.2.3.3	Životopis sv. Dominika.....	76
2.2.4	<i>Ostatní literatura</i>	
2.2.4.1	Tematika věnovaná církvi.....	77
2.2.4.1.1	Český zápas o Církev ve středověku.....	77
2.2.4.1.2	Církev.....	78
2.2.4.2	Různá duchovní tematika.....	78
2.2.4.2.1	Příručka pro studentské exercie.....	78
2.2.4.2.2	Nevezmeš jména Božího nadarmo.....	79
2.2.4.2.3	Modlitba svatého růžence a růžencové bratrstvo.....	79

3.	BRAITŮV TEOLOGICKÝ PŘÍNOS DO ČESKÉHO KŘESŤANSKÉHO MYŠLENÍ	
3.1	Na hlubině aneb výchozí bod – mystická teologie.....	81
3.2	Podstatné rysy Braitovy kristologie.....	82
3.3	Eklesiologie S. M. Brait	
3.3.1	Braitova eklesiologie v porovnání s eklesiologií II. vatikánského koncilu.....	83
3.3.2	Milovat církev - pojetí církve v homiletických a populárních dílech.....	85
3.3.3	Připravované druhé vydání apologeticko-dogmatického díla církve.....	86
3.4	Ekumenismus a Jan Hus u S. M. Brait	
3.4.1	Ekumenismus v díle S. Brait.....	88
3.4.2	Mistr Jan Hus a Silvestr Brait.....	89
3.5	Brait a reakce na aktuální problémy jeho doby.....	90
3.5.1	Brait a komunismus, nacionalismus.....	90
3.5.2	Braitovo pojetí žen a manželství.....	91
4.	EXKURS	
4.1	S. M. Brait ve stínu otce Lacordaira.....	94
4.2	S. M. Brait a Anička Zelíková.....	95
	ZÁVĚR.....	97

Použitá literatura

Seznam příloh

Anglická anotace

ÚVOD

Důvod, proč jsem se rozhodl pro téma Život a dílo S. M. Braita byl především v tom, že jsem chtěl svou prací přispět ke zpracování velkého tématu Česká katolická teologie v první polovině 20. století.

Silvestr M. Braito je znám svou velkou pastorační a literární aktivitou a to především jako teolog, básník, esejista, literární kritik, iniciátor mnohých kulturních akcí. Založil a řídil revue pro duchovní život, přispívá do dalších dobových časopisů. Dále vydává s R. Dacíkem více než sto knih v dominikánské edici Krystal. Také se stal spoluautorem překladu Teogické summy od Tomáše Akvinského.¹

Z tohoto velkého výčtu Braitových aktivit jsem se zaměřil ve své práci na jeho dílo literární, v monografické a časopisecké tvorbě. Hlavní cíl této mé práce spočíval v představení Braitova vlastního života (kapitola č. 1.), ve studii Braitova literárního díla (kapitola č. 2), v určení hlavních směrů Braitova teologického přínosu do českého křesťanského prostředí (kapitola č. 3) a v sestavení kompletní Braitovy publikační bibliografie (viz Seznam příloh).

Tuto svoji práci jsem rozdělil na tři základní kapitoly. V první jsem se zabýval vlastním životem tohoto českého teologa. Vycházel jsem zde především ze životopisné publikace od Zdeňka Kašičky, kterou jsem se snažil upravit a doplnit o další zjištěné informace a data. Cílem této kapitoly bylo předložit čtenáři stručný a doplněný životopis Silvestra Braitu.

Druhá kapitola je studií o vlastním literárním díle S. Braitu. Tato část je rozdělena na dvě podkapitoly. Jedna podkapitola je věnována příspěvkům v dobových časopisech. Zpracovával jsem zde časopisy Na hlubinu, Filosofická revue, Výhledy a časopis Katolický kazatel. Při studiu revue Na hlubinu jsem vycházel ze sborníku editovaného Liborem Nekvindou, který tuto problematiku v tomto díle již řešil. Podobně jsem postupoval s časopisem Filosofická revue, která je již zpracována Helenou Pavlincovou. Dobový časopis Výhledy a Katolický kazatel jsem zpracovával sám. Cílem této práce bylo zjistit, jakými tématy se zde Braito zabýval a poukázat na jeho hlavní myšlenkové směry.

Druhá podkapitola je vlastní studií Braitovy monografické literatury. Cílem této práce bylo jednak se osobně seznámit s Braitovým literárním dílem a jednak toto jeho dílo rozčlenit podle literárních druhů. Snažil jsem se zde nastudovat veškerou dostupnou literaturu.

---

¹ Srov. BRAITO Maria Silvestr, in: <http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/braitu.html> (19.10.2007).

Třetí kapitola byla logickým vyústěním kapitoly druhé, kdy jsem se snažil v Braitově literárním díle najít základní body jeho teologického myšlení, které by mohly být pro české křesťanské prostředí přínosem.

Na konec jsem vložil do své práce kapitolu Exkurs, která má být pro čtenáře jen určitým nástinem do hlubších jak dobových, tak i duchovních souvislostí s osobou S. Braita.

Ke studiu tohoto tématu jsem se snažil použít všechnu dostupnou literaturu.

1. ŽIVOT S. M. BRAITA

1.1 Dětství a mládí

Můžeme se domnívat, že dětství Silvestra Braita nelze asi nazvat jako šťastné. K tomuto závěru nás vedou nejen zjištěné skutečnosti z jeho života, ale i informace z literatury² věnované jeho osobě. Zde se můžeme dočíst, že sám Brait o svém dětství téměř vůbec nemluvil, a když, pak velmi stručně a s despektem nebo s humorem. A když se po čase mohl něco dozvědět o své minulosti, tak se této možnosti vyhýbal.³

Silvestr Brait o se narodil 14.6.1898 v bulharském Ruščuku a o týden později dne 23. června je od kněze Stephanuse Györgyho⁴ pokřtěn a přijímá jméno Josef. Jméno Silvestr dostává později a je mu znamením přijetí řeholních stanov. Jeho kmotrem se stal Maxmilián Brait⁵, který však byl zastoupen Annou Merhautovou.⁶

Otec František Mayer⁷ se narodil v Salurnu v Tyrolsku. Svě živobytí si obstarával jako stavitel železnic.⁸ A však pro svoji protirakouskou činnost byl vypovězen z jižních Tyrol do Prahy. Po ztrátě státní služby se přestěhoval i se svoji ženou do Bulharska.⁹ Matka Josefa se jmenovala Klementina Brait, která pocházela taktéž jako její životní druh¹⁰ František ze Salurnu v Tyrolsku. Klementina vešla do povědomí jako vídeňská zpěvačka.¹¹ Bohužel již brzy po Josefově narození umírá za tragických okolností.¹² Brait přichází záhy i o svého otce.¹³ Po smrti matky se ho ujímá rodina Merhautova.

Malému Josefovi je tedy osudem přidělena nová rodina, s kterou v roce 1900 natrvalo zavítal do Čech. Nejprve vyrůstá v Lokti u Karlových Varů a pak od roku 1902

---

² Při studiu životopisných dat S. M. Braita jsem především vycházel z knihy: KAŠIČKA Zdeněk: Otec Brait. Životopis olomouckého dominikána 1898-1962, Praha: Krystal, 1993; Zdeněk Kašička byl žák a dlouholetý spolupracovník Silvestra Braita a píše o někom, kdo mu je velice blízký, o svém milovaném Vychovateli a Učiteli. Srov.: GŁOMBIK Czesław: Český novotomismus třicátých let, Olomouc: Votobia, 1995, 187-188.; Veškeré další získané doplňující informace k mé stěžejní literatuře budu uvádět v poznámce pod čarou.

³ Srov. KAŠIČKA Zdeněk: Otec Brait. Životopis olomouckého dominikána 1898-1962, Praha: Krystal, 1993, 1.

⁴ Křestní list Josefa Braita, Archiv dominikánského kláštera v Olomouci, arch č. 13.

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem.

⁸ Srov. VAŠKO Václav: Neumlčená. Kronika katolické církve v československu po druhé světové válce I, Praha: Zvon, 1990, 212.

⁹ Srov. ROTREKL Zdeněk: Skrytá tvář české literatury, Brno: Blok, 1993, 28.

¹⁰ Uvádím úmyslně životní druh, poněvadž nelze zcela přesně určit podle křestního listu, kde mají rodiče uvedená různá příjmení, zda byli Braitovi rodiče opravdu řádně sezdáni.

¹¹ Srov. VAŠKO: Neumlčená, op. cit., 212.

¹² Srov. ibidem, 212.

¹³ Srov. ROTREKL: op. cit., 28.

celá rodina odchází do Uhříněvsi u Prahy, kde také začíná chodit do školy. V roce 1907 umírá pan Merhaut, čímž rodina ztrácí svého živitele a malý Josef se musí stěhovat do míst pro opuštěné děti, do sirotčince sester dominikánek v Praze „U Pražského Jezulátka“. Z tohoto ústavu pak přechází do dominikánského juvenátu, který se mu stává novým a trvalým domovem. Můžeme se možná oprávněně domnívat, jako pisatel Braitova životopisu Zdeněk Kašička, že zde našel svůj pravý domov, kde v dospělosti realizoval své životní plány, svůj vzestup, své úspěchy, ale i bolestivé pády.¹⁴

Jako dominikánský juvenita chodil do akademického gymnázia v Praze, kde vždy prospíval s velmi dobrým prospěch. V polovině sexty přerušuje svá studia a vstupuje do dominikánského noviciátu. Obláčka proběhla v Olomouci dne 31.12. 1916 a při této příležitosti získává řádové jméno Silvestr. Sextu dokončuje za rok soukromě. Braitto nebyl jen výborným studentem, ale i člověkem, který pravděpodobně velkou dobu svého času věnoval duchovnímu životu. Důkazem nám může dochovaný útlý sešit¹⁵ jeho osobních poznámek. Tento sešit čítá 180 stran formátu A6 a je nadepsán slovy „Sbírka“. Sbírka obsahuje výňatky a překlady z děl autorů duchovního života, jako např. Jindřich Suso, Tomáš Akvinský, Bernard, Jac. Verdaguer, dr. Ecker, Augustin, Paul Verlaine, Arnošt Hello, V. B. Třebízský, Novalis a další.

Za zmínku také stojí, že Silvestr Braitto zpočátku své spisovatelské a vydavatelské kariéry často používal místo svého pravého jména pseudonymy jako J. S. Bořita nebo Otiarb. Jménem Bořita podepisoval i později některé své práce, i když už byl znám jako věhlasný kazatel.¹⁶

1.1.1 STUDIUM V ZAHRANIČÍ A PŘIJETÍ KNĚŽSKÉHO SVĚCENÍ

Pro své výborné studijní výsledky je Braitto poslán na římské Angeliku, z kterého se vrací 21.7. 1922 do svého kláštera u svatého Jiljí na Starém Městě. V témže kostele po prázdninách se mu dostává dne 10.9. 1922 od biskupa dr. Sedláka svěcení na jáhna a za týden na to jej týž biskup v témže kostele světil na kněze. Zde v tomto kostele a v tomto klášteře začala a zde končí úspěšná cesta jeho základního teologického vzdělání. Dne 24.9.

---

¹⁴ Srov. KAŠIČKA: op. cit., 1.

¹⁵ Na tento útlý sešit se odvolává Zdeněk Kašička ve své knize: KAŠIČKA: op. cit., 1; Dále k tomuto dílku ve své výše uvedené knize na témže místě dodává: „Útlý spisek, omšelý častým používáním, svědčí o opravdovosti, s jakou se jeho pisatel věnoval duchovnímu životu. Je to opravdovost, píle, vytrvalost a zbožnost, s jakou se u něho setkáváme v raném dětství i na studiu gymnaziálním, v noviciátě i v celém dalším životě.“

¹⁶ Kašička ve své knize: KAŠIČKA: op. cit., 2, se pokouší odpovědět na důvod používání Braitových pseudonymů a to tím, že nejspíše se snažil něco zakrýt, možná jméno cizího původu.

1922 v kostele sv. Jiljí v Praze slouží slavnostní primici. Protože se Braitto představil jako nadaný a pilný student, který dokázal získané poznatky snadno aplikovat v životě, došli jeho řádoví představení k rozhodnutí, že své ucelené vzdělání doplní vědeckou aprobací. Z tohoto důvodu odchází do Belgie na řádové učiliště, kde získává hodnost lektora teologie. V belgickém Saulchoiru¹⁷, duchovním centru francouzských dominikánů, studuje duchovní obnovu francouzského katolického života. Po tři roky studuje velké dílo osobnosti katolického světa o. Lacordaire,¹⁸ dominikána, vědce a člena francouzské akademie věd. Otec Braitto na něho později vzpomíná jako na mladého bojovníka za svobodu francouzských katolíků, který viděl naléhavou potřebu zakládat skupiny nadšených lidí oddaných Bohu, které by zasahovali právě tam, kde by to bylo nejvíce potřeba. Můžeme se domnívat, že zkušenosti s tímto mužem v něm mohly zanechat hluboké stopy pro další pastorační práci v českých zemích.¹⁹

1.2 20. a 30. léta

1.2.1 ČASOPIS NA HLUBINU

Dvacátá a třicátá léta v Braitově životě se nesla především na pozadí jeho náboženské revue Na hlubinu. V roce 1923 se Braitto vrací do Čech po úspěšně zvládnutém studiu v Saulchoiru a již vzápětí o tři roky později vychází první číslo jeho časopisu a to nákladem dvou tisíc kusů. Pro velký zájem bylo hned rozebráno a musel ještě proběhnout dotisk.²⁰

---

¹⁷ Le Saulchoir byl studijním konventem francouzských bratří dominikánů. V roce 1907 by zde založena revue pro filosofii a teologii. Známými profesory byli A. Gardeil, Antoine Lemonnyer a P. Mandonnet. Nejvíce proslavili Saulchoir M.-D. Chenu (1895-1990) svoji knihou Škola teologie (1937), která popisuje historicko-kritický přístup ke studiu Tomáše Akvinského a Y. Congar (1904-1995), jehož zaměřením se stal ekumenismus. Převzato: Srov. BEDOUELLE Guy: Le Saulchoir, in: Lexikon für theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeite Auflage, sv.6, Freiburg im Breisgau: Herder, ²2006, 706. Dále přihlédnuto k: VIVIANO Benedikt Thomas: Církev v moderním světě a francouští dominikáni, in: 3 Salve (2007), 117-120.

¹⁸ Henri-Dominique Lacordaire (1802-1864) byl vychováván jako voltairovský bezvěrec a vystudoval práva. V dospělosti se obrací na katolickou víru a stává se výborným kazatelem. Po odsouzení Lamennaisova projektu se rozhodl Lacordaire pro obnovu dominikánského řádu v duchu liberální parlamentní demokracie. Mezi jeho životní moto patřilo Bůh a svoboda. Srov. VIVIANO: op. cit., 111-120 a BEDOUELLE Guy: Lacordaire Henri-Dominique, in: Lexikon für theologie und Kirche sv. 6, Dritte, voellig neu bearbeite Auflage, Freiburg im Breisgau: Herder, ²2006, 582-583. Dále k tomuto tématu možno přečíst: MUELLER Vojtěch: P. Lacordaire, in: Vítězové 5 (1937) 5-49.

¹⁹ Kašička ve své knize podotýká, že Braitto byl právě tím člověkem, který dokázal myšlenky otce Lacordaire úspěšně přenést do našeho prostředí a to tím, že dokázal kolem sebe vytvořit sbor těch, kteří zasahovali, kde toho bylo potřeba, kteří mluvili, psali, přednášeli na náboženských kursech v Praze, Brně, Plzni, Ostravě, Roudnici, Vyškově, Přerově, Olomouci, Uherském Brodě a v dalších městech, kde toho bylo třeba; Srov. KAŠIČKA: op. cit., 3.

²⁰ Srov. KAŠIČKA: op. cit., 4.

Jako jeden z hlavních důvodů založení revue Na hlubinu můžeme považovat Braitovo přesvědčení o tom, že nelze provádět náboženskou duchovní obnovu českého prostředí politickými prostředky, nýbrž se musí jít cestou vnitřní obrody církve. Sám Braitto na adresu volnomyšlenkářů sebevědomě vzkazuje: „Máme Krista pro sebe a co je nám do ostatních ubožáků ducha.“²¹ Viděl nutnost otevřít brány klášterů a učinit z mnichů apoštoly. Vydáváním časopisu Na hlubinu se Braitto především zaměřil na vzdělávání české katolické inteligence a to jak duchovní, tak i laické. Během času se konkrétně ukázalo, že nový časopis nepředstavoval jen jakýsi měsíčník pro duchovní život, nýbrž to byl velkolepý program na obnovu náboženského života u nás. Z této Braitovy iniciativy se stali olomoučtí dominikáni hlavními nositeli nových směrů náboženské obrody bez politiky.

Braitto otevřel brány kláštera nejen pro sebe, ale i pro ostatní. Dokázal přesvědčit své spolubratry o důležitosti apoštolátu za zdmi kláštera. Snaží se překonávat předsudky, zvyklosti, s čímž měl mnoho nepříjemností i se svými přestavenými. Jako redaktor několika časopisů si vymáhá výsadu předplatného do divadla. Později se začínají podílet na kulturním veřejném dění i ostatní řeholníci, když začínají chodit i na koncerty. Jako redaktor dostává noviny a časopisy domácí i zahraniční, katolické i protináboženské. Říká: „Na jeden časopis vlastní nutno sledovat nejméně dva nepřátelské.“²² A dával je k dispozici i ostatním spolubratrům. V rohu chodby olomouckého kláštera v 1. poschodí stála malá skříňka a na ní ležely noviny a časopisy pro všechny řeholníky.²³

Podle Reginalda Dacíka,²⁴ jeho dlouholetého spolupracovníka, si ideu časopisu²⁵ pro duchovní život přinesl Braitto z Belgie, kde dokončil svá teologická studia a vrátil se jako

---

²¹ DURYCH Jaroslav: Cesty protestantského teologa, in: Rozmach (1927) 240. V tomto článku Durych referuje o Hromádkově knize a vidí v ní varovný hlas před sekularizací náboženství, před zatahováním církve do politiky, převzato: Srov. KAŠIČKA: op. cit., 7; Rozmach je olomoucký časopis, který založil (1923) a redigoval Jaroslav Durych. Převzato srov. Jaroslav Durych (1886-1962), in: http://vsechno.kvalitne.cz/index.php?id=2_1&ids=44 (18.4.2008).

²² Srov. KAŠIČKA: op. cit., 8.

²³ Ibidem.

²⁴ Reginald Dacík (21. 1. 1907 – 21. 4. 1988) se narodil v Uherském Brodě, kde vychodil obecnou školu. Přihlásil se do dominikánského juvenátu v Praze, kde později také studuje na arcibiskupském gymnáziu v Bubenci. Roku 1925 přechází do noviciátu v Olomouci a přijímá řádové jméno Reginald. Za čtyři roky odchází na studia do Říma, která byla zakončena kněžským svěcením (28.6.1931). Primici slouží v Uherském Brodě. Nedlouho poté odchází opět do Říma, kde po dvouletém studiu teologie získává doktorát. Po návratu působí až do roku 1940 jako profesor dogmatické teologie v Olomouci. V letech 1940-1946 byl převorem dominikánského konventu u sv. Jiljí v Praze. Poté až do roku 1950 přednáší v Olomouci. V noci z 25. na 26.7. 1950 byl zatčen a následně odsouzen na 19 let vězení. Dne 10.5. 1960 se dočkal amnestie, pracuje v Uherském Brodě jako dělník až do konce roku 1965. Odchází na Velehrad, kde je v duchovní správě do roku 1974. Po krátkém pobytu ve svém rodném domě odchází do ústavu pro přestárlé kněze, kde také umírá; Převzato z knihy: PICKHART Marcel: Gaudium de veritate (český tomismus od vydání encykliky aeterni patris až do začátku 50. let XX. století), in: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braitto 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 13; V této své knize na témže místě se Marcel Pickhart domnívá, že Reginald Dacík významně pozvedl českou teologii na evropskou úroveň.

lektor teologie. Několik let před tím založil francouzský dominikán P. Bernadot²⁶ měsíčník *La vie spirituelle*, který se rychle šířil i mimo sféru francouzskou. Tento časopis přenést s patřičnými místními změnami do naší české půdy – to byly touhy O. Braity, se kterou se

vrátil z ciziny. Jak P. Bernadot, tak i O. Braity si uvědomovali, že kněží, řeholníci a vzdělání laici neměli nic, co by odpovídalo jejich náboženské a kulturní úrovni a touze po hlubším duchovním životě. Braity byl podle Kašičky skálopevně přesvědčen, že katolická inteligence takový časopis potřebuje a proto ho s radostí uvítá. Podrobnější historii vzniku časopisu *Na hlubinu* se budeme podrobněji zabývat v dalších kapitolách této práce.

1.2.2 BRATR

Silvestr Braity toužil podle slov Zdeňka Kašičky po dvou místnostech.²⁷ Jednu chtěl mít jako klášterní celu pro svůj soukromý život a druhou chtěl využívat jednak pro svoji práci redakční tak i jako přijímací pokoj. V roce 1933, po smrti ředitele misí, přichází Braity do Prahy, kde však nenachází takové uspořádání svých věcí v takové podobě v jaké doufal a proto se o dva roky později vrací zpět do olomouckého konventu. Braity tráví mnoho svého času na svých pastoračních a vzdělávacích cestách. Trpí nespavostí a tak dlouho do noci se věnuje dalšímu osobnímu studiu, memorování, zpívání, přednášení, cvičení hlasivek. Za zajímavost stojí, že dominikán Silvestr vlastnil osobní breviář sv. Faráře Arského.²⁸ Byla to vzácná relikvie, které si otec nesmírně vážil a bylo to první věc na kterou se ptal po svém návratu z vězení.

Postavou byl otec Silvestr neveliký, ale trpěl otylostí. Sám o tom říká v dopise ze 14.1. 1942 K.B.,²⁹ když jí vysvětluje, jak se dívat na tělesné vady: „Hleďte, co jsem se já již načervenal, nastyděl za svou tloušťku...u kněze je tloušťka pro nevěřící jen výzvou a

---

²⁵ Srov. DACÍK Reginald: *Jak začínal...*, zveřejněný příspěvek viz in: Silvestr M. Braity 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 16.

²⁶ Maria Vincent Bernadot (*-1941). Dominikán, který je zakladatelem časopisu pro duchovní života *La Vie spirituell*. Od r. 1919 do r. 1929 je jejím redaktorem. Svoji vydavatelskou činností pro dominikány a laiky je považován za velkou osobnost francouzské církve v první polovině dvacátého století. Svým časopisem se neustále staral o rostoucí vzdělanost křesťanů jak v nauce církve, tak i v mystice. Jeho činnost jak kazatelská a vydavatelská ovlivnila několik generací francouzských křesťanů. Převzato (vlastní překlad z francouzštiny) srov. BERNADOT Maria Vincent, in: http://www.editionsducerf.fr/html/fiche/ficheauteur.asp?n_aut=3663 (18.4.2008).

²⁷ Srov. KAŠIČKA: op. cit., 9.

²⁸ Srov. ibidem, 10.

²⁹ Dopis zmiňovaný viz srov. ibidem.

důkazem, jak jsme my kněží ničemní, jací jsme břichopáskové a podobně...kdybyste viděli, jak se kolikrát stydím předstoupit před vás všechny, a musím.“

Na stěnách viselo několik vzácných obrazů, krucifix, sádrové odlitky uměleckých děl. Ale tato výzdoba nebyla stálá, neboť otec Braitto nikdy neváhal obdarovat kohokoliv čímkoliv, co bylo po ruce.

Kašička ve svém vzpomínkách vidí svého dlouholetého spolubratra Silvestra jako toho, kdo vlastnil krásný rukopis.³⁰ Dále vzpomíná, že Braitto byl člověk velice literárně pilný a proto spotřeboval velké množství psacích potřeb. A protože psal velmi rychle – perem i na stroji, musel mít neustále při sobě několik psacích per a musel vždy mít k dispozici i několik psacích strojů. Učený dominikán měl sice rád technické pomůcky, ale byl podle Kašičky neodolatelně nešikovný ke všemu technickému. Dále vzpomíná Kašička na Braitto jako na člověka, který byl velice poctivý v oblékání při liturgii, ale velice nedbale upravený, když přicházel mezi lidi.

Kašička uvádí, že Braitto vždy mluvil *ex abrupto*. Sebelépe připravený a napsaný text zůstával nepoužitý, protože se nerad vracel k tomu, co již napsal a nerad opravoval své překlady a chyby. A také Braitto neměl příliš v lásce, když si dovolil někdo opravit jeho text, třeba i s tím nejlepším úmyslem napsat to tak, aby to bylo srozumitelnější. „Tento jeho přístup ke psanému slovu měl pak samozřejmě své nepříjemné důsledky zejména v oblasti redakční a tiskové, poněvadž jeho opravy vlastního textu byly poměrně značného rozsahu.“³¹

V závěru této kapitoly se snaží Kašička vypočítat, kolik Braitto ovládal jazyků. Podle svých střízlivých odhadů se domníval, že Braitto ovládal sedm živých jazyků. „Na gymnáziu si osvojil základní znalosti latiny, řečtiny a němčiny. Při studiu bohosloví v Římě musel zvládnout italštinu a při doktorandském studiu v Belgii si musel osvojit francouzštinu. Později se soukromě učil angličtinu a také ruštinu.“³² Nakonec Kašička dodává, že Braitto pro své hluboké znalosti nejen intelektuální, ale i duchovní byl velice vyhledávaným zpovědníkem a duchovním rádcem.³³

---

³⁰ Kašička se domnívá, že jeho rukopis byl odrazem jeho vnitřní vyrovnanosti, jistoty a srozumitelnosti. A také se dále domnívá, že jeho projev, byl vždy projevem jeho nitra. Srov. ibidem.

³¹ Ibidem, 11.

³² Srov. ibidem.

1.2.3 KAZATEL

Asi se nemůžeme více divit, že právě člen kazatelského řádu vynikal právě v této kazatelské činnosti. Po celá studia na řádových učilištích byla věnována této disciplíně mimořádná příprava. Otec Braito patřil mezi mimořádně nadané a také mimořádně úspěšné. Mnoho kázal a přednášel a nenechal si ujít jediné příležitosti promlouvat k lidem o poselství Kristově. Z tohoto důvodu samozřejmě také často trpí onemocněním hlasivek.

Jeho kázání mělo velice kladný ohlas. Příkladem nám může být jistý posluchač Ludvík Čermák, soukromník na Královských Vinohradech, který nejen chodil pravidelně na říjnový cyklus kázání kazatele Braita pořádaných v roce 1939 v kostele sv. Jiljí v Praze, ale i denně si zapisoval obsah kázání. Tento jeho výtah, psaný rukou, má 88 stran a je doplněn výstřížky z Lidových listů ze dne 31.10. 1929 pod názvem „Vzpomínky na krásná říjnová kázání o. Braita.“³⁴

Kazatel Braito dovedl upoutat posluchačstvo také tím, že s nimi vešel v neformální styk, který působil svou bezprostředností. K zmíněným říjnovým kázáním připojil ještě jedno kázání dne 3. listopadu a nakonec ke svým posluchačům promluvil s díkem, že byli věrnými a vytrvalými posluchači jeho celého cyklu promluv. Dále se omluvil za poslední tři přednášky, kdy trpěl chrapotem. Nezapomíná na vybídku ke svatě zpovědi a prosí za přímlyvnou modlitbu za svoji osobu, aby neklesl a dále mohl sloužit a žít tak, jak se sám ve svých kázání zmiňuje. Upozornil závěrem na svoji brzkou návštěvu Říma a loučil se požehnáním věřících.

V této době bylo touhou všech kazatelů dostat příležitost k vystoupení na kazatelně chrámu sv. Víta v Praze na Hradčanech. Otec Braito často o tom mluvil, jak je to úchvatné, jak je to povznášející vystoupit na kazatelnu největšího, nejpamátnějšího a nejkrásnějšího chrámu u nás.³⁵

Dalším důkazem Braitovy kazatelské osobnosti nám může být Marie Ticháčková, která ve svém dopise z 8.12.1978³⁶ vzpomíná na jasnou tvář kněze dominikána, která předkládala skutečnost Boží lásky s neodolatelnou naléhavostí a v novém světle. Poté o. dr. Braitovi napsala do Olomouce a jeho odpověď se pro ní stala začátkem nového vztahu k Božím věcem a programem objevování duchovních hlubin.

Promlouval k posluchačům při každé vhodné příležitosti, především tam, kam byl poslán svými představenými. Není bez zajímavosti, že měl kázání také v roce 1933 na

---

³³ Srov. ibidem.

³⁴ Tento výtah Kašíčka zmiňuje: Ibidem, 12.

³⁵ Z osobních vzpomínek Kašíčky, uvedeno: Ibidem.

³⁶ Viz srov. dopis uveřejněný in: ibidem, 12-13.

slavnostní primici dr. Dacika, který před jedenácti lety akolytoval na jeho primici a který se později stává jeho nejbližším spolupracovníkem. V době války dodával svými kázáními útěchu i naději, pokud to bylo jen možné. Svá kázání končil slovy „Pokož vám!“

O způsobu přednášení hodně mluví ve svém díle o sv. Filipu Neri. Tam říká: „...ale to již dávno nejsou prosté promluvy od srdce k srdci, jak Filip chtěl, aby totiž působily především na srdce...“³⁷

S sám o sobě píše v dopise 14.1. 1942: „Jak již asi všichni dlouho pozorujete, nejsou mé promluvy již vůbec nic řečnický připraveny. Kazatelsky, učitelsky mám všechno připraveno, ale řečnický již nic nedávám, a nesnažím se ani o to, protože vím, že to jen svádí duchovní mlsavce nebo že to jen zatemňuje, zastiňuje pravdu samu.“³⁸

Zanedlouho mu byl svěřen k redigování také časopis *Katolický kazatel*.³⁹ Kašička tvrdí,⁴⁰ že tento úkol bral na sebe jen velice nerad a to hned z několika důvodů. Neměl na to již volný čas, a jednání o příspěvky byla zdlouhavá a nejistá a tak redaktor často musel narychlo psát kázání pro časopis sám. Také byl nepřítel toho, aby kněží dostávali do rukou hotová kázání, která potom jen memorovali nebo je jen předčítali.

K bohoslužbě a zvláště ke kázání se velmi pečlivě upravoval. Vždy si bral čistý hábit, na kazatelnu si bral zvláštní brýle. Z tohoto můžeme usuzovat opravdovost Braitova přístupu k hlásání božího slova.

1.2.4 CESTOVATEL

Braitó byl také pověstný jako cestovatel. Sám jednou žertovně poznamenal, že sloveso „cestovat“ se dá stupňovat jako přídavná jména: cestovat, rajtovat, brajtovat.⁴¹ Cestoval jako student, jako chlapec, před válkou, za války i po válce, zdráv i v nemoci. Cestoval za účelem kázání – říjnových, májových, postních kázání a jiných příležitostných. Dále to byly přednášky náboženských kursů, akademických týdnů, dále to byly exercicie

³⁷ Kašička má zde na mysli knihu: BRAITO Maria Silvestr: *Svatý Filip Neri. Apoštol mládeže a reformátor Říma*, Brno: Brněnské tiskárny, 2014, 85.

³⁸ Viz srov. dopis uveřejněný in: KAŠIČKA: op. cit., 13.

³⁹ Časopis *Kazatel* byl homiletický čtvrtletník, který nabízel zpracovaná témata ke kázání a promluvám. Tento časopis vznikl v roce 1894 při c. k. fakultě bohoslovecké v Olomouci. Redaktorem byl Dr. Jan Kubíček, profesor pastorálky na zdejší fakultě. Srov. úvodní strana viz in: KAZATEL 1 (1897). Silvestr Braitó řídil tento časopis od 44. do 48. ročníku, tj. mezi léty 1937 až 1941. V květnu 1941 byl tento časopis úředně zastaven, následovaly však pokusy o jeho ilegální vydávání. Prvý poválečný a také poslední 49. ročník vyšel pod pozmeněným názvem *Kazatel* až r. 1947, tentokrát již za redakce otrokovického faráře Josefa Kunického. Tato část převzata z poznámky článku: PAVLINCOVÁ Helena: S. M. Braitó a filosofická revue, in: NEKVINDA Libor (ed.): *Silvestr M. Braitó 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu*, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 26, 103.

⁴⁰ Srov. KAŠIČKA: op. cit., 13.

pro kněze, pro řádové sestry, pro studenty atd. Radius jeho cestovního pořádku byl ohromný. V době studií to byl známý trojúhelník Praha-Olomouc-Řím, který byl pro něj tak běžný jako trojúhelník Praha-Olomouc- Brno. Také víme, že byl na studijní cestě ve Španělsku společně s Jaroslavem Durychem⁴² a Emiliánem Soukupem.⁴³ S dr. Beranem, pozdějším pražským arcibiskupem, se za svého působení v Praze (1933 – 1934) jako řádový ředitel misíí zúčastnil misijní cesty k volyňským Čechům. Této události si všímá jeden dobový měsíčník⁴⁴, který v roce 1933 o tomto píše: „Velmi prospěje Volyni zájem J.M. opata Vykoukala, dr. Braita, dr. Berana a dr. Švece, kteří opravdu s láskou zajímají se o katolíky volyňské.“ V témž čísle je otištěn velký portrét s textem: „dr. Silv. Braitu, duchovní vůdce katolické inteligence a upřímný přítel Volyně.“⁴⁵

1.2.5 SPOLUPRACOVNÍCI A PŘÁTELÉ

Nejbližším spolupracovníkem Braitovým v redaktorské práci, v přednáškové činnosti i v nakladatelském podnikání byl dr. Reginald Dacík. Jakkoliv byli odlišných povah jejich dlouholetá práce přinášela obdivuhodné výsledky. Reginald Dacík byl zcela odlišné povahy než Braitu. Byl klidný, umírněný a rozvážný.⁴⁶ Oba jsou členy kazatelského řádu.

Oba jsou přítomni primici druhého, oba studovali v Římě a oba zakončili svá studia doktorátem teologie. Oba byli profesory teologie v Olomouci, oba byli redaktory dominikánských časopisů.

Za krátkého působení vojenského lékaře a spisovatele Jaroslava Durycha v Olomouci dochází ke sblížení s dr. Braitem a z toho vzniká spolupráce na literárním poli, v Hlubíně pak později vychází několik titulů tohoto autora. S Jaroslavem Durychem se o. Braitu znal však již dříve, neboť v roce 1928 podnikli spolu s Emiliánem Soukupem několikátýdenní cestu do Španělska. Durych na to vzpomíná ve své Pouti do Španělska, kde o. Braitu představuje jako nejmladšího člena společnosti se smyslem pro humor a již tehdy

---

⁴¹ ONDOK Petr Josef: Bereme smích vážně?: Svitavy: TRINITAS, 2000, 111.

⁴² Jaroslav Durych (1886-1962), prozaik, esejista, básník a dramatik. Je známý jako bojovný katolický publicista, zejména proti liberalismu a masarykovskému realismu. Nejproslulejší jsou jeho historické prózy Bloudění (1929), Rekviem, menší valdštejská trilogie (1930) a silně lyrizované prózy Sedmikráska (1925), Kouzelná lampa (1926) a Tři troničky (1923). Značný ohlas má v pozůstalosti vydaná novela Boží duha (1969). Převzato: Srov. MED Jaroslav: Spisovatelé ve stínu, Praha: Zvon, 1995, 176.

⁴³ Emilián Soukup (1886-1962) byl hlavním redaktorem překladu Teologické summy od Tomáše Akvinského. Jeho předním zájmem byla náboženská psychologie ve vztahu k tomismu a filosofie náboženství. Vydává dílo Filosofie náboženství (1935). Převzato z PICKHART: op. cit., 13.

⁴⁴ Šlo zde o měsíčník Náš buditel.

⁴⁵ Srov. KAŠIČKA: op. cit., 15-16.

⁴⁶ Převzato z knihy: KAŠIČKA: op. cit., 16; Kašička ho zde dále vnímá jako člověka, který v klidu a s rozvahou klade cihlu vedle cihly a vytváří stavbu, která budí důvěru spolehlivostí své skladby.

s antimyslem pro věci technické a praktické. Syn Jaroslava Durycha – Václav vnímá vztah mezi ním a Silvestrem Braitem jako velice osobní přátelství, které se vzájemně podporovalo častými návštěvami v Olomouci i v Praze.⁴⁷ Dále pokračuje, že zprávu o Braitově zatčení komunisty přijala celá rodina jako úmrtí jednoho jejího člena. Přátelství mezi Durychem a Braitem přetrvalo i po propuštění z vězení. Svědčí nám o tom zveřejněná korespondence⁴⁸ mezi ním a Braitem z poloviny 60. let 19. století.

1.2.6 VESELÝ DOMINIKÁN

Josef P. Ondok⁴⁹ nazývá ve své knize *Bereme smích vážně?* S. Braitu veselým dominikánem. Tvrdí nám, že jeho přednášky i kázání byly okořeněny humorem a byly přitažlivé především pro mladé intelektuály. Vidí Braitu i jako nebezpečného debatéra, neboť jeho humor dokázal být sžíravý. Dále přiznává, že by bylo možné sestavit sbírku nejrůznějších příhod, v nichž humor hrál svou roli. K tomuto svému tvrzení nám podává alespoň dva příklady: Otec Silvestr jel jednou vlakem. Do kupé, kde seděl, nastoupili dva chuligáni. Když usedli a uviděli proti sobě objemného dominikána, šťouchl první do druhého a povídá mu: „Hele, vole, nevíš vod čeho je tenhle sud?“ Braitu to samozřejmě zaslechl a hned briskně zareagoval: „Čuchnou si k pípě, mladej pane!“ Z uznalého pohledu obou chuligánů bylo vidět, že odpověď náležitě ocenili.⁵⁰

Když se scházela redakční rada časopisu *Na hlubinu*, zavedl otec Braitu coby redaktor podivný rituál. Každý člen redakční rady si nasadil některou čepici z bohaté sbírky otce Silvestra (např. fez, hasičskou helmu, policajtskou čepici, turban apod.) a sám redaktor si posadil na hlavu starou vyřazenou biskupskou mitru. Bohužel se stal tento smysl pro humor pro Braitu osudným, poněvadž, když byly roku 1950 likvidovány kláštery a řeholníci vystěhovávali do koncentračních táborů, našli estébáci v cele otce Braitu biskupskou mitru a její nositel prožil trpké hodiny výslechnů o tom, že je tajným biskupem,

⁴⁷ Srov. DURYCH Václav: P. Silvestr Braitu OP, in: http://www.katolikrevue.cz/osobnosti/braitu_op/p_silvestr_braitu_vdurych.htm (19.10.2007).

⁴⁸ Srov. *ibidem*.

⁴⁹ Josef Petr Ondok (1926-2003) byl český katolický kněz, řeholník, spisovatel a vědec. Po maturitě studoval teologii a filosofii v Brně. V 18 letech byl přijat do Kongregace bratří Nejsvětější Svátosti a přijal řeholní jméno Petr. Tajně vysvěcen na kněze biskupem Kajetánem Matouškem 1951. 21. září byl zatčen a ve vykonstruovaném procesu byl odsouzen k 17 letům vězení. Vězněn byl 12 let. Po propuštění pracoval jako zaměstnanec JZD v Mydlovarech. Až do roku 1989 byl stále sledován agenty StB. V roce 1968 byl rehabilitován a mohl dokončit studia. V roce 1969 získal doktorát z logiky (práce *Interogativní logika*). Po pádu komunistického režimu přednášel (1991 - 2003) na Jihočeské univerzitě na katedře filosofie Teologické fakulty etiku a filosofii a dále působil na Biologické fakultě Jihočeské univerzity. Habilitoval v oboru ekologie. Převzato srov. Josef Petr Ondok in: http://cs.wikipedia.org/wiki/josef_petr_ondok (18.4.2008)

neboť honit tajné biskupy bylo tenkrát jedním z důležitých úkolů StB, jak podotýká Josef Ondok na závěr.

Nepatrně jinou zkušenost, ale určitě obdobnou s veselým dominikánem měl i již výše zmíněný Václav Durych, který si zapamatoval⁵¹ osobnost Silvestra Braitu, blízkého přítele jeho otce, jako člověka, který vždy přinášel jeho otci i celé rodině v pochmurných dnech špinavého německého protektorátu hlučný smích a radostnou atmosféru. Dále přiznává, že vždy na něho pamatoval s nějakým mlskem, později i se svatým obrázkem.

1.3 Válka a poválečná léta

1.3.1 VÁLEČNÉ OBDOBÍ

Když byly v listopadu 1939 uzavřeny vysoké školy, postihlo to i olomouckou teologickou fakultu. Brzo se však podařilo obnovit činnost kněžského semináře. Nesměl však na něm přednášet nebo se nějak podílet žádný dřívější fakultní profesor. Možná právě z tohoto důvodu se Braitu stává ředitelem Arcibiskupského teologického studia počínaje letním semestrem 1939/40 a ve funkci setrvává do letního semestru 1945. Jako ředitel také podepisoval indexy. Když byla po válce teologická fakulta v Olomouci obnovena, přednášel na ní v roce 1949 mystiku.

V době okupace se kolem o. Braitu vytváří jedna větev ilegálních intelektuálních debatních kroužků.⁵² U něho v klášterní cele a v místnosti šéfredaktora se scházeli čeští kulturní představitelé. Schůzky svolával dr. Kosatík osobně, písemně, telefonicky nebo jiným dostupným způsobem. Přicházel šéfredaktor Našince Josef Řezníček, který podal oběť nejvyšší za heydrichiádu, přicházel dr. Leo Gruber, který pomáhal Čechům, aby nebyli odesíláni na nucené práce do Říše. Přicházel dr. Mores, přednosta dětské kliniky a universitní profesor, který později v padesátých letech byl zbaven své profesorské stolice i místa v nemocnici, dále spisovatel Jan Čep, který v roce 1949 odchází do Francie, kde také

---

⁵⁰ Srov. ONDOK: op. cit., 111.

⁵¹ Srov. DURYCH Václav: P. Silvestr Braitu OP,

http://www.katolikrevue.cz/osobnosti/braitu_op/p_silvestr_braitu_vdurych.htm (19.10.2007).

⁵² Kulturní život v Olomouci byl na vysoké úrovni a toto zdravé kulturní vření se realizovalo a formovalo m.j. před druhou světovou válkou v rámci Společnosti pro současnou kulturu. Tato společnost olomouckých intelektuálů, mezi nimiž můžeme uvést jména J.L. Fišer, Bedřich Václavek, dr. Oldřich Králík, dr. Vymětal, Metoděj Habáň, Timotheus Vodička a další, se scházela k více méně pravidelným schůzkám, na nichž vždy byl určen předem hlavní referent. Po přednesení takového referátu následovala diskuse. Byla to témata filosofická, teologická, politická a kulturní. Jedna větev se soustředila kolem otce Braitu. Přezvato: KAŠIČKA: op. cit., 8-9.

později umírá. Býval zde pravidelně Timotheus Vodička a příležitostně Albert Vyskočil, profesor Oldřich Králík, Jan Zahradníček a další.

V této klášterní cele se hodnotila situace na válečném poli, hodnotila se situace na poli náboženském, národním, sociálním a dělala se konkrétní opatření na pomoc ohroženým jednotlivcům i skupinám v rámci možností. Zde se také ke konci války dělaly přípravy pro obnovu kulturního dění českého po válce, zejména se zřetelem na mravní škody napáchané německými okupanty. Zde se připravovalo vydání katolického slovníku, který měl nahradit hluchá místa v české lexikografii. Vrchní redakcí byli pověřeni dr. S. Braitto a dr. Jaroslav Durych, šéfredaktorem dr. Braitto. K realizaci tohoto i dalších záměrů nedošlo pro politický vývoj v dalších poválečných letech.

1.3.2 ZÁNİK KATOLICKÉ REVUE NA HLUBINU

Ve 20. letech se Braitto dostává po povědomí katolické inteligence především svým katolickým revue Na hlubinu. O necelých třicet let později je tato činnost násilně pozastavena z důvodu nástupu totalitního režimu komunistické strany, která si kladla za cíl postupně zničit všechny náboženské aktivity církví u nás.

Katolická revue přestala vycházet desátým číslem ročníku XXII v roce 1948. Rozhodnutí přišlo tak na poslední chvíli, že nebylo možno ani o tom vyrozumět čtenáře. Od prvního ledna 1949 se z úředního příkazu uskutečňuje likvidace nakladatelství Krystal. Podle Zdeňka Kašičky to těžce nesl, ale nebyl tím překvapen. Viděl již dopředu, jak se vývoj bude ubírat. V sázce bylo víc než vydávání jeho časopisu. V polovině roku 1948 byl instalován na arcibiskupský stolec olomoucký dr. Matocha a otec Braitto se mu stává zpovědníkem. Braitto v jednom roce ztratil *Výhledy*⁵³, přišel o *Hlubinu* a likviduje nakladatelství *Krystal*. Překladatelská činnost je rovněž přerušena. V této době se snaží spousta lidí odcházet do zahraničí, jako např. Jan Čep, Leo Gruber a další. Kašička ve své knize cituje jasné stanovisko otce Braitto na tuto situaci: „Zůstanu u svých oveček, zde je moje místo!“⁵⁴ To už byl protináboženský kurs nad slunce jasnější a na obloze českého katolicismu se stahovala těžká mračna.

⁵³ Časopis *VÝHLEDY* (úplný název *Výhledy do života a světa*) vydali poprvé redaktori S. M. Braitto a R. Dacík v roce 1939 za účelem řešení odborných, teologických i filosofických otázek. Katolická revue *Na hlubinu* byla zaměřena především na věci náboženské, na apoštolát, kdežto *Výhledy* si kladly za cíl zabývat se dalšími tématy, které by podpořily jednak zájmy náboženské i zájmy apoštolátu. Srov. BRAITTO M. Silvestr, DACÍK Reginald: *Výhledy náboženské, kulturní, sociální*, in: *Výhledy 1* (1939) 3-4.

⁵⁴ KAŠIČKA: op. cit., 23.

Když nebylo možno mluvit k lidem prostřednictvím periodik, byly zde přednášky, které dokázali objevovat pravý stav současné doby. V této době kladou Braitó a jeho spolupracovníci silný důraz na rodinu, kterou považují za základ společnosti.

1.3.3 VĚZENÍ

Dne 26. února 1950 Gottwald veřejně vyhlásil likvidaci mužských řádů jako úkol dne. Předsednictvo ÚV KSČ rozhodlo o přípravě procesu s představenými řádů. Jednalo se o to, jak nejdříve řády zkompromitovat, aby následně proti nim mohl být zahájen otevřený proces.⁵⁵ Dne 15. března 1950 byli zatčeni někteří představení řádů: Augustin Machalka, opat premonstrátů v Nové Říši, Vít Tajovský, opat premonstrátů v Želivě a další a také ThDr. Silvestr Braitó. 4. dubna 1950 státní soud vynesl rozsudek za udržování spojení s nepřáteli lidově demokratického zřízení, velezradu a rozvratné zločiny proti republice a Braitovi soud udělil 15 let odnětí svobody. Monstr proces s představiteli řádů byl zděšením nejen pro katolíky, ale i pro všechny lidi, neboť nechápali, co se děje.⁵⁶

Braitó byl nejprve uvězněn v Olomouci, odtud dopraven hned na druhý den do Prahy Ruzyně, kde absolvuje první tvrdý výslech, který se neobešel bez krutého zacházení. Pak přichází na Pankrác, za čtrnáct dní po zatčení je připraveno veřejné přelíčení, k němuž dostává poprvé svůj řeholní hábit. I tato událost se neobešla bez fyzického násilí. Po rozsudku přichází na Mírov, kam se však ještě dvakrát vrátí. Z Mírova pokračuje do Valdic a pak přes Pankrác do Leopoldova, kde pobude pět let. Po pěti letech ho znovu převezli na Pankrác, kde mu nabídli, aby za cenu spolupráce s nimi vzal rektorát v semináři. To však zásadně odmítá. A druhý den jel do Valdic. A zas Pankrác a Valdice a Mírov, pak měsíc v brněnské nemocnici v úplné separaci a zas Mírov a zas Leopoldov.

Mezi světlé okamžiky Braitova uvěznění určitě patřily návštěvy známých, kdy ho navštěvovali řádové sestry Emilie Barclová a Marie Vávrová z Prahy. První návštěva byla povolena dne 18. dubna 1950 v pankrácké věznici. Návštěva trvala asi dvacet minut. Po této první návštěvě byl převezen na Mírov a pak brzo do Valdic, kde mu 1.6.1950 byla uložena pracovní povinnost. Následovaly i další návštěvy, které Braitovi pomáhaly přemáhat utrpení věznění. Zanedlouho však tyto návštěvy byly ukončeny na dobu tří let.

---

⁵⁵ Téma pronásledování a likvidace církevního života v českých zemích je dále dobře zpracováno v publikacích: BALÍK Stanislav, HANUŠ Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*, Brno: CDK, 2007; VLČEK Vojtěch: *Persekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964*, Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2004.

V prvních dnech měsíce dubna 1950 bylo v denním tisku obšírně referováno o veřejném procesu s desíti řeholními kněžími. Články v novinách byly uváděny nadpisy jako „Kazatelé vyzívají k protistátním činům. Přiznání před státním soudem. Proces se zrádnými knězi pokračuje. Druhý den procesu s řádovými kněžími.“ Referáty byly doplněny fotoreportáží ze soudní síně.

Otec Dacík sice unikl internaci a po určité době se skrýval u svých známých, ale pak při pokusu o přechod hranic, při němž se stal obětí léčky, byl zatčen a odsouzen na devatenáct let.

Následovalo perných deset let, které strávili oba bratři a spolupracovníci ve vězení, každý ovšem někde jinde. Setkali se pouze jednou a to na Mírově, kam byl Braitó dopraven jako nemocný a uznán jako trvale invalidním. Od roku 1954 jsou Braitovi povolovány opět návštěvy. Od roku 1956 se stává ústavní režim snesitelnější. Tehdy se očekávala amnestie a Braitó byl převezen do Prahy jako navržený na amnestii. Avšak maďarské události to překazily.

V roce 1957 se jeho zdravotní stav ještě více zhoršuje a proto se dostává na Mírov a je uznán trvale práce neschopným. Je to srdeční nemoc, vysoký krevní tlak. Je dokonce převezen na kliniku do Brna. Konečně se zase dostává do Leopoldova, ale již jako invalidní nepracující. Bydlí na kněžském oddělení v místnosti s dvaceti lůžky. Jeho spoluvězni tam byli biskup Gojdič, biskup Vojtašák, opat Opasek, o. Mendl a další. S biskupem Gojdičem, jak Kašička zdůrazňuje, se měli zvláště rádi. Braitó mu byl zpovědníkem i ministrantem. Další spoluvězeň, slovenský otec, dominikán Aquinas Mária Gabura⁵⁷ vzpomíná na malý zážitek mezi biskupem Gojdičem a Silvestrem Braitem. Řeckokatolický biskup Gojdič jednou oslovil o. Silvestra: „Silvičko, vy vieš tak krásne hovoriť, povedz nám niečo“ a otec Silvestr neodolal jeho upřímné a pokorné prosbě a z bohatých zásob svého ducha se podělil s biskupem.⁵⁸ Dále vzpomíná na dojmavé setkání o. Silvestra s tehdejším uznávaným katolickým básníkem a spisovatelem Václavem

---

⁵⁶ Odstavce výše viz srov. KOUTSKÝ Petr, Nezdařená likvidace církve (JH.S. č. 6/2000), http://jhspecial.webpark.cz/6_00_cirkev.htm (20.10.1997) a KOUTSKÝ Petr, Nezdařená likvidace církve (JH.S. č. 7/2000), http://jhspecial.webpark.cz/7_00_cirkev.htm. (20.10.1997).

⁵⁷ Aquinas Mária Gabura (1915) občanským jménem Juraj Gabura. Absolvoval teologická studia u dominikánů v Olomouci, roku 1939 byl vysvěcen na kněze. Od roku 1940 duchovně působil v Trenčíně, kde redigoval Smer, měsíčník pro duchovní život. Překládal z latiny a francouzštiny. V letech 1953 až 1957 vězněn v Leopoldově, potom ve Valdicích. Nyní pracuje v dominikánské komunitě, které je svěřena duchovní správa v Bratislavě na Kalvárii. Převzato ze sborníku: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braitó 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 106.

⁵⁸ Srov. GABURA Mária Aquinas: Moje spomienky na otca Silvestra Braitó, OP, in: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braitó 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 38.

Renčem, kdy Renče transportovali do leopoldovské věznice a kdy Silvestr dojímavě volá: „Vašku“, po kterém následovalo bratrské objetí.⁵⁹

Můžeme se však domnívat, že opravdové přátelství vládlo i mezi ostatními bratry. Například opat Anastáz Opasek⁶⁰, jeho spoluvězeň, ve svých vzpomínkách⁶¹ vnímá Silvestra Braitu jako toho, ke kterému měl opravdový bližší vztah, který, jak sám doplňuje, však brzo odešel z Břevnova rovnou na věčnost.

Ostatní chodili do práce, Braitu, biskup Vojtašák a Gojdič zůstávali v cele s dalšími starci. Braitu v této době hodně čte, dokonce i rusky. Po službě Braitu svým spoluvězňům přednáší. Jeden spoluvězeň píše ve svých vzpomínkách, že to byl krásný život. Můžeme se tedy domnívat, že žili v opravdové komunitě. Dále o Braitovi píše jako o člověku, který vlivem své špatné situace upadal občas do deprese, ale stačilo málo, aby otec zase zářil a oplýval vtipem.

Vězeň Jiří Hejda ve své knize Útěk píše o Leopoldově: „Byli tam i vynikající teologové, jako páter Braitu, který kromě své rodné italštiny dovedl kázat bez přípravy česky, francouzsky, německy a latinsky. Jeho teologicko-filosofické vědomosti byly tak rozsáhlé a jeho paměť tak obdivuhodná, že dovedl citovat celé kapitoly nejen ze sv. Augustina, Tomáš Akvinského a Boetia, ale i Kierkegarda, Husserla, ba dokonce i Jasperse.“⁶²

Jiný spoluvězeň píše: „Zaujal nás všechny svou výmluvností, věroučnou jasností myšlenek i výrazu či vyjádření, ale hlavně pro svoji nelíčenou otcovsky bodrou a veselou povahu a přitažlivost...s ním byly ty nejkrásnější chvíle na Pankráci...“⁶³

Braitu měl očividně vliv i na ostatní vězně, kteří nebyli právě křesťanství nějak zvlášť nakloněni. V leopoldovské věznici se braitových besed účastnil například i bývalý náměstek ministra zahraničí Eugen Löbel, který si zde odpykával trest v procesu „Slánský“, odsouzen za sionismus a velezradu na doživotí. Setkání se Silvestrem Braitem ho ovlivnily natolik, že po letech vyznal tři velké obraty: od sionistického kosmopolitismu

---

⁵⁹ Srov. ibidem, 39.

⁶⁰ Anastáz Opasek (1913-1999) křtěný Jan byl šedesátý opat benediktinského opatství břevnovského. Studoval teologie v Praze a v Římě. V roce 1947 uvězněn pro velezradu a špionáž. Po propuštění z vězení pracuje jako pomocný dělník a jako skladník v Národní galerii. V r. 1968 odchází do Vídně, později v Rohru. V r. 1990 se vrací do Prahy. Od svých studentských let publikuje v časopisech Květy mládí, Jitro, Archa, Dorost. V době exilu píše básně, úvahy, recenze. V SRN iniciátorem laického hnutí Opus bonum. Po válce získává řád Zásluhy v boti proti nacismu. 28. října 1991 je mu udělen řád T. G. Masaryka. Srov. na zadní straně desek knihy: OPASEK Anastáz: Dvanáct zastavení. Vzpomínky opata břevnovského kláštera, Praha: TORST, 1992.

⁶¹ Srov. ibidem, 278.

⁶² Stojí za povšimnutí, že Jiří Hejda se domníval, že Silvestr Braitu byl italské národnosti, poněvadž píše o italštině jako o jeho rodném jazyce. Sice víme, že pocházel od italských rodičů, ale své dětství prožil v českých zemích, takže stěží můžeme mluvit o italštině jako o jeho rodném jazyce. Čerpáno: Srov. KAŠIČKA: op. cit., 32.

⁶³ Srov. ibidem.

ke komunismu, od komunismu k agnosticizmu a křesťanské toleranci a od čechoslovákismu k slovenskému patriotismu. To poslední od Braitu neměl.⁶⁴

Braitu i ostatní řeholníci byli křivě nařčeni a odsouzeni. Uznávaný dominikán byl tehdy vybrán z dominikánského řádu jako obětní beránek. Z tohoto důvodu generální prokuratura podala v roce 1968 sama návrh na zrušení tohoto skandálního rozsudku. Presidium nejvyššího soudu vyhovělo a 30.7.1968 rozsudek zrušilo pro nezákonnost. Toho se už otec Braitu nedomníval, protože umírá již 25. září v roce 1962. A poněvadž nešlo o rehabilitaci dle zákona 82/68 Sb., nemohlo v tomto případě dojít ani k derehabilitaci dle zákona 70/70 Sb.. Braitova nevina je tedy naprosto jasná i z právního hlediska.⁶⁵

1.3.4 POSLEDNÍ ROKY ŽIVOTA

Braitu se vrací do změněného materialistického světa na základě amnestie, dne 11. května 1960. Bez osobních dokladů odjíždí z Leopoldova do Prahy. Otec Braitu sám později k tomu žertovně poznamenává, že se vrátil z desetileté rekreace na Krymu.⁶⁶ V Praze je přivítán sestrou Marií Janou Vávrovou, která ho vzala k sobě do bytu v Lípové ulici č. 11. Po příchodu líbá uschovaný hábit, breviář a bohoslužebnou mešní soupravu, kterou dostal jako první dárek od sester Jany a Akviny. Odpoledne, v kostele sv. Jiljí, obnovuje u oltáře sv. Dominika svoji profesi.

V neděli 15.5. 1960 odjíždí otec autem do svého nového domova v bytě sestry Emilie Baroslové v Břevnově, u Ladronky 35. Po návratu z vězení denně celebroid doma v soukromí. Zpočátku v sedě u stolu, ale postupně po následném zotavení slaví liturgie ve stoje, i když bez poklekání a otáčení. To mu bylo lékařsky zakázáno. Kašička vzpomíná, že někdy o tom mluvil s vnitřní bolestí, ale byl vděčen, že mohl celebroid aspoň tak. A také této možnosti často využíval. V celebroidání mše svaté mu často zabránila jen vysoká horečka. Říkal, že po mši svaté je mu vždy lépe.⁶⁷

Současně probíhalo obstarávání jeho osobních dokladů. V tehdejší době toto nebylo nijak snadné, zvláště pro toho, kdo se vrátil z vězení. Toto vyřizování dokladů znesnadnilo i ten fakt, že Braitu podle nařízení lékaře mohl chodit mimo byt jen v doprovodu sester.

Na základě potvrzení Národního výboru v Olomouci byl mu vystaven rodný list Městským národním výborem v Brně-městě s datem 26.6. 1960, č. sv. XII/55 č. 841. Na

⁶⁴ Odstavec viz srov. vlastní životopis Václava Vaška: VAŠKO Václav: Ne všim jsem byl rád. Vlastní životopis, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, 113.

⁶⁵ Výše uvedené informace čerpány z: ibidem, 33.

⁶⁶ Srov. ibidem.

základě tohoto rodného listu pak dostal občanský průkaz, takže se mohl i vydat na cestu mimo Prahu. Dostává také důchod, neboť jeho zdravotní stav mu nedovoloval jakoukoli výdělečnou činnost. Sociální důchod mu byl vyměřen ve výši 190 Kč.⁶⁸ Částka, která mu nemohla zajistit v tehdejší době ani základní potřeby k životu a proto byl odkázán jen na milodary svých bližních. Podle Kašičky si Braitto nikdy nedělal s penězi starosti.⁶⁹ Z prvních prostředků, které dostal, podnikl cestu do Olomouce, kde navštívil své známé a poté se vrací zpět do Prahy.

V létě odjížděl otec Braitto z Prahy do Neratova v Orlických horách. Tam měl k dispozici faru, kterou mu k tomu účelu zapůjčil správce fary v Rokytnici Stanislav Zeman. Byla to jednoposchod'ová budova, opatřená nejnutnějším nábytkem a trochou zařízení. Ve vybavení hodně pomohly sestry františkánky z Rokytnice.

Poprvé jej sestry Marie Vávrová a Emilie Barcalová dopravily na tuto horskou faru dne 28. června 1960. Později mu sestry zařídily z jednoho pokoje skromnou kapličku. Má tam i dutou sošku sv. Josefa, která sloužila jako svatostánek.

Otec vstával denně v pět hodin, ale i dříve. Poté se modlí, studuje, čte rusky, anglicky. V sedm ráno slouží mši svatou. Denně si připravil malou přednášku. Sám tomu říkával škola. Před večeří bývala v kapličce pobožnost se Salve Regina.⁷⁰

Nejvíce pracoval na přípravě druhého vydání svého díla O církvi. V dopise z května 1960 píše prosí o to, aby mu byla zaslán už zhotovený rukopis této práce, který by mu sloužil jako předloha pro další práci na tomto díle.

V neděli se pravidelně zúčastnil bohoslužeb ve farním kostele.

V roce 1960 byl otec v Neratově od konce června do poloviny září, potom odejel na desetidenní návštěvu svých přátel na Moravu. V roce 1961 a 1962 byl otec Braitto v Neratově společně se sestrami od poloviny června do začátků září. Pak vždy odjížděl sám na Moravu.

Při letním pobytu v Neratově v roce 1962 se připravoval na čtyřicáté výročí kněžského svěcení a primice. Svěcení připadalo na 17. září, primice na 24. září. Tuto svou dlouhodobou přípravu zakončil v září exerciciemi. Podle zjištěných informací Kašičky, Braitto před výročím probděl – tak jako před čtyřiceti lety před svěcením a primicí – v modlitbě a rozjímání. Ráno prý řekl: „Zlaté mše svaté se nedožiji, tak tato bude místo ní.“

---

⁶⁷ Srov. ibidem, 34.

⁶⁸ Za tuto částku (190 Kč) si mohl Braitto ve své době koupit buď palivo na půl roku nebo zaplatit nájemné za podnájem, buď zaplatit obědy v některé závodní jídelně nebo si opatřit jeden pár obuvi a nebo si koupit klobouk a rukavice. Převzato: Ibidem.

⁶⁹ Srov. ibidem, 35.

⁷⁰ Srov. ibidem.

O týden později oslavil výročí své primice. Byla to jeho už poslední mše svatá. Dne 25. září 1962 mezi třetí a čtvrtou hodinou byl nalezen na zemi u svého lože vkleče s hlavou na zemi v kaluži krve. Úmrtní list č. 678/sv.7, roč. 62, s.51 uvádí příčinu smrti jako prudké selhání pravého srdce.⁷¹

O jeho pohřbu píše Dominik Pecka⁷² (L.D. 12.6. 1968): „Podle přání byl uložen do řádové hrobky v Olomouci. Pohřební obřad vykonal místní duchovní správce. Kromě něho žádný jiný kněz se nesměl zúčastnit pohřbu v liturgickém šatě. Nikdo nepromluvil nad jeho hrobem. Jen tichou písni se s ním rozloučily sestry dominikánky. Tak odešel jako psanec vlasti. A ten odchod byl jakoby posledním kázáním oněmělých úst: „Psanci jsme všichni v tomto údolí slz a pravá otčina je tam, kde je Otec.“⁷³

V Praze se konalo rozloučení ze zesnulým v břevnovském kostele. I když nedošlo k zveřejnění úmrtního oznámení ani k jiné publicitě, byla účast na slavnosti nečekaná. Podobně tomu bylo potom při pohřbu v Olomouci.

---

⁷¹ Okolnosti smrti a informace o úmrtním listu čerpáno: Ibidem, 36.

⁷² Dominik Pecka (1895–1981), kněz, teolog, filozof, prozaik, esejista. V l. 1914–1918 studoval na brněnském teologickém učilišti, na kněze byl vysvěcen v roce 1918. V letech 1926–1941 a 1945–1946 jako středoškolský profesor na gymnáziích v Jihlavě a Brně. V letech 1949–1950 docent sociologie na teologickém učilišti v Brně. V letech 1954–1960 byl vězněn na Pankráci, ve Valdicích a na Mírově. Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci mu udělila v červnu 1969 čestný doktorát teologie. Z tomistického hlediska se zabýval problematikou filozofické antropologie a křesťanské etiky: *Smysl člověka* (1936), *Umění žít. Katolická mravouka* (1937), *Moderní člověk a křesťanství* (1948), *Člověk. Filosofická antropologie 1–3* (1970–1971) aj. Dále publikoval díla beletristická (např. historický román *Neviditelný prsten* z roku 1946), pedagogická, a překladatelská. Autor esejistických knih: *Svatí a lidé* (1934), *Tvář člověka* (1939), *Cesta k pravdě* (1940). Přispíval do časopisů *Archa*, *Vychovatelské listy*, *Filosofická revue*, *Na hlubinu* aj. V letech 1936–1942 redigoval edici *Knihy duchovní orientace*. Autor monografie *Josef Florian* (1976), paměti *Z deníku marnosti* (1993) a *Starý profesor vzpomíná* (1996). Zemřel na Moravci (okr. Žďár nad Sázavou). Převzato srov. Dominik Pecka, in: <http://www.iencyklopedie.cz/pecka-dominik/> (18.4.2008).

⁷³ Tento dopis uveřejněn in: Ibidem.

2. LITERÁRNÍ DÍLO S. M. BRAITA

2.1 Redakční činnost a příspěvky v dobových časopisech

2.1.1 BRAITO A KATOLICKÁ REVUE NA HLUBINU

V této kapitole se pokusíme o přehledný pohled na katolickou revue Na hlubinu. Protože je již toto téma již velice dobře systematicky zpracováno Liborem Nekvindou, budeme vycházet z jeho příspěvku na toto téma vydané ve sborníku Silvestr M. Braitto 1898-1962, Příspěvek k českému tomismu.⁷⁴

První číslo časopisu Na hlubinu vychází v březnu 1926 jako časopis pro pěstování a prohloubení duchovního života, který vydávali profesori bohosloveckého učiliště dominikánského řádu v Olomouci. Tento časopis má 22 ročníků. Konec katolické revue velice úzce souvisel s nástupem totalitní komunistické moci. Vedoucím a odpovědným redaktorem byl po celou dobu existence časopisu Silvestr Braitto. Nejen s Liborem Nekvindou se můžeme domnívat, že to byl právě Silvestr Braitto, kdo stál u zrodu tohoto časopisu, který dokázal podle Nekvindy k sobě přitáhnout řadu významných osobností českého a evropského křesťanského života a který oslovoval řadu lidí toužících po hlubokých duchovních hodnotách.⁷⁵

Již úvodní stať časopisu Na hlubinu⁷⁶ je základním úvodním duchovním textem. Braitto zde ukazuje, že pozemský život příliš vysiluje a proto je třeba se zahledět na vyšší cíl a ideál, za který třeba prolije i krev. Nekvinda nás zde upozorňuje, že Braitto zde otevírá tematiku morální bipolarity světa, jejíž časté připomínání prostupuje mnoha jeho příspěvky: Dobro a zlo, život nadpřirozený a život pozemský, láska a nenávisť; především však láska je jednotícím prvkem stvořeného světa Bohem. Braitto chápe lásku obousměrně – od Boha směrem k člověku a od zbožného člověka směrem k Bohu. Dále Nekvinda zmiňuje, že tento úvodní text uvádí do paradoxu mystiky, který bude Braitto rozpracovávat nejen ve svých příspěvcích, ale i ve svých pozdějších přednáškách k teologii mystiky na olomoucké universitě. „Abychom stoupali, ponořme se hloub a hlouběji do Boha, do jeho pravd a prostředků tekoucích z jeho otevřené dlaně.“⁷⁷ Nekvinda podtrhuje, že máme tak

---

⁷⁴ Srov. NEKVINDA Libor: S. M. Braitto a Hlubina, in: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braitto 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 19-24.

⁷⁵ Srov. ibidem, 19.

⁷⁶ Srov. BRAITTO Maria Silvestr: Na hlubinu, in: Na hlubinu 1 (1926) 1-2.

⁷⁷ Ibidem.

dány dvě ohniska oscilačního pole autora – duše a Bůh. Dále poznamenává, že Augustinus Aurelius tak našel i v českém prostředí velmi zdatného nástupce.⁷⁸

Během prvních tří let revue se vykrystalizovala základní oddílová struktura, která byla jen minimálně obměňována. Těžištěm úvodu byl vždy duchovní kurz, který Braitto zpočátku (ve druhém a třetím ročníku) psal s jinými autory (nejvíce však s Emiliánem Soukupem), potom již výhradně sám. Nekvinda se domnívá, že právě tyto seriálové kurzy byly nejosobnější částí Hlubiny a profilovou záležitostí S. M. Braitto, proto jim budeme ještě později věnovat detailnější pozornost.⁷⁹

Od třetího ročníků byla zavedena rubrika Pracovna, která byla nahlédnutím do Braittova duchovního světa s motivem reagovat na praktické řešení křesťanských otázek. Z téměř 1200 příspěvků tohoto oddílu bylo téměř 900 Braitových. Pracovna se skládala z krátkých zamyšlení, úvah a meditací. Dominantním tématem zde bylo téma Ježíš a láska.⁸⁰

Braittova aktivita v dalších rubrikách (např. Výhledy, Život) byla neméně významná. Její obsah byl veden v rámci každodenního praktického života. Další mimořádné postavení zaujímají v časopise rubriky anotací (Literatura, Žeň apod.), které stručně charakterizovaly aktuální vydávaná díla duchovní, teologická, mystická, poetická a částečně i filosofická a to díla jednak domácích i zahraničních titulů. Za dobu trvání revue Na hlubinu bylo zde představeno zhruba sedm tisíc publikací. České tituly zde zaujímaly asi 26%, ze zahraničních publikací převládaly z 32% tituly německých nakladatelství. 22% tvořili tituly nakladatelství francouzských. V těchto zjištěných číslech publikované literatury Nekvinda vidí mimořádné znalosti a přehled S. M. Braitto. Dále Nekvinda tvrdí, že Braitto neměl jednoznačně „oblíbené“ autory, i když, pokračuje, lze vycítit jeho orientace k literatuře mystické a eklesiologické. Z autorů se rád anotačně vyjadřoval např. ke Karrerovi, Durychovi, Demlovi, Zahradníčkovi, Peckovi či Kytlicové. Nekvinda považuje anotační rubriky Hlubiny svým rozsahem jako bezkonkurenční v našich tehdejších prvorepublikových periodikách.⁸¹

Jedním z nejkonzentrovanejších a současně nejsystematičtějších podání Braitových myšlenek nacházíme v seriálových kurzech, které byly – s malými výjimkami – uveřejňovány po celou dobu existence revue Na hlubinu. Od druhého do devatenáctého ročníku revue bylo uveřejněno 16 tématických kurzů, ve kterých Braitto publikoval 151 jednotlivých pokračování. Kromě druhého a třetího ročníku čteme kurzy sestavené

⁷⁸ Všechny informace v tomto odstavci vyjma vložených poznámek srov. NEKVINDA: op. cit., 19.

⁷⁹ Ibidem.

⁸⁰ Srov. ibidem, 20.

⁸¹ Srov. ibidem, 20-21.

výhradně samotným Braitem. Předmětově jsou zde řešena všechna klíčová témata křesťanství. Úvodní kurzy jsou věnovány celkovému vpravení do problematiky, pozdější části jsou již skutečnou hlubinnou projekcí křesťanského postoje. Seriály vycházely v tomto pořadí: Kurs duchovního života (1927), Přátelství s Bohem (1928), Kurs vnitřní modlitby (1929), Kurs o darech Ducha sv. (1930), Kurs o následování Krista (1931), Kurs o lásce k Bohu (1932), Kurs o milosti (1933), Kurs o kněžství (1934), Kurs o Církvi jakožto zdroji duchovního života (1935), Kurs o ctnosti (1936), Kurs o mystickém těle Kristově (1937), Kurs asketicko-mystický (1938), Kurs o duchovním očišťování (1939-1940), Základy duchovního života (1941), Mystická cesta (1942-1943), Kurs duchovního života pro začátečníky (1943 až 1944/1945). Nekvinda poznamenává, že rozvíjení problémů v kurzech bylo postupné, metodické, často jdoucí od evidentního k mystickému.⁸²

Nekvinda spatřuje principiální stanovisko prolínající se všemi částmi kurzů, které zároveň odpovídá architektuře Summy teologie, již v úvodu: „Od Boha jsme vyšli a k Bohu se zase máme vrátit.“⁸³ V centru pozornosti je neustále vztah člověka k Bohu a praktické naplňování této praxe. V kurzu Přátelství s Bohem se tento vztah konkretizuje. Braitovi vidí přátelství jako spojení dvou bytostí, které se milují, a tak tento příklad by nás měl nutit k tomu, abychom naplňovali toto přátelství s nekonečným přítelem. Toto přátelství by měl však naplňovat člověk, protože v Bohu je už láska nekonečně obsažena. Nekvinda v tomto vidí veliké etické téma, ke kterému se pak Braitovi později často vrací. Prvním krokem přibližování se člověku k Bohu je podle Braitovi láska chtějící dobro. Jedná se v podstatě o svobodný akt vůle, který k němu nebyl nucen žádným vnějším zásahem. Vzhledem k tomu, že jsme stvořeni pro dobro (protože jsme dobrem – tj. Bohem – byli stvořeni), měli bychom z hlediska své přirozenosti dobro naplňovat a současně k dobru směřovat. K Bohu nás vedou ctnosti, ale na tuto cestu se nemůžeme vydat sami. Člověk je nositelem ctností, ty nám však byli vlity, jsou to vlastnosti, stavy a postoje, které jsou přizpůsobeny člověku, pramení však u Boha. Naproti tomu v darech Ducha sv. nás Bůh sám pozvedá, sám nás vede. Braitovi ctnosti pouze nevyjmenovává, ale vidí v nich jejich hlavní cíl a smysl – spasení a nadpřirozené štěstí. Velké téma ctností je dále rozvíjeno v kontextu zpytování svědomí.⁸⁴

Na stránkách časopisu volí Braitovi i polemický tón v případě, že reaguje na bezprostřední odezvy na své články, názory a hodnocení z řad kněží, řeholníků, studentů, laiků. Nekvinda vtípně poznamenává, že Braitovi kdosi vytkl, že stále píše o lásce a že by

---

⁸² Srov. ibidem, 21.

⁸³ Srov. BRAITO Maria Silvestr: Pojdme na horu svatou, in: Na hlubinu 1 (1927) 6.

raději by měl psát o křesťanském životě. Braitovi mu na to odpověděl, že křesťanský život je jen a jen láska. V této odpovědi Nekvinda spatřuje Braitovo niterné přesvědčení a jeho hloubavost i naturel.⁸⁵

Nekvinda vidí Braitův základní princip duchovního života v osobě Ježíše Krista. Ježíše jako hlavy mystického Těla církve, Ježíše jako Vykupitele a učitele, Ježíše jako jediného kněze ve vlastním slova smyslu, jenž podal dokonalou oběť. Kristocentrickou zbožností podle Braitova konstatování končí všechny modlitby v liturgii. Mystika je pak rozvinutím života, který lidstvu přinesl Ježíš. Snaha o osvojení Kristovy svatosti jde především cestou vnitřní askeze.⁸⁶

2.1.2 PŘÍSPĚVKY V ČASOPISE FILOSOFICKÁ REVUE

Nyní bychom se zaměřili na činnost Silvestra Braita v časopise Filosofická revue.⁸⁷ Braitovi nepatřil k jejím pravidelným příspěvovatelům, i když tento časopis vydávali jeho spolubratři dominikáni v čele s Metodějem Habáněm.⁸⁸ Ve srovnání s revue Na hlubinu se Filosofická revue snažila racionálními prostředky (dokazováním a argumentováním, historickými články, přírodovědnými výklady, polemikami atd.) předkládat svým čtenářům ucelený filosofický názor. Helena Pavlincová se domnívá, že racionálnost Filosofické revue nebyla Braitovi tak zcela blízká. Byl spíše zaujat mysticko-meditativními aspekty víry.⁸⁹

Pavlincová ve své malé studii⁹⁰ ukazuje, že Braitovy příspěvky ve Filosofické revue oscilují kolem několika základních problémů jako je náboženství a podstata lidské

---

⁸⁴ Všechny informace v tomto odstavci vyjma vložených poznámek srov. NEKVINDA: op. cit., 21-22.

⁸⁵ Srov. ibidem, 23.

⁸⁶ Srov. ibidem.

⁸⁷ Filosofickou revue vydávali v l. 1929-1948 olomoučtí dominikáni. Filosofická revue patřila k několika málo periodikům v naší zemi. Tomuto časopisu předcházela první filosofický časopis Česká mysl, který začíná vycházet již v r. 1900. Po vzniku samostatné ČSR k němu přibýly Ruch filosofický (1920-1942) a koncem 20. let Filosofie (1927-1929). Olomoučtí dominikáni se v nemalé míře zasloužili o pestrost dalších filosofických aktivit. Převzato srov. PAVLINCOVÁ: op. cit., 25.

⁸⁸ Metoděj Habáň (1899-1984) je nejvýznamnější postavou českého tomistického hnutí. Narodil se v Hustěnicích na Moravě. Roku 1918 vstupuje do dominikánského řádu a záhy je poslán a studia do Říma, kde získal doktora teologie. Po návratu organizoval tomistický kongres v Praze (1932). V témže roce dal podnět ke vzniku Akademických týdnů, do kterých se zapojují čelní představitelé české kultury. V r. 1938 obhájil v Římě nejvyšší řádový titul magistra teologie (oponentem mu byl Dominik Chenu). Působí jako profesor teologie v Olomouci a v Římě. Jeho dílo je silně ovlivněno Jacquesem Maritainem. V době komunismu je persekuován. Ohniskem jeho činnosti byla práce pedagogická a apoštolská. Dílo: Psychologie (1937), Přirozená etika (1944), Sexuální problém (1932), Filosofická antropologie (1981). Odborné články v časopise Filosofická revue. Převzato srov. PICKHART: op. cit., 11-12.

⁸⁹ PAVLINCOVÁ: op. cit., 25.

⁹⁰ Pro nás je velmi důležité, že Pavlincová již zpracovala téma S. M. Braita a Filosofická revue ve svém příspěvku: viz poznámka výše, 25-29. K její studii budeme zde přihlížet.

přirozenosti, vzájemné vztahy mezi náboženstvím, teologií a filosofií, náboženství (křesťanství) a aktuální otázky současnosti.⁹¹

K prvnímu tematickému okruhu patří články, v nichž Braitó vyslovuje své přesvědčení, že náboženství je trvalou konstantou člověčenství, jde v nich tudíž o roli náboženství v životě člověka a lidstva.⁹² Svou tezi, že „lidská duše je přirozeně náboženská,“ podepírá analýzou některých náboženských soustav minulosti a přítomnosti, přičemž zvláštní pozornost věnuje jejich mystickým prvkům. V mnohosti náboženství, tedy v tom, co náboženský člověk nalezl, vidí Braitó rozmanitost, v samotném hledání ale jednotu. Proto všechny náboženské osobnosti minulosti (jmenuje např. Šankaru, Zarathustru, Lao-c, Platóna, aj.) pokládá za „skutečné nástroje pravého Boha“ a nepochybuje o tom, že před křesťanství, které považuje za jediné pravé náboženství, k Bohu směřovali i mnozí filosofové. Filosofie podle Braitó vždy vycházela z náboženství, „protože vždycky se zabývala otázkou: odkud jsi a kam jdeš, a tak vždy zapalovala tajuplné v duši.“ Pavlincová dále pokračuje, že Braitó má jednotlivá náboženství za články „v nepřetržité řadě Božího řízení,“ jimiž Bůh lidstvo vychovává a připravuje tak cestu na svůj příchod.⁹³

Druhá tematická skupina, jak Pavlincová poznamenává, je ještě niterněji spjata s Braitovou filosofickou orientací.⁹⁴ Pavlincová sem řadí i článek O mystice, první text, se kterým na stránky Filosofické revue vstoupil. V něm Braitó odděluje náboženskou mystiku, směřující k vyššímu poznávání Boha, od mysticismu, jenž umožňuje pouze přirozené poznání Boha. V jiném článku zase reagoval na soudobý zájem o staroindický epos Bhagavadgíta, v němž mnozí hledali náhradu za křesťanství. Podle Braitó je to kniha nejednotná, dokládající nanejvýš velké bohatství a rozvrstvenost indického duchovního života. Pavlincová nám ukazuje, že je pochopitelné, když se dominikán Braitó obrací k filosofii Tomáše Akvinského, avšak upoutává i tím, že také u Platóna nachází stránky, v nichž filosof „zvedá ruce a myslí vzhůru,“ ukazuje na nadzemský smysl, cíl a dokonalost, hájí „primát duchovní lásky k čistému a věčnému.“ Se stejným zaujetím se zabývá i životem a dílem S. Kierkegaarda, který podnítil jeho zájem jako „hledáč nových cest ku pravdě.“⁹⁵ Ztotožnil se především s jeho myšlenkou, že křesťanství tu není od toho,

---

⁹¹ Srov. ibidem, 26.

⁹² Jedná se o Braitovy články ve Filosofické revue: Náboženské v lidské přirozenosti 7 (1935) 7-11; Náboženské v člověku 7 (1935) 108-110; Lidský skutek z psychologického hlediska 9 (1937) 123-125; Pokus o křesťanskou estetiku 8 (1936) 180-182.

⁹³ Odstavec srov. PAVLINCOVÁ, op. cit., 27.

⁹⁴ Filosofický náboj mají Braitovy články ve Filosofické revue: O mystice 2 (1930) 46; Objektivní platnost poznání a mravnosti ve filosofii sv. Tomáše 4 (1932) 67-70; Některé myšlenky z Platóna 4 (1932) 128-129;; Bhagavad Gíta 8 (1936) 37-38; Filosofie a teologie 16 (1948) 42-43.

⁹⁵ Srov. BRAITO Maria Silvestr: Kierkegaard, in. Filosofická revue 7 (1935) 126-129.

aby vytvářelo kulturu, řešilo sociální otázky a pěstovalo vědu, ale že má „dávat Bohu“ a lidi k němu „plně a bez smlouvání“ přivádět, že smyslem křesťanství i křesťanů je návrat ke Kristu. Křesťanství nepovažuje za snadné, „sváteční“ náboženství, ani za světový názor či filosofii. Podle Pavlincové měl Braitto k filosofii zcela osobitý vztah. Nejen hájí názor „philosophia est ancilla theologie,⁹⁶“ ale nadto se domníval, že bez filosofie by teologie nebyla možná, protože filosofie poskytuje teologii „průkazný postup,⁹⁷“ a navíc zcela v intencích Tomáše Akvinského ověřuje všechny pojmy a slova, která mají vyjádřit Boha. Dále však připomíná, že mnohdy „filosofické omyly vedou k bludům teologickým.“ Ukazuje to z příkladu, kdy Kantova filosofie ovlivnila liberální protestantismus.⁹⁷

Třetí skupina zahrnuje články, v nichž se Braitto vyjadřuje k některým aktuálním otázkám.⁹⁸ Zpravidla ani nenaznačuje jejich řešení, ale jemným, sobě vlastním způsobem využívá každé příležitosti k tomu, aby upozornil, v čem spočívá podstata křesťanství a jak by měl křesťan svůj život žít. Dále Pavlincová zdůrazňuje, že Braitto razil myšlenku, že křesťan má konat všechny své povinnosti z nadpřirozeného hlediska. Další Braitovou tematikou se stal nacionalismus, kdy vystoupil v časopise Filosofická revue s otázkami vlast, vlastenectví, nacionalismus, národ, stát, internacionalismus. Pokusil se zde ukázat, že pouze křesťanství může vnést jasno do současných pojmových zmatků. Pavlincová nám vysvětluje, že Braitto nepostupuje cestou zastaralých teologických klišé, ale naopak se Braitto snaží vidět vlast jako tu, která má pomáhat člověku dosáhnout nejvyššího cíle, přiblížení k Bohu. Dále Braitto pokračuje, že náboženství zabraňuje člověku, aby se pro hodnotu „vlast“ neoloupil o hodnotu vyšší a aby netrhal svazky, které ho poutají k lidstvu. Dále kritizuje nacionalistické výstřelky. V jednom ze svých posledních článků k palčivým tématům reaguje Braitto na výtku v poválečné době často slýchanou, že křesťanství zcela selhalo. Braitto přiznává velké a četné chyby křesťanů. Znovu však připomíná, že křesťanství není jednoduché náboženství a není pro slabochy, že křesťany nejsou ti, kteří v těžkých dobách naplňují chrámy. A rozhodně nestačí jen sociálně vypomáhat a udělovat almužny, nýbrž je zapotřebí nastolit sociálně spravedlivou společnost.⁹⁹

Pavlincová na základě těchto uveřejněných textů ve Filosofické revue vidí Braitovu osobnost jako člověka, který je velice jemný, hluboce zakotvený v tajemství své víry a křesťanské pravdy, a který dokázal vyslovovat nadčasové závěry.¹⁰⁰

⁹⁶ Tento text lze doslovně přeložit jako: Filosofie je služebná teologie.

⁹⁷ Odstavec srov. PAVLINCOVÁ: op. cit., 27-28.

⁹⁸ Jedná se o články z Filosofické revue: O odpovědnosti 4 (1932) 32-36; Nacionalismus a křesťanství 8 (1936) 81-84; Křesťanství selhalo? 14 (1946) 21-23.

⁹⁹ Odstavec srov. PAVLINCOVÁ: op. cit., 28-29.

¹⁰⁰ Srov. ibidem, 29.

2.1.3 ČINNOST V PERIODIKÁCH VÝHLEDY, KATOLICKÝ KAZATEL

Časopis Výhledy vzniká v roce 1938, kdy zakladateli a redaktory se stávají S. M. Braitó a R. M. Dacík. Tento časopis je dlouhodobě připravován různými články výše zmíněnými autory v revue na Hlubinu. Autoři si kladou za cíl vybudovat samostatný časopis, který by byl jakýmsi živým svědomím i tribunou pro české katolíky. Chtějí vycházet pouze z řad odborníků, kteří mají dávat odpovědi na aktuální otázky své doby poctivě, naukově i věcně zdůvodněné. Přáním redaktorů by bylo vybudovat kolem svého nového časopisu podobnou duchovní obec a rodinu, která se vytvořila kolem revue Na hlubinu.¹⁰¹

Časopis Výhledy je rozdělen do několika rubrik. Nacházeli se zde tyto rubriky: Výhledy náboženské, kulturní, sociální; Výhledy literární; Výhledy do světa. S. Braitó přispíval do všech těchto rubrik, ale pouze ve Výhledech literárních se jeho příspěvky omezovaly pouze na recenze k vydávaným knihám. Této tematice se však kvůli významu v Braitově literárním dílu nebudeme více věnovat pozornost.

Nejdříve se budeme zabývat příspěvky v rubrice Výhledy náboženské, kulturní, sociální. Tematicky se zde Braitó zabývá nejčastěji otázkami, které mají společného jmenovatele - církev. Mezi další témata, kterými se Braitó zabýval, byly například nacionalismu a křesťanství, křesťanský duchovní smysl práce, křesťan a příroda, atd. Z těchto příspěvků bych chtěl vybrat téma, které pro nás v dnešní době může být velice zajímavé a citlivé, a to otázkou svobody a osobnosti člověka.¹⁰² Braitó vnímá svobodu člověka především jako svobodu člověka od hříchů a jeho vášní. Za zdroj této naší svobody považuje Braitó Ježíše Krista, který smrtí na kříži nám zjednal přerušeni vazby na hřích. Představuje nám svobodu jako možnost se co nejvíce rozrůst v nového člověka. Pojem osobnost člověka chápe Braitó ke vztahu s plněním Boží vůle v nás. „Tedy je člověk osobností, jestliže plně rozvine všechno, k čemu jest povolán, co mu bylo naznačeno, umožněno, načtrnuto.“¹⁰³

V rubrice Výhledy do světa řeší Braitó velice pestrou škálu témat, které mají spíše informativní charakter a proto se jimi nebudeme nějak zvláště dále zabývat. Bibliografie těchto témat je uvedena v příloze.

¹⁰¹ Srov. BRAITO Maria Silvestr, DACÍK Maria Reginald: Slovo k dílu, in: Výhledy 1 (1939) 3-4.

¹⁰² Jedná se zde o články v časopise Výhledy (autor S. Braitó): Osobnost a společnost 5 (1939) 261-267; Svoboda a osobnost v Církvi 8 (1939) 451-458; Svoboda dětí Božích 3 (1940) 129-132.

¹⁰³ BRAITO M. Silvestr: Svoboda a osobnost v Církvi, in: Výhledy 8 (1939) 453.

Periodikum Katolický kazatel byl homiletický čtvrtletník, který nabízel zpracovaná témata ke kázání a promluvám. Tento časopis vznikl v roce 1894 při c. k. fakultě bohoslovecké v Olomouci. Redaktorem byl Dr. Jan Kubíček, profesor pastorálky na zdejší fakultě.¹⁰⁴

Silvestr Braitó řídil tento časopis od 44. do 48 ročníku, tj. mezi léty 1937 až 1941. V květnu 1941 byl tento časopis úředně zastaven, následovaly však pokusy o jeho ilegální vydávání. První poválečný a také poslední 49. ročník vyšel pod pozměněným názvem Kazatel až r. 1947, tentokrát již za redakce otrokovického faráře Josefa Kunického.¹⁰⁵

Braitovy příspěvky v časopise Katolický kazatel svým zaměřením a množstvím nějak nepřekračují rámec Braitova literárního žánru a významu, a tak jim nebudeme dále věnovat větší pozornost.

---

¹⁰⁴ Srov. úvodní strana viz in: KAZATEL 1 (1897).

¹⁰⁵ Tato část převzata z poznámky článku: PAVLINCOVÁ: op. cit., 26, 103.

2.2 Činnost s. M. Braita v monografické literatuře

2.2.1 DÍLA NAUKOVÁ

2.2.1.1 Nauka o církvi v díle církev, studie apologeticko-dogmatická

2.2.1.1.1 Uvedení do díla

S. M. Braito se zajímal naukou o církvi systematicky ve svém díle *Církev, Studie apologeticko-dogmatická*, která byla vydána roku 1946. Jedná se dlouhodobě připravovanou práci během jeho profesorských let na dominikánském teologickém učilišti v Olomouci. Vyjma příspěvku do časopisu a některých důležitých vydaných homilií věnované tématice církev je toto jediné jednotné dílo o církvi z Braitovy monografické činnosti. Ale protože již posléze po vydání tohoto svého díla vnímal nedokonalost své eklesiologické teologie, přemýšlí během své persekuce komunistickým režimem o druhém vydání.¹⁰⁶ O tomto druhém vydání bude ještě malá zmínka v následujících kapitolách.

Braitova monografie *Církev* je rozčleněna na devět hlavních kapitol. Jednotlivé kapitoly nesou názvy: I. *Církev je viditelné království Boží*; II. *Církev je viditelné království Boží*; III. *Církev je hierarchické království Boží*; IV. *Pastýř království Božího*; V. *Trvání Petrova pastýřského prvenství*; VI. *Podstata církve*; VII. *Podstatné vlastnosti církve*; VIII. *Známky pravé Kristovy církve*; IX. *Církev a stát*. Dílo čítá celkem 446 stran psaného textu.

Když pohlédneme na stránky o použité literatuře tohoto díla, můžeme zde najít monografie věnující se tématice církve v rozmezí vydání přibližně od roku 1900 do roku 1940. Mezi jmenovanými autory můžeme nalézt velké osobnosti tehdejšího teologického světa jako byl Doelinger, Loisy, Lubac, Harnack, Moehler, Ottaviani, Guardini, Adam, Rahner, Schleiermacher a další. Z výše uvedených a zjištěných skutečností se můžeme domnívat, že Braito použil pro sepsání své monografie nejmodernější poznatky tehdejší moderní teologie v oblasti eklesiologie. Jak již sama jména velkých osobností nám dobře napovídají, tak Braito nečerpá pouze z jedné jazykové oblasti, ale vychází ze všech území, kde významným způsobem probíhala teologická obnova. Ted Schoof¹⁰⁷ se domnívá, že

¹⁰⁶ Srov. ONDOK Petr Josef: *Silvestr M. Braito OP – eklesiolog*, in: *Teologický sborník* 4 (1998) 84-87.

¹⁰⁷ Ted SCHOOF (nar. 1933 v Schiedamu v Nizozemí). V roce 1951 vstoupil v holandské provincii do dominikánského řádu. Tam studoval filozofii, nato v Oxfordu teologii. Po kněžském svěcení v r. 1958 absolvoval dvouleté studium na universitě v Nijmegen pod vedením prof. Edwarda Schillebeeckxe. Později se stává jeho asistentem systematické teologie a dějin teologie. Do roku 2003 byl vedoucím redaktorem holandského časopisu pro teologii, považovaného za nejreprezentativnější teologický časopis Nizozemí.

centrum teologické obnovy v podstatě kolísá mezi Německem a Francií. Dále dodává, že pouze tyto dvě země měly potřebnou vědeckou tradici a tvůrčí energii.¹⁰⁸

2.2.1.1.2 Uvedení do chápání pojmu církve jako viditelného království Boží

První kapitola nese název Církev je viditelné království Boží. Nejdříve se pokusíme objasnit, jak Braitto vlastně vůbec vnímá pojem království Boží. Braitto vnímá Boží království především mysticky, tedy Boží království existuje v srdci každého člověka. Toto království nevnímá Braitto jako něco statického, právě naopak. Boží království v srdci člověka nastává právě tehdy, když v něm vládne Bůh jako Pán všeho. „Králem je tehdy, když se posvěcuje jeho jméno a naplňuje jeho vůle.“¹⁰⁹ Tedy z toho můžeme vyvodit, že kvalita a velikost Božího království v nás roste v závislosti na naplňování Boží vůle člověkem.

Braitto dále chápe prvotní pád člověka jako akt osobní vzpoury proti přebývání království Božího v člověku. Zde pak přichází kristologický důraz Braitovy eklesiologie a to v tom, že vidí vlastní cíl Kristova příchodu v obnově Božího království. „Základní a jediný smysl Kristova příchodu, Kristova díla, Kristova království je posvětit lidi, naplnit je životem Božích dětí.“¹¹⁰

Další pojem, který si nyní můžeme objasnit je viditelné království Boží. Braitto chápe slovo „viditelné“ jako důsledek Boží moci v nás, která nás všechny shromažďuje v jeden celek díky rostoucímu království Božím v našich srdcích.¹¹¹

Představuje-li nám tedy Braitto církev jako viditelné království Boží, má především na mysli církev, která roste v srdci každého člověka skrze plnění Boží vůle a která se Božím působením skrze Ježíše Krista shromažďuje ve viditelnou instituci.

3.2.1.1.3 Poselství a smysl království Božího, království Boží v Novém zákoně a rozličné stránky království Božího

Braitto vidí jako hlavní poselství království Božího navrácení Božího synovství pro člověka skrze hlásání Ježíše. „Kristus přišel obnovit prvotní důvěrný styk Boha s člověkem v ráji. Adam měl založit rodinu dětí Božích.“¹¹² Ježíš již za svého života kolem sebe vytváří skupinu lidí, kterou Braitto označuje jako rodina. „Této nové rodině říká Kristus

---

Převzato ze vnitřní strany desek knihy: Srov. SCHOOF Ted: Aggiornamento na prahu 3. tisíciletí? Vývoj moderní katolické teologie, Praha: Vyšehrad, 2004.

¹⁰⁸ Srov., ibidem, 30.

¹⁰⁹ BRAITTO Maria Silvestr: Církev. Studie apologeticko-dogmatická, Olomouc: Krystal, 1946, 11.

¹¹⁰ Ibidem, 11.

¹¹¹ Srov. ibidem, 11-13.

¹¹² Ibidem, 17.

království Boží.¹¹³ Dále Braitto však pokračuje, že aby tato rodinná společnost mohla existovat musí obsahovat dvě skutečnosti, které jsme si již naznačili v předchozí kapitole a to jednak musí dojít v každém člověku k dokonalému splynutí s Boží vůlí, která pak spojí jednotlivého člověka v jeden lid – viditelné zřízení církve.¹¹⁴

V podkapitole o smyslu království Božího popisuje Braitto starozákonní chápání království Božího, kdy bohužel se rabínské učitelé nedokázali udržet u duchovních obsahů prorockých vizí mesiáše a došlo ke značnému zploštění představ o království Boží, kdy se pro ně Mesiáš stal pouhým politickým osvoboditelem, který si podrobí ostatní národy, které mu budou sloužit.¹¹⁵

V další části Království Boží v Novém zákoně Braitto poukazuje na tři hlavní myšlenkové směry v tehdejší moderní teologii, které řeší otázku vzniku a vlastní existence viditelného Božího království. První směr spatřuje Boží království jako čistě duchovní. Tito zastánci liberální teologie tvrdili, že Kristus chtěl založit pouze duchovní království. Mezi tyto zástupce Braitto jmenuje Ritshla, Wendta, Weise, Harnacka. Druhé odvětví vidí Boží království ve smyslu eschatologickém, tj. Bůh přijde na tento svět se svou velikou mocí rozmetat všechny ty, kteří škodili Židům. Člověk není souzen podle poslušnosti k Hospodinu, ale podle vztahu i izraelskému národu. Třetí a poslední směr vidí království Boží jako nacionálně-politické uskupení. Tento myšlenkový směr považoval Kristův příchod jako návrat velkého revolucionáře, který vrátí Izraeli jeho dávnou slávu. Braitto tyto teorie odmítá svým tvrzením: „Všechny tyto teorie se shodují ve dvojím: nevyvažují dostatečně prvek časný a věčný, duchovní a pozemský v Kristově poselství, v němž je obojí v dokonalé rovnováze, jako je vyváženo božské a lidské v Kristu samém.“¹¹⁶

V další podkapitole Rozličné stránky Božího království Braitto ukazuje na další důležité prvky Božího království, a to, že království Boží je už v přítomnosti, sahá do minulosti a dochází k jeho naplnění. Dále poukazuje na obsah Božího království a na království jako společnost a církev. Přítomnost království Božího království Braitto spatřuje v jeho počátku – při příchodu Ježíše Krista a hlásání jeho slova. Braitto chápe království Boží jako něco, co je živé, rostoucí. Ukazuje zde na souvislost se Starým zákonem. Naplnění Božího království spočívá v druhém příchodu Krista. Duchovním obsahem je vláda Boží v duších. Člověk má napodobovat dokonalost svého nebeského Otce. Boží království jako společnost a církev. Braitto vnímá církev jako tu, která je zde pouze na

---

¹¹³ Ibidem.

¹¹⁴ Srov. ibidem, 17-22.

¹¹⁵ Srov. ibidem, 22-26.

¹¹⁶ Citace ibidem, 30-31. Celý odstavec srov. 26-31.

přechod do věčné blaženosti. Je zatím nedokonalým královstvím lidí, kteří jsou určeni k tomu, aby v nich kraloval Bůh. To znamená, že je začátkem království Božího.¹¹⁷

2.2.1.1.4 Kristus založil církev

V této apologetické části se Braito neptá, co je církev a jaká je, nýbrž zda je vůbec původcem této instituce sám Kristus a zda-li je církev skutečně taková, jakou ji chtěl Kristus mít. Braito hned zpočátku kritizuje a varuje před jednostranným duchovním chápáním mystického těla Kristova, což v historii i v současnosti vedle k popření Kristova úmyslu založit církev. Braito např. ukazuje problém chápání církve u Husa,¹¹⁸ podle něhož je církev obecností předurčených. Braito dále ukazuje na další teologické teorie, které se staví proti myšlence, že by Kristus měl v úmyslu založit církev. Je asi pochopitelné, že největší útoky vycházejí z protestantského prostředí. Braito dále pokračuje třemi výklady založení církve. Nejdříve uvádí výklad charismaticko-pneumatický. V této teorii je kladem silný důraz na Ducha svatého, který v církvi působí. Jediné uspořádání mělo být uskutečněno jen zázračnými zásahy a dary Ducha svatého. Výklad liberálního protestantství popírá jakoukoli souvislost mezi Kristem a církví. Tato teorie vychází především z názoru Harnacka, který vidí založení církve jen jako otázku silného prožitku apoštolů. Apoštolové pak vychovávají své nástupce. Poslední teorie, je teorie modernistická, která přejímá stanovisko liberálních protestantů a ještě přidává, že Kristu bylo cizí jakoukoliv církev založit. Církev vznikla jako důsledek náboženského citu a Kristus logicky nemá s touto organizací nic společného.¹¹⁹

2.2.1.1.5 Kristus chtěl založit viditelnou náboženskou společnost – Církev a Kristus chtěl mít svou společnost viditelně zřízenou

Braito nám v této kapitole ukazuje, proč chtěl Kristus založit viditelnou církev. Vychází zde ze dvou skutečností. Jedna je ta, že tvrdí: „Jeho království nemohlo být jen mlhavě vnitřní a duchovní, nýbrž muselo být přiměřené lidem, tvorům společenským, tedy viditelné.“¹²⁰ Braito zde vyzdvihuje ten fakt, že Bůh se zjevuje lidem způsobem, kterým jsou schopni chápat. Tato myšlenka se později objevuje v koncilní konstituci *Dei Verbum*.¹²¹ Jako další fakt uvádí, že evangelista Matouš¹²² používá přímo slovo *Ecclesia*,

---

¹¹⁷ Srov. ibidem, 31-43.

¹¹⁸ Problematice eklesiologie Jana Husa se budeme podrobněji zabývat v kapitole: 4.5 *Ekumenismus a Jan Hus v dílech S. M. Braita*

¹¹⁹ Srov. BRAITO: Církev. Studie, op. cit.: 47-55.

¹²⁰ Ibidem, 56.

¹²¹ DRUHÝ Vatikánský koncil: Věřoučná konstituce o Božím zjevení *Dei Verbum* (ze dne 18. listopadu 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, 116, čl. 13.

tedy shromáždění. Tím dostatečně vyjádřil, podle Braita, že Ježíš měl úmysl založit organisovanou, vnější náboženskou společnost. Ježíš staví své duchovní království na autoritě, hlavě, skále, na tom, na čem stavěl své království pohanský i židovský svět. Podle Braita je autorita nutným předpokladem, ale i znamením opravdové společnosti.¹²³

Dalším našim tématem v této kapitole je to, že Kristus chtěl mít svou společnost viditelně zřízenou. Braito vychází z toho, že Kristus ustanovil nejdříve vstupní obřad - křest jako bránu ke svému duchovnímu společenství. Tím nám chce ukázat, že viditelný způsob přijímání ukazuje zřetelně na úmysl založit viditelnou společnost. Dále pak pokračuje, že kdyby Kristus chtěl založit jen duchovní království, nerozlišoval by tak přesně a důsledně vedoucí od vedených. „Každé náboženství obsahuje zároveň sdružovací sílu, protože každá myšlenka spojuje jisté lidi.“¹²⁴ Braitovi se zdá, že spíše organická společnost odpovídá tím více velké jednotící myšlence Kristově. „Kristus nás chtěl učinit svým tělem, svou rodinou, svým lidem, Božím královstvím.“¹²⁵

2.2.1.1.6 Církev je hierarchické království Boží

Silvestr Braito se snaží v této kapitole ukázat na smysl ustanovení hierarchie. Hned na prvních řádcích vtipně poznamenává na stranu protestantů, kteří neustále zavrhnou myšlenku hierarchického zřízení Církve, že si asi žádný člověk nedokáže představit společnost bez autority a organizace. Braito chápe úlohu Krista jako toho, kdo církev nejen založil, ale který jí taky určil svatý cíl a k dosažení tohoto cíle dal také svaté prostředky. Ježíš Kristus si volí ze svého středu svých „Dvanáct, které vychovává zvláštním způsobem. Braito ukazuje na evangelium sv. Marka, že důvod jejich jmenování bylo, aby Krista věrně následovali a aby byli pohotoví ke kázání. Jejím úkolem se stává šířit Kristovo poselství.¹²⁶

Příkaz poslouchat církev spatřuje Braito v Ježíšovým výroku k učedníkům: „Cokoli svázete na zemi, bude svázáno i na nebi.“¹²⁷ Braito dále ukazuje slovy evangelisty Lukáše, že tato moc apoštolům udělená je tak velká, že sám Bůh se s ní ztotožňuje: „Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, a kdo mnou pohrdá, pohrdá tím, který mě poslal.“¹²⁸ Apoštolové učí, protože jsou svědkové Kristovi, vyslanci samotného Boha, a jsou si plně vědomi své autority, což dokládá Braito tím, že jednak rodící se křesťanská obec po smrti Jidášově se snaží doplnit počet svých „Dvanácti“ a jednak se hájí před učiteli

---

¹²² Mt 16, 18

¹²³ Srov. BRAITO: Církev. Studie, op. cit.: 55-58.

¹²⁴ Srov. ibidem, 71.

¹²⁵ Celý odstavec srov. ibidem, 58-72.

¹²⁶ Srov. ibidem, 73-77.

¹²⁷ Mt 18, 18.

¹²⁸ Lk 10, 16.

zákonu tím, že se sluší spíše poslouchat Boha než lidi.¹²⁹ Kristus udělil apoštolům úřad učitelský – moc zákonodárnou, úřad kněžský – moc soudní a úřad královský – moc trestní. Braitto zdůrazňuje, že všechny tyto druhy výkonné moci jsou nutné k pojmu dokonalé samostatné společnosti.¹³⁰

2.2.1.1.7 Moc trestní, moc učitelská a moc kněžská

Braitto ukazuje, že ze soudní moci plyne přirozeně i moc trestní. Nejstarší apoštolská praxe projevuje vědomí prvé hierarchie své trestní čili sankční moci. Sv. Pavel trestá vyobcováním z obce krvesmilníka, když obec sama z liknavosti nepoužila své vlastní moci (1 Kor 5, 2). Úkolem Církve není zajišťovat pozemský blahobyť, nýbrž uvádět lidi do království Božího, přerodit je ze synovství pozemského, lidského a časného k věčnému synovství Božímu. Jejich moc znamená moci být nástrojem Kristovým.¹³¹

Moc učitelská podle Braitto vychází z Kristovy výzvy: „Jděte a učte všechny národy.“¹³² „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium celému stvoření.“¹³³ Tato moc patří k moci královské. Ježíš Kristus udělil apoštolům moc, kterou sám měl, moc učit. Braitto zde poukazuje, na příběhu setkání etiopského komořího a Filipa,¹³⁴ na otázku, proč Bůh neosvítí přímo komořího a posílá mu místo toho jáhna Filipa. Braitto zde naráží na protestanty, kteří tvrdí, že Písmo je jediný zdroj pravdy, tedy, že není třeba tradice, učitelů, vykladačů písma. Dále autor této monografie pokračuje, že protestanté zapomínají na to, že pravda Kristova byla dána apoštolům, a že oni ji, mnozí bez jakýchkoliv Písem odevzdali svým nástupcům.¹³⁵

Braitto vnímá vlastní účel Kristova příchodu na svět naše posvěcení. A také Kristus určil, aby i jeho vyvolení tento život dále rozdávali. Kristus k tomu vyvolil viditelná znamení, aby těmito znameními udíleli vnitřní milost, onen nový život. V tomto Braitto spatřuje moc kněžskou. Tato moc kněžská má spočívat ve křtu, kdy je každý člověk přivtělen ke Kristu, k jeho Božímu synovství. Dále, aby jeho vyvolení apoštolové na jeho památku proměňovali jeho tělo a dávali je druhým za pokrm nového života dětí Božích a v neposlední řadě moc kněžská spočívá v tom, že nástupci Ježíše Krista nemají svoji velikou mocí vládnout tvrdě, nýbrž aby jim svou mocí sloužili.¹³⁶

---

¹²⁹ Srov. Sk 5, 29.

¹³⁰ Srov. BRAITTO: Církev. Studie, op. cit.: 77-83

¹³¹ Srov. ibidem, 83-85.

¹³² Mt 28, 19-20.

¹³³ Mk 16, 15.

¹³⁴ Sk 8, 26-40.

¹³⁵ Srov. BRAITTO: Církev. Studie, op. cit.: 85-88.

¹³⁶ Srov. ibidem, 88-93.

2.2.1.1.8 Pastýř království Božího – Skála Petrova

Braitto vnímá církev jako hierarchickou společnost, která je vybudovaná a řízená apoštolovy. Ale dále dodává, že mezi apoštoly vyniká zvláště sv. Petr. Tuto autoritu a ono prvé místo mezi biskupy v celém světě zastává dnes biskup římský.¹³⁷

V následné kapitole monografie Církev řeší Braitto pojem Petrova prvenství. V této kapitole se staví proti bojům protestantů i odštěpených východních křesťanů, kteří se snaží upřít prvenství římskému biskupovi. Braitto zde dokazuje, že Petr měl nejvyšší a neomezenou moc nad celou církví a že tuto moc mu odevzdal Kristus.¹³⁸

Udělení primátu Petrovi vnímá Braitto jako historickou událost. Braitto zde poukazuje na situaci, kdy Ježíš se ptá svých učedníků, nejdříve za co ho pokládají lidé, ale pak tuto otázku zúží na větu: „A za co pokládáte vy mě?“ Jediný Petr mu dokáže rozhodně odpovědět: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!“ Ježíš mu na to odpovídá stejně slavným prohlášením, kterým mu říká, že je „kefas“ (skála) a na této skále zbuduje svoji církev. Braitto vidí historičnost tohoto textu v tom, že všechny kritická vydání Nového zákona je obsahují. Je to i text, který lze nalézt na všech řeckých rukopisech.¹³⁹

2.2.1.1.9 Věcný rozbor obrazů o Petrovi a církvi

V této části se Braitto snaží vysvětlit smysl obrazů, které vycházejí z Matoušova evangelia.

Spasitel často v Písmu přirovnává království Boží ke stavbě a hned Braitto k tomu dodává, že každá stavba nutně potřebuje pevné a stabilní základy. A tímto pevným základem vnímá Braitto Petra. Ale Braitto nekončí na takovéto ploché představě, ale dovolí si tvrdit: „Petr je víc než základem. Je skálou do níž jsou vytesány vlastní základy...Je skálou, která i základy nese.“¹⁴⁰ Dále pak zdůrazňuje, že si Petra nesmíme představit jako jeden z mnoha kamenů celé stavby církve, ale že celá stavba stojí přímo na Petrovi. A protože církev stojí přímo na Petrovi, to jí dává charakter pevnosti a nepřemožitelnosti.¹⁴¹

Další popisovaný obraz je Petr jako nebeský klíčník. Podle Braitto Petrovo vlastnictví klíčů od budovy církve ukazuje dále i nato, že Petr není jen základ, ale i správcem.¹⁴²

Následná Petrova moc je obraz svazování a rozvazování. Tato moc stojí na pozadí obrazů skály a klíčů. Moc svazování chápe Braitto jako moc obecnou, tak jako je celá církev postavena na celém Petrovi. Moc svazování a rozvazování vidí Braitto v tom, jak má

---

¹³⁷ Srov. ibidem, 107.

¹³⁸ Srov. ibidem, 107-128.

¹³⁹ Srov. ibidem, 128-135.

¹⁴⁰ Srov. ibidem, 135.

¹⁴¹ Srov. ibidem, 135-137.

¹⁴² Srov. ibidem, 137-138.

Petr vládnout nad celou církví a to, že je má vést příkazy a zákazy. Petr je pro církev základem, má její správu a moc řídit ji.¹⁴³

V obrazu Pastýř ovcí a v obrazu utvrzování bratří zdokonaluje Ježíš své příslibení Petrovi. Petr se má stát především dobrým pastýřem, který se má stát živitelem a ochráncem lidí. Jediným však pravým pastýřem zůstává Kristus. Petr je jeho věrným zástupcem. Obraz utvrzování bratří nachází svůj největší smysl v době, kdy začínají satanovy pokusy prosívat apoštoly. Podle Braita má v této době být pastýř zvláštní oporou svým bratřím. „V takových pohromách se má zastavit, obrátit, jako pastýř činívá ke stádu, a ukazovati cestu, posilňovati své bratry.“¹⁴⁴

2.2.1.1.10 Trvání Petrova pastýřského prvenství

V této obsáhlé kapitole¹⁴⁵ se Braitto snaží obhájit Petrovo prvenství na základě Petrova historického působení v Římě. Domníváme se, že tato část nějak hlouběji neproniká do chápání Braitovy eklesiologie, a tak se jí dále nebudeme více věnovat.

2.2.1.1.11 Podstata církve

Touto kapitolou začíná druhá velká část této monografie. Doposud se Braitto snažil apologetickou metodou obhájit existenci viditelné církve a nyní se začíná snažit hledat základní prvky, které dělají církev takovou, jaká opravdu je.

V této části se snaží Braitto nalézt definici, která by co nejdříve vystihla její pravou podstatu. Nejdříve uvádí genetický postup, který nás přímo přivádí k tomu, kdo církev založil, kdo je jejím původcem. Tato metoda nás vede k chápání církve jako království Božího, které přichází místo starého království izraelského. Genetický postup navazuje na apoštoly, kteří byli Kristem vyvolení a vychováváni, aby uskutečnili jeho království. Z tohoto Braitto odvozuje tři podstatné skutečnosti, které náležejí k podstatě církve a to je viditelné shromáždění ve společnosti, duchovní obsah a spojení s Kristem. Znovu však zdůrazňuje, že vlastním středem a životodárnou silou celé církve zůstává Kristus.¹⁴⁶

Dále nás uvádí Braitto do učení jednak sv. Augustina, sv. Tomáše Akvinského a do chápání protestantské chápání církve. U Augustina převládá v polemikách myšlenka osobního, individuálního spasení. Církev mu je tělem Kristovým, složených z těch, kteří si jdou k ní pro spasení, ne aby vytvořili království Boží, rodinu povolanych za děti Boží, lid Boží. Tím se stává Církev z království Božího ústavem spásy. Viditelné tělo Církve je mu

---

¹⁴³ Srov. ibidem, 138-140.

¹⁴⁴ Celý odstavec srov. ibidem, 143-144. Citace ibidem, 144.

¹⁴⁵ Rozsah této kapitoly je od s. 153 do s. 242.

¹⁴⁶ Srov. ibidem, 245-250.

zdrojem i zárukou této vnitřní jednoty. Augustin mluví o Církvi jako o společenství těch, kteří žijí v lásce. Základ nauky o Církvi je sv. Augustinovi nauka o Bohu a Kristu Vykupiteli. Augustin mluví o církvi v trojím smyslu – viditelnou církev s hierarchií a mocí udělující milost, s dobrými i zlými údy. Od toho však odlišuje církev těch, kteří nosí v srdci lásku a jsou oživeni Duchem svatým. Jsou spojeni s Bohem posvěcující milostí. Posléze zná církev vyvolených, kteří budou předurčením na věky spojeni s Kristem.¹⁴⁷

Dále nám Braitto ukazuje, že Tomáš nemá v Summě žádný traktát o církvi. Přesto tento středověký teolog vidí církev jako tu, jejímž principem je sám Kristus, který církev vytvořil a zůstává její hlavou. Ona je na něm závislá ve svém původu, bytí i ve svém působení. Toto vnitřní působení se děje vnějším způsobem – svátostmi.¹⁴⁸

V protestantském chápání uvádí Braitto na učení o církvi Husa,¹⁴⁹ Luthera¹⁵⁰ a Kalvína.¹⁵¹ Husově pojetí církve se ještě budeme věnovat později ve zvláštní kapitole. Braitto chápe Luthera jako toho, kdo radikálně zdůraznil rozpor mezi viditelnou a neviditelnou stránkou církve. Kalvín zakládá chápání církve na predestinaci, na předurčení.¹⁵²

V novějších pokusech o určení podstaty církve Braitto ukazuje na to, že se někteří snaží určit za podstatu církve jen její vnitřní stránku. Jmenuje zde svého současníka Guardiniho¹⁵³, pro kterého je podstata křesťanství, katolictví a církve vnitřní skutečnost. Guardinimu je Kristus podstatou křesťanství, Kristus jako vláda osobní skutečnosti

---

¹⁴⁷ Srov. BRAITO: Církev. Studie, op. cit., 250-256.

¹⁴⁸ Srov. ibidem, 256-262.

¹⁴⁹ Jan Hus (1371-1415). Česká náboženský myslitel, kazatel a reformátor. V 90. letech studuje na pražské universitě, kde získal titul mistra svobodných umění (1396). Od r. 1402 káže v Betlémské kapli jako velký kritik církve. Ovlivněn myšlenkami Milíče z Kroměříže a Viklefa. H. přichází brzo v nemilost církve. Je pozván na koncil do Kostnice, kde po odmítnutí možnosti odvolat své učení je r. 1415 upálen. Srov. PICKOVÁ Dana: Hus Jan, in: Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918, Praha: Libri, 1999, 141-143.

¹⁵⁰ Martin Luther (1483-1546). Teolog, reformátor. Základní studium v Magdeburgu, Eisenachu. V r. 1501 odchází do Erfurtu, kde vstupuje do augustiánského kláštera. V r. 1507 kněžské svěcení, studium teologie. Píše 95 tezí na dveře Wittenberského zámeckého kostela, kde mimo jiné kritizuje odpustkovou praxi. Začíná tak jeho pojetí reformace církve, která vyústila v r. 1520 exkomunikací papežem Leonem X.. L. se začíná rozcházet s katolickou církví a postupně vzniká protestantská církev. L. kromě velké literární tvorby se zasadil o ustálení spisovné němčiny, přeložil Písmo svaté a rozšiřuje mezi prosté lidi katechismus. Srov. PESCH Otto Hermann: Luther Martin, in: Lexikon für Theologie und Kirche, dritte, völlig neu bearbeitete Auflage, sv. 6, Freiburg im Breisgau: Herder, 2006, sl. 1129-1140.

¹⁵¹ Jan Kalvín (1509-1564), reformátor a tvůrce teologického systému – kalvinismus. Studuje právo v Paříži, Orleánu, Bourges, kde r. 1533 získává doktorát. Zanedlouho se seznamuje s myšlenkami Luthera a začíná se sám věnovat reformaci. 1534 odjíždí do Švýcarska, kde se snaží provádět myšlenky reformace. V Kalvínově učení se objevuje nauka o církvi na základě predestinace. Srov. STAHL Jerzy: Kalwin Jan, in: Encyklopedia Katolicka sv. 8, Lublin: Towarzystwo naukowe katolickiego uniwersytetu lubelskiego, 2000, sl. 426-427.

¹⁵² Srov. BRAITO: Církev. Studie, op. cit., 262-279.

¹⁵³ Romano Guardini (1885-1968) Teologická studia absolvuje ve Freiburgu a Tübingen. V r. 1910 vysvěcen na kněze. 1915 získává doktorský titul o Bonaventurovi. R. 1923 získává katedru filosofie náboženství a křesťanského světového názoru v Berlíně do r. 1939. Po válce působí v Berlíně a v Mnichově. Je to osobnost, která má velký vliv po první světové válce na hnutí mládeže. Patří k vůdčím osobnostem ve vývoji liturgiky a liturgie ve 20. stol. v katolickém prostředí. Převzato srov. Romano Guardini, in: http://cs.wikipedia/wiki/romano_guardini (18.4.2008).

inexistencí Krista v křesťanech a křesťanů v Kristu. Karl Adam¹⁵⁴ říká, že naše společenství v Kristu je vlastní formou víry a církve. Vyjadřuje to jako vtělení Krista ve věřících. Braitto tyto myšlenkové pochody kritizuje a ukazuje, že není možné od sebe odloučit obojí prvek církve. V církvi je jedno spojené s druhým. Vnitřní je dááno vnější hierarchií.¹⁵⁵

Další otázku, kterou Braitto řeší je, jak je církev Kristovým tělem? Braitto nám zde odvážně zdůrazňuje, že není možné, aby Kristus byl bez své církve. Autor dále říká, že církev je také jeho vyvrcholením. Kristus se stává hlavou právě proto, že vlévá své milosti v církvi a skrze církev. Z tohoto důvodu náš eklesiolog důrazně prohlašuje, že traktát o církvi patří v teologii geneticky za traktát o církvi. Tedy Braitto vnímá jako další důležitý prvek v podstatě církve, ono ustavičné spojení s Kristem, oživovatelem jejím na věky. Braitto právem prohlašuje, že traktát o církvi patří v teologii za traktát o Kristu. Dále dokazuje, že ono ustavičné spojení s Kristem, patří nutně k podstatě církve. Kristus je oživovatelem na věky.¹⁵⁶

Ve svém závěru se Braitto snaží najít konečnou definici pojmu církev. Ukazuje zde na pojetí Kostera, který navrhuje jako východisko k hledání definice Církve výraz *populus Dei* – lid Boží, protože prý liturgie nejčastěji užívá tohoto obrazu o církvi. Braitto na to zdůrazňuje, že Kristus přišel obnovit ztracený rodinný, důvěrný poměr člověka k Bohu. Církev měla nahradit první ztracenou rodinu dětí Božích, nahradit i nepochopitelnou úlohu vyvoleného národa, který měl být lidem dětí Božích. Dále svoji představu rozvádí tím, že nelze Krista oddělit od Církve. Ukazuje na důležitý kristologický prvek, a to že Kristus je jejím středem jako její zakladatel, jako ten, kdo její údy (ale skrze ni) přijímá a posvěcuje. Na závěr se snaží vyjádřit co tedy je vlastně církev: „Církev je společnost lidí přivtělených ke Kristu, vedená z Kristovy moci a Kristova pověření svrchovanou hierarchickou autoritou, jedním učením a svátostnými milostmi ke spasení.“¹⁵⁷

---

¹⁵⁴ Karl Adam (1876-1966). Dogmatik, v r. 1917 profesor morální teologie ve Strasburgu. V l. 1919-1949 profesor katolické dogmatiky v Tübingen. Byl otevřený pro nové proudy ve filosofii, psychologii a fenomenologii náboženství po vzoru M. Schelera. Věnuje se nauce o církvi a podílí se na vytváření koncilní konstituce *Lumen gentium*. Srov. KREIDLER Hans: Adam Karl, in: Lexikon für Theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeitete Auflage, sv. 1, Freiburg im Breisgau: Herder, 2006, sl. 141-142.

¹⁵⁵ Srov. BRAITTO: Církev. Studie, op. cit.: 280-283.

¹⁵⁶ Srov. ibidem, 283-285.

¹⁵⁷ Celý odstavec srov. ibidem 289-300. Poslední citace ibidem 300.

2.2.1.1.12 Podstatné vlastnosti cirkve

Mezi podstatné vlastnosti cirkve zařazuje Silvestr Braitto její nadpřirozenost, viditelnost, nutnost, neporušitelnost, neomylnost a zplnomocněnost.¹⁵⁸

Braitto vidí jako důležitou vlastnost cirkve její nadpřirozenost, která vychází z toho, že církev žije jen ze spojení s Kristem. Tato napojenost na Krista má podle Braitto důležitý význam v tom, že Kristus dále překračuje rámec samotné cirkve a dále posvěcuje ty, kteří byli církvi k němu křtem přivtěleni. Tato napojenost na Krista má však jediný cíl a to je spasení lidí. Církev je tedy nadpřirozená, protože má nadpřirozený prvořadý cíl – spásu lidí.¹⁵⁹

Další podstatná vlastnost cirkve je její viditelnost. „Je to společnost lidí přivtělených viditelným znamením skrze viditelné služebníky do viditelného světa.“¹⁶⁰ Braitto ukazuje na Ježíšových podoběnstvích,¹⁶¹ že Kristus jasně chtěl ukázat svou církev jako viditelnou společnost. Na základě těchto podoběnství lze nalézt, že církev bude nejen viditelnou společností, ale že bude i církvi i lidí hříšných. „Ostatně proto přišel Kristus, aby spasil hříšníky.“¹⁶² Proto je tedy viditelná autorita, která má viditelným způsobem přicházet ke svým hřešícím údům.¹⁶³

Dalším důležitým momentem pro církev podle Braitto je její nutnost, protože možnost spásy je nutně spojena s nutností být pokřtěn, což prakticky znamená, že každý člověk musí vstoupit viditelným způsobem do viditelné cirkve. Braitto dále pokračuje, že Ježíš zavazuje všechny lidi poslouchat autoritu cirkve. Vychází zde z Marka: „Kdo neuvěří, je již zatracen.“¹⁶⁴ Na závěr, aby danou látku lépe dovysvětlil cituje Braitto sv. Tomáše: „Nikdo nemá podceňovat nebo snést, aby byl z Cirkve vyvržen či vyloučen, protože je pouze jedna Církev, v níž lidé docházejí spasení, jako nemohl nikdo být zachráněn mimo Neomovu archu.“¹⁶⁵

Dále Braitto řeší spásu jinověrců, jako další podstatnou vlastnost cirkve. Pro Braitto je zcela jasné, že spása je možná pouze skrze církev, která k tomuto účelu byla také Kristem založena. Ale Braitto zde rozlišuje dvě zcela zásadní skutečnosti. Na jedné straně vidí člověka, který měl reálnou možnost cirkve poznat a do ní vstoupit, ale neučinil tak. Pro

---

¹⁵⁸ Srov. ibidem, 303-304.

¹⁵⁹ Srov. ibidem, 304-306.

¹⁶⁰ Ibidem, 307.

¹⁶¹ Autor má na mysli tato podoběnství: podoběnství o síti, o poli s pšenicí a kroučkem, o hostině s rozličnými hosty, o svatebním průvodu s různými družičkami, o kvasu, o hořčičném zrně. Srov. ibidem, 307.

¹⁶² Ibidem.

¹⁶³ Odstavec srov. ibidem 306-310.

¹⁶⁴ Mk 16, 15

¹⁶⁵ Celý odstavec srov. BRAITTO: Církev. Studie, op. cit.: 310-314. Braitto cituje sv. Tomáše z díla *Expositio in Symb. apost. Opusc. VI.*

takového, podle Braitu, platí Kristovo: „Běda...“ Na druhé straně však vnímá i člověka, který ne svoji vinou se nemohl dostat do spojení se spásoucí církví. Zde Braitu otevírá prostor pro Kristův vykupitelský vliv, který může vykonávat zcela sám, přímo bez viditelné účasti církve.¹⁶⁶

Dále nám Braitu dokládá, že Kristova církev je neporušitelná. Tato vlastnost vyplývá z jejího určení. „Je neporušitelná v své podstatě, v svém cíli a v svých prostředcích.“¹⁶⁷ Musí navždy zůstat taková, jakou ji Kristus určil při svém založení.¹⁶⁸

„Je-li Církev neporušitelná, je i neomylná,“¹⁶⁹ hájí Braitu. Braitu tvrdí, že je to určitá nutnost, aby byla církev vybavena tak, aby si mohla udržet svoji neporušenost v tom, co je jejím hlavním bohatstvím a úkolem - sdělování pravdy. Braitu pro lepší pochopení uvádí příklad Theofila z Antiochie,¹⁷⁰ který přirovnává církev k opevněnému a příhodnému přístavu pravdy, do kterého se utíkají ti, kdo chtějí dosáhnout spásy a hledají onu věčnou pravdu.¹⁷¹

V další kapitole se Braitu zabývá nositeli neomylnosti. Vychází zde z přesvědčení, že jednak církev jako celek je neomylná a proto nemůže jako celek propadnout bludům a jednak, že Spasitel přislíbil neomylnost apoštolskému sboru. Apoštolský sbor zde Braitu chápe jako všechny ty biskupy, kteří učí ve spojení se svou hlavou. Dále autor vychází ze staré tradice církve, kdy jako podmínku a záruku neomylnosti zdůrazňuje souhlas biskupského sboru jako celku. Po té je každý biskup učitelem své obce.¹⁷² Braitu zde dále vyjmenovává případy, na které se vztahuje církevní neomylnost a to na neomylnost v dogmatickém učení, neomylnost v prohlášení někoho za svatého, obecných zařízení pro život a bohocpou, a potvrzení nějaké řehole se slavnými sliby a udělení hodnosti církevního učitele.¹⁷³

Za poslední podstatnou vlastnost církve uvádí Braitu její plnomocnost. Plnomocnost církve zde Braitu vidí jako určitou mohutnost církve, která ji dovoluje disponovat se stejnou duchovní mocí jako má sám Kristus. Jedná se zde o moc kněžskou, učitelskou a pastýřskou a o moc soudní a trestní. Tato zmiňovaná moc se však dotýká pouze lidí, kteří jsou přijati do církve svátostným křtem. Tato moc je dána lidem především proto, aby pomáhali ostatním lidem k věčnému spasení.¹⁷⁴

---

¹⁶⁶ Srov. ibidem, 314-320.

¹⁶⁷ Ibidem, 321.

¹⁶⁸ Srov. ibidem, 320-325.

¹⁶⁹ Ibidem, 325.

¹⁷⁰ Theofil z Antiochie byl nástupcem sv. Ignáce (2. pol. II. stol.). Braitu zde cituje z jeho díla Ad Autolic. II, 14.

¹⁷¹ Srov. BRAITO: Církev, op. cit.: 325-333.

¹⁷² Srov. ibidem, 333-336.

¹⁷³ Srov. ibidem, 337-356.

¹⁷⁴ Srov. ibidem, 356-371.

2.2.1.1.13 Znamky pravé Kristovy církve

V úvodu této kapitoly nám Braitto nejdříve objasňuje, co to vlastně známky církve jsou. Znamkami církve Braitto rozumí takové viditelné vlastnosti církve, které patří z vůle Kristovy k její podstatě. Z těchto známek pak lze dokázat pravost církve a její původ přímo od Ježíše Krista. Tato cesta, která nám pomáhá nalézt pravé známky Kristovy církve, se nazývá apologetická. Vedle ní Braitto ještě uvádí cestu historickou a empirickou. Obě cesty však Braitto považuje pro svůj metodický postup za nedostačující. Cesta apologetická vychází přímo z učení Kristova o církvi, které je následně srovnáváno s učením katolickým i nekatolickým. Braitto se domnívá, že právě touto cestou se nám ukáže jen taková církev, která má v sobě celé učení Páně.¹⁷⁵

V další části se Braitto zabývá konkrétními rozeznávacími znamkami církve, za které považuje jednotu církve, svatost církve, apoštolskost církve a obecnost církve. Jednota církve vychází podle Braitto z Kristovy touhy, „aby všichni byli jedno.“ Tuto známku považuje autor za hlavní, základní. Tvrdí, že v této známce je pak už snadné ukázat platnost ostatních známek. Můžeme zde mluvit o jednotě věroučné, liturgické a hierarchické. Znamka svatost církve spočívá ve věrném plnění Boží vůle. Braitto vidí svatost jako obsah a cíl jednoty církve a také zde opět zdůrazňuje aspekt poslušnosti vůči hierarchii. Apoštolskost církve chápe Braitto jako jeden ze základních jednotících principů celé církve. Apoštolové jsou ti, kteří se snaží viditelným způsobem uskutečňovat a udržovat jednotu Božího království. Mezi poslední známku Kristovy církve považuje Braitto obecnost církve. Braitto chápe obecnost jako důsledek jednoty církve. Všichni jsou povoláni do této velké rodiny dětí Božích a církev nabízí všem možnost účasti na této velké rodině. Obecnost církve spočívá podle Braitto především v její jediné hláсанé pravdě a poslušnosti k církevní hierarchii.¹⁷⁶

2.2.1.1.14 Církev a stát

Poslední kapitolu své monografie o Církvi věnuje S. Braitto se zabývá vztahem církve a státu. Nejdříve se v této kapitole se zamýšlí nad ideálem církve, za který považuje vybudování Božího království na zemi. Braitto se však také snaží přijmout realitu a existenci státu, kterou vnímá v uskutečňování obecného blaha a ideály, v nichž tato blaho vrcholí. Braitto vidí určitou potřebu spolupráce se státem na společném blahu lidí, ale také upozorňuje na to, že by stát měl akceptovat specifické požadavky svých věřících. Dále si je Braitto vědom základního rozdílu mezi církví a státem a to v rozdílnosti cílů těchto dvou

---

¹⁷⁵ Srov. ibidem, 375-380.

¹⁷⁶ Srov. ibidem, 380-417

subjektů. Církev je stále ta, která vede člověka především k nadpřirozenému životu. Braitov v závěru této kapitoly shrnuje svoji představu vzájemného vztahu mezi církví a státem asi takto: Vidí nadřazenost církve nad státem; dává církvi právo mluvit i do věcí časných, které jsou přímo spojeny s věcmi duchovními; dává státu povinnost, aby se o své občany staral tak, aby starost o věci časné nepoškozovalo jejich blaho věčné, a aby se stát nebránil příkazům duchovní moci tam, kde dochází ke střetu jak zájmů časných, tak i věčných.¹⁷⁷

2.2.1.2 Braitova kristologie

Do této kapitoly můžeme zařadit dvě Braitovy monografie: Kristus spása světa (1935) a Podstata křesťanství, Živé synovství Boží (1947).

První knihu, Kristus spása světa, je kniha vytištěna k prvnímu celostátnímu setkání Československých katolíků v roce 1935,¹⁷⁸ kde se Braitov společně se svým dominikánským spolubratrem a dlouhodobým přítelem Reginaldem Dacíkem snaží střídavě ve svých příspěvcích prohloubit poznání Ježíše Krista a tak docílit hlubšího spojení s našim Spasitelem.¹⁷⁹ Jak samy můžeme dobře pozorovat je toto dílo sepsáno jakoby na nutnou potřebu tehdejšího katolického sjezdu, kdežto druhá monografie Podstata křesťanství je dílem, které Braitov vydává jednak až o 12 let později, ale je to především dílo, které vyrostlo z dlouhodobé exerciční, konferenční a debatní činnosti tohoto dominikánského autora.¹⁸⁰

2.2.1.2.1 Kristus spása světa

V tomto společném díle s Dacíkem se budeme snažit především zachytit myšlenky Silvestra Braitova. Dílo čítá 172 stran psaného textu.

První Braitův příspěvek nese název Kristus zdroj našeho duchovního života. Braitov zde nejdříve ukazuje na důvod, proč se Kristus stal vlastně člověkem. Důvod vidí v tom, abychom se my skrze něho mohli stát podobnými Bohu. Tuto podobnost chápe příměrem, že jsme se stali dětmi Božími. Braitov zde vnímá Boha jako toho, kdo jediný je schopen uspokojit a naplnit člověka. Tohoto naplnění a uspokojení docílíme tím, že svůj život

---

¹⁷⁷ Srov. ibidem, 419-442.

¹⁷⁸ Srov. poznámka vydavatele na konci knihy: BRAITOV Silvestr, DACÍK Reginald: Kristus spása světa. Pohled do vnitřního života Kristova, Praha: Gustav Franci, 1935.

¹⁷⁹ Srov. ibidem, 9.

¹⁸⁰ Srov. BRAITOV Silvestr: Podstata křesťanství. Živé synovství Boží, Praha: Bohuslav Rupp, 1947, 7.

budeme připodobňovat životu Božímu. Braitu jako nejrychlejší metodu připodobnění se Bohu chápe jako co největší otevřenost k duchu Kristovu.¹⁸¹

V dalším svém příspěvku Braitu se zastavuje nad osobností Krista jako Boha. Zdůrazňuje zde, že by jeho výkupná oběť neměla naprosté ceny a nezasáhla by všechny, kdyby nebyl zároveň Bohem. Braitu říká, že Kristovo člověčenství dodávalo jeho dílu charakter absolutní ceny. Kristus mohl navrátit člověku jeho dětství s Bohem pouze právě tehdy, že sám tím Bohem byl. Braitu vnímá Krista jako nejdokonalejší a nejúplnější dar Boha člověku.¹⁸²

V šesté kapitole se Braitu zabývá otázkou tajemství vykoupení. Ve spasení a vykoupení lidí vidí Braitu další hlavní smysl příchodu Krista na zem. Braitu na pozadí poselství nového zákona dokládá, že Spasitel již dlouho před svou smrtí upozorňoval na smysl svého Vtělení. Dále ukazuje na sv. Pavlovi v jeho listu Galat'ánům¹⁸³ na velikost výkupné oběti. Nakonec Braitu sám přiznává, že tajemství vykoupení je jedno z největších, kde zůstává rozum v pozadí a pokračuje, že utrpení Páně můžeme chápat jako určitou školu naší rostoucí lásky k Bohu.¹⁸⁴

Další kapitola, pod kterou se podepisuje Silvestr Braitu nese název Nekonečné zásluhy Kristovy. Jako největší zásluhy Kristovy Braitu vnímá ústy sv. Pavla to, že jsme byli v Kristu očištěni, obmyti a ospravedlněni. Pro Braitu i ta jedna z nejmenších z Kristových zásluh byla větší v očích Božích než největší urážka člověka, než všechny urážky celého světa dohromady.¹⁸⁵

V desáté kapitole této knihy řeší Braitu ve svém příspěvku svatost Kristovu. Braitu zde nechápe Kristovu svatost jako jen jeho určitou vlastnost, ale vnímá Krista jako toho, kdo je plností a zdrojem svatosti pro druhé. Braitu chápe Kristovu svatost také jako naprostý soulad s jeho nebeským Otcem. Z toho vyvozuje Braitu nejen podstatu celého křesťanství, ale i podstatu každého duchovního života, a to tu, že se máme stávat svatými jako Ježíš Kristus, abychom dosáhli co největšího souladu s jeho nebeským Otcem, abychom se stali co nejdokonalejšími Božími syny.¹⁸⁶

Další kapitola v Braitově režii ukazuje na Krista jako na vítěze nad smrtí. „Kristus zvítězil nad smrtí a žije vítězně v tolika svatých, kteří dovedli všechno obětovat a všechno vykonat jeho silou.“¹⁸⁷

---

¹⁸¹ Srov. ibidem, 9-15.

¹⁸² Srov. ibidem, 30-36.

¹⁸³ Gal 3, 13

¹⁸⁴ Srov. BRAITO: Podstata křesťanství, op. cit.: 64-73.

¹⁸⁵ Srov. ibidem, 74-80.

¹⁸⁶ Srov. ibidem, 108-114.

¹⁸⁷ Srov. ibidem, 133.

Kapitola Modlitba Kristova pojednává o Kristu jako o tom, v kterém jsou soustředěny všechny modlitby, který stojí uprostřed církve. Braitto nám chce ukázat, že může být pro nás Kristus vzorem modlitby právě proto, protože byl nejvěrnějším Božím Synem. Dále Braitto říká, že Kristova modlitba byla jako jeho celé dílo, jenom vyhledávání vůle nebeského Otce. Závěrem nám Braitto shrnuje, že nás Kristus naučil nové modlitbě, která spočívá především v hlubší důvěře v jeho nebeského Otce.¹⁸⁸

Poslední kapitola, kterou sepisuje Silvestr Braitto nese název přátelství s Kristem. Toto přátelství chápe autor jako nadpřirozený Boží dar. Čistotu a svatost duší nespátřuje Braitto v tom, že milují Krista, ale v tom, že Spasitel miluje je. Tedy přátelství s Kristem Braitto chápe jako aktivní prožívání Kristovy lásky na nás.¹⁸⁹

2.2.1.2.2 Podstata křesťanství. Živé synovství Boží

Druhá kniha s kristologickou tematikou nese název Podstata křesťanství, Živé synovství Boží (1947). Kniha čítá 112 stran a je rozdělena, včetně předmluvy, na 18 kapitol.

Tato kniha vznikla jednak z dlouhodobé autorovy činnosti a jednak jako doplněk různých věrouk pro laiky, pro vzdělance, ale i pro obyčejné lidi.¹⁹⁰ Autor tak chce reagovat jednak nejen na náboženské neznalosti mnohých věřících, ale i na častou roztržičnost a neurovnanost křesťanské nauky. Braitto zde vnímá, jak nám sám název dobře napovídá, za hlavní podstatu křesťanství skutečnost, že jsme se stali živými syny samotného Boha. Nyní bychom se pokusili zachytit nejdůležitější témata z jednotlivých kapitol. Jako zajímavost můžeme říci, že Braitto se v předposlední kapitole zabývá otázkou křesťanského manželství.

Ve své monografii se nejdříve Braitto zabývá otázkou, co je pro člověka největší důstojnost. Tu posléze vidí v tom, že jsme dětmi Božími. Braitto vnímá smrt Ježíše Krista na kříži jako dostiučinění Boží spravedlnosti, odčinění urážky Boha, aby odstranil starou kletbu, pro kterou jsme se stali cizinci v domě svého nebeského Otce. On se stává naší pravdou, cestou a životem. Život syna Božího je naším životem.¹⁹¹ Z Braitových slov vysvítá pobídka ke zjednodušení duchovního života. Soustředit se pouze na poznání Ježíše Krista a jeho poselství.¹⁹² Vybízí k uvědomování si veliké milosti křtu a vede své posluchače k tomu, aby vedli život hodný dětí Božích.¹⁹³ Křtem se stáváme novým

---

¹⁸⁸ Srov. ibidem, 133-138.

¹⁸⁹ Srov. ibidem, 166-172.

¹⁹⁰ Srov. ibidem.

¹⁹¹ Srov. ibidem, 10-11.

¹⁹² Srov. ibidem, 13.

¹⁹³ Srov. ibidem, 15-21.

stvořením, získáváme nový, čistý život a před tím novou, nadpřirozeně povznešenou lidskou přirozenost. „Uchop svou milost, poznej, křesťane, svou důstojnost, a žij z ní, jak jen plně dovedeš.“¹⁹⁴

Dále Braitto poukazuje na to, že Bůh chce, abychom k němu měli živý a důvěrný vztah, jako má obraz ke svému vzoru. Ukazuje Boha-Otce nejen jako toho, který dává Příkázání jako pravidla ukazující cestu a prostředky do jeho náruče, ale také jako toho, kdo mluví o svých věcech s dětmi jako rovný s rovným. To, že se vtělil, že přijal naše člověčenství, dokazuje nám, že chtěl tomuto našemu člověčenství dát své synovství. A proto Braitto dodává, že má náš celý život směřovat k Otci.¹⁹⁵

Braitto samozřejmě nezapomíná na třetí osobu Trojice na působení Ducha svatého. Zdůrazňuje nám, že jak není bez Ducha svatého celá Trojice a celý její život, podobně také není bez úcty k Duchu svatému úplný křesťanský život. Duch svatý naplňuje církve svými dary, charismaty. Prožívání jedinečnosti každé osoby se nám pak stává základem opravdové víry v Trojjediného Boha. Z Otce skrze Krista v Duchu svatém.¹⁹⁶ Zvláštní úctě se pak těší Bůh-Otec, kdy sám jeho Syn Ježíš vybízí své apoštoly, aby náš poměr k Bohu, byl jako poměr dítěte k otci, kdy dítě je zavazováno k tomu, aby napodobovalo svého otce a učilo se od něho. Pak se stává křesťanský život neustálým napodobováním onoho tajuplného života, kterým žije Otec se Synem a Duchem svatým.¹⁹⁷ Závěrem Braitto dodává, že jak Bůh projevuje péči, lásku, shovívavost, trpělivost, odpouštějící lásku ke všem tvorům, tak máme i my takto napodobovat v této lásce ke svým bratřím.¹⁹⁸

Dalším Braitovým tématem se stává hřích. Hřích není vnímán jen jako nevděk, vzpoura tvora, ale i jako újma na účasti na jeho životě Božího syna. Chce-li opravdu člověk žít v co nejplnějším životě s Bohem, musí myslet na sebe až v druhé řadě. Braitto podotýká, že člověk neuráží Boha samého v sobě, nýbrž člověk uráží svého Otce ve tvorech, v jeho otcovské péči. Peklo je zde popisováno jako existence bez domova, bez tepla lásky, jako bloudění daleko od domova a od otce.¹⁹⁹ Když jsme ztratili svůj život Božích dětí, ještě není vše ztraceno. Můžeme vše získat znovu v Ježíši. Bůh si nás volá zpět do svého domu skrze svého Syna.²⁰⁰ Pro naši neposlušnost a neposlušnost prvního člověka zaplatil On nejvyšší cenu za obnovení synovství Božího. Ten, který miloval svůj národ, byl prohlášen za rouhače, za hlavního nepřítele národa.²⁰¹ Avšak obětovaným

---

¹⁹⁴ Ibidem, 26.

¹⁹⁵ Srov. ibidem, 27-32.

¹⁹⁶ Srov. ibidem, 33-38.

¹⁹⁷ Srov. ibidem, 39.

¹⁹⁸ Srov. ibidem, 43.

¹⁹⁹ Srov. ibidem, 45-50.

²⁰⁰ Srov. ibidem, 51.

²⁰¹ Srov. ibidem, 57-58.

Spasitelovým tělem vyrostl nám nový život Božího dítěte a týmž obětovaným tělem máme růst a udržet se ve svém novém životě. Musíme si stále uvědomovat, že nepřijímáme tělo Kristovo proto, že jsme toho hodni, ale proto, abychom se hodnými stali. Nejdůležitější je se mu celým svým životem otevřít a nechat Ho v sobě působit.²⁰²

Braitto pokračuje katechezí o modlitbě. Vidí v ní klanění Boží velebnosti a důvěrné přitulení malého děcka k Otci.²⁰³

Kapitola nesoucí název Všední den nám ukazuje, jak přistupovat k Bohu v každodenním životě. Autor nám ukazuje, že nás Bůh postavil do světa, do života, do tvého povolání, dopustil i tvé slabosti i tvé sklony, abys tím vším mohl uskutečňovat své Boží synovství. Smysl milostí spočívá v nadpřirozené povznášení naší přirozenosti, posvěcuje a očišťuje ji. Podle Braitto nás má vše přivádět blíže k Němu i sesílané utrpení.²⁰⁴

Dále Braitto přiznává, že nelze oddělit lásku k Otci od lásky k bližnímu neboť Otec zahrnul všechny lidi do lásky svého Syna. Jeho Syn za všechny umírá, všechny nosí ve svém srdci. Bližní se stává Božím dítětem a pak se hned k němu náš poměr od základu změní. Není pak už jen předmět našich choutek, jako předmět našeho vysávání.²⁰⁵ Aby Kristus mohl dát lidem opravdovou rodinu, zakládá církev. Má to být rodina, ve které vládne Boží vůle, do které přicházejí všichni, kteří přijímají Ježíšovo synovství a poslušnost k jeho Otci.²⁰⁶ Marii Braitto vidí jako tu, které vděčíme za to, že jsme se mohli stát Božími syny a to tím, že dala Ježíši Kristu lidský život. Vidí ji jako tu, která přijala milosti ne pro přemíru bolesti, ale pro přemíru lásky. Jako tu, které máme svěřit s důvěrou do jejich mateřských rukou své synovství Boží.²⁰⁷

V kapitole Veliké tajemství se zamýšlí dominikánský autor o velikosti manželství a dokonce tvrdí, že v křesťanství není nic tak zapomenuto, jako nesmírná vznešenost a důstojnost křesťanského manželství. Je třeba navrátit toto tajemství do středu tajuplnosti. Manželé by se měli učit vzájemné lásce a důvěře, které má vycházet z tajemství synovství Božího.²⁰⁸

Poslední kapitola má eschatologický rozměr – návrat do domu otcova. Braitto popisuje smrt jako pouhý návrat dítěte domů. Posledního okamžiku se mohou bát pouze ti, kdo opravdu nežili a odhodili synovství Boží.²⁰⁹

---

²⁰² Srov. ibidem, 63-67.

²⁰³ Srov. ibidem, 69.

²⁰⁴ Srov. ibidem, 75-79.

²⁰⁵ Srov. ibidem, 81-84.

²⁰⁶ Srov. ibidem, 87.

²⁰⁷ Srov. ibidem, 93-98.

²⁰⁸ Srov. ibidem, 99-106.

²⁰⁹ Srov. ibidem, 107.

2.2.2 HOMILETICKÁ LITERATURA

Homiletickou literaturou v díle Silvestra Braitu budeme rozumět takovou literaturu, která byla určena jako předloha nebo úvahy pro kázání či vlastní kázání vůbec. Jedná se především o duchovní úvahy nad různými náboženskými otázkami.

2.2.2.1 Eklesiologická tematika

Do této naší kapitoly můžeme zařadit pouze jedno dílo z Braitovy monografické činnosti a to dílo *Církev, Myšlenky a doklady* (1933). Tato monografie čítá 197 stran textu a je podle autora další hrst myšlenek ke kázání. Je to pouze určitý materiál, s kterým šel S. Braitu na kazatelnu v říjnu 1932 u sv. Jiljí v Praze, kdy jeho cílem bylo naučit lidi milovat církev.²¹⁰

Toto dílo je sepsáno patnáct let před vlastním vydáním jeho dogmatické studie.

Nyní se zaměříme na zmiňovaná témata v této knize o Církvi.

Knihla začíná kapitolou o Marii jako o Matce nového lidu. Braitu nazývá Marii matkou církve, protože jednak všechny důležité události ze života církve jsou těsně s ní spojeny a jednak její velikost spočívá také v tom, že svým životem nepřekážela působení svého Syna. Braitu jako další důvod, proč Maria může být naší matkou je v tom, že žila nejbližší Kristu.²¹¹

V kapitole *Založení církve* Braitu nejdříve reaguje na námítky ohledně vzniku církve. Proti všem myšlenkám však staví nezvratnou skutečnost, že celý Kristův život byl jasným hlásáním, budováním a připravováním nebeského království. Příchod Božího království chápe Braitu především jako změnu stavu lidského srdce.²¹²

V následující stati popisuje Braitu církev jako instituci založenou na apoštolech. Braitu vidí v Ježíšových činech jasný smysl. Ve volbě „dvanácti“ si vychovává nástupce svého díla a proto chápe křesťanství jako nerozlučné s apoštolstvím. Pouze prostřednictvím apoštolů Kristus mluví ke svým lidem. Braitu chápe apoštolskou posloupnost jako záruku církevní nezměnitelnosti, stálosti.²¹³

Další kapitola je logickým vyústěním předešlé a popisuje hierarchii v církvi. Braitu vidí v hierarchii zprostředkovatele plodů Kristova kněžství. Braitu dále tvrdí, že Kristus

---

²¹⁰ Srov. BRAITO Maria Silvestr: *Církev. Myšlenky a doklady*, Praha: Universum, 1933, 7.

²¹¹ Srov. *ibidem*, 9-15.

²¹² Srov. *ibidem*, 15-22.

²¹³ Srov. *ibidem*, 22-28.

tím, že vychovává apoštoly zvláštním způsobem ukazuje na církev jako na společnost s pevnou organizací. Braitto se domnívá, že apoštolové si již od počátku uvědomovali tuto zvláštní moc nad Tělem Kristovým.²¹⁴

Neomylnost v církvi je název další kapitoly. Základ neomylnosti církve vidí Braitto v jejím účelu, a to, aby byla cestou k Bohu. Braitto zde vychází z jednoduchého předpokladu, že pokud cesta má vést ke svému cíli, musí to být cesta již sama o sobě pravá, jinak je úplně zbytečná.²¹⁵

V dalším tématu řeší Braitto otázku papežství. Braitto zde při obhajobě Petrova primátu využívá jednak četnosti Petrova jména v Písmě (190krát) a jednak třemi texty z nového zákona, které dokazují tento jeho primát. Má na mysli citace: „Ty jsi Petr“; „Petře, satan si vyžádal vás tříbit...“; „Pas ovce mé, pas beránky mé.“ Braitto považuje za hlavní důvod primátu papežství v tom, že rozděluje moc nad dušemi, že určuje úkoly, že dává direktivy, že volá nástupce apoštolů a i je řídí a jim ukazuje cesty k duším.²¹⁶

V další kapitole se Braitto zamýšlí nad mystický tělem Kristovým, které podle něho vychází přímo ze srdce Kristova, jako ze symbolu lásky. Církev byla láskou založena, k lásce směřovala a láskou je živena. Toto je podle Braitto velkým znamením nové soudružnosti nového lidu – láska.²¹⁷

Dále Braitto chápe katolicitu církve v jejím univerzálním poslání: „Jděte a učte všechny národy!“ Jako druhý prvek katolicity vnímá Braitto fakt, že církev bere člověka takového, jaký ve skutečnosti je.²¹⁸

Další kapitola pojednává o roli Ducha svatého v církvi. Braitto chápe Ducha svatého jako princip života církve vůbec, protože ji řídí, posvěcuje, proniká a působí činnost, tedy dává církvi její vlastní život. Právě působením Ducha svatého se církvi dostává oné neomylnosti, o které již byla řeč. Braitto zde omezuje působení Ducha svatého pouze na příslušnost k církvi, tedy, kdo chce využívat plody Ducha svatého, musí být aktivně napojen na církev.²¹⁹

V následné stati se Braitto zamýšlí nad posláním církve, které podle něho spočívá čistě v duchovní oblasti a to zprostředkováním nadpřirozeného Kristova života v nás.²²⁰

Chybující v církvi je názvem další dílčí části. Braitto zde chce ukázat, že Kristus nás jasně upozorňuje na to, že v jeho církvi budou pohoršení a určuje i jasný postup v těchto těžkostech. Kristus zde ukazuje na neustálé odpouštění a usmíření s hříšníky. Kristus tímto

---

²¹⁴ Srov. ibidem, 28-34.

²¹⁵ Srov. ibidem, 34-40.

²¹⁶ Srov. ibidem, 40-48.

²¹⁷ Srov. ibidem, 48-53.

²¹⁸ Srov. ibidem, 54-60.

²¹⁹ Srov. ibidem, 60-65.

postupem ukazuje také na to, že nepřišel, aby těšil zdravé, ale aby hledal nemocné, kteří potřebují lékaře. Hlavní smysl založení církve proto musíme hledat také v tom, že je zde právě pro hříšníky.²²¹

Kapitolou hlasem nadpřirozena nám Braitu ozřejmuje, že celým Kristovým posláním bylo především vrátit Bohu jeho děti a předání jednoho velkého poselství: „Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích je dokonalý.“ V tom Braitu vidí celý smysl křesťanství a celý smysl církve, aby se člověk nechal přetvořit, přerodit Bohem.²²²

Dále vidí Braitu církev jako společnost modlících se. Modlitba je pro Braitu především obcování s Bohem, pozvednutím mysli k Bohu, prosbou za potřebné dary z rukou Božích a největší dar je Bůh sám. Církev se modlí za všechny a modlí se jménem všech. Za největší zdroj všech milostí považuje Braitu dle svého vzoru sv. Tomáše, eucharistii, která je pro něho střediskem celého života církve. „Eucharistie je nejintimnějším vyjádřením spojení Boha a s člověkem nejprve v Kristu a pak v nás, je projevem jeho nejvyšší lásky.“²²³

Dále Braitu chápe duchovní život člověka jako především duchovní život v souvislosti se životem v samotné církvi. „Církev má učinit z dětí hněvu děti Boží.“ Podle Braitu se nám Bůh ukazuje jako otec, k němuž máme dorůstat. Milost je v pohledu Braitovy teologie nejen odpuštěním, ale i přetvořením člověka k lepšímu obrazu člověka vůči Bohu. Modlitba je pak chápána jako olej, který duši zároveň sytí, svítí i zahřívá.²²⁴

Pokora v církvi v Braitově pohledu je určitá mohutnost, která nám pomáhá poznat sebe sama v pravdě a tak poznat svoji nedostatečnost. Dále ukazuje, že pravda jako taková není nic, co by člověk nemohl poznat. Také zde v tomto smyslu reaguje na Lessingovu bajku o Moudrém Nathanovi, který dal svým třem synům tři prstény. Jenom jeden z nich je pravý a ostatní dva jsou k nepoznání napodobené. Lessing²²⁵ viděl v tomto přirovnání tři náboženské partnery – islám, židovství a křesťanství a dokládal na nemožnost poznat, které náboženství v sobě skrývá pravdu. Braitu toto popírá a ukazuje na to, že není možné, že by Kristus pravdu zakryl tak, aby nebyla možná k rozeznání.²²⁶

---

²²⁰ Srov. ibidem, 65-71.

²²¹ Srov. ibidem, 71-77.

²²² Srov. ibidem, 77-83.

²²³ Srov. ibidem, 83-89.

²²⁴ Srov. ibidem, 89-94.

²²⁵ Ephraim Gotthold Lessing (1729-1781). Teologická a medicínská studia v Lipsku. Spisovatel, kritik literatury a umění. Dramaturg nově zakládajícího Národního divadla v Hamburku. V r. 1770-81 knihovníkem ve Wolfenbuettelu. L. je znám především jako kritik soudobé teologie. Srov. SCHILSON Arno: Lessing Gotthold Ephraim, Lexikon für theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeite Auflage, sv. 6, Freiburg im Breisgau: Herder, 2006, sl. 851-852.

²²⁶ Srov. BRAITO: Církev. Myšlenky, 94-100.

Jednota církve je Braitem chápána jako přenesení smyslu jednoty mezi Otcem a jeho synem. „Já a Otec jedno jsme.“ Braitu považuje za nejúčinnější apoštolát a práci pro jednotu církve je ukázat, že v naší jednotě církve je pravda.²²⁷

V kapitole o výlučnosti církve autor vysvětluje větu: „Mimo církev není spása.“ Ukazuje, že Bůh přijímá i ty, kteří ne vlastní vinou se nemohli připojit k církvi viditelně. Ti, kteří se snaží jít poctivou cestou životem podle svého svědomí a snaží se jít za Boží pravdou, jsou k církvi přičlenění, a to, podle sv. Tomáše, svoji touhou. Tedy jejich spása není vyloučena.²²⁸

Následná kapitola nese název Spojení církví. Braitu jako zásadní důvod štěpení církve vidí v pýše lidí. Tak i hodnotí reformaci, kterou vnímá jako skutečnost, že reformátoři nemohli ve své pýše přijmout skutečnost, že tělo Kristovo pojímá i hříšníky. Braitu ukazuje na církev, která je ochotna potvrdit sjednocení všech církví, ale nikdy nemůže jednat v oblasti své víry. Doslova říká: „Nepodceňujme toto hnutí!“²²⁹

Braitu dále vidí církev jako strážkyni pravdy, jejíž funkce spočívá v tom, že hájí její naprostou nadpřirozenost.²³⁰

Autor této monografie se nebál zařadit i otázku osobnosti a společenství v církvi. Domnívá se, že v církvi je uskutečněna nejkrásnější plnost a společenství všech se všemi. Dále ukazuje na komunismus, který člověka znásilňuje jako jednotlivce. Naopak církev vidí jako tu, která vychovává jednotlivce, aby pak on dokázal co nejsilněji posilnit společnost. „Katolická osobnost je všestranná a všelidská, vzrostlá svými kořeny do celé lidské společnosti.“²³¹

Navazujícím tématem je otázka církve a národnosti. Braitu má církev za tu, jenž byla poslána k národům: „Učte všechny národy!“ Braitu zde církvi vytyčuje vzhledem k národům tři úkoly a to: Nadpřirozeně převychovat národ; Přijmout všechny jeho přínosy a obohatit jimi ostatní svět; Každý národ má přispět o větší znalost Kristovu.²³²

Dále Braitu řeší charitu v církvi a vzápětí ukazuje na veliký rozdíl mezi sociální péčí a mezi křesťanskou láskou. Sociální péči vnímá Braitu čistě jako důsledek křesťanství. Originalita křesťanství spočívá v tom, že církev vidí v každém trpícím člověku samotného Krista.²³³

Jedna z posledních kapitol ukazuje na poměr církve a manželství. Braitu vidí manželství jako první a základní uskutečnění spojení Krista s církvi. Jednota manželství je

---

²²⁷ Srov. ibidem, 100-106.

²²⁸ Srov. ibidem, 106-112.

²²⁹ Srov. ibidem, 112-118.

²³⁰ Srov. ibidem, 118-124.

²³¹ Srov. ibidem, 124-130.

²³² Srov. ibidem, 130-136.

pokladem jednoty církve a celé obecnosti křesťanské. Toto zdůrazňuje církev o to více v době, kdy se manželství stalo námětem nechutných frašek, písniček, karikatur. Kristus zvedá čest a právo ženy a volá: „Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!“ Rodina je malým královstvím Božím, je zmenšeninou jednoty, je zárodkem této jednoty. Účelem manželství je uchovat lidstvo a království Boží, je dát mu věrnou lásku přirozenou a i nadpřirozenou mezi oběma manžely a konečně uskutečnit onu jednotu, která má být mezi údy Těla Kristova a hlavou církve - Kristem. Manželé mají nejen dát život dítěti, ale mají ho také vést k plnosti. Vznesené je poslání manželství, protože má dávat světu dobré, dokonalé a pevné křesťany. Církev vždy brání ženu, aby nebyla v manželství snížena. Naprostá jednota plyne ze svátosti manželství. I v této lásce je určitý řád. Muž je hlavou a žena srdcem v této jednotě. „Nerozlučnost manželství, která plyne ze svátosti, je ochranou dětí, ochranou proti uvolnění manželství, je především ochranou ubohé ženy, která dá muži krásu a mládí a celou svou lásku.“²³⁴

Právo církve na výchovu dítek je kapitola, ve které nám Braitto objasňuje nutnost, aby církev přiváděla ke Kristu i ty maličké dítky, které je třeba nechat Kristem přetvořit. „Nechte maličké, aby přišli ke mě...!“ Braitto ústy sv. Jan Zlatoústého²³⁵ prohlašuje, že nejkrásnější je povolání toho, jenž vzdělává mravy mládeže. Braitto vyvozuje právo církve učit z evangelijní citace: „Jděte, učte je zachovávat všechno, cokoli jsem řekl vám...“²³⁶

Mezi další důležité téma zařazuje Braitto sociální poslání církve. Nejdříve zde ukazuje na to, že hospodářské a sociální záležitosti sledují svůj cíl avšak tento cíl nemůže být poslední. Na Piovi XI. ukazuje, že Kristus nedal sice lidem žádné náměty jak řešit sociální otázky, ale dal člověku pravdy, které když se budou uskutečňovat, zabrání katastrofám a vyléčí ty bídy, s kterými si dnešní společnost neví rady. Braitto vidí v uskutečňování v sociálním řádu dvě skutečnosti a to, že musí existovat sociální spravedlnost, ale která musí být provázena láskou. Láska musí zůstat duší sociálního poslání církve.²³⁷

---

²³³ Srov. ibidem, 136-142.

²³⁴ Srov. ibidem, 142-149.

²³⁵ Jan Zlatoústý (349/350-407). Slavný kazatel, helénistický vzdělanec, učitel. Bojovník proti arianismu. Je fascinován mnišským komunitním životem. Snaží se o reformu kleriků, mnichů a svobodných panen. Jeho dílo spočívá především ve slově, jak ve psaném, tak i v mluveném. Srov. KLASVOGT Petr: Johannes Chrysostomus, Lexikon für theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeitete Auflage, sv. 5, Freiburg im Breisgau: Herder, ²2006, sl. 889-892.

²³⁶ Srov. ibidem, 149-155.

²³⁷ Srov. ibidem, 155-161.

V první kapitole se Braitto zaměřuje na Marii jako na matku církve. Nyní dává titul „Matka naše“ vlastní církvi a to z důvodu, že ona nás zrodila Kristu. „Církev je věčně rozumějící, věčně odpouštějící. Církev je velká, modlící se matka.“²³⁸

V následné kapitole se zajímá Braitto o naději církve. Církev vnímá jako tu, která nikdy nelomila rukama nad zkaženou dobou, nikdy se nevzdávala naděje. Církev nikdy neustávala ukazovat na nekonečné milosrdenství Boží. Braitto je skálopevně přesvědčen, že ve spojení s Kristem jsou křesťané nepřemožitelní a dostávají tu onu nekonečnou naději. Z těchto skutečností Braitto doporučuje jako první povinnost k apoštolátu, aby každý kdo se chce přiblížit k duším, musí být nejdříve sám plný Boha. „Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života!“²³⁹

Křesťané mají i povinnost k církvi. U Braitto touto povinností je, aby každý věřící miloval svou církev, tak jak Kristus miluje ji. Tato láska k církvi musí vycházet z neustále snahy se co nejvíce přiblížit Kristu, být neustále s Ním a žít v Něm.²⁴⁰

Mezi další důležité znaky církve považuje Braitto její prozřetelnost, která vychází ze smrti Ježíše Krista. Zde na kříži teprve vyšla dokonalá, ucelená a pro život vyzbrojená jeho církev. V krvi prvých mučedníků Braitto vidí zlomení pohanství. Všechny dějiny svatých chápe zároveň jako dějiny Prozřetelnosti Boží.²⁴¹

Předposlední kapitola řeší otázku jistoty církve. Braitto vnímá církev jako nejjistější svým posláním právě tehdy, když ji prorokují smrt, když ji pronásledují. Dále pokračuje, že pro církev všechny útoky na její podstatu neznamenaají prakticky nic jiného, než důkaz toho, že má božské poslání. Braitto nezapomíná na Ducha svatého, který si svou církev vede.²⁴²

Poslední kapitola je popisem církve vítězné. Církev můžeme vnímat jako jednoho velkého vítěze nad lidskou duší, kdy ona je velkou vychovatelkou, velkou matkou, která živí svoje děti. Braitto dále vnímá církev jako velkého vítěze nad všemi povoláními a nade všemi stavy. A dodává, že církev je velkým vítězem nade všemi národy.²⁴³

---

²³⁸ Srov. ibidem, 162-167.

²³⁹ Srov. ibidem, 168-173.

²⁴⁰ Srov. ibidem, 174-179.

²⁴¹ Srov. ibidem, 179-185.

²⁴² Srov. ibidem, 185-191.

²⁴³ Srov. ibidem, 191-197.

2.2.2.2 Literatura věnující se otázce Ježíše Krista

Do této naší literární skupiny můžeme zařadit tři Braitovy tituly a to: Ježíš Kristus (1931); Za příkladem svého velekněze. Myšlenky pro kněžské exercicie a obnovy (1934) a Kristus jest náš život. Sbíрка 12 promluv od neděle Devítíčníku do Letnic (1935).

2.2.2.2.1 Ježíš Kristus

Autor tuto knihu věnuje svému prvnímu učiteli ve svaté vědě P. Emiliánu Soukupovi O. P.. Kniha čítá 112 psaného textu Braitových kázání, jenž byla vydána ke příležitosti postní konference v katedrále sv. Víta v Praze v roce 1931, kdy tam byl S. Braitto pozván jako postní kazatel.²⁴⁴

Braitto se v první své homilii věnuje tajemství vtělení. Ukazuje nám zde, jak se Bůh smilovává nad lidstvem, které trpělo strašným zoufalstvím. Přichází sám Bůh, aby nás spasil, aby nás povznesl, posvětil a zachránil.²⁴⁵ Ježíš pozvedá titul Syna člověka a synovství Boží, kdy nás zve do svého duchovního království, do něhož lze vejít jen skrze Něho. Braitto ukazuje, že Ježíš celým svým životem jasně dokazoval, že si je podstatně vědom svého synovství Božího. Stále prohlašuje svou jednotu s Otcem. A za své příbuzné považuje ty, jenž plní vůli Jeho nebeského Otce.²⁴⁶ Další důraz Braitto klade na to, že Kristova oběť by neměla žádnou cenu, kdyby byl Ježíš jen člověkem. Mohl vykoupit jen ten, kdo sám vykoupení nepotřeboval. Ježíš byl pravým Bohem a pravým člověkem, a právě tímto spojením v jedné osobě byly všechny činy Ježíše Krista nesmírné, nekonečné, věčné ceny, protože činy patří vždy celé osobnosti. Proto činy lidské přirozenosti byly činy osoby Věčného Slova. Proto přišel Ježíš Kristus, proto se stal člověkem, aby za nás zaplatil, aby za nás lidi zaplatil Otcí nebeskému v lidském těle.²⁴⁷ Bůh svým vtělením velice pozvedl lidskou přirozenost. Braitto z důvodů účasti božské přirozenosti vybízí k tomu, aby se člověk už nenavracel ke svému zvrácenému životu.²⁴⁸

Následná homilie nese název Cesta naše. Braitto vidí lidi jako vyprázdněné lidstvo, které se vydalo na pouť za pokladem. Ukazuje zde Krista jako toho, který se staví před lidstvo a zve ho, aby Ho následoval. Život Ježíše Krista byl krásný život, který je hoden následování. Může být našim vzorem, protože byl absolutně čistý, dokonalý ve všech ohledech. Všechna lidská dokonalost se měří podle poměru k Tomu, jenž je základem,

---

²⁴⁴ Srov. úvodní strana a závěrečné poznámky ke knize: BRAITTO Maria Silvestr: Ježíš Kristus. Postní konference ve velechrámu svatého Víta v Praze roku 1931, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1931.

²⁴⁵ Srov. ibidem, 9-15.

²⁴⁶ Srov. ibidem, 17-18.

²⁴⁷ Srov. ibidem, 19-21.

²⁴⁸ Srov. ibidem, 23.

směrníci, pravidlem a hybnou silou našeho života, života rozumu i vůle. Náboženství Braito vidí jako společenství s Bohem. Kristus tohoto docílil však nejdokonaleji. Ježíš nám dal modlitbu, aby nám ukázal cestu, jak jít k Bohu.²⁴⁹ Nekonečná láska Kristova věčně přitahuje všechny malé, pošlapané, odkopnuté. Ježíš nikoho nevyloučil ze své lásky. Byl hlubinou všech ctností.²⁵⁰ Není ctnosti, která by nebyla v Kristu uskutečněna, a která by nebyla uskutečněna naprosto a dokonale. Nebojí se o budoucnost svého díla, klidně i umírá bez jediného vzdechu, protože věděl, protože byl Bohem. On první uskutečnil naprostý soulad mezi svým učením a dílem.²⁵¹

Třetí příspěvek nese název Pravda naše. Člověk musí Boha buď milovat nebo nenávidět. Otázka Boha příliš pálí, příliš zaměstnává mysl, vždy a nejvíce a nejusilovněji, proto je Bůh skutečně ve středu všeho lidského myšlení a snažení, ať už se to někomu líbí nebo ne. Kristus první trhá narodostní a národně náboženské hranice židovské a volá do celého světa svou velikou zvěst o nebeském Otci. Otec je láska a jenom chce od svých dětí – aby Ho milovaly, a přetvořuje srdce lidská láskou, chce, aby jeho děti přišli k Němu. Křesťanská mravnost spočívá na dokonalém oddání se Bohu a hledáním všeho a ve všem jenom v Bohu a Boha ve všem. Království Boží, toť moře milostí, sil, darů, jež nám zprostředkuje Syn. Nauka Kristova sjednotila všechny věřící v jednu obec – církev. První úkol církve je duchovní, proto se tím neodstraňuje stát.²⁵²

Braito se zabývá v další své homilii tématem Naš prostředník, kterým nemyslí nikoho jiného než samotného Krista. V jeho prostřednictví vidí i samotnou podstatu křesťanství. Braito dále pokračuje, že není možno jít k Bohu bez prostředníka. Mezi námi a Bohem ležel nepřekročitelný balvan – lidská vina, kterou lidstvo nemohlo pohnout, protože ji nedovedlo odčinit. Lidstvo se odtrhlo od zdroje živé vody. Kristus je nejvyšším knězem, protože je nejvyšším prostředníkem, který za nás podal zadostiučinění. Urážka lidského hříchu byla proti nekonečnému Bohu, a proto ji nemohl splatit žádný smrtelník. Ježíš může být našim prostředníkem, protože nebyl jen Bohem, ale zároveň i člověkem. Kristus nám snesl celý věnec nadpřirozených darů, dětství Boží a v něm milost. Kristus je prostředníkem i všech těchto milostí. Kristus je naší hlavou, to předpokládá život, a tento život není jiný než v nás, život účasti na božské přirozenosti. Naše modlitby by bez Krista neměly žádné nadpřirozené ceny, protože by vycházely jen z nitra lidského, nitra

---

²⁴⁹ Srov. ibidem, 24-32.

²⁵⁰ Srov. ibidem, 33-39.

²⁵¹ Srov. ibidem, 39-41.

²⁵² Srov. ibidem, 43-61.

poskvrněného, nitra odloučeného od Boha. Kristus je také prostředníkem u duší našich bližních. V Něm se scházíme všichni.²⁵³

V další kapitole vidí Braitó Krista jako Oběť nejsvětější. Oběť vyplývá z vnitřní lidské potřeby a má vyjádřit poddanost Bohu. Vnitřní oddání a vnitřní poddanost je základem každé oběti. Ale Bůh musí oběť také přijmout, aby věc byla opravdu Boží, aby byla skutečně obětována. Oběti starozákonní měly jen svůj účinek omezen jen dobově za hříchy obětujícího v židovském národě. Kristovo poslání bylo podat Otcí oběť dokonalou, která by se stala dokonalým zadostiučiněním. Jedinou a hlavní obětí, kterou je nám vše je odpuštěno, je oběť Kristova na kříži. Jeho kněžská oběť spočívá v tom, jak praví výstižně sv. Tomáš, že přijal tuto svou obětnickou úlohu dobrovolně z lásky.²⁵⁴

V další přednášce mluví Braitó o Království Kristově. V duši začíná království Boží, ale církev je zde k tomu, aby toto království v těchto duších vštěpovala a ochraňovala. Kristus chce ty, kteří jsou jeho, pevněji kolem sebe semknout a spjat. Kristus chce založit viditelnou církev, kterou staví na skále. Církev je choť Kristova, která vyšla neposkvrněná z otevřeného boku Ježíšova. Církev je mystickým tělem Kristovým. Kristus je hlavou tohoto těla. Veškeré konání církve má směřovat člověka ke Kristu. Církev je věčná matka, která plodí děti v nebi a Kristu.²⁵⁵

Poslední homilie hovoří o utrpení Páně. V této kapitole nám S. Braitó ukazuje, jak svými hříchy Krista znovu křížujeme. Vybízí nás ke změně smýšlení, protože právě Kristův kříž je jeho nejvyšším důkazem lásky a nesmíme po tomto daru šlapat.²⁵⁶

2.2.2.2.2 Za příkladem svého velekněze. Myšlenky pro kněžské exercicie a obnovy

Tato kniha má celkem 112 stran textu a je vydána v Edici rozsévač již jako pátá kniha homiletické literatury. Již sám název nám napovídá, že tato monografie vnika jako sbírka Braitových promluv, která byla určena především pro kněze.

První kapitola nese název zrození z oběti. V této kapitole se snaží Braitó nalézt odpověď na to, z čeho vzešel svatý a krásný kněžský stav. Podstatu kněžství nachází v oběti. Kněžský život je jedna veliká oběť – obětovat své špatné sklony, život s druhým člověkem. Braitó ukazuje na Krista, který je základem kněžství a kněžské oběti. Obětuje se za lidstvo. A nyní chce, aby toto celé ovoce jeho Oběti dále trvalo. Kněze si vyvolil jako vykonavatele viditelného trvání této oběti. Velikou důstojnost kněžskou spatřuje ve

---

²⁵³ Srov. ibidem, 62-76.

²⁵⁴ Srov. ibidem, 76-90.

²⁵⁵ Srov. ibidem, 90-102.

²⁵⁶ Srov. ibidem, 102-112.

zpřítomňování svaté oběti. Kněžství se zrodilo z kříže a proto zde není žádné místo pro změkčilost, pohodlí a jiné výhody. Oběť znamená vítězství nad pýchou a sobectvím.²⁵⁷

V další promluvě vidí Braitto kněze jako prostředníka, který již vychází z prvního úkolu obětníka. Jediným a opravdovým Prostředníkem je Ježíš Kristus. Kněz má slovem, svátostí, obětí jako Kristus přivádět hříšníky k Bohu. Lidé mají právo na kněžskou svatost, protože očekávají od hlasatelů svatosti samotnou svatost. Největší zla v církvi vždycky napáchaly kněžské hříchy. Kněz má být i prostředníkem Kristovy pravdy.²⁵⁸

Další promluva nese název Kristus a kněz pastýř. Hospodin už dál nechce oběti, vůně kadidla, ale chce oběť lásky. Nejčistší oběť neposkvrněná lásky byl Ježíš. Kristus přišel, aby ukázal Boha ne trestajícího, či despotického, ale jako milujícího otce. Kristus byl pastýřem duší, protože byl Spasitelem, a tak dal duším, co jim vůbec žádný duchovní pastýř dát nemůže. Kristus je jediný a pravý pastýř. Ale nejedná se jenom o to, abychom lidem hlásali pravdu, nýbrž abychom je také naučili podle této pravdy jednat a žít. Kněží jsou naroubováni na svaté kněžství Kristovo, které zavazuje ke svatosti života, být dobrým příkladem pro ostatní věřící.²⁵⁹

Další kapitolka nese název Cesta, pravda a život. Čím blížeji bude kněz Kristu, věčné pravdě, tím šťastnější učiní lid.²⁶⁰

Pomazaný Páně je následující promluva od S. Braitto. Pomazaný Páně je zcela Boží, Bohu zcela patřící, Bohu nejvíce blízký. Nejkrásnější a nejvyšší lidskou touhou je přiblížit se k Bohu. Ježíš Kristus-bohočlověk mohl nejlépe a nejdokonaleji naplnit tuto touhu lidského srdce, protože On ji v srdci vzbudil. A proto ji vzbudil, aby ji naplnil. Pomazání Páně mají nejen úkol, aby byli Bohu blízko, ale aby i ostatní k němu přibližovali. Kněžství není jen pouze vyznamenání, ale také přísnou úlohou. A pro kněze není jiné pomazání, než pomazání v kněžství Kristově. Kněz má posvěcovat sebe pro druhé.²⁶¹

Další homilie nese název Ježíš se modlí. Po své „pracovní době“ se Ježíš modlí. Na poušti, na horách. Modlí se před zázraky, před rozesláním svým učedníků. Otázka, proč se Ježíš modlil, když jeho modlitba byla dokonalá. Ve své modlitbě vyznává svoje člověčenství, které přijal na sebe. V modlitbě se spojuje s plností Otcovou. Ukazuje modlitbu jako důvěrný styk dítěte s Otcem. Proto je i velice důležitá modlitba pro kněze, aby dokázal lidi přivádět k Otci. Braitto zde vybízí k tomu, abychom úměrně stavbě se taky úměrně modlili. Kněz je vyslancem lidu. Proto by svoji modlitbou měl zastupovat ty, kteří

²⁵⁷ Srov. BRAITTO Maria Silvestr: Za příkladem svého velekněze. Myšlenky pro kněžské exercicie a obnovy, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1934, 5-13.

²⁵⁸ Srov. ibidem, 14-22.

²⁵⁹ Srov. ibidem, 23-30.

²⁶⁰ Srov. ibidem, 31-38.

²⁶¹ Srov. ibidem, 39-44.

z různých důvodů nemají na to čas, schopnosti. vzdalování od modlitby znamená vzdalovat se od zdroje života nadpřirozeného.²⁶²

Další kapitola nese název Ježíš, pomocník náš. Na těchto stránkách popisuje Braitto hrůznost hříchu. Hřích obelhává člověka a převrací všechny hodnoty. Hřích konečně uzavírá přístup k milosti.²⁶³

Následující promluva nese název Utrpení Páně. Kristus zmátl křížem lidskou vypočítavost a lidskou moudrost. Jaká jest první a základní příčina utrpení Páně? Prvá neposlušnost. Kristus měl naprostou poslušností zaplatit za prvou neposlušnost člověka. Nikde se pak také nenaučí kněží oceňovat lidskou duši jako právě v utrpení Páně.²⁶⁴

Kněžské mládí a kněžské stáří. Krásné je každé mládí, ale nejkrásnější ze všeho je kněžské mládí. A nejstrašnější je, když se zima kněžského stáří vplíží i do srdce.²⁶⁵

Horlivost kněžská. Kněžství Ježíše Krista, jehož jsou kněží účastníky, je kněžím i zde zářivým příkladem.²⁶⁶

Prostředky dobrého pastýře. Nikdy nebylo třeba, abychom se učili pastýřské lásky Ježíšovy jako dnes. Jenom studium doby, její potřeby a studium svatých věd ukážou, jak by kněží měli co nejlépe pravdu o Kristu předat lidem. Stále hledět na Krista dobrého pastýře, na jeho práci a na jeho přístup k lidem.²⁶⁷

Věčný pastýř. Kristus nepřestal být pastýřem svého lidu, protože nepřestal být jeho knězem. On zůstal veleknězem na věky. Kristus změnil jen formu svého kněžství, svého prostřednictví. Zůstává na věky knězem a na zem sesílá své zástupce – kněze. Naší velkou útěchou je, že zůstal nadále s námi. Je s námi především v nejsvětější Svátosti, jako náš chléb a naše síla.²⁶⁸

Být tvrdý jako diamant a něžnější než matka. Pravá láska je zároveň nesmlouvavá, otevřená, přímočará, ale také zároveň něžná a laskavá. Rozjímání o Ježíši naučí nás jednat, duše lovit a hledat jako On. Proto sestupme hluboko do jeho lásky, aby její svatý plamen i nás zapálil a z nás by zapálil i druhé.²⁶⁹

---

²⁶² Srov. ibidem, 46-54.

²⁶³ Srov. ibidem, 55-63.

²⁶⁴ Srov. ibidem, 64-72.

²⁶⁵ Srov. ibidem, 73-80.

²⁶⁶ Srov. ibidem, 81-89.

²⁶⁷ Srov. ibidem, 90-98.99

²⁶⁸ Srov. ibidem, 99-105.

²⁶⁹ Srov. ibidem, 106-112.

2.2.2.2.3 Kristus jest náš život. Sbíрка 12 promluv od neděle Devítíniku do Letnic

Jak sám podtitul napovídá, tak další kniha věnující se kristologické tématice pojednává ve svých dvanácti promluvách o prohloubení vztahu k Ježíši Kristu. Sám kazatel v úvodu vybízí k tomu, abychom se oblékli v Pána v čemž vidí celý smysl křesťanského učení a celého křesťanského života.²⁷⁰ Sbíрка čítá 115 stran textu.

V první promluvě se Braitto zaměřuje na život v Kristu. Jako největší štěstí, životní blaženost a nejvyšší smysl lidského života spatřuje autor v přetvoření se, v přerodění se v Krista. Ale abychom mohli být přetvořeni, musíme nejdříve s Kristem umřít hříchu. Braitto zde vnímá duchovní život jako neustálý boj mezi smrtí a životem. Umírat sám sobě, svým žádostem a rodit se, přerodit se do nového člověka v Kristu.²⁷¹

Největší přikázání je název následné kapitoly. Braitto začíná otázkou, kterou položili židovští rabíni Ježíšovi: „Mistře, které přikázání je největší v zákoně?“ Této pasáže z nového zákona používá Braitto k tomu, aby ukázal jednak jedinečnost Boha, ale také to, že Ho máme milovat celým svým srdcem. Zdůrazňuje, že nikdo nemůže milovat to, co nepoznal a proto vidí poznání Boha jako podklad naší lásky k němu. Celý křesťanský život Braitto vnímá tak, aby se nám Bůh stal vším. „Abychom nechtěli nic proti Bohu, nic vedle Boha a abychom chtěli všechno jedině v Bohu a pro Boha.“²⁷² Na dalších řádcích rozvíjí dále tuto myšlenku.²⁷³

Další kapitola nese název Nový život. Braitto zde popisuje Krista jako toho, kdo zásadním způsobem změnil smýšlení celého lidstva. „Kristus podnikl neúprosný boj s duchem tohoto světa, s duchem pozemských žádostí, které se chtěly ukolébati světem a jeho dary.“²⁷⁴ Tímto neúprosným bojem Braitto vnímá Ježíšovu iniciativu přetvořit jednak způsob myšlení u apoštolů a jednak u celého izraelského národa. Kristus se snaží bořit dosavadní zpolitizované představy mesiáše a místo toho ohlašuje nový život především v nauce v osmi blahoslavenstvích.²⁷⁵

Na kapitolu Nový život navazuje Braitto kapitolou s názvem Kázání na hoře. Zde Braitto nám ukazuje, že Kristus vybízí k opravdovosti duchovního života, kdy vybízí své stoupence, aby jejich spravedlnost byla větší než spravedlnost zákoníků. Sám Braitto k tomu poznamenává: „Duch Kristovy zbožnosti a Kristova náboženství neponechává člověka v jeho povrchnosti, nýbrž uchvacuje celého člověka, celého člověka chce

²⁷⁰ Srov. BRAITTO Maria Silvestr: Kristus jest náš život. Sbíрка 12 promluv od neděle Devítíniku do Letnic, Olomouc: Lidové knihkupectví, 1935, 5.

²⁷¹ Srov. ibidem, 7-15.

²⁷² Ibidem, 19.

²⁷³ Odstavec srov. ibidem, 16-24.

²⁷⁴ Ibidem, 25.

²⁷⁵ Srov. ibidem, 25-35.

přetvořiti, a proto celý člověk musí mu být podroben.²⁷⁶ Braitto vnímá jako nejvyšší princip křesťanské mravnosti a křesťanského života právě v tom, že vše, celý náš život, naše touhy zacílíme, soustředíme na Boha. A dodává, že pouze v tomto nasměrování k Bohu se naše činy jsou opravdu proměněny Boží láskou.²⁷⁷

V kapitole Jediné zlo. V uvedených kapitolách Braitto popisuje jako ideál křesťanského života úplné splynutí s Boží vůlí. Při popisu jediného zla vychází autor právě z opaku. Člověk místo toho, aby stále rostl ve ztotožňování se z Bohem, jde cestou opačnou a hledá si v životě vlastní cesty, které vychází jednak z pohrdání Bohem a jednak z nedůvěry k Bohu. Braitto zde cituje sv. Tomáše, který tento stav odporu nazývá pýchou. Braitto chápe tuto pýchu jako sebelásku.²⁷⁸

Po kapitole o hříchu přichází stať na téma Přítel hříšníků. Braitto zde vnímá celý život Kristův, celé jeho učení a hlavně jeho smrt jako jedno velké vítězství nad hříchem. Dokonce Ho nazývá titulem: „Veliký bojovník proti hříchu.“²⁷⁹ Braitto nám dále ukazuje další úžasný paradox Boží lásky, který se dá shrnout do věty: „I když byl Kristus nepřitelem hříchu, přesto byl přítelem hříšníků.“²⁸⁰ Následně nám Braitto ještě ukazuje dva důležité momenty. Jednak ukazuje, že pokud chce někdo léčit člověka od hříchů, musí ho léčit už ve své podstatě, v jeho srdci. Další boj proti hříchu vnímá jako boj proti nevědomosti, která neví, nebo nechce vědět, kde je pravé lidské štěstí.²⁸¹

V kapitole Pane, nauč se nás modlit se zabývá Braitto významem modlitby. Hned v první větě tvrdí: „Čím čistší náboženství, tím čistší jeho modlitba.“²⁸² Braitto tvrdí, že se nám může modlitba stát určitým ukazatelem toho, jak jsme na tom v duchovním a náboženském životě, zda mluvíme o Bohu s Bohem nebo se naše modlitba omezuje pouze na pozemské záležitosti. Jako jediným vzorem modlitby je samozřejmě Kristus. Za nejvyšší a nejvýznamnější modlitbu považuje Braitto modlitbu klanění a díků. V této modlitbě chápe klanění jako přelítí lidské malosti do dokonalosti Boží. Dále ukazuje, že pouze v tomto druhu modlitby dochází co k nejdůvěrnějšímu vztahu k Bohu.²⁸³

Chléb života je název další homilie přednesené Silvestrem Braittem. Opět zde považuje jako nejdůležitější moment křesťanství obléci se, proměnit se v Krista. Abychom toho dosáhli co nejlépe, musíme přijímat Krista ve svátostném chlebu. Braitto chápe Svátost oltářní jako největší posvěcení lidské přirozenosti. „Chléb se proměňuje v nás,

---

²⁷⁶ Ibidem, 37.

²⁷⁷ Srov. ibidem, 36-43.

²⁷⁸ Srov. ibidem. 44-52.

²⁷⁹ Ibidem, 53.

²⁸⁰ Srov. ibidem, 55.

²⁸¹ Srov. ibidem, 53-60.

²⁸² Ibidem, 61.

²⁸³ Srov. ibidem, 61.

přechází v naši krev, v naše tělo, v naše síly, jež mnohonásobňuje, obnovuje, udržuje, zesiluje.²⁸⁴

Kalvarie je kapitola zaměřená na utrpení Páně. Braitto zde srovnává častou lhostejnost člověka proti Kristovu utrpení. Ukazuje, jak člověk často dlouho a urputně setrvává ve svém hříchu. Pro Braitto je zvolání Kristovo na kříži „žízňím“ výzvou pro každého křesťana, že Ježíš žízni po spáse každé lidské duše. Utrpením Krista na kříži je každý člověk, podle Braitto, zván k tomu, aby každý svým utrpením se přidal ke Kristu, jako ke spoluúčastenství na spáse světa.²⁸⁵

Kapitola Ježíš, koruna všech svatých líčí vztah mezi svatými a samotným Kristem. Braitto i zde poukazuje na určitou povinnost se stát svatým člověkem. „Bůh nechce pouze, abychom byli spaseni, nýbrž abychom byli svatí.“²⁸⁶ Braitto chápe pojem svatosti jako povinnost, abychom vzdávali čest Bohu, abychom ho oslavovali. Tuto svatost nechápe jako něco přirozeného, k čemu lze dojít vlastními silami. „Tato svatost je něco nadpřirozeného a proto je darem.“²⁸⁷ Tento dar svatosti můžeme získat co nejživějším vztahem k Synu Boha Otce, Ježíši Kristu.²⁸⁸

Předposlední kapitola nese název Jdu vám připravit místo. Braitto ukazuje za zmátek a smutek apoštolů, kteří se měli rozloučit se svým Místrem a Učitelem. Kristus jim odpovídá na jejich zármutek tím, že jim jde připravit místo. Odchází, aby si podle Braitto převzal odměnu za svoje utrpení. Dále však poukazuje, že tato odměna se dotýká i nás ostatních, protože se můžeme nazývat jeho syny a proto budeme účastni i nebeské blaženosti.²⁸⁹

Poslední kapitola se zabývá otázkou Ducha svatého – Duchem Utěšitelem. Ježíš nám je zjevovatelem Boha jako nejsvětější Trojice. Braitto dále ukazuje: „Kristus však přijal veškerou milost a veškeru svatost nejenom pro sebe, nýbrž i pro nás. Pro nás přijal plnost milosti posvěcující, pro nás spočinul na něm Duch svatý, aby jej nám předal, aby se jeho svatost a jeho milost rozlila skrze Krista na duši naši.“²⁹⁰ Braitto považuje za nejlepší vyjádření Ducha svatého, jeho významu a jeho činnosti, slova apoštola Pavla, který nazývá Ducha svatého krátce „Duchem života.“²⁹¹

---

²⁸⁴ Odstavec srov. ibidem, 70-73. Citace ibidem, 73.

²⁸⁵ Srov. ibidem, 79-89.

²⁸⁶ Ibidem, 90.

²⁸⁷ Ibidem, 92.

²⁸⁸ Srov. ibidem, 90-98.

²⁸⁹ Srov. ibidem, 99-106.

²⁹⁰ Ibidem, 111.

²⁹¹ Srov. ibidem, 107-115.

2.2.2.3 Otázky morální teologie v díle Život

S. M. Braitto se zaměřuje na mravoučnou stránku katolické víry pouze ve své monografii *Život* (1932). Kniha čítá 273 stran a jedná se o homiletickou sbírku myšlenek a námětů. Již v úvodu Braitto vzývá Boží požehnání na ty, kteří čtou tyto stránky, aby dokázaly tyto svaté pravdy v této knize uvést do svého života.²⁹²

Na začátku této knihy nám Braitto chce ukázat, že naším vzorem má být samotná dokonalost Boží. „Bud'te dokonalí, jako váš Otec v nebesích je dokonalý!“ Braitto chápe toto připodobnění Bohu především v jeho jednotě a v jeho pravdě. Bůh je ten, který dává člověku zásady a příkazy, které se pro nás stávají výzvou k jejich plnění. Hřích Braitto vnímá jako výzvu k tomu, abychom se navrátili zpět k věčné pravdě a uvědomili si naprostou závislost na této pravdě. Svatost je pak vnímána jako neustále očišťování od všeho, co nás poskvňuje.²⁹³

Dále Braitto pokračuje tím, že celý náš život musí být v Ježíši Kristu. Musí se stát zdrojem života, všeho snažení, našim cílem. A hlavně autor zdůrazňuje, že žít v Kristu je především najít v Něm zdroj svého duchovního života. Braitto pokračuje, že život v Kristu začíná vírou v Něho a pak celá naše životní cesta má být přetvořování našeho života podle Ježíše Krista.²⁹⁴

Život s Pannou Marií je název dalšího Braitova tématu. Braitto se zde zamýšlí nad tím, že Maria je ta, ke které se po staletí se lidé utíkají o pomoc. Je to ta, která nejlépe rozumí lidským potřebám. Braitto chápe důstojnost Panny Marie především v tom, že je tak těsně spojena se Synem Božím, nejen, že mu dala lidské tělo, nýbrž že byla uschopněna a připravena Boží láskou k tomuto velkému úkolu. Braitto na závěr vidí Marii jako naši matku, která nám vyprošuje milosti u svého Syna, a která dokázala celý svůj život zařídít podle života svého Syna.²⁹⁵

Další kapitola líčí život podle svatých. Svátí církve podle Braitto jsou důkazem nejen její známky svatosti, nýbrž také její katolicity, její všeobecnosti. Jdou před námi jako náš příklad, jako naši vůdcové, jako ti, kteří nás chtějí přivést k naší domovině. Pro Braitto jsou svatí především našimi vzory a příkladem, jak každý může jít k Bohu, jak každý může vyplnit křesťanství.²⁹⁶

V další stati se Braitto zabývá otázkou utrpení v křesťanském životě, když jsme stvořeni ke štěstí. Braitto vnímá bolest jako následek porušení řádu a také jako odloučenost

²⁹² Srov. BRAITTO Maria Silvestr: *Život*, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1932, 9.

²⁹³ Srov. ibidem, 11-20.

²⁹⁴ Srov. ibidem, 20-26.

²⁹⁵ Srov. ibidem, 26-33.

od Boha, která musí bát utrpením. Braitto chápe lidskou bolest jak odčinění za lidskou vinu. Ale dodává, že toto je možné pouze ve spojení se svoji hlavou – Ježíšem Kristem.²⁹⁷

Po otázce utrpení přichází jako další téma radost v životě. Braitto chápe radost jako tu, která musí vycházet z radosti z vykoupení, z pevného zakotvení v Bohu, že nás nemůže nic odloučit od lásky Kristovy.²⁹⁸

Titul život v křesťanské rodině ukazuje především na manželství, které má znázorňovat jednotu mezi Kristem a církví. Manželé mají povolání k tomu, aby si byli vzájemnou oporou. Hlavním úkolem křesťanské rodiny je vychovávat děti v křesťanských pravdách.²⁹⁹

Navazující téma je téma života lidí, kteří žijí bez rodiny. Braitto zde ukazuje, že těm, kterým nebyla dopřána rodina, musí se povznést k hodnotám vyšších, musí do svého života zahrnout rodinu daleko širší a zde vykonávat své poslání. Dále ukazuje na ty, kteří se dobrovolně rozhodli pro život v celibátu. Ti mají patřit a sloužit všem. Braitto závěrem povzbuzuje všechny ty, kterým nebyla dána rodina, aby se utekli k Bohu, jenž jediný dokáže rodinu nahradit.³⁰⁰

Kapitola přátelství v křesťanském životě ukazuje přátelství jako to, co je potřebné ke štěstí. Braitto nás uvádí do myšlenky, že naše duše žizní po tom, aby byla někým milována a proto ti, kteří tohoto nenalezli, hledají přátele. Křesťanské přátelství však má jedině smysl, svůj nehlubší smysl a své oprávnění v Ježíši Kristu. Podle Braitto má všechna láska v křesťanství tryskat z lásky Ježíšovi.³⁰¹

Braitto ukazuje v další kapitole, že ve světě hyne láska a jako hlavní důvod vidí ten, že se dnešní svět odklonil od Krista, od jeho lásky.³⁰²

Další důležitý moment křesťanského života vidí Braitto jako život v pravdě, který znamená, že se nejprve celou duší budeme snažit přiblížit nejvyšší pravdě.³⁰³

Četba má být povinností každého křesťana, prohlašuje dále Braitto. Braitto však nedoporučuje číst cokoliv, protože se domnívá, že je literatura, která dokáže rozvíjet ducha, ale je i literatura, která vede k postupnému vzdalování se víře. Braitto končí výzvou, abychom naše čtení bylo především přelévání myšlenek z knih do všedního života.³⁰⁴

---

²⁹⁶ Srov. ibidem, 34-42.

²⁹⁷ Srov. ibidem, 42-50.

²⁹⁸ Srov. ibidem, 50-58.

²⁹⁹ Srov. ibidem, 59-67.

³⁰⁰ Srov. ibidem, 67-76.

³⁰¹ Srov. ibidem, 76-84.

³⁰² Srov. ibidem, 85-93.

³⁰³ Srov. ibidem, 93-102.

³⁰⁴ Srov. ibidem, 102-113.

Život v pokoji je rozměr života křesťana, který v očích Silvestra Braita znamená na co nejpevnější spočinutí našeho srdce v Bohu.³⁰⁵

Život modlitby Braito chápe jako neustálé povznášení člověka k Bohu. Jsme povoláni k tomu, abychom přišli k Bohu a proto náš celý život má být vystupováním k Bohu. Když nám Bůh něčeho nedává, je to pro Braita znamením, že pro nás chystá něco lepšího.³⁰⁶

Braitův pohled na svátosti v životě je takový, že vlastní osou veškerých svátostí je Boží dětství. Dále se Braito zamýšlí nad tím, proč mají svátosti viditelnou formu a odpověď nachází v tom, že je to z důvodu lidské omezenosti, jsou dány v takové formě, aby je člověk dokázal lépe pochopit. Vlastním smyslem ustanovení svátostí je, abychom měli účast na darech a na životě Ježíše Krista. Z toho pak Braito uvozuje, že všechny svátosti jsou ustavičnou účastí na věčném kněžství Kristově.³⁰⁷

Pokušení v této monografii Braito vnímá jako snažení, aby se vše postavilo proti Bohu, aby nás vše odvedlo od Boha. Ale Braito nás ujišťuje, že nikdy nebojujme proti pokušení samy a tento boj můžeme chápat jako určité zocelením duše. „Když k nám přichází satan, přichází k nám i Bůh, právě proto, aby bylo peklo znovu poraženo.“³⁰⁸

V následné kapitole nám Braito říká, že zbraní proti pokušení je určitá výchova vášní. Sice tvrdí, že vášně samy o sobě nejsou ani mravně dobré ani mravně špatné, ale záleží čistě na nás jak je rozumem použijeme.³⁰⁹

Léon Bloy³¹⁰ prý jednou zvolal, že je pouze jeden smutek, a to ten, že nejsme svatými, uvádí Braito ve své knize. Braito dále cituje sv. Jana, pro kterého je hřích temnotou. Temnotou, protože nevidí pravého smyslu všeho, protože nevidí vyšších hodnot, protože člověk už nevidí na cestu. Hřích je pro Braita především smrt. Autor dále pokračuje, že hřích je především nevděkem, hrozným a rouhavým nevděkem. Peklo potom v Braitově podání je jen určitým následkem vzpoury člověka proti Bohu. „Největší sociální chorobou dneška, odvažují se to říct, je právě hřích.“³¹¹ Těžký hřích vidí Braito jako

---

³⁰⁵ Srov. ibidem, 113-122.

³⁰⁶ Srov. ibidem, 122-130.

³⁰⁷ Srov. ibidem, 131-141.

³⁰⁸ Srov. ibidem, 141-152.

³⁰⁹ Srov. ibidem, 152-160.

³¹⁰ Leon Bloy (1846-1917) V 80. letech 19. stol. prochází vnitřní krizí. Od této doby je literárně činný. Jeho život je pro jeho bohémskou povahu v neustálých osobních bouřích. 1890 se žení, ale nic to na jeho těžkém osudu nemění. Jeho osud se mění po r. 1915 díky vlivným přátelům. Leon Bloy je považován za patrona české dekadence, přičemž měl silný vliv na Josefa Floriana. Převzato srov. Leon Bloy, in: <http://www.katolicka-dekadence.cz/?p=131> (18.4.2008).

³¹¹ Srov. BRAITO: Život, op. cit., 167.

naprosté vyvýšení sebe nad Boha, takže celou svou vůlí, celou svou myslí se stavíme nad Boha. Braitto vidí ve hříchu největší neštěstí každého jednotlivce i celého světa.³¹²

Po kapitole o hříchu přichází kapitola o životě v kajícnosti. Braitto chápe pokání jako povstání ze zla, kterého však člověk sám není schopen. K tomuto velkému kroku potřebuje člověk veliké pomoci Boží. Kajícnost proto Braitto vnímá jako veliký dar Boží. Braitto závěrem definuje pokání jako bolest nad hříchem a pevná snaha zlo odstranit.³¹³

Další tematikou je pokora a prostota. Braitto vnímá tyto dvě vlastnosti čistě křesťansky, tedy, že jsou to vlastnosti ryze křesťanské. Pokoru vidí jako nic jiného než oceňování sebe sama v pravdě a to vede pak především uznání Boží svrchovanosti a uznání naší naprosté závislosti na něm. Pokora podle Braitto je uznáním synovství Boží.³¹⁴

Po uvedení do křesťanské pokory následuje život důvěry v Boha. Braitto vnímá důvěru jako uvědomování si nekonečného milosrdenství Božího. Dále pokračuje, že je to především naše neznalost Boha, která nám brání ho pořádně milovat. Dále vnímá Braitto jako veliké neštěstí to, že stále spoléháme jen na sebe a ukazuje především na to, že důvěra v Boha má být naší silou.³¹⁵

Život oběti je název další kapitoly. Braitto zde apeluje na plnost života, která podle něho spočívá v tom, že se necháme vést Bohem, že nalezneme Boha ve svém životě. „Nesnažte se o nic jiného, než milovat Boha, než plnit jeho vůli v každodenním životě.“³¹⁶

Dále Braitto pokračuje a ukazuje na život stoupající, který vychází z toho, že pokrok je požadavek každého života. Braitto cituje Tomáše, který definuje život: „Od Boha jsme vyšli, k Bohu se zas vrátíme.“ Podobnost k nebeskému Otci je pro Braitto hlavní díl našeho duchovního života.³¹⁷

Křesťan občanem je kapitola zabývající se vztahem církve a státu. Braitto tento vztah nestaví proti sobě, ale vidí v něm soulad. Tvrdí, že církve a katolicismus nikdy nemůžou stát proti státu. Roli církve vidí jako tu, která ukazuje na poslední cíl člověk a že časná dobra slouží pro dobra věčná. Církve a křesťané se mají stát pro společnost hlasateli radostné zvěsti.³¹⁸

Kapitolu o posvěcení všedního života můžeme začít slovy sv. Pavla: „Ať jíte či pijete nebo cokoli jiného děláte, dělejte to ke cti Páně.“ Pro Braitto je všední život klíčem k nebi a jako největší hrdinství vnímá to, že dokážeme všechno přijímat tak jak je. Braitto vnímá,

---

³¹² Srov. ibidem, 161-169.

³¹³ Srov. ibidem, 170-178.

³¹⁴ Srov. ibidem, 178-187.

³¹⁵ Srov. ibidem, 187-195.

³¹⁶ Srov. ibidem, 196-204.

³¹⁷ Srov. ibidem, 204-213.

³¹⁸ Srov. ibidem, 213-222.

že cena člověka před Bohem vychází z poměru, nakolik jsme jeho děti. Dokonce pokračuje a chce tvrdit, že činy vykonané v Ježíši Kristu se takřka stávají činy Ježíše samotného.³¹⁹

Práce v křesťanském životě je v této práci viděna jako určitý projev Boží lásky. Podle autora podstata Boha vychází z jeho činnosti, a tak Bůh sám chce, abychom se i my v tomto se mu podobali. Práce nám byla od Boha dána jednak jako prostředek, cesta k udržení života a jednak jako cesta našeho každodenního posvěcení. Autor zde považuje za důležité také uvést, že v každé práci máme hledat nadpozemský smysl, hledat v ní Boha a Boží vůli. Tedy autor by to shrnul slovy, že práce je pro Boha, v Bohu, s Bohem a k Bohu.³²⁰

Apoštolský život vidí Braitto jako určitou nutnost přinášet světu lásku, pravdu a štěstí, které svět potřebuje ke svému životu. Avšak toto vše lze nalézt pouze v Ježíši Kristu. Braitto dále ukazuje, že nejdůležitější momentem apoštolátu je ukázat, že křesťanství se žít dá, že je to možné.³²¹

Chudobu v životě vnímá Braitto jako skutečnost, že člověk sám sebe považuje jen za správce Božích darů, které nejsou určeny jen pro nás, ale pro celé lidstvo. Dále pak vnímá chudobu v životě jako osvobození se od mamonu.³²²

Staří je jedině přijatelné a jedině snesitelné, říká Braitto, jen ve světle věčnosti. Pro staří se stává světlem Bůh a život věčný.³²³

Život věčný vnímá Braitto jako návrat ke věčnému zdroji života, který nám byl odmítnut po prvotním hříchu člověka. Braitto dále pokračuje a uvádí, že život věčný lze „koupit“ jedině přítomným životem, který spočívá především v každodenní činnosti lásky a naší víry.³²⁴

2.2.2.4 Různé náboženské otázky - Základy

Mezi tuto literaturu můžeme zařadit pouze monografii *Základy* (1931, 1947). Dílo *Základy* je dílo věnované ve vděčné úctě paní Anně Merhautové.³²⁵ Je to kytice myšlenek, jak sám autor uvádí, které zachycoval při své přípravě na říjnovou konferenci v Praze. Tyto myšlenky nejsou kázání v přesném slova smyslu, ale autor nějak není proti

---

³¹⁹ Srov. *ibidem*, 222-230.

³²⁰ Srov. *ibidem*, 231-239.

³²¹ Srov. *ibidem*, 239-247.

³²² Srov. *ibidem*, 247-255.

³²³ Srov. *ibidem*, 256-264.

³²⁴ Srov. *ibidem*, 264-273.

³²⁵ Anna Merhautová byla křesťní kmotra Silvestra (Josefa) Braitto. Po úmrtí jeho obou rodičů pečovala o malého Braitto. Dále podrobněji viz kapitola: *1.1 Dětství a mládí*.

tomu, aby tyto úvahy byly k tomuto účelu používány při patřičné homiletické úpravě. Reaguje tak na přání různých kněží, kteří si přáli mít v těchto úvahách pomůcku ke kázání. Konference řešila nejzákladnější otázky člověka, na které denně lidská mysl hledá odpověď.³²⁶ Kniha čítá 231 stran a řeší spoustu rozličných tehdejších náboženských otázek.

Ve svých úvahách řeší např. cíl člověka, potřebu náboženství, kněžství, eucharistii, modlitbu, založení církve, Marii, ženy, lásku k vlasti a další.

2.2.3 LITERATURA PRO DUCHOVNÍ ŽIVOT V PŘÍKLADECH SVATÝCH

Braitto sepsal celkem tři monografie věnující se životem světců, a to Svatý Filip Neri, apoštol mládeže a reformátor Říma (1937, 1948), Svaté obrázky z Itálie (1948) a dokončený rukopis, ale vydaný pouze v samizdatu Životopis sv. Dominika (1962). Nejdříve se budeme zabývat jeho prvním a nejrozsáhlejším dílem – životem svatého Filipa Neri.

2.2.3.1 Příklad sv. Filipa Neri

Zdeněk Kašička ve své knize Otec Braitto³²⁷ považuje tuto Braitovu monografii za důležitý odkaz jeho života a dále pokračuje, že se Braitto důkladně zabýval osobností tohoto světce.³²⁸

Tato Braitova monografie čítá 235 stran a pojednává o životě světce svatého Filipa Neri. Toto dílo je rozděleno na úvod, čtrnáct kapitol a na kapitolku Zrnka moudrosti ve kterých autor popisuje Filipa od jeho mládí až po jeho reformaci Říma. V poslední kapitolce – Zrnka moudrosti – je zachycen svatý Filip Neri z pohledu jeho žáků, kteří zaznamenali jeho výroky.

V úvodu své knihy nás Braitto uvádí do důvodu sepsání svého díla, kdy chce ukázat světce svou samozřejmost a prostotu jeho svatosti. Chce ho ukázat jako toho, který miloval Boha, učil tomu druhé, a tak je přiváděl k Církvi.³²⁹

³²⁶ Srov. BRAITTO Silvestr: Základy, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1947, 9.

³²⁷ Srov. KAŠIČKA: op. cit., 37.

³²⁸ KAŠIČKA spatřuje velice úzkou vazbu mezi vlastním životem Braitovým a psaným životem světce Filipa Neri, a sám poznamenává, že se nemůže ubránit srovnání těchto dvou postav. I v popisovaném prostředí, v němž Neri žil, chápe KAŠIČKA jako prosakování Braitových vztahů k českému husitství, kterému se Braitto hodně věnoval. Srov. ibidem.

První kapitola nese název U kolébky. V této kapitolce Braitto nás nejdříve uvádí do problematiky tehdejší doby, kdy největší těžkosti spatřuje v obnovení a rozvinutí starých pohanských forem, které způsobovaly přetěžké škody v duchovním životě. Je to doba, kdy italští kardinálové a preláti závodili v nákladných stavbách a vilách. A v této době se narodil Filip Neri, v roce 1515 ve Florencii. Braitto nám přináší pohled na Filipa jako na dobrotivého hochu, který nejraději chodíval do dominikánského kláštera a který později vzpomíná, že za vše dobré vděčí dominikánům. Filip zdědil po otci touhu po tajemném a jeho hloubání a zamýšlení nad skrytými věcmi. Sv. Filip se pak později usazuje blízko Andělského hradu, kde začíná pracovat na své „reformě“ církve. Jeho reforma však nebyla úmyslná, chtěná, vypočítaná, nýbrž vyrostla z jeho života.³³⁰

V druhé kapitole Na cestě k Římu Braitto nám ukazuje, že Neri měl původně zajištěné místo u svého strýce v San Germano jako obchodník. Tento životní osud mu však nijak nevyhovuje a vydává se na neznámou cestu veden touhou po Bohu. Jeho konečným místem se stalo svaté město, Řím.³³¹

Poustevník je název třetí kapitoly. Jak název této kapitolky nám sám napovídá, Braitto nám zde ukazuje další etapu Filipova života a to jako poustevníka. Jeho poustevnícký život staví do kontrastu s lesklostí Říma, kdy v podzemí se rodí nový křesťanský život. Narozdíl od ostatních poustevníků, kteří metají blesky a hromy, aby se lidé obrátili, Filip však přichází s vyrovnaností a mírností. Filip byl dobrým a poctivým studentem. Podle Braitto miluje Tomáše Akvinského a vyzná se i v Aristotelovi. Později přichází na to, že lidé by měli být zapálení ne školskou vědou, nýbrž láskou, ne teologií myslí, nýbrž teologií srdce. Z tohoto důvodu přestává studovat, ale ne myslet. V této kapitolce se Braitto zmiňuje i o díle sv. Ignáce z Loyoly, který přichází do Říma v roce 1537.³³²

Další kapitolu svěcením Filipa na kněze. V této události autor této monografie vidí začátky apoštolátu a proto tato kapitola oprávněně nese název Začátky římského apoštolátu. Filip se nechává duchovně vést svým přítelem Rosou, který klade důraz na obsluhování nemocných poutníků a jejich ubytování. Dále se toto dílo věnuje chudým vůbec. Zakládají se i celonoční pobožnosti za obrácení hříšníků. Často usedá do zpovědnic. Braitto píše, že Filip měl zvláštní dar prozíravosti, duchovního bystrozraku i dar zření tajemství ukrytých a pochovaných na dně duše. Filip se seznamuje s mladými uční, tovaryši, zaměstnanci bankéřů, zlatníků, sochařů a malířů. Velice rád často chodíval

---

³²⁹ BRAITTO Silvestr: Svatý Filip Neri, op. cit.: 5-6.

³³⁰ Srov. ibidem, 7-19.

³³¹ Srov. ibidem, 20-27.

³³² Srov. ibidem, 28-46.

s mladými na procházky, při kterých hledali studenti souvislosti mezi životem a posvátnou teologií. Za těchto pastoračních okolností se rodí Filipova oratoř.³³³

Pátou kapitolu Braitto nazval Filip viděný z protějšku. Tato kapitola začíná příběhem o jednom knězi, který byl držitelem velkého majetku. Avšak pro nepřízeň osudu o vše přichází a snaží se opět navrátit k opravdovému životu v Bohu. Na tomto příběhu nám ukazuje Braitto velice častou problematiku bohatých kněží. V této kapitole je Filip Neri často napadán pro své nové křesťanské postoje. Avšak v této době, jak nám Braitto ukazuje, se stává svatý Filip realistou, který dokáže vidět těžkosti života, slabosti lidí zaviněné zraněním člověka dědičným hříchem. Avšak Filip ze svého křesťanského přístupu nic neslevuje, ale dokáže své náročné požadavky podat velice lidskou formou.³³⁴

Následná kapitola nese název Oratorio a začíná líčením reformačních aktivit papeže Julia III.. V následujících kapitolách se stále budou znovu objevovat životopisy dalších papežů jako reformátorů církve. Braitto u každého papeže dokáže najít jak kladné stránky tak i záporné stránky jeho reformy. Můžeme se domnívat, že právě na určitých reformačních neúspěších tehdejších papežů nám chce Braitto zdůraznit velikost a opravdovost díla Filipova. Celá činnost Filipova směřovala na obnovu církve. Z tohoto důvodu neváhá posílat své žáky i k nemocným a chudým, ve kterých vidí utrpení samotného Krista.³³⁵

Následující kapitolu Braitto nazval Po zlém. Tato kapitolka opět začíná popisem volby a následné reformační působení nového papeže Pavla IV.. Kolem Filipa se však stahují opět mračna. Nyní na něho míří svými útoky sám generální vikář, který ho obviňuje z toho, že chce svým působením u mládeže získat jen církevní hodnosti. Tyto útoky proti osobě Filipově byly z důvodu, že Neri nejde cestou nastolené církevní byrokracií. Na konci Braitto srovnává práci dvou reformátorů – Pavla VI. a Filipa Neri. Pavel byl znám svou razantností, tvrdostí v provádění reforem bez jakékoliv pastorační moudrosti a prozíravosti. Z těchto důvodů reforma tohoto papeže byla neúspěšná.³³⁶

Na straně 105 nacházíme další kapitolu Léčení srdce církve. Tato kapitola je již v pořadí osmá. Kapitola opět začíná popisem volby nového papeže, kdy kardinálové chtějí někoho, kdo by dokázal jednak pevně provádět reformu, ale zároveň byl obdařen mírností. Je zvolen Pius IV.. Za pontifikátu tohoto papeže přichází do Říma kardinál Karel Boromejský, který jako sekretář dohlíží na cílevědomou církevní reformu. Zanedlouho se spřátelil s Filipem Neri. Později se ho často zastává při útocích na jeho osobu a podporuje

---

³³³ Srov. ibidem, 47-63.

³³⁴ Srov. ibidem, 64-76.

³³⁵ Srov. ibidem, 77-87.

³³⁶ Srov. ibidem, 88-104.

ho i finančně. Byli to velmi blízcí přátelé, i když se jejich názor na reformu často velice odlišoval. Hlavní zásluhou Filipovou bylo především to, že dával Církvi vzorné duchovenstvo, které velice kladně působilo mezi ostatním žijící v kněžském stavu.³³⁷

Devátá kapitola, Dva svatí jdou vedle sebe, nám líčí působení dvou našich světců – Karla Boromejského a Filipa Neri. Filip si získává lidi hlásáním Krista a to bez řečnických obrátů. Velký úspěch mají i jeho odpolední pobožnosti.³³⁸

Klidný vývoj je název desáté kapitoly. Kapitola opět začíná volbou nového papeže a to Řehoře XIII.. I když byl dříve znám pro své poklesky, po volbě se stává řádným papežem. Byl veselé povahy a miloval přírodu a procházky. Řehoř navázal velmi srdečné přátelství se svatým Filipem. Filip měl k němu neomezený přístup. I když měl Filip na kněze značný duchovní vliv, nikdy nechtěl přímo působit v reformě kněžstva. Z tohoto důvodu se později názorově rozchází se svým přítelem kardinálem Karlem, který by rád využil Filipových schopností za hranice Říma. Na konci kapitoly se můžeme dočíst o srovnání mezi oratoriem a ignaciánskými exerciciemi.³³⁹

Jedenáctá kapitola pojmenovaná jako Stavitel chrámu nám přibližuje Filipa z pohledu jeho díla stavebního. Nejdříve však na počátku kapitoly nám autor této knihy ukazuje, že Neri nikdy nestál o založení nějaké vlastní kongregace, i když tomu byl často tlačen, a to nejen církevními představenými, ale i svými žáky. Ale on vidí své působení pouze jen jako působení na území Říma. Po čem Filip nejvíce toužil, bylo naučit lidi milovat Boha. Filip pro svoji spontánnost je nepochopen i svatým Karlem Boromejským, který byl velice organizačně nadaný. Filip dostává kostel blízko Vatikánu, ale protože byl ve velmi špatném technickém stavu, rozhoduje se se svým architektem o výstavbě nového chrámu. Tato stavba se potýkala s velkými finančními potížemi, ale přesto se jí podařilo dokončit. Za života Filipa působili v Římě další světci a to sv. Ignác, sv. Kamil a sv. Felix z Cantalizia, kdy každý podporoval reformu na jiném úseku života církve.³⁴⁰

Následující kapitola řeší otázku Filipových žáků a proto nese název Žáci naplňují mistrovo dílo. Filip zakouší velice těžké chvíle se svými žáky, poněvadž chtějí pokračovat v jeho myšlenkách založením kongregace, což bylo ve velikém rozporu se smýšlením sv. Filipa. Musí řešit i neposlušnost některých svých žáků, kteří dílo oratoria rozšiřují za hranice svatého města bez jakéhokoliv svolení jejich duchovní autority. Nakonec jeho žáci

---

³³⁷ Srov. ibidem, 105-127.

³³⁸ Srov. ibidem, 128-139.

³³⁹ Srov. ibidem, 140-153.

³⁴⁰ Srov. ibidem, 154-171.

vyrostli a Filip zůstává sám. Jeho dílo mohlo v poklidu skončit, protože přineslo své plody a tak to i Filip vnímal.³⁴¹

Předposlední kapitola Dozrávající ovoce popisuje Filipovu snahu o úplnou osobní svobodu. Chce se osvobodit ode všech úřadů. Chce se více věnovat sám sobě nejen v duchovní oblasti, ale i určitě i ve fyzické, kdy je jeho zdraví podlomeno. I když je už jen na lůžku, lidé chodí za ním až sem. Filip se snaží i nadále sloužit mši svatou, i když ho to značně zmáhá. Poslední léta Filipova života jsou stálým střídáním nemoci a několikaměsíčními obdobími mírného zdraví. Filip umírá v noci. Kolem jeho rakve se scházel celý Řím.³⁴²

Poslední kapitola pojednává o duchovním poselství svatého Filipa Neri. Proto tato kapitola dostává název Duch svatého Filipa. Filip byl znám především svým veselým a radostným přístupem k životu, svoji prostotou a pokorou. Byla mu daleká každá strojená svatost, do očí bijící falešná zbožnost. Byl velkým ctitelem Mariiným.³⁴³

Na závěr celé knihy přidává Silvestr Braitto podkapitolku Zrnka moudrosti, kde vybral výroky Filipovi, zaznamenané jeho žáky. Pro zajímavost několik úryvků z této kapitolky: „Kdo chce něco jiného než Boha, pracuje nadarmo; Kdo nesestupuje za živa do pekla, je ve velkém nebezpečí, že do něho sestoupí po smrti; Nechte je (mladíky), moji drazí, křičeti jak chtějí. Ať jen jsou veselí. Neboť nechci nic jiného, než aby nehřešili... Když nehřeší, ať si třeba štípají dříví na mých zádech; Buď bedlivý ve vítězení nad malými věcmi, chceš-li zvítěziti ve velkých.“³⁴⁴

Závěrem můžeme říci, že Braitto ve své knize Svatý Filip Neri, Apoštol mládeže a reformátor Říma nám podává živý, rozmanitý a poutavý obraz života, díla i doby tohoto světce renesanční doby, „apoštola mládeže a reformátora Říma.“ Svatý Filip Neri je světec, který je autorovi zřejmě neobyčejně sympatický a který neklade důraz na historičnost svého díla, ale především na jeho duchovní odkaz.

---

³⁴¹ Srov. ibidem, 172-189.

³⁴² Srov. ibidem, 190-217.

³⁴³ Srov. ibidem, 218-230.

³⁴⁴ Srov. ibidem, 231-235.

2.2.3.2 Svaté obrázky z Itálie

Kniha Svaté obrázky z Itálie pojednává o šesti světcích žijících a působících v této zemi. Světci jsou popisováni celkem na 42 stranách a to v tomto pořadí: Sv. Filip Neri, Sv. Kateřina Sienská, Jacopone da Todi,³⁴⁵ Sv. František z Assisi, Sv. Karel Boromejský, Sv. Silvestr. Autor se snaží na pár stránkách stručně, ale výstižně popsat život a hlavní životní poslání výše zmiňovaných světců. Cílem této publikace není podat historický přehled života církevních autorit, ale poukaz na jejich duchovní odkaz opravdového křesťanského života.

2.2.3.3 Životopis sv. Dominika

Životopisné dílo na sv. Dominika je práce, kterou S. Braitto psal a promýšlel během dob svého pronásledování komunistickým režimem a kterou autor dopsal na faře v Neratově v roce 1962. V této své knize se Braitto pokouší na 231 stranách ukázat nejen vlastní život sv. Dominika, ale snaží se především z jeho životního příběhu vyvodit duchovní směry, které hýbou dominikánským řádem. Hlavním zdrojem pastoračního úsilí spatřuje především v Dominikově velkodušné lásce ke všem lidem a ve veliké touze všechny lidi přivést zpět ke svému otci. „Cíl, smysl Dominikovi osobnosti, jeho života i díla i vybudování řádu kazatelského jest spása duší. To je nejvyšší regula a smysl všech stanov kazatelských.“³⁴⁶ Mezi prostředky dominikánského řádu, které mu mají napomáhat v jeho pastoračním úsilí Braitto vyjmenovává vnitřní modlitbu, liturgii, studium, osvědčené mnišské zvyklosti a duchovní svoboda. Celá pak tato kniha je podrobnějším popisem těchto prostředků zasazených do života sv. Dominika, kde však nejvíce je zdůrazňována Dominikova láska ke všem lidem.

Na rozdíl od duchovního díla sv. Filipa Neri, kde autor uvádí v použité literatuře tituly, které jsou vydány ve všech velkých evropských městech jako je např. Londýn, Paříž, Řím, Berlín, je publikace o sv. Dominikovi v použité literatuře daleko skromnější. Braitto zde uvádí pouze jediný pramen své práce a to dvou svazkové dílo od M. H. Vicaira *Historie de saint Dominique* (1957). Důvod, proč čerpá Braitto pouze z jedné publikace je

---

³⁴⁵ Braitto ho vnímá jako největšího náboženského reformátora vůbec, i když nemá před jménem „Sv.“ Srov. BRAITTO Maria Silvestr: Svaté obrázky z Itálie, Tasov: M. R. Junová, 1948, 19.

³⁴⁶ BRAITTO Maria Silvestr: Životopis sv. Dominika (samizdatové vydání pro vnitřní potřebu dominikánského řádu) 1962, 3.

pravděpodobně především proto, že má jen velice omezený přístup k literatuře z důvodu komunistické persekuce.

Nutno je podotknout, že tato monografie je posledním literárním dílem z rukou samotného Silvestra Braita. A je to také dílo, které dokončuje krátce před svou smrtí.

2.2.4 OSTATNÍ LITERATURA

2.2.4.1 Tématika věnovaná církvi

Mezi tuto literaturu můžeme zařadit malou tištěnou brožuru čítající osm stran textu s názvem Český zápas o Církev ve středověku (datum vydání zde není uvedeno) a brožuru Církev (1948), která je populárním vydáním dogmatického stejnojmenného díla Církev. Tato menší dílko čítá 24 stran psaného textu.

2.2.4.1.1 Český zápas o Církev ve středověku

Tato malá brožura je Braitovým malým příspěvkem k ujasnění náboženských poměrů ve středověké církvi. Nejdříve ukazuje na složitost tehdejších poměrů a potom na tehdejších osobnostech chce popsat, jak se toto těžké období snažili překonat.³⁴⁷

Nejdříve zde zmiňuje reformátory Milíče z Kroměříže a Waldhausera, kteří se snaží o obrácení nejen kněžstva, ale i širokých lidových vrstev. Doporučují kajícnost a pokání.

Dále jmenuje Matěje z Janova, který chce reformovat církev častým svatým přijímáním. Jan Hus, podle Braita chce reformu pojmu církve a Jan z Jenštejna chce vše řešit po stránce administrativní. Nakonec jmenuje snahy Pálčákovy, který nejdříve tvrdí, že reforma církve není potřeba, ale později sám přiznává, že je potřeba reforma a to především v její hlavě a jejích v údech.³⁴⁸

Toto dílko je dalším dokladem Braitova úzkého zájmu o církve.

---

³⁴⁷ Srov. BRAITO Maria Silvestr: Český zápas o Církev ve středověku, Olomouc: Matice Cyrilometodějská, bez udání roku vydání, 1.

2.2.4.1.2 Církev

Tato brožura je stručným výtahem autorovy monografie o církvi a je psána populárním způsobem.³⁴⁹ Na prvních stranách se autor zamýšlí nad tím, co vlastně církev je. Po té ukazuje na Boha jako Otce a na příchod Jeho království na zem. Dále klade důraz na to, že je toto království viditelné, je to viditelná společnost. Je to společnost apoštolská zbudovaná na skále Petrově. Společnost sjednocená tajemně s Kristem v jedno tělo. Braitto ukazuje, že tato společnost – církev žije z Krista a Kristus je jejím středem, a který vede všechny lidi k Bohu Otci. Spása není v nikom jiném než v Ježíši. Spása znamená lásku Boží a synovství Boží. Spása znamená to, že dítě dojde domů do otcova náručí. Církev má za úkol nadále na zemi pokračovat v Ježíšově díle spásy. Braitto nadále poukazuje na nutnost patřit k této církvi a řeší i otázku pohoršení v církvi. Na to reaguje tím, že i každý křesťan je člen církve, že do ní patří, že ji i tvoří.³⁵⁰

2.2.4.2 Různá duchovní tematika

Mezi tuto tematiku různou duchovní literaturu můžeme zařadit tři malá díla Příručka pro studentské exercicie (1941), Nevezmeš jména Božího nadarmo (1947) a Modlitba svatého růžence a růžencové bratrstvo (1942).

2.2.4.2.1 Příručka pro studentské exercicie

Tato monografie čítá 74 stran je pomůckou pro ty, kdo se rozhodli vykonat duchovní cvičení. Autor hned v úvodu ukazuje na důležitost především dobře poznat Boha, aby každý mladý člověk mu dokázal dát celý mladý život. A posléze ve světle pravd Božích poznat i sám sebe. Braitto dále vybízí, aby Mu naslouchali v tichu svého srdce.³⁵¹

Po úvodních pokynech vkládá Braitto hymnus ke vzývání Ducha svatého. Po něm následuje Te Deum, řád oběti mše sv., mše sv. podle ritu dominikánského, modlitby katolického studenta, (např. Modlitba ranní, večerní, stolní; Modlitby ke sv. přijímání, modlitby po sv. přijímání, modlitba za kněžská povolání, za sv. otce, atd.. V další kapitole je křížová cesta podle sv. Tomáše. Po křížové cestě následuje zpovědní zrcadlo.³⁵²

---

³⁴⁸ Srov. ibidem, 1-8.

³⁴⁹ Srov. BRAITTO Maria Silvestr: Církev. Tajemné tělo Kristovo, Olomouc: Velehrad, 1948, 3.

³⁵⁰ Srov. ibidem, 3-24.

³⁵¹ Srov. BRAITTO Maria Silvestr: Příručka pro studentské exercicie, Olomouc: Krystal, 1941, 3-5.

³⁵² Srov. ibidem, 6-70.

Další kapitola nese název Tvoje četba ve které Braitó vybízí svým přehledem literatury³⁵³ k dalšímu náboženskému vzdělávání.³⁵⁴

V poslední kapitolce Tvoje poslání shrnuje plody získané při duchovním cvičení. Ukazuje na důležitost poznání Boha jako svého Pána a cíle a na důležitost správného postoje k Němu. Vybízí mladé, aby se ve své získané nové důvěře staly apoštoly, kteří se budou v součinnosti s církví snažit o budování duchovního království na zemi. Dále upozorňuje na zachovávání cudnosti, aby respektovali své kolegyně a zbytečně brzy nevstupovali do známostí. Dále doporučuje se stále navracet k tomu, co slyšel na exerciciích nebo k tomu, co jsi si uložil do hlubin své duše.³⁵⁵

2.2.4.2.2 Nevezmeš jména Božího nadarmo

Brožúrka Nevezmeš jména Božího nadarmo čítá celkem 31 stran a jak název napovídá, řeší zde autor problematiku neuctivého braní jména Božího nadarmo. Hned na první straně autor škodolibě poznamenává, že zneužívání nejsvětějších jmen se stalo naší národní nectností, kdy se tyto svatá jména používají už jen jako citoslovce.³⁵⁶

Braitó poukazuje na to, že se jedná především o hřích a cituje sv. Tomáše Akvinského, který přesně popisuje, jak lze Boží jméno používat. Dále ve svém dílku rozvádí proč je to hřích, ukazuje na nevkus tohoto zlozvyku, popisuje jak došlo k tomuto smutnému zjevu, které spatřuje v tom, že pohasla živá víra a vzývání svatého jména se stalo jen povzdechem. Dále doporučuje všem kněžím, aby několikrát do roka kázali o tomto nešvaru a vyzívá k tomu, aby se jménům Ježíš a Maria dostalo zpět patřičné úcty.³⁵⁷

2.2.4.2.3 Modlitba svatého růžence a růžencové bratrstvo

Knih Modlitba svatého růžence a růžencové bratrstvo čítá 68 stran. V úvodních větách vidí autor růženec jako nejprostší modlitbu a zároveň také jako modlitbu pro nejhlubší duchovní život. Je to modlitba, která umožňuje i nejprostším lidem vnitřní,

---

³⁵³ Braitó zde, pro zajímavost, doporučuje k četbě stavovská časopis katolického studenta Jitro, knihy spisovatele Dominika Pecky (řídí časopis Jitro). Doporučuje od tohoto autora tyto tituly: Cesta k pravdě, Smysl člověka, Tvář člověka. Z románových prací Matka Boží v trní, Jarní sonáta, Asunta a Světla na moři. Dále doporučuje si opatřit Dacíkovu Věrouku pro laiky. V otázkách pohlavního života doporučuje knihu Dr. Habáně – Sexuální problém. A když se chce někdo poučit zkrátka a spolehlivě, doporučuje pak své dvě knihy Základy a Život. Jako první knihu uvádí samozřejmě Písmo. Dále český misálek. Dále doporučuje v otázkách duchovních brožúrka P. Štorka T. J. Z duchovního života. Dále ukazuje na svoji revue na Hlubinu, kterou jak poznamenává, řídí P. Dr. Braitó již 16 let. Dále doporučuje Výhledy. Literární informace nejlepšího druhu dává Akord a Řád. Z beletrie Durchovu Sedmikrásku, Bloudění, Služebníky neužitečné. Čep a jeho Hranice stínů. Dále doporučuje básníky jako Demla, Zahradníčka, Renče, Dokulila, Lázeckého. Srov. ibidem, 71-73.

³⁵⁴ Srov. ibidem, 71-73.

³⁵⁵ Srov. ibidem, 73-74.

³⁵⁶ Srov. BRAITO Maria Silvestr: Nevezmeš jména Božího nadarmo, Olomouc: Velehrad, 1947, 3-5.

³⁵⁷ Srov. ibidem, 5-31.

rozjímavou až nazíravou modlitbu. Autor píše tyto myšlenky, kterými chce napomoci lidem k větší rozjímavé modlitbě nad růžencem.³⁵⁸

Po úvodních slovech následuje celý živý růženec, a to nejprve růženec radostný, bolestný a slavný. Autor se zamýšlí nad každým jednotlivým tajemstvím růžence zvlášť. Každé tajemství je rozděleno na tři menší odstavce – Obsah tajemství, Rozjímání a pak následuje Praktický závěr. V obsahu k tajemství Braitto uvádí do kontextu jednotlivého tajemství. V rozjímání rozvádí tyto myšlenky a v praktické závěru se snaží povzbudit k praktickému životu ve víře.³⁵⁹

Po rozjímavých slovech nad růžencem následuje druhá část této knihy s názvem Růžencové bratrstvo. Zde popisuje stručnou historii vzniku sv. růžence, kde ukazuje na sv. Dominika jako na zakladatele této pobožnosti. Později vzniká i myšlenka založit růžencové bratrstvo. Účelem bratrstva je spása všech zúčastněných členů k větší slávě Boží rodičky. Je to tedy neustálý postup na cestě křesťanské dokonalosti skrze úctu ke sv. růženci, avšak podle pravidel schválených církví. Dále autor rozvíjí další podrobnosti chodu růžencového bratrstva a pak uvádí odpustkovou praxi, vycházející z této aktivity. Nakonec následuje kapitola Jak se modlíme růženec s praktickými pokyny k této modlitbě.³⁶⁰

---

³⁵⁸ Srov. BRAITTO Maria Silvestr: Modlitba svatého růžence a růžencové bratrstvo, Olomouc: Krystal, 1942, 5-6.

³⁵⁹ Srov. ibidem, 7-36.

³⁶⁰ Srov. ibidem, 37-68.

3. BRAITŮV TEOLOGICKÝ PŘÍNOS DO ČESKÉHO KŘESŤANSKÉHO MYŠLENÍ

3.1 Na hlubinu aneb výchozí bod - mystická teologie

V této kapitole se budeme snažit najít hlavní teologickou orientaci a cíl Braitova časopisu *Na hlubinu*, protože se můžeme domnívat, že zde nevycházel ze situací odjinud dobře známých, které mají být jen popsány, ale usiloval o prohloubení čtenářovi vnitřní aktivity a o nasměrování jeho duchovních sil k hodnotám, které teprve hledá. Titul časopisu nebyl deklarativní, neinformoval ani neučil „o hlubinách“, měl však formu pobídky, chtěl orientovat „směrem k hlubině.“³⁶¹ Braito je dále člověk, který hledá plnost pravdy v duchovním prožitku a byla mu bližší spíše zbožnost meditativního typu než rafinovaná spekulace usilující o filozoficko-teologickou syntézu, tak jako například jeho řádového kolegy a spolupracovníka dr. Habáně.³⁶² Pavlincová na základě své studie Braitových příspěvků ve *Filosofické revue* vidí Braitovu osobnost jako člověka, který je velice jemný, hluboce zakotvený v tajemství své víry a křesťanské pravdy, a který dokázal vyslovovat nadčasové závěry.³⁶³

Z výše uvedených a zjištěných skutečností, se můžeme domnívat, že Braitovým základním výchozím bodem jeho veškeré teologie je věta z jeho mystického pojetí teologie: „Abychom stoupali, ponořme se hloub a hlouběji do Boha, do jeho pravd a prostředků tekoucích z jeho otevřené dlaně.“³⁶⁴ Z této věty posléze vycházejí další hnutí Braitových duchovních aktivit. „Život náš jest plavbou a tak máme na vybranou. Zajetí na hlubiny Boží a načerpati v hlubinách života, světla a velikosti, nebo dáti se zmítati vichry po mělčinách, kde loď ztroskotá a kde zmíráme, protože mělčiny duši nenasytí. A čím hlouběji zajedeme a dychtivěji budeme píti z těchto hlubin, tím více porosteme v Bohu, neboť Bůh jest Život a ti, kteří ho mají, pevně a sladce, rostou a stoupají.“³⁶⁵ Těmito Božími hlubinami posléze Braito chápe jednak Kristovu nauku, z ní čerpá „hledající duch světlo, aby zaplašil temnoty“³⁶⁶ a jednak svátosti církve, které jsou „nápojem žíznivých rtů.“³⁶⁷

³⁶¹ Srov. GŁOMBIK: op. cit., 180-181.

³⁶² Srov. ibidem, 182.

³⁶³ Srov. PAVLINCOVÁ: op. cit., 28-29.

³⁶⁴ Srov. BRAITO: *Na hlubinu...*, in: *Na hlubinu* 1 (1926) 2.

³⁶⁵ Ibidem, 1-2.

³⁶⁶ Srov. ibidem, 1.

3.2 Podstatné rysy Braitovy kristologie

Braitó vidí smrť Krista na kříži jako nejdokonalejší a nejúplnějši dar Boha člověku. Dále pokračuje, že právě z tohoto daru jsme se mohli stát Božími syny, abychom mohli být podobnými Bohu. Braitó dále vnímá Kristův příchod také jako smysl spasení a vykoupení všech lidí. Kristova svatost je u tohoto autora vnímána jako naprostý soulad s jeho nebeským Otcem. Z toho vyvozuje Braitó nejen podstatu celého křesťanství, ale i podstatu každého duchovního života, a to tu, že se máme stávat svatými jako Ježíš Kristus, abychom dosáhli co největšího souladu s jeho nebeským Otcem, abychom se stali co nejdokonalejšími Božími syny. Braitó vidí dále Krista jako toho, který je vítěz nad smrtí. Braitó dále pojednává o Kristu jako o tom, ve kterém jsou soustředěny všechny modlitby. Kristus je nám právě proto učitelem a vzorem modlitby, protože byl nejvěrnějším Synem, který celé své dílo dokázal postavit před vůli svého nebeského Otce. Přátelství s Kristem definuje Braitó aktivní prožívání Kristovy lásky na nás.³⁶⁸

Církev z kristologické perspektivy chápe Braitó jako tu, která je založena samotným Kristem, a která se má stát lidem opravdovou rodinou. Braitó dále pokračuje, že to má být rodina, ve které vládne Boží vůle, do které přicházejí všichni, kteří přijímají Ježíšovo synovství a poslušnost k jeho Otci.³⁶⁹

Shrneme-li tedy hlavní smysl Kristova příchodu na zem v Braitově kristologickém podání, tak je to především proto, abychom se mohli stát Božími syny.

---

³⁶⁷ Srov. ibidem.

³⁶⁸ Viz srov. kapitola 3.2.1.2.1 Kristus spása světa.

3.3 Eklesiologie S. M. Braita

3.3.1 BRAITOVA EKLESIOLOGIE V POROVNÁNÍ S EKLESIOLOGIÍ II. VATIKÁNSKÉHO KONCILU

Tato kapitola bude reflektována čistě z pohledu Braitovy dogmatické teologie o církvi. Budeme zde vycházet ze závěrů obhájené bakalářské práce³⁷⁰ Vojtěšky Bartoňové, které se budeme snažit kriticky vyhodnotit.

Bartoňová považuje za hlavní odlišnosti Braitovy eklesiologie a eklesiologie II. vatikánského koncilu především v těchto pěti bodech: 1. Braitto chápe církve jako viditelné Boží království, které je již zde; 2. Braitto klade důraz na individualismus, ale objevují se již první známky chápání církve jako společenství, odpovědnosti jedince za církve; 3. Braitto dále klade velký důraz na poslušnost k hierarchii; 4. Autor se snaží „vtěsnat“ církve do nějaké přesné definice jejich vlastností a podstaty; 5. zastává názor, že „mimo církve není spásy“ a církve je pouze pro vyvolené – ale i zde již probleskuje naděje i pro nevěřící.³⁷¹ Dále Bartoňová srovnává další odlišnosti v obou představovaných eklesiologiích a to v pojetí hierarchie a její postavení v církvi, v pojmu „laici“, zasvěcený život, vztah církve k jiným náboženstvím a vztah církve a státu.³⁷²

Bartoňová nejdříve uvádí církve u Braitta jako viditelné Boží království, které je spíše chápáno individualisticky s určitým náznakem chápání církve jako společenství. Můžeme zde vyjádřit určitou pochybnost k tomu, že by Braitto chápal církve jako společenství „jen v náznaku.“ Braitto chápe slovo „viditelné“ jako důsledek Boží moci v nás, která nás všechny shromažďuje v jeden celek díky rostoucímu království Božímu v našich srdcích.³⁷³ Z tohoto tedy můžeme vyvozovat, že i když Braitto nemluví přímo o církvi jako o společenství, stejně je toto „společenství“ v jeho nauce zřejmé. Toto společenství je zde chápáno jako důsledek rostoucího božího království v nás.

Jako další rozdíl v eklesiologiích uvádí Bartoňová Braitův velký důraz na poslušnost k hierarchii. Staví zde proti sobě Braitovo chápání hierarchie jako ta, která má moc, oproti nauce II. vatikánu, kde je vnímání hierarchie jako služby. Zde bychom chtěli doplnit to, že

---

³⁶⁹ Viz srov. kapitola 3.2.1.2.2 Podstata křesťanství, živé synovství Boží.

³⁷⁰ Jedná se o práci: BARTOŇOVÁ Vojtěška: Eklesiologie II. vatikánského koncilu v porovnání s eklesiologií S. M. Braitta (bakalářská práce obhájená na TF JU) České Budějovice 1996.

³⁷¹ Převzato srov. ibidem, 56.

³⁷² Srov. ibidem, 57-62.

³⁷³ Srov. BRAITTO: Církev. Studie., op. cit., 11-13.

tuto moc, kterou má hierarchie, je pro Braitu určitou nutností k pojmu dokonalé samostatné společnosti.³⁷⁴

Jako další odlišnost braitovy eklesiologie vidí Bartoňová v tom, že se snaží náš eklesiolog „vtěšnat“ církev do nějaké přesné definice. Braitu definuje církev jako společnost lidí přivtělených ke Kristu, vedená z Kristovy moci a Kristova pověření svrchovanou hierarchickou autoritou, jedním učením a svátostnými milostmi ke spasení.³⁷⁵ I když Braitu hledá určitou definici, přesto se můžeme domnívat, že do své definice „vtěšnal“ hlavní směry eklesiologie II. vatikánu.

Dále se Bartoňová domnívá, že Braitu zastává názor, že „mimo církev není spásy“ a ukazuje zde na určitou naději i pro nevěřící. Můžeme se asi oprávněně domnívat, že zde názor Bartoňové Braitův názor o spáse jinověrců není zcela přesný. Pro Braitu je zcela jasné, že spása je možná pouze skrze církev, která k tomuto účelu byla také Kristem založena. Ale Braitu zde rozlišuje dvě zcela zásadní skutečnosti. Na jedné straně vidí člověka, který měl reálnou možnost církev poznat a do ní vstoupit, ale neučinil tak. Pro takového, podle Braitu, platí Kristovo: „Běda...“ Na druhé straně však vnímá i člověka, který ne svoji vinou se nemohl dostat do spojení se spásonosnou církví. Zde Braitu otevírá prostor pro Kristův vykupitelský vliv, který může vykonávat zcela sám, přímo bez viditelné účasti církve.³⁷⁶

Další téma je zasvěcený život, kdy Bartoňová poznamenává, že se Braitu o něm nezmiňuje. Cituje zde V. Boublíka³⁷⁷, ve smyslu, že předkoncilní eklesiologii je tento život považován za „něco víc“ než manželství, kdy zasvěcený život je označován jako stav dokonalosti. I když zde musíme s Bartoňovou souhlasit, že se Braitu nijak nevěnoval tematice zasvěceného života, ale jeho vlastní chápání manželství daleko převyšovalo jeho dobu. Ve své díle *Církev, Myšlenky a doklady* vidí Braitu manželství jako první a základní uskutečnění spojení Krista s církví. Dále vnímá rodinu jako „zmenšeninu“ Božího království. Z tohoto se můžeme domnívat, že i když se Braitu nevěnuje tématu Zasvěcený život, přesto jeho náhled na manželství neodpovídá názorům jeho doby.

Vztah církve k jiným náboženstvím je název dalšího oddílu, ve kterém srovnává Bartoňová Braitovu eklesiologii s eklesiologií II. vatikánu a poznamenává, že se tímto tématem mnoho nezabývá. I když se Braitu tímto tématem v tomto díle příliš nezajímá,

---

³⁷⁴ Srov. ibidem, 77-83.

³⁷⁵ Srov. ibidem, 283.

³⁷⁶ Srov. ibidem, 314-320.

³⁷⁷ Srov. BOUBLÍK Vladimír: *Boží lid*, Řím: Křesťanská akademie, 1967, 351.

neměla by nám ujít poznámka ve výše citovaném díle *Církev, Myšlenky a doklady*, ve kterém věřící vybízí, aby nepodceňovali hnutí, které vedou ke sjednocení všech církví.³⁷⁸

Poslední téma je srovnání eklesiologií ve vztahu církev a stát. Mezi základní rysy Braitovy eklesiologie správně Bartoňová vnímá, že Braitto povyšuje církev nad stát, kdy si církev vyhrazuje právo mluvit do takových časných věcí, které jsou důležité pro spásu člověka. Na druhou stranu Braitto připouští, že je třeba státní moc poslouchat, když jde o věci časné.

3.3.2 MILOVAT CÍRKEV - POJETÍ CÍRKVE V HOMILETICKÝCH A POPULÁRNÍCH DÍLECH

Důvod, proč se Silvestr Braitto věnuje otázce církve i ve svých homiletických a populárních dílech je ten, že nechce své posluchače jen uvádět do dogmatických pravd o církvi, nýbrž především chce je naučit tuto Nevěstu Kristovu také milovat, tedy ukázat, jak se tyto zjevené pravdy víry odrážejí v životě jednotlivých věřících. Vyjdeme-li ze všeobecné definice lásky jako vztahu, tak potom se Braitto snaží ve svém homiletickém a populárním díle především posílit tuto vztahovost. Můžeme si zde položit otázku, proč chce Braitto posilovat vztah zrovna k církvi. Popisuje-li Braitto církev jako „viditelnou“ má na mysli především to, že je zde nějaká společnost umístěna v našem čase a prostoru, která nás chce někam dovést. Ukazuje nám církev jako tu, která nám ukazuje, jak máme dojít ke spáse.³⁷⁹ Ale aby tato církev nás mohla dobře vést, je zde nutná příslušnost a poslušnost k této církvi.

V samotném homiletickém díle *Církev, Myšlenky a doklady* (1933) se Braitto snaží právě o prohloubení vztahu člověka k církvi, tedy aby ji lidé více milovali. Podle autora se jedná jen o určitý materiál, který mu má pomoci kázat. Oproti pozdějšímu apologetickému dílu *Církev* (1946) se zabývá Braitto v tomto díle tématy, které již později v jeho dogmatické studii nijak nefigurují. Můžeme zde uvést kapitoly o Marii-Matce nového lidu, o mystickém tělu Kristově, o využívání plodů Ducha svatého, o církvi chybující, o modlitbě, o pokoře, o sociální péči a sociálním poslání církve, o křesťanské povinnosti vůči církvi, atd..³⁸⁰

³⁷⁸ Srov. BRAITTO: *Církev. Myšlenky*, op. cit., 112-118.

³⁷⁹ Zde můžeme najít velice úzkou souvislost chápání církve s dokumentem *Lumen gentium* 1, kde je církev viděna jako svátost. Srov. DRUHÝ Vatikánský koncil: *Věroučná konstituce o církvi Lumen gentium* (ze dne 21. listopadu 1964), in: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, 37, čl. 1.

³⁸⁰ Hlubší rozbor těchto témat viz ibidem.

V populárním díle *Církev, Tajemné tělo Kristovo* (1948) se pokouší Braitto představit čtenářům své dogmatické dílo *Církev* takovým způsobem, aby bylo každému nezasvěcenému člověku jasně srozumitelné a aby tyto teoretické poznatky dokázali přenést do běžného života. Sám podtitul této publikace, *Tajemné tělo Kristovo*, nám ukazuje, jakým směrem se zde Braitto dále ubírá. Již výše jsme si řekli, že Braitto se snaží ve svých dílech posílit lásku člověka k církvi. V tomto malém populárním díle vlastně pokračuje v této myšlence, ale už s tím, že nepředstavuje už jen samotnou církev, ale ukazuje na toho, z koho tato církev žije, kdo je jejím středem a komu směřuje – k Ježíši Kristu.

Chceme-li vstoupit do duchovní školy otce Braitto, dozvíme se, že nás tento autor bude nejdříve učit hlubokému vztahu k církvi, jako ke společnosti, která žije v živém společenství s Ježíšem Kristem, s Kristem, který nás pak sám přivádí ke svému Otci.

3.3.3 PŘIPRAVOVANÉ DRUHÉ VYDÁNÍ APOLOGETICKO-DOGMATICKÉHO DÍLA CÍRKEV

Silvestr Braitto vnímal v poválečném období nedokonalost své eklesiologické teologie a to především ve svém vlastním díle *Církev*. Podle J. P. Ondoka se eklesiologie začala intenzivně rozvíjet až po druhé světové válce a stala se vzápětí jedním z ústředních teologických témat II. vatikánského koncilu, kdy se hledá dokonalejší teologické pochopení fenoménu církve, její podstaty, původu, struktury a funkce, podnícená i pocitem neuspokojení s dosavadním stavem teologického vědění o církvi.³⁸¹

Braitto pracoval na svém druhém vydání především v době své persekuce komunistickým režimem. Josef Ondok ve své vzpomínce³⁸² na Silvestra Braitto se snaží najít rukopis tohoto díla, ale nepodařilo se mu to, i když vzápětí dokazuje jeho určitou existenci.³⁸³ Podle J. Ondoka zahrnoval leopoldovský text Braittovy eklesiologie tradiční nauku o tzv. „známkách“ církve: o jedinství, svatosti, katolicitě a apostolicitě. Ondok však po té poznamenává, že tradiční eklesiologická tematika o „známkách“ církve v době, kdy byl Braitto vězněn, byla již opouštěna v důsledku ekumenického trendu. Dále Ondok dokládá, že o. Braitto měl velice radikálně přepracovanou a hluboce promyšlenou nauku o „esenciálních atributech“ církve (jediná, svatá, katolická a apoštolská). Ondok se zde snaží

---

³⁸¹ Srov. ONDOK: op. cit., 84.

³⁸² Viz ibidem, 84-87.

³⁸³ Existenci druhého vydání Braittova díla *Církev* dokládá Benedikt Mohelník ve svém příspěvku k české eklesiologii 20. století. Srov. MOHELNÍK Benedikt: Eklesiologie Silvestra M. Braitto OP, in: NOVOTNÝ Vojtěch (ed.): Praha: Karolinum, 2007, 75; Nejnovější poznatky viz ibidem, 73-83 a viz NOVOTNÝ Vojtěch: Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století, in: NOVOTNÝ: op. cit., 24-34.

přirovnat Braitovo široké pojetí katolicity, které bylo blízké nauce o „anonymních křesťanech“ německého teologa Karla Rahnera,³⁸⁴ kdy Braitto argumentuje, že v nejširším smyslu katolické církve patří k církvi všichni ti, kteří dostávají od Krista milost a žijí z této milosti Kristovy. Braitto zde vychází z učení víry, že každý člověk na světě dostává dostatek milosti, aby mohl být spasen, bez ohledu na to, zda je nebo není členem církve. A protože milosti znamenají napojení na Krista a tedy i na církev, tak nám Josef Ondok chce ukázat, že se Braitto pokoušel blížeji určit toto „napojení“ na Krista.³⁸⁵

Jako další velice zajímavou kapitolu v díle *Církev* nám představuje Ondok Braitovu novou eklesiologickou interpretaci Husova problému, kdy Braitto problematiku mistra J. Husa vidí v zorném poli hledání podstaty církve ve středověké církvi.³⁸⁶

V závěru svého příspěvku k eklesiologii S. Braitto se J. P. Ondok domnívá, že Braitova nová verze jeho eklesiologie by mohla být inspirativní v některých ohledech i dnes a mohla by být i zajímavým svědectvím o jedné z cest hledání teologické pravdy v podmínkách, které jsou absurdní pro běžnou vědeckou práci, v naprostém odloučení od veškerých pramenů a kontaktů. Dále je Josef Ondok přesvědčen, že kdyby Braitto nebyl násilně ochuzen o současný vývoj teologie určitě by se vydal směrem k lepšímu řešení eklesiologických problémů.³⁸⁷

---

³⁸⁴ Karl Rahner (1904-1984). Teolog. V r. 1922 vstupuje do jezuitského řádu a r. 1932 je vysvěcen na kněze. Filosofii studuje také u Martina Heideggera. V r. 1936 promován doktorem teologie, o rok později se habitoval v oboru katolická dogmatika. Od r. 1948 je profesorem dogmatiky v Innsbrucku, od r. 1964 vede Guardiniho katedru křesťanského světového názoru a filozofie náboženství v Mnichově. O tři roky později je profesorem v Muensteru. Až do r. 1972 je členem Mezinárodní teologické komise. K. Rahner je autorem četných článků (14 svazků „*Schriften zur Theologie*“ a knih (více než 3000 titulů), např. také *Lexikon für Theologie und Kirche*. Srov. vnitřní strana desek v knize: RAHNER Karl: *Základy křesťanské víry*, Svitavy: Trinitas, 2004.

³⁸⁵ Srov. ONDOK: op. cit., 85-86.

³⁸⁶ Srov. ibidem, 86.

³⁸⁷ Srov. ibidem, 86-87.

3.4 Ekumenismus a Jan Hus u S. M. Braita

3.4.1 EKUMENISMUS V DÍLE S. BRAITA

Po studiu Braitova literárního díla se nemůžeme příliš domnívat, že by se tento autor nějak výrazněji věnoval otázce ekumenického hnutí, jako například jeho současník a absolvent stejné školy v Saulchoiru Yves Congar,³⁸⁸ který měl velký vliv na utváření dokumentů na II. vatikánském koncilu.³⁸⁹ Ale přesto nezůstává toto téma v jeho díle nezmiňováno.³⁹⁰

Braitovo smýšlení o ekumenickém hnutí můžeme nejvíce nalézt v jeho díle *Církev, Myšlenky a doklady* (1933). Nejdříve vnímá ekumenické hnutí, jako návrat k myšlence o katolicitě církve. Církev, podle jeho vnímání, stojí od začátku svého života jako velká strážkyně a bojovnice na ochranu pravdy. Dále pokračuje tím, že církev je strážkyní pravdy právě proto, že hájí její naprostou nadpřirozenost.³⁹¹

Dále ve výše zmiňovaném díle se Braitto snaží reagovat na Lessingovu bajku o Moudrém Nathanovi, který dal svým třem synům tři prsteny. Jenom jeden z nich je pravý a ostatní dva jsou k nepoznání napodobené. Lessing viděl v tomto přirovnání tři náboženské partnery – islám, židovství a křesťanství a dokládá na nemožnost poznat, které náboženství v sobě skrývá pravdu. Braitto toto popírá a ukazuje na to, že není možné, že by Kristus pravdu zakryl tak, aby nebyla možná k rozeznání. Dále ukazuje, že pravda jako taková není nic, co by člověk nemohl poznat. Braitto však ještě poznamenává, že abychom mohli tuto pravdu poznat, musí být člověk pokorný.³⁹²

Ve stejném díle Braitto ještě zdůrazňuje, že se katolická církev nepovažuje za jednu církev z mnoha církví Kristových, nýbrž prostě za jedinou církev Kristovu. Reaguje zde na rok 1919, kdy američtí křesťané přišli do Říma, aby se Vatikán zúčastnil náboženské konference o víře a uvádí zde, že církev vítá směry, které chtějí pracovat na tom, aby byli všichni jeden ovčinec a jeden pastýř, ale dodává, že se církev nikdy nemůže účastnit na konferencích o otázkách víry. Ale vzápětí dodává, že nesmíme podceňovat tato hnutí.

---

³⁸⁸ Yves Congar (1904-1995). V. roce 1931 jmenován docentem v *Le Saulchoire* a úzkým spolupracovníkem *Chenuho*. C. největší zájem spočívá na vědeckém ekumenismu a svolením studuje protestantskou teologii na Pařížské universitě. C. vnímá úzký vztah mezi ekumenismem a eklesiologií. Srov. SCHOOF: op. cit., 91-93.

³⁸⁹ Srov. PESCH Otto Hermann: *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*. Příprava, průběh, odkaz, Praha: Vyšehrad, 1996, 146.

³⁹⁰ Mimo jiné S. Braitto pořádal besedy profesorů a studentů, katolíků i evangelíků a podle ústního svědectví žijících současníků dokonce i cosi, co bychom dnes s odstupem několika desetiletí nazvali ekumenickými modlitebními shromážděními. Srov. ŠTAMPACH Odilo: *Eklesiologie Silvestra Braitto*, in: *Salve* 3 (1998) 16.

³⁹¹ Srov. BRAITO: *Církev. Myšlenky*, op. cit., 118-124.

³⁹² Srov. *ibidem*, 94-100.

Braitto vnímá jako jeden z hlavních důvodů odklonu lidí od pravé církve jako především problém morální a to především vlastní pýchu reformátorů.³⁹³

Z výše uvedeného můžeme usoudit, že Braitto byl otevřený k ekumenickému hnutí, ale výhradně zamítá všechny pokusy týkající se změny nauky církve. Je si vědom výsadního postavení katolické církve, jako nositelky jediné Pravdy. Ale přesto je otevřen ke studiu protestantských teologů.³⁹⁴ A dalším důkazem nám je Braitův zájem o studium eklesiologie mistra Jana Husa a proto si zde uvedeme k této jeho práci další skutečnosti.

3.4.2 MISTR JAN HUS A SILVESTR BRAITTO

Otázkou eklesiologie Jana Husa se Braitto nejkomplexněji zabývá ve svém apologeticko-dogmatickém díle *Církev* (1946) v kapitole: Husův pokus o určení podstaty církve.³⁹⁵ Dalším dílem na toto téma je osmistránková brožura s názvem *Český zápas o Církev ve středověku* (bez udání roku vydání).

Hus je v této literatuře viděn jako člověk, který je veden třemi skutečnostmi. Nejdříve extrémním platonovsko-augustinovským realismem, který klade důraz na vnitřní duchovní stránku církve. Za druhé této vnitřní duchovní stránce říká tehdejší církev mystické tělo Kristovo. Za třetí je, podle autora, silně ovlivněn zlořády církve. Braitto nám ukazuje, že se Hus snaží vidět církev jako svatou a je pro něho zcela nepřípustné, aby hříšní kněží a preláti byli součástí svaté církve a proto sahá k objektivní svatosti skrze předurčení. Braitto dále podotýká, že Husovi postupně splyne pojem „předurčený“ a „svatý.“ Jako další důležitou skutečnost Braitto vidí, že Hus žije pod silným vlivem Viklefa, pro kterého nemůže být církev svatá, poněvadž papež je jen člověk a není svatý. Hus se zde proto snaží citovat alegorický výklad sv. Augustina, že onou skálou je Petrovo vyznání víry v Krista. Hus dochází k tomu, že člověku stačí k jeho ospravedlnění čistě jeho předurčení, z čehož nám Hus odvozuje, že když člověk zhřeší, nezůstane dlouho ve hříchu. Braitto nám dále ukazuje, že Hus měl ve své době možnost otevřené konfrontace s ostatními teology, jako byli například Pálež a Stanislav ze Znojma. Tito teologové jsou Husovými snahami o reformu tímto směrem značně znepokojeni. Pálež kritizuje na Husovi to, že používá výroky svatých otců, které jsou však myšleny jen metaforicky. Pálež, na rozdíl od Husa, řeší tuto problematiku pojetí církve tím, že jde paradoxně na poradu ke kolegům právníkům a ti mu vytáhli z církevních dekretů vše, jak se církev dívá na sebe

---

³⁹³ Srov. ibidem, 112-118.

³⁹⁴ Viz bibliografie k dílu *Církev: BRAITTO: Církev. Studie*, op. cit., 447-452.

z viditelné stránky. Podle Braita tím Pálež našel celou nauku o církvi v její nejčistší podobě. Hus se dále, podle Braita, dopouští další chyby tím, že přestává rozlišovat milost posvěcující od milosti předurčení. Na závěr Braito shrnuje, že se Hus především snaží o reformu pojmu církve, ale tato snaha se mu bohužel nepodařila.³⁹⁶

3.5 Braito a reakce na aktuální problémy jeho doby

Braito je často vnímám svými současníky jako člověk, který dokázal vnímat aktuální problémy své doby. Jako příklad bychom zde chtěli uvést Braitův postoj k nacionalismu a komunismu, kdy dokázal tyto směry odsoudit již v jejich prvopočátcích a na druhé straně, jak se dokázal Braito vypořádat ve své době se vzrůstající emancipací žen jako křesťanský teolog.

Tyto dva příklady jsou jen nepatrnou názorností Braitova velkého přínosu v otázkách, které řešily jeho dobové problémy.

3.5.1 BRAITO A KOMUNISMUS, NACIONALISMUS

Braito zaujímá ve svém literárním díle proti komunismu zcela jasné stanovisko. Již v roce 1933 vnímá komunismus jako to, co znásilňuje jednotlivce.³⁹⁷ Musíme si uvědomit, že jsme v době, kdy komunismus je spíše ještě chaotická organizace bez většího cíle, kdy stojí daleko na pozadí Henlainova hnutí. Obrat pro komunistickou stranu přichází teprve po roce 1934, kdy ČSR navázala diplomatické styky s SSSR z důvodu trojstranného obranného paktu Francie-Československo-Sovětský svaz. Komunisté se začínají opírat o SSSR jako o možné záchránce před Hitlerovskou hrozbou a snaží se prosazovat tak ruský bolševismus. Počet členské základny z ledna 1934 do ledna 1936 takřka zdvojnásobil, z 27 tisíc straníků na 47 tisíc soudruhů.³⁹⁸

---

³⁹⁵ Ibidem, 262-272.

³⁹⁶ Srov. BRAITO: *Církev. Studie*, op. cit., 262-272 a BRAITO: *Český zápas*, op. cit., 4-7.

³⁹⁷ Srov. BRAITO: *Církev. Myšlenky*, op. cit., 124-130.

³⁹⁸ Srov. KÁRNIK Zdeněk: *České země v éře první republiky (1918-1938). Díl druhý. Československo a české země v krizi a v ohrožení (1930-1935)*, Praha: Libri, 2002, 538-541.

Braitovi již v třicátých letech a po letech strávených v komunistických lágrech je už zcela skálopevně přesvědčen, že marxismus-leninismus je smrtelným nebezpečím a stává se z něho nekompromisní nepřítel tohoto myšlení.³⁹⁹

Vývoj extrémního nacionalismu u nás probíhá trochu odlišně než vývoj komunistické strany. Český nacionalismus zaznamenává výrazný nárůst až po spojení malých extrémistických uskupení. Tímto spojením získali nárůst voličů o necelých 43% a to z roku 1929 do roku 1935. Ale i tento nárůst jim nezaručil výrazné pozice v parlamentu, protože získali z celkového počtu pouze asi 10% křesel a stále zůstávali až na sedmém místě na politické scéně. I když přišla hospodářská krize a nástup fašismu v Německu, neohrozila stejně extrémistická pravice postavení velkých politických stran. Ale jedinou výjimkou byla Praha, kde tato strana získala pozici vedoucí strany.⁴⁰⁰

Otázka nacionalismu je Braitem řešena především v časopiseckých příspěvcích. Otázku nacionalismu řeší také v časopise Filosofická revue, kde vystoupil s otázkami vlast, vlastenectví, nacionalismus, národ, stát, internacionalismus. Pokusil se zde ukázat, že pouze křesťanství může vnést jasno do současných pojmových zmatků. Dále Braitovi pokračuje, že náboženství zabraňuje člověku, aby se pro hodnotu „vlast“ neoloupil o hodnotu vyšší a aby netrhal svazky, které ho poutají k lidstvu. Dále kritizuje nacionalistické výstřelky.⁴⁰¹

3.5.2 BRAITOVO POJETÍ ŽEN A MANŽELSTVÍ

V této kapitole se pokusíme najít odpověď v Braitových dílech na jeho chápání žen a manželství v 20.-40. letech 20. století.

Nejdříve se pokusíme ve stručnosti ukázat na dobový pohled na ženy. Postavení a emancipace žen ve společnosti v 30. letech výrazně roste. S tímto emancipačním růstem je spojen i růst „kultu těla.“ Tento kult má za následek zvýšený zájem žen o gymnastiku a další sporty. Nejvyšší oblibě se těší představa ženy jako řidičky motorového vozidla. Tato představa je více o to umocněna, když v roce 1928 zvítězila v těžkém závodě Targo Florio žena, Eliška Junková, která se stala vzápětí národní hrdinkou. Pro moderní ženu je vydáván

---

³⁹⁹ Srov. VAŠKO Václav: Dům na skále. Církev bojující/2, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, 48.

⁴⁰⁰ Srov. KÁRNIK: České země. Díl druhý, op. cit., 529-532.

⁴⁰¹ Odstavec srov. PAVLINCOVÁ: op. cit., 28-29.

časopis s názvem Eva, který dokonce v roce 1938 vyzývá všechny ženy, aby podle svých schopností a uplatnění pomáhaly při obraně státu.⁴⁰²

V pohledu na dobové události se nyní pokusíme podívat na základní pohled Braitu na ženy a na téma s tímto související – manželství.

„Ruka, která hýbe kolébkou, hýbe světem.“⁴⁰³ Takto začíná Braitu kapitolu o ženě ve svém díle *Základy* (1947).⁴⁰⁴ První věta je nám hned důkazem toho, že Braitu dokázal velikost ženy patřičně ocenit. Vzápětí navazuje na jasně průkaznou skutečnost, že bez ženy by nebylo žádných slavných mužů, mučedníků a světic. Braitu vidí ženu především jako srdce lidstva, jehož je žena teplem. Dává jí za úkol korigovat mužovu tvrdost, mužovu bezohlednost. Dále Braitu poukazuje, že „dnešní“ svět potřebuje velké množství lásky, které může právě vzejít ze srdce žen, z jejich mateřské lásky. „Mateřská láska zapaluje v srdci lásku vůbec, lásku k bližnímu, lásku k trpícím, lásku k slabým,...“⁴⁰⁵ Pro Braitu je žena i tou, která je určitou hloubkou muže a to proto, že více trpí. „Žena dovede sytiti muže a sytiti děti své krví svého srdce.“⁴⁰⁶ Od ženy Braitu očekává i spásu národa, obrození a vzkříšení křesťanství v našem národě a výslovně brojí proti tomu, aby se nikdo neposmíval zbožnosti žen. Dále upozorňuje na to, že ženská krása a půvab nesmí být předmětem lehkomyšlné zábavy. Vybízí ženy, aby se nesnažily ve všem napodobit své muže a pokud vstoupí žena do manželství, pak by se měla věnovat výhradně tomuto svému cíli. „Ani veřejný život, ani zájmy, jež jsou často prohlašovány i za vaše svaté povinnosti, nesmějí okrádati děti vaše a muže vašeho.“⁴⁰⁷ „Ženy křesťanské, matky naše, vy patříte rodině, vy patříte výchově dětí.“⁴⁰⁸ Závěrem kapitoly jasně vybízí muže k tomu, aby se jim ženy nestaly jen potřebou jejich vášní, a aby ji nesnižovali na zvíře, na samici. Vybízí ženy, aby nepodléhaly nevhodné lehkomyšlné, ztřeštěné módě a nebojí se použít i nevhodná slova: „...proč podléháte módě děvkařské?“⁴⁰⁹

Shrneme-li si tedy pohled Braitu na ženu, potom ji chápe jako tu, která dokáže světu dát více lásky a to především skrze své mateřství. V mateřství spatřuje i její životní poslání matky a manželky. Varuje před obecnou neúctou k ženě a před přehnanými módními trendy.

---

⁴⁰² Srov. KÁRNIK Zdeněk: *České země v éře první republiky (1918-1938)*. Díl třetí. O přežití a o život (1936-1938), Praha: Libri, 2003, 440-445.

⁴⁰³ BRAITO: *Základy*, op. cit., 201.

⁴⁰⁴ Vycházíme zde z díla *Základy*, poněvadž je to dílo nejdéle publikované, tudíž předpokládáme nejvyzrálejší pohled na toto téma. V ostatní Braitově literatuře je toto téma neseno ve stejných intencích.

⁴⁰⁵ *Ibidem*, 202.

⁴⁰⁶ *Ibidem*, 203.

⁴⁰⁷ *Ibidem*, 206.

⁴⁰⁸ *Ibidem*, 207.

⁴⁰⁹ Srov. *ibidem*, 210.

Braitu manželství chápe jako první a základní uskutečnění spojení Krista s církví. Jednotu manželství vnímá jako podklad jednoty církve a celé obecnosti křesťanské. Toto Braitu zdůrazňuje o to více v době, kdy se manželství stalo námětem nechutných frašek, písniček, karikatur. Braitu ukazuje na to, že Kristus zvedá čest a právo ženy a volá: „Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj!“⁴¹⁰ Pro Braitu je rodina malým královstvím Božím, je zmenšeninou jednoty, je zárodkem této jednoty. Účel manželství podle Braitu spočívá v uchování lidstva a Božího království a v uskutečňování oné jednoty, která má být mezi údy Těla Kristova a hlavou církve - Kristem. Manželé mají nejen dát život dítěti, ale mají ho také vést k plnosti. Hlavní vznešenost poslání manželství spatřuje Braitu v tom, že má dávat světu dobré, dokonalé a pevné křesťany a proto církve vždy musí bránit ženu, aby nebyla v manželství snížena. Naprostá jednota manželství v Braitově pohledu vychází plně ze svátosti manželství. „Nerozlučnost manželství, která plyne ze svátosti, je ochranou dětí, ochranou proti uvolnění manželství, je především ochranou ubohé ženy, která dá muži krásu a mládí a celou svou lásku.“⁴¹¹

---

⁴¹⁰ *evangelim....*

⁴¹¹ Srov. BRAITO, Církev. Myšlenky, op. cit., 142-149; Citace ibidem, 149.

4. EXKURS

4.1 S. M. Braitto ve stínu otce Lacordaire

Tato kapitola nepatří do hlavního tématu a cíle této práce a proto je zařazena pouze jako určitý exkurs do pozadí Braitova duchovního a teologického života. Tato část práce si neklade za cíl vyčerpávajícím způsobem nalézt pozadí hlavní motivů duchovního života S. Braitto, ale je pouze malým a skromným příspěvkem k objasnění této skutečnosti.

Zdeněk Kašička vnímá⁴¹² Braitovo studium v belgickém Saulchoiru, také jako jednu velkou studii obrody francouzského katolického života. Při této příležitosti ukazuje na osobnost P. Lacordaire, dominikána, vědce a člena francouzské akademie věd. Otec Braitto, podle slov Kašičky na něho později vzpomíná jako na mladého bojovníka za svobodu francouzských katolíků, který viděl naléhavou potřebu zakládat skupiny nadšených lidí oddaných Bohu, kteří by zasahovali právě tam, kde by to bylo nejvíce potřeba.⁴¹³

Otec Lacordaire (1802-1864) byl jedním z Lamennaisových⁴¹⁴ spolupracovníků, který nachází víru až v dospělém věku po proti katolické výchově ve voltairovském duchu.⁴¹⁵

Nejdříve se věnuje studiu práv a v r. 1821 odchází z Dijonu do Paříže, aby zde vykonával svoji právnickou praxi. Ve 22 letech vstupuje do pařížského semináře sv. Sulpice. V roce 1830 zakládá společně s Lamennaisem časopis *L'Avenir* s hlavním motem: „Bůh a svoboda.“⁴¹⁶

Lacordaire byl vynikajícím knězem a kazatelem, který je zván do všech velkých francouzských katedrál. V okamžiku, kdy papež odsoudil Lamennaisovy aktivity, musel Lacordaire přehodnotit své postoje a proto se zde rodí nová myšlenka o obnovení dominikánského řádu a kazatelské služby ve Francii v duchu liberální parlamentní demokracie, kdy se vrací k tradici demokratické samosprávy za dob zakladatele řádu sv. Dominika.⁴¹⁷

Lacordaire je chápán jako opravdový bojovník za pravou svobodu církve, který dokázal definovat problematiku své doby, jako pojmy „právo, spravedlnost,

---

⁴¹² Srov. KAŠIČKA: op. cit., 3.

⁴¹³ Srov. ibidem.

⁴¹⁴ Felicité de Lamennais (1782-1854) vytváří kolem sebe skupinu, jež se snažila obnovit život církve smírem s myšlenkami revoluce, což narazilo na silný odpor francouzského episkopátu, který se odvolává přímo k papeži. L. je církevní autoritou vzápětí odsouzen pro své liberální postoje zabarvené silně politicky. L. je pro odhnutí církve a státní moci. Srov. SCHOOF: op. cit., 38, 50, 84.

⁴¹⁵ Srov. VIVIANO: op. cit., 111-112.

⁴¹⁶ Srov. Mueller: op. cit., 13-16.

vlastnictví, společenský poměr atd. Myšlenky jeho přednášek se objevují v encyklikách Lva XIII. a Pia XI. o sociálních otázkách. Je to člověk, který vítá pokrok vědy a umění jako pomocníky Pravdy a je to člověk obdivovaný samotným Piem X. pro jeho sílu a jasnost, s kterou zavrhoval modernismus a bludy své doby.⁴¹⁸

Z výše uvedeného stručného životopisu o. Lacordaira můžeme vyhledat několik podobností s životem o. Braita, které by mohli vycházet ze vzoru samotného Lacordaire. Lacordaire je znám jako reformátor dominikánského řádu s důrazem na původní demokratické principy sv. Dominika. Braito přichází do kazatelského řádu s myšlenkou otevření se tehdejšímu světu, kdy nutí své spolubratry zapojovat se do jeho apoštolátu a později i do tehdejšího kulturního života.⁴¹⁹ Braito má stejnou schopnost jako o. Lacordaire ve svých dílech se věnovat aktuálním problémům své doby. Braito např. již na počátku třicátých let varuje před mylnou filosofií přicházejícího komunismu. Oba dva jsou uznávanými a vyhledávanými kazateli. Braita a Lacordaira spojuje i boj za církve. Lacordaire bojuje za její vnější svobodu vůči státu, pro Braita je církve středem duchovní obnovy české církve. Oba dva jsou zakladateli úspěšných časopisů, Lacordaire – *L’Avenir*, Braito – *Na hlubinu*. A můžeme se také domnívat, že oba dva byli kněžími, kterým nebyl lhostejný osud církve.

4.2 S. M. Braito a Anička Zelíková

Tento exkurz jsme sem vložili jako určitou zajímavost, kdy se otec Braito sám seznámil s poselstvím jedné mladé dívky, která darovala svůj život za kněze. Ta dívka se jmenovala Anička Zelíková⁴²⁰ a v nynější době probíhá proces jejího blahořečení.

---

⁴¹⁷ Srov. VIVIANO: op. cit., 112.

⁴¹⁸ Srov. Mueller: op. cit., 5-6.

⁴¹⁹ Srov. KAŠIČKA: op. cit., 8.

⁴²⁰ Anička Zelíková se narodila 19. července 1924 jako dcera rolníka Aloise Zelíka a jeho manželky Anny, rozené Jirsákové, v Napajedlích č. 302. Navštěvovala mateřskou, obecnou a měšťanskou školu v ústavě „Ludmila“ sester svatého Kříže v Napajedlích. Řeholní sestry svatého Kříže měly velký vliv na její náboženskou výchovu. Sestra Milada Bartoňová ji připravila na první svaté přijímání, které přijala 25. května 1933. To znamenalo rozhodný obrat v jejím životě. Již tehdy zatoužila zcela se obětovat Bohu, aby získala pro nebe mnoho duší. Za vzor si zvolila svatou Terezií Ježíškovou.

Hlubokým dojmem na ni zapůsobila primiční mše svatá P. Josefa Zavadila, rodáka z Napajedel, jíž se zúčastnila 11. července 1937 jako třináctiletá dívka. Rozhodla se obětovat svůj život za posvěcení kněží. Na Zelený čtvrtek 14. dubna 1938 se náhodně dověděla o hříchu zabíjení nenarozených dětí. Byla tím vnitřně hluboce otřesena a nabídla se Bohu jako smírná oběť za tyto hříchy. Chtěla dát život za život, krev za krev, přestože žila ráda. Následujícího dne na Velký pátek 15. dubna 1938 před vystavenou Nejsvětější Svátostí v Božím hrobě tuto svou nabídku z celého srdce opětovala. Tu se rozkašlala a následovalo první chrlení krve z plic. Zaplavila ji nesmírná radost, že její oběť byla přijata, že může trpět za druhé a platit svou krví za prolévanou krev nevinných dětí. Těžká nemoc, která pak pomalu stravovala její síly, byla jí odpovědí Ježíšovou na její nabídku a naplňovala ji vnitřním štěstím. Nebyla léčena antituberkulotiky, protože ta tehdy

Jaký na něj měla vliv se sám Braitto rozepisuje v dopise z 22. 9. 1943: „Slyšel jsem drobtý o Aničce Zelíkové. Když jsem opět onemocněl krční chorobou a když jsem věděl, že třetí recidiva by byla buď smrtelná, nebo by znamenala při nejmenším úplnou a definitivní ztrátu hlasu, počal jsem vzývat o pomoc tuto dcerku, která prý se obětovala za kněze. A může se tomu smát kdo chce, v zápětí se proces zastavil. Tak tomu bylo ještě několikrát. Teď již jezdím měsíc a mám denně alespoň čtyři promluvy a k tomu konám ještě teď v konventě exercicie, které zároveň konventu dávám a hlas drží podivuhodně.“⁴²¹

V této malé příhodě bychom chtěli deklarovat skutečnost, že Braitto byl nejen velkým obdivovatelem života svatých, zejména života sv. Filipa Neri, ale že měl cit i pro věci přítomné a dokázal rozeznat věci Boží od lidských.

---

ještě nebyla objevena a nikdy neužívala léky, utiňující bolest, jako např. morfium (injekce). Duchovní oporu nalézala u řeholní sestry Ludmily Tichopádové, kterou pokládala za svou duchovní matku (od 5. roku života do své smrti se Anička nejvíce svěřovala právě ctihodné sestře Ludmile) a u P. Dr. Josefa Hloucha, který se stal jejím duchovním vůdcem a později biskupem českobudějovickým. Řeholní sestra Ludmila i biskup Dr. Josef Hlouch zemřeli v pověsti svatosti.

Roku 1938, 8. září na Svatém Hostýně složila slib čistoty (castitas) na jeden rok a roku 1939 se na týž svátek na Svatém Hostýně zavázala slibem čistoty na celý život. Toužila vstoupit do kláštera bosých karmelitek v Praze, ale pro nemoc to nebylo možno. Byla tedy aspoň přijata do třetího řádu karmelského. Dostala řeholní jméno *Marie od svátostného Srdce Ježíšova* a složila řeholní sliby chudoby, čistoty a poslušnosti 7. února 1941. Na znamení svého zasvěcení přijala škapulíř Panny Marie Karmelské 2. června 1941.

Svou životní oběť zakončila ve čtvrtek 11. září 1941 při ranním zvonění Anděl Páně se šťastným úsměvem a se slovy: „Všechno je tak krásné. Nechtěla bych s nikým měnit. Miluji Ježíše, mám ho tolik ráda.“ Převzato: TALIÁNOVÁ Anna: Článek o Aničce Zelíkové, in: <http://www.anickazelikova.cz/clanek.html> (24.4.2008).

⁴²¹ Převzato ibidem.

ZÁVĚR

Nyní bych se chtěl pokusit o shrnutí výsledků svého bádání na téma Život a dílo S. M. Braita.

V kapitole Život S. M. Braita jsem se pokusil o životopisný pohled na tuto osobnost českého teologického myšlení. Braitův život lze rozdělit do tří životních období. V prvním období – dětství a mládí máme pohled na člověka, který se musel potýkat s relativně nepříznivými životními podmínkami, kdy velmi záhy přichází o oba své rodiče. Náhradní rodinou se mu stane nejdříve rodina Merhautova a posléze rodina dominikánská. Braitovo vyniká značným nadáním a tak je vysílán na zahraniční studia.

Další životní období je spojeno s jeho velkou tvůrčí a pastorační prací v českém prostředí. Braitovo se stává hybnou silou většiny aktivit uprostřed dominikánů. Zakládá časopis Na hlubinu. Toto jeho období můžeme považovat za nejplodnější, které však končí vstupem dvou mocenských totalit na naše území.

Třetí období Braitova života je provázeno jednak likvidací jeho vlastního díla, jednak jeho fyzického zdraví. Je poslán do vězení, které snáší jen velice těžce. I přes komunistickou persekuci se pokouší pracovat na svých dvou monografiích. Umírá s podlomeným zdravím.

V kapitole Literární dílo S. M. Braita, v části věnované jeho příspěvkům v časopisech jsem zjistil značný rozsah článků především v časopise Na hlubinu (až několik tisíc). Braitovy příspěvky v časopisech Výhledy a Katolický kazatel mají vůči Hlubině zanedbatelný význam. Spíše za zvláštní zmínku stojí časopis Filosofická revue, kde se Braitovo dívá na náboženské otázky z pohledu filosofického myšlení. Zde Pavlincová ve své studii uvádí, že racionálnost tohoto časopisu nebyla Braitovi příliš blízká. Domnívá se, že byl spíše zaujat mysticko-meditativními aspekty víry. Braitovy příspěvky v tomto časopise se zaměřují především na tři okruhy základních problémů jako je náboženství a podstata lidské přirozenosti, vzájemné vztahy mezi náboženstvím, teologií a filosofií, a aktuální otázky současnosti. Mohu se tedy domnívat, že Braitovo nebyl jen člověkem, který využíval čistě racionální myšlení, ale spíše hledal odpovědi na náboženské otázky i za pomoci vlastní osobní duchovní zkušenosti a intuice.

Za nosné body Braitovy duchovní revue Na hlubinu bych chtěl uvést Braitovy seriálové kurzy, které Nekvinda považuje za jedny z nejkonzentrovanejších a současně nejsystematičtějších podání Braitových myšlenek. K vlastnímu přečtení mohu doporučit Kurs duchovního života (1927), Kurs vnitřní modlitby (1929), Kurs o následování Krista (1931), Kurs asketicko-mystický (1938), atd.. Zde bych chtěl především vyzvednout

Braitovu pedagogickou schopnost, kdy jednak jsou kursy řazeny od jednodušších ke složitějším a jsou také podávány nejdříve jednodušší formou, která posléze přechází v náročnější podání. Brait se dokázal nejen přizpůsobit svým čtenářům, ale dokázal je i do hlubin duchovního života doprovázet. V tomto bych chtěl poukázat na Braitovu pedagogickou velikost.

Hlavní myšlenkové směry Braitových článků ve výše uvedených časopisech v podstatných rysech korespondují s jeho monografickými publikacemi, a proto se již nebudu tímto tématem zabývat.

Při studiu Braitova monografického literárního díla jsem našel několik literárních druhů a témat, kterými se nejčastěji zabýval. Jeho dílo jsem rozdělil na literaturu naukovou, homiletickou, literatura pro duchovní život v příkladech svatých, a na literaturu ostatních děl.

V literatuře naukové se Brait zabývá především naukou o církvi a naukou o Ježíši Kristu. Dílu o Církvi jsem věnoval podstatně delší časový úsek, poněvadž je toto dílo pro tuto osobu velice stěžejní. Je to dílo, které je psáno na pozadí dobové eklesiologie ve schématu, kde se kladl důraz na viditelnost církve, na známky církve, na neomylnost církve a její hierarchie, biskupského a papežského úřadu.

Homiletickou literaturu jsem definoval jako literaturu, která měla sloužit jako podklad pro kázání duchovních a nebo se jednalo o kázání ve vlastním slova smyslu. Tato literatura šla posléze ještě rozdělit na kázání věnující se otázce církve, osobnosti Ježíše Krista, mravoučné otázky a dalším různým náboženským otázkám.

V literatuře pro duchovní život v příkladech svatých je stěžejním dílem život sv. Filipa Neri. Brait se dále zabýval dalšími římskými svěťci, které shrnul v malé publikaci Svaté obrázky z Itálie. Jako poslední dílo můžeme jmenovat Životopis sv. Dominika. Všechna tato díla mají jeden velký společný rys a to, že nějakým způsobem jsou především oslavou církve vítězné. V těchto životopisech nejsou nějak důležité vlastní historické události jednotlivých světců, ale především jejich poselství, kdy svou svatostí ukazují především na církev a jak jsem se již zmínil, na církev vítěznou. To také považuji za nosný cíl sepsávání tohoto literárního druhu Silvestrem Braitem.

V kapitole Ostatní literatura jsem zařadil literaturu, která nesplňovala kritéria pro literaturu výše uvedenou. Za zmínku stojí dvě malá díla věnující se oblíbené Braitově tématice – církev, které jsou sepsány pro lepší pochopení této živé instituce. Další monografie se zabývají otázkou braní jména Božího nadarmo, modlitbou růžence a růžencovým bratrstvem a dokonce je zde i sepsána příručka pro studentské exercicie. Z těchto uvedených publikací nám vysvětluje, že Brait dokáže psát nauková díla, ale dokáže

sestoupit i na úroveň prostších čtenářů. Sepsáním brožury o zneužívání Božích jmen je pro mne důkazem autorova velkého smyslu pro řešení aktuálních otázek své doby.

V další velké kapitole Braitův teologický přínos do českého křesťanského myšlení jsem se zabýval hlavními teologickými důrazy Braitovy literární činnosti.

Nejdříve jsem se snažil poukázat na výchozí bod veškeré Braitovy činnosti, kterou spatřuji v jeho mystickém pojetí víry. Domnívám se, že pro Braitu je mystická teologie ukazatelem na další cestě duchovního hledání. Snaží se ve svých dílech neustále poukazovat na nejnítěrnější hlubiny lidského života. Tyto hlubiny posléze Braitu vnímá jednak v osobě Ježíše Krista a jednak ve vlastním společenství církve, které je sám Kristus hlavou. Hovořím-li tedy u Braitu o mystické teologii, mám na mysli jeho nejnítěrnější snahu přiblížit člověka k podstatě věci – k Bohu samotnému.

V otázce Braitovy kristologie se domnívám, že autor vnímá osobu Ježíše Krista jako nejdokonalejší oběť, Vykupitele, který nám svou smrtí na kříži zajistil zpět Boží synovství. Ve svých kristologických dílech poukazuje na skutečnost hříchu, kdy jsme se připravili o možnost žít v blízkosti Boha. Nyní však přichází Boží Syn, aby vše dal do pořádku, abychom se opět mohli stát Božími Syny.

Základní rysy Braitovy eklesiologie vidím v jeho zásadním důrazu na církev viditelnou, kdy věnuje této tématice ve svém díle Církev celé dvě kapitoly. Důvod, proč Braitu ukazuje na církev viditelnou je ten, že chce ukázat, že Bůh dává člověku prostředky ke spáse takovým způsobem, aby to člověk dokázal pochopit a vnímat, a proto je viditelná církev, která se projevuje ve viditelných svátostech. A zde bych chtěl poznamenat dvě základní myšlenky, které se posléze zdůrazňují v učení druhého vatikánského koncilu. Jednak již uvedená myšlenka o způsobech Božího zjevení, kterou můžeme nalézt v konstituci *Dei Verbum* čl. 13 a v samotné konstituci *Lumen gentium*, kde se hovoří o Božím lidu. Když se Braitu zabývá viditelnou církví, rozvíjí v další části své práce skutečnost, že každý jednotlivec, který přísluší k církvi, je jedním Duchem zván k viditelnému společenství. Domnívám se, že i když Braitu nedefinuje církev jako Boží lid, stejně *de facto* k této skutečnosti to směřuje. Tedy popisuje-li Braitu církev jako společenství, pak vnímá toto společenství jako osobní růst každého křesťana. Jeho pojetí společenství vyrůstá z aktivní činnosti každého jednotlivce. V tomto bych viděl velký Braitův eklesiologický přínos pro české křesťanské prostředí, kdy nám ukazuje církev především jako živé společenství.

V další eklesiologické části jsem se zabýval pojetí církve v Braitových homiletických dílech. V těchto monografiích jde Braitovi především o posílení vazby na samotnou církev.

Dalším tématem mé práce se stalo pojetí ekumenismu a vnímání Jana Husa S. Braitem v jeho dílech. Zjistil jsem, že Brait o zásadně hájí jen jednu pravou nauku a to nauku o pravosti katolické víry. Ale i přesto zůstává otevřený k dalším diskuzím, které by vedly ke sjednocení všech církví. Hovoří-li tedy Brait o ekumenickém hnutí, má spíše na mysli pojetí návratu ke katolické církvi.

Dalším důkazem Braitovy otevřenosti vůči ekumenickým hnutím je to, že se nebojí otevřeně polemizovat s eklesiologií Jana Husa a kdy se staví i proti pozdější reformaci. Brait odmítá Husovo pojetí církve a to především z důvodu jeho špatné logické argumentace. Brait vnímá Husa jako toho, kdo chce především reformovat pojem Církev. Na adresu reformátorů Brait vzkazuje, že hlavním důvodem jejich odloučení od církve je jejich vlastní pýcha, kdy nedokázali přijmout církev takovou jaká opravdu ve skutečnosti je.

V poslední kapitole jsem se pokusil blížeji představit Braitu v dobových souvislostech, kdy ve svých dílech reaguje také mj. na komunismus a nacionalismus. Podle zjištěných historických skutečností je jasné vidět, že Brait dokázal rozpoznat zřůdnost těchto režimů již v samém počátku jejich vzniku. Zde můžeme opět vidět Braitovu úžasnou schopnost rozeznávat znamení doby.

V neposlední řadě jsem se ještě zaměřil na pojetí žen a manželství v dílech S. Baita. V ženě nevidí jen pokornou křesťanskou služku své rodině, ale dává jí hlubokou úctu a důležitý životní úkol – přinášet světu lásku. V jednotě manželství spatřuje Brait jednotu mezi Kristem a církví, přičemž dává manželství úžasnou hodnotu a to v době, kdy rodina byla vnímána spíše, po duchovní stránce, něco míň než řeholní život. Podobné myšlenky o manželství později rozvíjí sám papež Jan Pavel II. ve své knize Teologie těla (2006).

V kapitole Exkurs jsem chtěl dát námět na další směry studia Braitova života. Jednak jsem v náznaku chtěl ukázat na silnou osobnost o. Lacordaira, která určitě ovlivnila osobnost S. Baita a na osobu Aničky Zelíkové se kterou se Brait sice setkává nepřímo, ale dokázal rozpoznat pravost jejího duchovního snažení.

Myslím, že celý Braitův teologický přínos do českého katolického prostředí by se dal shrnout ve větě: „*Dilexit ecclesiam!*“

Použitá literatura

Použitá Braitova monografická literatura

Ježíš Kristus. Postní konference ve velechrámu svatého Víta v Praze roku 1931, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1931.

Život, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1932.

Církev. Myšlenky a doklady, Praha: Universum, 1933.

Za příkladem svého velekněze. Myšlenky pro kněžské exercicie a obnovy, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1934.

Kristus jest náš život. Sbirka 12 promluv od neděle Devítíniku do Letnic, Olomouc: Lidové knihkupectví, 1935.

Svatý Filip Neri. Apoštol mládeže a reformátor Říma, Brno: Brněnské tiskárny, 1937, 1948.

Příručka pro studentské exercicie, Olomouc: Krystal, 1941.

Modlitba svatého růžence a růžencové bratrstvo, Olomouc: Krystal, 1942.

Církev. Studie apologeticko-dogmatická, Olomouc: Krystal, 1946.

Nevezmeš jména Božího nadarmo, Olomouc: Velehrad, 1947.

Podstata křesťanství. Živé synovství Boží, Praha: Bohuslav Rupp, 1947.

Základy, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1947.

Církev. Tajemné tělo Kristovo, Olomouc: Velehrad, 1948.

Svaté obrázky z Itálie, Tasov: M. R. Junová, 1948.

Životopis sv. Dominika, (samizdatové vydání pro vnitřní potřebu dominikánského řádu) 1962.

Český zápas o Církev ve středověku, Olomouc: Matice Cyrilometodějská, *bez udání roku vydání*.

Ostatní použitá literatura

BALÍK Stanislav, HANUŠ Jiří: Katolická církev v československu 1945-1989, Brno: CDK, 2007.

BARTOŇOVÁ Vojtěška: Eklesiologie II. vatikánského koncilu v porovnání s eklesiologií S. M. Braita (bakalářská práce obhájená na TF JU) České Budějovice 1996.

BEDOUELLE Guy: Lacordaire Henri-Dominique, in: Lexikon für Theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeite Auflage, sv. 6, Freiburg im Breisgau: Herder, ²2006.

BEDOUELLE Guy: Le Saulchoir, in: Lexikon für Theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeite Auflage, sv. 6, Freiburg im Breisgau: Herder, ²2006.

BERNADOT Maria Vincent, in:
http://www.editionsduceref.fr/html/fiche/ficheauteur.asp?n_aut=3663 (18.4.2008).

BLOY Leon, in: <http://www.katolicka-dekadence.cz/?p=131> (18.4.2008).

BOUBLÍK Vladimír: Boží lid, Řím: Křesťanská akademie, 1967.

BRABEC Jan a kol.: Slovník zakázaných autorů 1948-1980, Praha, 1995.

DACÍK Reginald: Jak začínal..., zveřejněný příspěvek viz in: Silvestr M. Braitto 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Věroučná konstituce o Božím zjevení *Dei Verbum* (ze dne 18. listopadu 1965), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Věroučná konstituce o církvi *Lumen gentium* (ze dne 21. listopadu 1964), in: Dokumenty II. vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

DURYCH Jaroslav (1886-1962), in: http://vsechno.kvalitne.cz/index.php?id=2_1&ids=44 (18.4.2008).

DURYCH Václav: P. Silvestr Braitto OP,
http://www.katolikrevue.cz/osobnosti/braitto_op/p_silvestr_braitto_vdurych.htm (19.10.2007).

FRANZEN August: Malé církevní dějiny, Praha: Zvon, 1995.

GABURA Maria Aquinas: Moje spomienky na otca Silvestra Braitto, OP, in: Silvestr M. Braitto 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.

GŁOMBIK Czesław: Český novotomismus třicátých let, Olomouc: Votobia, 1995.

GUARDINI Romano, in: http://cs.wikipedia/wiki/romano_guardini (18.4.2008).
Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.
http://jhspecial.webpark.cz/7_00_cirkev.htm (20.10.1998).

KÁRNIK Zdeněk: České země v éře první republiky (1918-1938). Díl třetí. O přežití a o život (1936-1938), Praha: Libri, 2003.

KÁRNIK Zdeněk: České země v éře první republiky (1918-1938). Díl druhý. Československo a české země v krizi a v ohrožení (1930-1935), Praha: Libri, 2002.

KAŠIČKA Zdeněk: Otec Braitó. Životopis olomouckého dominikána 1898-1962, Praha: Krystal, 1993.

KAZATEL 1 (1897).

KLASVOGT Petr: Johannes Chrysostomus, Lexikon für Theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeite Auflage, sv. 5, Freiburg im Breisgau: Herder, 2006.

KOUTSKÝ Petr, Nezdařená likvidace církve (JH.S. č. 6/2000), http://jhspecial.webpark.cz/6_00_cirkev.htm (20.10.1998).

KOUTSKÝ Petr, Nezdařená likvidace církve (JH.S. č. 7/2000),

KREIDLER Hans: Adam Karl, in: Lexikon für Theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeite Auflage, sv. 1, Freiburg im Breisgau: Herder, 2006.

Křestní list Josefa Braitó, Archiv dominikánského kláštera v Olomouci, arch č. 13.

MED Jaroslav: Spisovatelé ve stínu, Praha: Zvon, 1995.

MOHELNÍK Benedikt: Eklesiologie Silvestra M. Braitó OP, in: NOVOTNÝ Vojtěch (ed.): Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století, Praha: Karolinum, 2007.

MÜLLER Vojtěch: P. Lacordaire, in: Vítězové 5 (1937).

NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braitó 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu,

NEKVINDA Libor: S. M. Braitó a Hlubina, in: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braitó 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.

NOVOTNÝ Vojtěch: Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století, in: NOVOTNÝ Vojtěch (ed.): Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století, Praha: Karolinum, 2007.

NOVOTNÝ Vojtěch: Teologie ve stínu. Prologomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století, Praha: Karolinum, 2007.

ONDOK Petr Josef in: http://cs.wikipedia.org/wiki/josef_petr_ondok (18.4.2008).

ONDOK Petr Josef: Bereme smích vážně?, Svitavy: Trinitas, 2000.

ONDOK Petr Josef: Silvestr M. Braitó OP – eklesiolog, in: Teologický sborník 4 (1998) 84-87.

OPASEK Anastáz: Dvanáct zastavení. Vzpomínky opata břevnovského kláštera, Praha: Torst, 1992.

PAVLINCOVÁ Helena: S. M. Braitó a filosofická revue, in: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braitó 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.

- PECKA Dominik, in: <http://www.iencyklopedie.cz/pecka-dominik/> (18.4.2008).
- PESCH Otto Hermann: Druhý vatikánský koncil 1962-1965. Příprava, průběh, odkaz, Praha: Vyšehrad, 1996.
- PESCH Otto Hermann: Luther Martin, in: Lexikon für Theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeite Auflage sv. 6, Freiburg im Breisgau: Herder, ²2006.
- PICKHART Marcel: Gaudium de veritate (český tomismus od vydání encykliky aeterni patris až do začátku 50. let XX. století), in: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braito 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.
- PICKOVÁ Dana: Hus Jan, in: Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918, Praha: Libri, 1999.
- RAHNER Karl: Základy křesťanské víry, Svitavy: Trinitas, 2004.
- ROTREKT Zdeněk: Skrytá tvář české literatury, Brno: Blok, 1993.
- SCHILSON Arno: Lessing Gotthold Ephraim, Lexikon für Theologie und Kirche, Dritte, voellig neu bearbeite Auflage, sv. 6, Freiburg im Breisgau: Herder, ²2006.
- SCHOOOF Ted: Aggiornamento na prahu 3. tisíciletí? Vývoj moderní katolické teologie, Praha: Vyšehrad, 2004.
- STAHL Jerzy: Kalwin Jan, in: Encyklopedia Katolicka sv. 8, Lublin: Towarzystwo naukowe katolickiego uniwersytetu lubelskiego, 2000.
- ŠTAMPACH Odilo: Eklesiologie Silvestra Braita, in: Salve 3 (1998).
- TALIÁNOVÁ Anna: Článek o Aničce Zelíkové, in: <http://www.anickazelikova.cz/clanek.html> (24.4.2008).
- TRETERA Ivo: Nástin dějin evropského myšlení. (Od Thaleta k Rousseauovi), Praha: COWI, 1996.
- VAŠKO Václav: Dům na skále. Církev bojující/2, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007.
- VAŠKO Václav: Ne vším jsem byl rád. Vlastní životopis, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999.
- VAŠKO Václav: Neumlčená. Kronika katolické církve v československu po druhé světové válce I, Praha: Zvon, 1990.
- VIVIANO Thomas Benedict: Církev v moderním světě a francouští dominikáni, in: 3 Salve (2007).
- VLČEK Vojtěch: Persekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964, Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2004.

Seznam přílohy

I.	Chronologie Silvestra M. Braita OP.....	2
II.	Bibliografie braitových publikací.....	4
III.	Výběr publikací s braitovými příspěvky.....	5
IV.	Bibliografie braitových příspěvků v časopise Na hlubinu.....	6
V.	Bibliografie braitových příspěvků ve Filosofické revue.....	39
VI.	Bibliografie braitových příspěvků v časopise Katolický kazatel.....	41
VII.	Bibliografie braitových příspěvků v časopise Výhledy.....	42
VIII.	Výběr publikací a článků o S. M. Braitovi.....	44

I. Chronologie Silvestra M. Braita OP

Chronologie Silvestra Braita je převzata a upravena dle potřeby z knihy: KAŠIČKA Zdeněk: Otec Braito. Životopis olomouckého dominikána 1898-1962, Praha: KRYSTAL, 1993, 51-52.

1898 (14.6.)	narození v Ruščuku (Bulharsko)
1900	Vídeň-Loket u Karlových Varů
1901	umírá ing. J. Muzika
1902-1907	Uhříněves u rodiny Merhautů
1907	smrt pana Merhauta
1907-1909	útulek ve Štěpánské a Černé ulici v Praze
1909-1915	Praha – dominikánský juvenát a studium na Akademickém gymnáziu
1915 (31.12.)	vstup do noviciátu, obláčka
1916 (21.12.)	první profese
1917-1918	Olomouc, studium filosofie
1919	Řím – slavná profese
1919-1922	Řím – studium filosofie a apologetiky
1922 (21.7.)	Praha – návrat z Říma
(18.8.)	Praha – svěcení na jáhna
(17.9.)	Praha – svěcení na kněze
(24.9.)	Praha – primice u sv. Jiljí
1922-1925	Saulchoir v Belgii – studium teologie
1925	Saulchoir – studium ukončeno lektorem
1926	Praha – vyšel první ročník na Hlubinu
1928	sedmá cesta do Španělska
1928-1930	Řím – komplementární studium
1929	Praha, chrám sv. Jiljí – říjnová kázání
1929	11. odjezd do Říma
1930 (6.5.)	Řím – doktorát teologie
1930-1950	Olomouc – profesor teologie
1933-1934	Praha – řádový ředitel misí
1933 (5.7.)	Uherský Brod – kázání na primici Dr. Dacíka
1933 (31.7.)	Praha – exercicie pro duchovenstvo
1933 (1.-31.10.)	Praha – říjnová kázání u sv. Jiljí
1934 (29.1.)	Praha – exercicie ve Vincentinu
1934	Olomouc – vyšel první ročník časopisu Vítězové
1934 (30.7.)	Praha – exercicie pro duchovenstvo u sv. Jiljí
1935	Praha, přijel P. L. Louis, socius gen. a visitátor, přes Olomouc v doprovodu o. Braita
1936 (červen)	Praha – katolický sjezd
1936 (29.7.)	Praha – exercicie pro duchovenstvo
1937 (červenec)	Praha – exercicie pro duchovenstvo
1939	Olomouc – vyšel první ročník měsíčníku Výhledy
1940	Olomouc – dokončeno vydání překladu Summy teologické od sv. Tomáše Akvinského
1950 (17.5.)	Olomouc – zatčen v arcibiskupském paláci
1950 (18.3.)	Praha – Ruzyně
(1.4.)	Praha – Pankrác

- (3.-5.4.) Praha – veřejný soudní proces
 (5.4.) Praha – vynesena rozsudek
 (16.4.) Praha – vykonána první povolená návštěva s. Barcalovou a s. Václavou
 (27.4) Mírov – krátce nato přepraven do Valdic na samotku
 (1.6.) Valdice – začíná pracovní povinnost
 (srpen) přišel první dopis datovaný ve Valdicích
 1951 (2.9.) Valdice – povolená návštěva
 (18.11.) Valdice – návštěva s balíčkem potravin, prádla
 (12.12.) Praha – Pankrác
 (16.12) Leopoldov
 1952-1954 Leopoldov – povoleno odeslat dopis jednou za čtvrt roku. Návštěvy nepovoleny.
 1954 (14.12.) Leopoldov – první povolená návštěva
 1955 Leopoldov – návštěvy 4.4., 11.7., 17.10.
 1956 Leopoldov – návštěvy 10.1., 9.4., 14.6., 31.7.
 1956 (září) převezen do Prahy
 (18.11.) Praha, Pankrác – návštěva u stolu
 1957 (leden) převezen do Valdic v poutech
 Valdice – návštěvy 27.1, 2.6., 25.8.
 (září) převezen do Prahy
 (září) Praha – přichází dopis z Prahy – Pankrác datovaný 16.9.
 (září) Mírov – přichází dopis z Mírova datovaný 25.9.
 (23.9) Mírov – zbaven pracovní povinnosti ze zdravotních důvodů
 (5.11.) převezen na kliniku do Brna
 (prosinec) Mírov – přichází dopis s datem 4.12.
 (14.12.) návštěva za asistence lékaře

II. Bibliografie braitových publikací

Ježíš Kristus. Postní konference ve velechrámu svatého Víta v Praze roku 1931, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1931.

Život, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1932.

Církev. Myšlenky a doklady, Praha: Universum, 1933.

Za příkladem svého velekněze. Myšlenky pro kněžské exercicie a obnovy, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1934.

Kristus jest náš život. Sbíрка 12 promluv od neděle Devítníku do Letnic, Olomouc: Lidové knihkupectví, 1935.

(s Reginaldem Dacíkem) Kristus spása světa. Pohled do vnitřního života Kristova, Praha: Gustav Franci, 1935.

Svatý Filip Neri. Apoštol mládeže a reformátor Říma, Brno: Brněnské tiskárny, 1937, 1948.

Příručka pro studentské exercicie, Olomouc: Krystal, 1941.

Modlitba svatého růžence a růžencové bratrstvo, Olomouc: Krystal, 1942.

Církev. Studie apologeticko-dogmatická, Olomouc: Krystal, 1946.

Nevezmeš jména Božího nadarmo, Olomouc: Velehrad, 1947.

Podstata křesťanství. Živé synovství Boží, Praha: Bohuslav Rupp, 1947.

Základy, Olomouc: Lidové nakladatelství, 1947.

Církev. Tajemné tělo Kristovo, Olomouc: Velehrad, 1948.

Svaté obrázky z Itálie, Tasov: M. R. Junová, 1948.

Životopis sv. Dominika, (samizdatové vydání pro vnitřní potřebu dominikánského řádu) 1962.

Český zápas o Církev ve středověku, Olomouc: Matice Cyrilometodějská, *bez udání roku vydání*.

III. Výběr publikací s braitovými příspěvky

Převzato od Libora Nekvindy. Viz NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braito 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 79.

Dominikáni. Co jsou a co chtějí. Olomouc: Krystal, 1941.

Školy duchovního života. (Uspořádal Reginald Dacík). Olomouc: Krystal, 1938.

Svatý Tomáš Akvinský. Praha: Česká liga akademická, 1924.

IV. Bibliografie článků S. M. Braita z revue Na hlubinu

Tato bibliografie je převzata: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braito 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 267nn.

Přehled je seřazen abecedně podle rubrik časopisu. Bibliografické údaje jsou uváděny v pořadí: rok, ročník, číslo, strana. Hvězdičkou (*) jsou označeny vlastní formulace nadpisu (v časopise bylo totiž uvedeno bez nadpisu). U anotačních záznamů, které Braito zpracoval a otiskl je v závorce v příslušných rubrikách uváděn autor zmiňovaného anotovaného díla. (Poznámka k bibliografii autorem Liborem Nekvindou.)

Hovorna

- 1926, 1, 1, s. 55
- 1926, 1, 2, s. 105–106
- 1926, 1, 3, s. 168–169
- 1926, 1, 4, s. 214–215
- 1926, 1, 5, s. 271–273
- 1926, 1, 6, s. 325–326
- 1927, 2, 2, s. 116–117
- 1927, 2, 4, s. 237–239

K úvaze

- *Archa. 1927, 2, 8, s. 476–477
- *Hřivna. 1927, 2, 8, s. 477
- Objetí duší. 1927, 2, 5, s. 266–267
- Oleum de saxo. 1927, 2, 5, s. 267
- Samota. 1927, 2, 5, s. 266
- Sestra Chudoba. 1927, 2, 6, s. 339–341
- Sv. Terezie Ježíškova. 1927, 2, 6, s. 341
- Věčné mládí. 1927, 2, 7, s. 423–424
- Znamení nejposvátnější. 1927, 2, 2, s. 114–115

Literatura

- *Stručná anotace (Bazin). 1926, 1, 3, s. 173
- *Stručná anotace (Bonne). 1926, 1, 4, s. 222–223
- *Stručná anotace (Boulier). 1926, 1, 6, s. 335–336
- *Stručná anotace (Brémond). 1927, 2, 5, s. 301
- *Stručná anotace (Cyprián). 1927, 2, 7, s. 431
- *Stručná anotace (Daeschler). 1927, 2, 7, s. 429–430
- *Stručná anotace (Daldoss). 1927, 2, 9, s. 549
- *Stručná anotace (De Lavalette). 1927, 2, 6, s. 366
- *Stručná anotace (Delacroix). 1927, 2, 6, s. 356–357
- *Stručná anotace (Durych: Čert a cikánka). 1927, 2, 9, s. 549
- *Stručná anotace (Durych: Kurýr). 1927, 2, 9, s. 549
- *Stručná anotace (Ecclesia). 1927, 2, 8, s. 481
- *Stručná anotace (Eschweiler). 1927, 2, 2, s. 122
- *Stručná anotace (Faustmann). 1927, 2, 3, s. 192
- *Stručná anotace (Grimaud). 1927, 2, 6, s. 369
- *Stručná anotace (Herwig). 1927, 2, 2, s. 124

- *Stručná anotace (Herwig). 1927, 2, 7, s. 428–429
- *Stručná anotace (Chamberlain). 1927, 2, 9, s. 550
- *Stručná anotace (Jésus-Marie). 1927, 2, 9, s. 551–552
- *Stručná anotace (Karrer). 1926, 1, 5, s. 275
- *Stručná anotace (Karrer). 1926, 1, 6, s. 335
- *Stručná anotace (Karrer). 1927, 2, 2, s. 118
- *Stručná anotace (Kratochvíl). 1927, 2, 6, s. 358
- *Stručná anotace (Lafue). 1927, 2, 7, s. 430
- *Stručná anotace (Lippert). 1927, 2, 1, s. 50
- *Stručná anotace (Louis). 1927, 2, 4, s. 243–244
- *Stručná anotace (Lyonnard). 1927, 2, 4, s. 242
- *Stručná anotace (Maritain). 1927, 2, 7, s. 425
- *Stručná anotace (Müller-Walkaum). 1927, 2, 1, s. 51–52
- *Stručná anotace (Neuss). 1927, 2, 3, s. 189
- *Stručná anotace (Nová legenda zlatá, 7–9). 1927, 2, 9, s. 549
- *Stručná anotace (Obras de San Juan de la Cruz). 1927, 2, 7, s. 424–425
- *Stručná anotace (Papini). 1927, 2, 6, s. 371
- *Stručná anotace (Pecka). 1927, 2, 9, s. 550
- *Stručná anotace (Petitot). 1926, 1, 3, s. 172–173
- *Stručná anotace (Picard, de Tourville). 1927, 2, 6, s. 359
- *Stručná anotace (Poncheville). 1926, 1, 6, s. 335
- *Stručná anotace (R. d'Ascétique et de Mystique). 1926, 1, 3, s. 172
- *Stručná anotace (Ries). 1927, 2, 1, s. 50
- *Stručná anotace (Richstätter). 1927, 2, 2, s. 123
- *Stručná anotace (Kytlicová). 1927, 2, 7, s. 431
- *Stručná anotace (Silvestre). 1927, 2, 1, s. 47–48
- *Stručná anotace (Spisy sv. Františka). 1926, 1, 6, s. 331–332
- *Stručná anotace (Stratmann). 1927, 2, 7, s. 425
- *Stručná anotace (Valdour). 1927, 2, 4, s. 244
- *Stručná anotace (Zahn). 1926, 1, 4, s. 219

Poznámky

Tančí se, tančí... 1927, 2, 3, s. 182–183

Pracovna

- *„Pán Bůh mi všechno vzal“. 1930, 5, 6, s. 294–296
- *Nazval to někdo. 1930, 5, 4, s. 192–193
- „Má nešťastná povaha“. 1929, 4, 1, s. 46–47
- „My jsme mystikové“. 1929, 4, 8, s. 422–424
- A ještě o žárlivosti. 1929, 4, 10, s. 521–522
- A ještě spolky. 1933, 8, 7, s. 430–431
- A komu chce Syn sdělit. 1944–1945, 19, 2, s. 126–127
- A neuvod' nás v pokušení. 1942, 17, 7, s. 443–444
- A oněměla veškerá země. 1946, 20, 1, s. 27
- Abba, Otče? 1943, 18, 2, s. 126–128
- Aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř. 1936, 11, 5, s. 350–351
- Aby jednoty neohrozily Jednotu. 1933, 8, 10, s. 594
- Aby Kristus kraloval. 1928, 3, 8, s. 403–404
- Aby zjeveno bylo smýšlení mnohých. 1941, 16, 2, s. 115–116
- Abyste nevytrhli pšenici s koukolem. 1934, 9, 8, s. 510–511
- Agere contra. 1935, 10, 3, s. 193
- Ach, tihle starostliví rádcové... 1946, 20, 2, s. 64
- Aj, já posílám vás. 1948, 22, 11, s. 341–343
- Akce katolická. 1934, 9, 1, s. 52–53

Aktivní boj proti pokušení. 1944–1945, 19, 3, s. 189
 Amen. 1931, 6, 6, s. 340–342
 Ano, Otče? 1937, 12, 9, s. 650
 Antikrist. 1946, 20, 6–7, s. 207–208
 Apoštolát. 1929, 4, 1, s. 48–49
 Apoštolát nebigotní. 1946, 20, 2, s. 62–63
 Apoštolát z plnosti. 1941, 16, 10, s. 693
 Apoštolové posledních dob. 1944–1945, 19, 4, s. 249–250
 Apoštolská forma svatosti. 1947, 21, 4, s. 157–158
 Apoštolská společenství. 1946, 20, 8–9, s. 251–252
 Askese a křesťanství. 1947, 21, 2, s. 76
 Ať žijeme či umíráme – Pánu patříme... 1938, 13, 9, s. 635–636
 Až zemru. 1940, 15, 2, s. 122–123
 Bázeň Boží. 1940, 15, 8, s. 503–504
 Bez Boha. 1948, 22, 11, s. 337–338
 Běda samému. 1934, 9, 5, s. 307
 Běda tomu, jenž nemá domova. 1938, 13, 2, s. 128–129
 Běda zemi, která přijímá nazmar mnoho vláhy. 1938, 13, 8, s. 563–564
 Běh o cenu. 1948, 22, 5, s. 197
 Blahoslavení chudí. 1938, 13, 3, s. 204–205
 Blahoslavení lkající. 1939, 14, 9, s. 577–578
 Blahoslavení milosrdní. 1934, 9, 4, s. 243–244
 Blahoslavení tiší, protože budou vládnouti zemi. 1941, 16, 1, s. 48–49
 Blažení lidé čistého srdce. 1939, 14, 9, s. 574–575
 Bláznovství kříže. 1937, 12, 8, s. 579–580
 Bludní poutníci. 1937, 12, 7, s. 503–504
 Bohoslovcům. 1928, 3, 8, s. 402–403
 Boj na nůž. 1936, 11, 9, s. 643–644
 Bolest. 1928, 3, 6, s. 303–304
 Bolest. 1935, 10, 8, s. 506–507
 Bouře, oheň a záplava. 1946, 20, 5, s. 157
 Boží vnuknutí. 1937, 12, 10, s. 725–726
 Boží vnuknutí. 1944–1945, 19, 7, s. 438–439
 Božské ctnosti v životě. 1935, 10, 3, s. 190–191
 Bratr a otec. 1948, 22, 1, s. 39–40
 Bratrská služba. 1929, 4, 5, s. 260
 Bratrské napomínání. 1937, 12, 3, s. 211
 Brána nebeská. 1931, 6, 9, s. 530–531
 Brána nebeská. 1935, 10, 5, s. 318
 Buď anebo. 1941, 16, 5, s. 309–310
 Buď cestou. 1936, 11, 6, s. 423
 Buď vůle tvá? 1937, 12, 9, s. 646–647
 Buď zdrav, kříži? 1937, 12, 6, s. 431
 Bůh a ďábel. 1939, 14, 8, s. 508–509
 Bůh a já. 1942, 17, 6, s. 379–380
 Bůh a já. 1947, 21, 1, s. 33–34
 Bůh a zlo. 1937, 12, 1, s. 61–62
 Bůh anebo mé spasení? 1943, 18, 6, s. 382–383
 Bůh filosofů, theologů a Bůh Ježíše Krista. 1944–1945, 19, 3, s. 184–185
 Bůh imanentní a transcendentní. 1939, 14, 8, s. 509–510
 Bůh je má jistota. 1939, 14, 9, s. 575–576
 Bůh je život. 1946, 20, 5, s. 157–158

Bůh mlčí. 1946, 20, 6–7, s. 208–209
 Bůh Otec. 1942, 17, 10, s. 632–634
 Bůh přitahující si duše. 1938, 13, 8, s. 567
 Bůh v nás. 1937, 12, 4, s. 286–287
 Bůh v nás. 1937, 12, 8, s. 578–579
 Bystrozrak nenávisti. 1932, 7, 1, s. 48
 Cesta k dokonalosti. 1933, 8, 3, s. 181–182
 Cesta kříže. 1944–1945, 19, 2, s. 121–122
 Cesta nejjistější. 1941, 16, 5, s. 314–315
 Cesta svatosti. 1940, 15, 8, s. 499–500
 Cit pro církev. 1941, 16, 3, s. 182
 Církev – řád – rodina. 1947, 21, 11, s. 351–352
 Církev mučedníků. 1933, 8, 4, s. 246
 Církev mučedníků. 1937, 12, 3, s. 214–215
 Církev, království Boží lásky. 1944–1945, 19, 7, s. 437–438
 Církevní majetek. 1933, 8, 8, s. 488
 Co budu dělat? 1933, 8, 8, s. 487–488
 Co do Boha jest, jest v řadě. 1934, 9, 6, s. 374–375
 Co chce Bůh od nás? 1947, 21, 12, s. 392
 Co je reformace? 1940, 15, 1, s. 57–60
 Co jsem? 1936, 11, 4, s. 278
 Co se mění v Církvi. 1936, 11, 7, s. 492–493
 Což by ses nestyděl? 1942, 17, 5, s. 314–315
 Čistého srdce uzří Boha. 1940, 15, 8, s. 504–505
 Čistý jak anděl, pyšný jak ďábel. 1946, 20, 3, s. 92–93
 Člověk etický a náboženský. 1934, 9, 8, s. 509
 Člověk není anděl. 1944–1945, 19, 3, s. 189–190
 Dal Otce v Synu. 1940, 15, 8, s. 500–501
 Další poznámky ke Katolické akci. 1936, 11, 4, s. 280–281
 Dar vědění. 1941, 16, 10, s. 692–693
 Dar Zjevení. 1939, 14, 8, s. 511–512
 Dávati. 1935, 10, 3, s. 192–193
 Dejme odpověď. 1938, 13, 8, s. 564–565
 Den sváteční. 1941, 16, 9, s. 612
 Dni a roky. 1928, 3, 3, s. 150–151
 Dobré časté svaté přijímání. 1943, 18, 1, s. 60–62
 Dobré skutky. 1932, 7, 7, s. 430
 Dobrodinec bratří. 1944–1945, 19, 3, s. 183–184
 Dobrodiní samoty. 1938, 13, 7, s. 491
 Dobrota zneuznaná. 1936, 11, 9, s. 644
 Dobře poraditi. 1937, 12, 9, s. 650–651
 Dobývat svět pro Krista. 1937, 12, 8, s. 580–581
 Domov. 1929, 4, 2, s. 99–102
 Domov v Bohu Otci. 1943, 18, 6, s. 384
 Dostáváš, abys dával. 1943, 18, 7, s. 438–440
 Dotaz: Jak odložit hněvivost? 1929, 4, 6, s. 324–325
 Dotýkejme se láskou hledajících a bloudících. 1936, 11, 10, s. 711
 Dovníť. 1940, 15, 3, s. 182–183
 Drobné skutky, které nic nestojí. 1938, 13, 5, s. 352
 Duch boží je duchem živým a ne duchem strnulým. 1947, 21, 2, s. 74–75
 Duch svatý vás vyučí veškeré pravdě. 1948, 22, 6–7, s. 236–237
 Duch svatý volá v nás. 1942, 17, 5, s. 313

Duchovní cvičení v našich spolcích. 1936, 11, 1, s. 67
 Duchovní fanoušství. 1931, 6, 8, s. 470
 Duchovní klauzura. 1942, 17, 5, s. 317–318
 Duchovní přerod. 1933, 8, 8, s. 488–489
 Duchovní síla kříže. 1933, 8, 7, s. 427–430
 Duchovní svobodou blíže k Bohu. 1938, 13, 1, s. 59–60
 Důvěra. 1930, 5, 10, s. 487
 Důvěra. 1933, 8, 5, s. 307–308
 Dvě dobrá znamení. 1929, 4, 10, s. 525
 Dvě liturgické primitivní poznámky. 1937, 12, 3, s. 213
 Dvoje vedení. 1933, 8, 8, s. 489
 Ďábelstvo polední. 1929, 4, 5, s. 263
 Ejhle, Hospodin přijde? 1929, 4, 10, s. 522–523
 Evangelijní chudoba. 1946, 20, 12, s. 350–352
 Evangelium Kristovo. 1944–1945, 19, 7, s. 443–444
 Exercicie. 1935, 10, 9, s. 575–576
 Farizejství. 1931, 6, 4, s. 232–233
 Fideles, věřící? 1948, 22, 3, s. 116–117
 Formalismus. 1943, 18, 8, s. 508
 Fráze lásky. 1947, 21, 2, s. 73–74
 Hádky o prvá místa v království Božím. 1940, 15, 1, s. 55–56
 Hlad po slově Božím. 1943, 18, 1, s. 62–63
 Hlásat Ježíše a to Ukřižovaného. 1948, 22, 2, s. 76–77
 Hledejte nejprve království Boží. 1943, 18, 6, s. 383–384
 Hledejte nejprve království Boží. 1946, 20, 11, s. 318–319
 Hodný jsi křesťánek. 1944–1945, 19, 9–10, s. 604
 Horlivci nevrlí. 1943, 18, 4, s. 246–247
 Hořké je sousto uzmuté Bohu. 1942, 17, 1, s. 56–57
 Hrdinství. 1937, 12, 2, s. 137
 Hřích do nebe volající. 1931, 6, 3, s. 168–169
 Hřích proti Duchu svatému. 1942, 17, 5, s. 315–316
 Hysterická láska. 1932, 7, 10, s. 606–607
 Chceš rozumět Pánu? 1948, 22, 10, s. 306
 Chcete-li za mnou přijít, ber denně svůj kříž. 1944–1945, 19, 3, s. 186
 Chci všechno. 1939, 14, 8, s. 513–514
 Choroba duchovní. 1942, 17, 1, s. 55–56
 Chtěli ho učiniti králem. 1937, 12, 4, s. 286
 Chudí v Evangeliu. 1942, 17, 3, s. 187–188
 Chudoba evangelická. 1937, 12, 1, s. 60
 Chvátání k duším spřízněným... 1946, 20, 5, s. 160
 Chyby druhých ukazují ti chyby tvé. 1944–1945, 19, 9–10, s. 603–604
 I duše chce žít. 1946, 20, 5, s. 159–160
 I přemáhání zlého je velké dílo. 1939, 14, 9, s. 578–579
 Ideál a prostředky k jeho dosažení. 1946, 20, 5, s. 159
 Ideální podmínky svatosti. 1947, 21, 4, s. 156–157
 Ironie a křesťanský smysl. 1938, 13, 3, s. 205–206
 Jak čeliti nebezpečí činnosti? 1948, 22, 3, s. 117
 Jak obláček měnivý. 1946, 20, 4, s. 128
 Jak potírat bludy? 1941, 16, 9, s. 611–612
 Jak rozumějí ve Francii Akci? 1933, 8, 9, s. 543–544
 Jaká liturgie, taková modlitba. 1944–1945, 19, 3, s. 183
 Jaká víra, taková modlitba. 1944–1945, 19, 5, s. 316–317

Jakého jste vyznání? 1946, 20, 6–7, s. 204–205
 Jako sebe samého. 1932, 7, 5, s. 304–306
 Já jsem brána. 1942, 17, 6, s. 375–376
 Já jsem kmen vinný a vy jste ratolesti. 1937, 12, 5, s. 360–361
 Já jsem Pavlův, já Apolův, já Petrův. 1941, 16, 7, s. 451–452
 Je těžko sloužit mužům Božím. 1943, 18, 10, s. 634–635
 Je ti odpuštěno. 1943, 18, 3, s. 191–192
 Jeden z velkých učitelů našeho společenství. 1934, 9, 10, s. 651–652
 Jediná píseň. 1941, 16, 8, s. 535–536
 Jedno srdce a jedna duše. 1935, 10, 10, s. 642–643
 Jedno tělo. 1935, 10, 4, s. 256–257
 Jedno v Kristu, jedno s Kristem. 1948, 22, 3, s. 115
 Jednota. 1928, 3, 7, s. 350
 Jednota. 1937, 12, 9, s. 648–649
 Jednota církve. 1937, 12, 7, s. 501–502
 Jednota v modlitbě. 1938, 13, 1, s. 56–57
 Jest s námi? 1935, 10, 2, s. 128
 Jest zbožnost sobecká? 1935, 10, 8, s. 511–512
 Ještě hřích proti Duchu svatému. 1942, 17, 6, s. 378–379
 Ještě k židovské otázce. 1934, 9, 7, s. 437
 Ještě máme výbornou mládež. 1942, 17, 6, s. 377–378
 Ještě několik myšlenek o Eucharistii. 1943, 18, 8, s. 510–511
 Ještě o pokoře. 1944–1945, 19, 3, s. 185
 Ježíš hovoří se Samaritánem. 1944–1945, 19, 8, s. 505–506
 Ježíš leží v agonii až do konce světa. 1940, 15, 5, s. 313–314
 Ježíš střed mystiky křesťanské. 1944–1945, 19, 2, s. 128
 Ježíše zase dát lidem? 1946, 20, 1, s. 27–28
 Jméno Boží. 1928, 3, 5, s. 251–252
 Jsem strašně sám. 1948, 22, 6–7, s. 237–238
 Jsem v cizině a sám... 1937, 12, 1, s. 62
 Jsi-li podobný Bohu, miluješ ho. 1944–1945, 19, 4, s. 250–251
 Jsme jeden chléb a jedno tělo. 1946, 20, 8–9, s. 253
 Jsme Kristovi? 1938, 13, 1, s. 57
 Jsme stále horší. 1942, 17, 3, s. 186–187
 Jste čisti pro mé učení. 1948, 22, 10, s. 308–309
 K častější svaté zpovědi. 1929, 4, 2, s. 102–103
 K liturgickému hnutí. 1938, 13, 7, s. 492
 K psychologii nenávisti. 1942, 17, 6, s. 380–381
 Katolická akce. 1935, 10, 6, s. 382
 Katolická akce – rozvinutím smyslu pro obecnost. 1934, 9, 5, s. 306–307
 Katolická akce a liturgie. 1934, 9, 4, s. 243
 Katolická akce a politika. 1937, 12, 2, s. 133–134
 Katolický smysl. 1928, 3, 4, s. 199–201
 Katolíci a doba. 1933, 8, 8, s. 487
 Katolík v životě. 1933, 8, 6, s. 366
 Kazimíři. 1932, 7, 3, s. 172–173
 Kázání na hoře. 1941, 16, 1, s. 49–50
 Kázání na hoře a na kříži. 1940, 15, 6, s. 374–375
 Kážeme Krista Ukřižovaného. 1935, 10, 4, s. 257
 Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém. 1948, 22, 11, s. 340–341
 Kde jsou křesťané? 1936, 11, 3, s. 205
 Kdo je můj bližní? 1941, 16, 8, s. 531–532

Kdo mne osvobodí ode mne? 1937, 12, 6, s. 433–434
 Kdo nemají již čeho ctíti. 1934, 9, 10, s. 652–653
 Kdo nemiluje, není z Ježíše. 1946, 20, 4, s. 126
 Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší. 1940, 15, 4, s. 244–245
 Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší. 1940, 15, 6, s. 376–377
 Kdy nám lidé uvěří? 1934, 9, 10, s. 651
 Kdybych se mohla domluvit s Bohem. 1936, 11, 6, s. 424–425
 Ke Katolické akci. 1933, 8, 5, s. 307–308
 Ke Katolické akci. 1933, 8, 7, s. 426–427
 Ke Katolické akci. 1934, 9, 4, s. 242
 Kerygmatická teologie. 1943, 18, 2, s. 125–126
 Klíč k mystickým branám. 1948, 22, 3, s. 113
 Kněz. 1929, 4, 5, s. 263–264
 Kněz kněžství Páně. 1946, 20, 12, s. 350
 Kněžská sobota. 1937, 12, 5, s. 357–358
 Královská cesta kříže. 1933, 8, 4, s. 244–246
 Království Boží již je ve vás. 1938, 13, 2, s. 133–134
 Krátce o užívání tvorů. 1944–1945, 19, 6, s. 380–381
 Kristova blahoslavenství. 1942, 17, 4, s. 245–247
 Kristova muka. 1931, 6, 7, s. 406–407
 Kristus ano – Církev nikdy. 1947, 21, 11, s. 355–356
 Kristus Bůh a člověk. 1936, 11, 10, s. 710–711
 Kristus Král. 1937, 12, 8, s. 578
 Kristus uprostřed nás. 1944–1945, 19, 5, s. 318–319
 Kristus ženich. 1942, 17, 4, s. 251–252
 Křesťan a jeho doba. 1941, 16, 1, s. 53–54
 Křesťan je moje jméno... 1938, 13, 6, s. 419
 Křesťanská charita. 1936, 11, 3, s. 206
 Křesťanská nitřnost. 1936, 11, 6, s. 422
 Křesťanská radost. 1935, 10, 8, s. 508–509
 Křesťanský humanismus. 1937, 12, 5, s. 358
 Křesťanství vůlí k pravdivosti. 1937, 12, 5, s. 359–360
 Kříž nad vodou. 1943, 18, 3, s. 189
 Kříž před tebou. 1941, 16, 2, s. 117–118
 Kříže na milevském hřbitově. 1940, 15, 8, s. 501–502
 Kvas království Božího. 1938, 13, 9, s. 636–637
 Kyselé hrozny. 1928, 3, 7, s. 350–351
 Laboribus confectus. 1930, 5, 3, s. 140–142
 Laciná pojišťovna. 1946, 20, 8–9, s. 254
 Lásky a pojem lásky. 1941, 16, 7, s. 450
 Lásky a pravda. 1946, 20, 11, s. 318
 Lásky a spravedlnost. 1947, 21, 2, s. 75
 Lásky k bližnímu v Bohu. 1943, 18, 9, s. 569–570
 Lásky k bližnímu v Kristu. 1947, 21, 1, s. 36
 Lásky k Ježíši dává lásky k duším. 1946, 20, 3, s. 93
 Lásky k práci? 1933, 8, 4, s. 242
 Lásky ke kříži. 1939, 14, 10, s. 642–643
 Lásky Kristova pudí nás. 1947, 21, 10, s. 311–312
 Lásky nikdy nepřestane... 1941, 16, 9, s. 613–614
 Lásky pasuje na pastýře duší. 1947, 21, 1, s. 35–36
 Lásky pojící se s křížem. 1935, 10, 1, s. 65
 Lásky rozumějící si s Bohem. 1944–1945, 19, 8, s. 509

Láska svatých k bolesti. 1931, 6, 7, s. 405–406
 Láska všemohoucí. 1937, 12, 4, s. 287–288
 Láska vytrhující. 1944–1945, 19, 7, s. 441–442
 Legenda o sv. Kevinu. 1938, 13, 6, s. 420–421
 Léčení skrupulosity. 1941, 16, 8, s. 532–533
 Léčení subtilní sebelásky. 1943, 18, 5, s. 316
 Lék na naši noc a temnoty. 1943, 18, 7, s. 436–437
 Lidem netrpělivým a nedočkavým. 1947, 21, 1, s. 34–35
 Lidé Boží jako útočiště. 1943, 18, 5, s. 317–318
 Lidé osamělí. 1936, 11, 8, s. 566–567
 Liturgií k lásce. 1943, 18, 7, s. 443–444
 Loučení s mládím. 1929, 4, 9, s. 475–476
 Magni passus extra viam... 1929, 4, 3, s. 160–162
 Malí patronové. 1944–1945, 19, 1, s. 54–55
 Malost nesvatých. 1937, 12, 9, s. 651
 Malý i velký v Ježíši. 1940, 15, 3, s. 183–185
 Maria nejlepší stránku vyvolila. 1941, 16, 9, s. 614–615
 Maria obětující. 1931, 6, 2, s. 110–111
 Marií k Ježíši? 1937, 12, 10, s. 721–722
 Marnivě se styděli za Samuela. 1944–1945, 19, 1, s. 53–54
 Marnivost dovede hrát na všechny nástroje. 1942, 17, 2, s. 118–120
 Marnost chvály Boží. 1947, 21, 3, s. 112–114
 Masky modlitby. 1931, 6, 9, s. 531–532
 Matka Neposkvrněná. 1928, 3, 10, s. 500–501
 Má vina... 1938, 13, 7, s. 490–491
 Mám si nechat všechno líbit? 1930, 5, 2, s. 95–97
 Mea culpa. 1938, 13, 4, s. 274
 Mea culpa... 1946, 20, 12, s. 349–350
 Mé musí ustoupiti Ježíšovu. 1948, 22, 8–9, s. 276–277
 Měšec a Jidáš. 1937, 12, 5, s. 361
 Milosrdenství Boží. 1937, 12, 7, s. 502–503
 Milosrdenství Boží stravuje i oheň proroků. 1944–1945, 19, 8, s. 505
 Milosrdná láska Krista ukřižovaného. 1948, 22, 2, s. 77–78
 Milost a subjekt. 1933, 8, 6, s. 366–367
 Milost osvěcující. 1937, 12, 5, s. 361–362
 Milostivě věří v Boha... 1947, 21, 11, s. 352–353
 Miluj a čiň, co chceš? 1935, 10, 2, s. 126
 Miluje mne můj Bůh? 1941, 16, 9, s. 615–616
 Miluji svou dobu. 1938, 13, 5, s. 350–351
 Milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému. 1935, 10, 9, s. 574–575
 Misijní apoštolát nemocných. 1935, 10, 7, s. 445–447
 Mistrovství a vůdcovství. 1933, 8, 9, s. 542
 Mlčení. 1932, 7, 6, s. 362–363
 Mluvení. 1930, 5, 8, s. 393–394
 Mnohomluvnost. 1932, 7, 7, s. 430–431
 Moderní ateismus. 1936, 11, 8, s. 568–569
 Modleme se za velekněze našeho Pia. 1929, 4, 10, s. 519–521
 Modleme se? 1931, 6, 5, s. 288–289
 Modli se a žij duchovně ve svatém společenství? 1936, 11, 3, s. 205
 Modlitba důvěrná. 1948, 22, 5, s. 196–197
 Modlitba mlčenlivá. 1941, 16, 5, s. 311–312
 Modlitba o dělníky na vinici Páně. 1929, 4, 10, s. 523–524

Modlitba retná. 1943, 18, 5, s. 317
 Modlitba soukromá a liturgická. 1943, 18, 4, s. 249–250
 Modlitba vyslyšená. 1948, 22, 10, s. 307
 Moji jsou. 1940, 15, 9, s. 567–568
 Musíš se umět odvážiti. 1944–1945, 19, 5, s. 315–316
 Muž velké víry. 1942, 17, 3, s. 184–185
 Můj bratr nebyl by býval umřel. 1941, 16, 5, s. 310–311
 Můj Pán. 1942, 17, 9, s. 574–575
 My hříšníci. 1942, 17, 7, s. 442–443
 My mnozí jedno jsme... 1948, 22, 1, s. 37–39
 My pak mnozí jedno jsme. 1938, 13, 1, s. 58–59
 My, hříšníci... 1948, 22, 2, s. 75–76
 Myslíš to doopravdy? 1943, 18, 5, s. 315–316
 Myslíš, že dobře vidíš, pokrytče? 1941, 16, 9, s. 616–617
 Mysteria. 1947, 21, 8–9, s. 273–274
 Mysterium iniquitatis – Hrůzné tajemství hříchu. 1938, 13, 9, s. 634
 Mystické chápání utrpení. 1937, 12, 9, s. 651–652
 Mystické přítomnění Kristovo v církvi. 1936, 11, 1, s. 64–65
 Mystika svatého křtu. 1943, 18, 3, s. 192
 Myšlenka Katolické akce a mystického těla Kristova. 1934, 9, 5, s. 308–309
 Na obě strany. 1930, 5, 3, s. 142–144
 Na stráž svatého jména? 1936, 11, 4, s. 277–278
 Nadlehčené náboženství. 1936, 11, 9, s. 642–643
 Nahoře, dole? 1942, 17, 2, s. 121–122
 Naše činy. 1936, 11, 5, s. 350
 Naše nemoc. 1930, 5, 7, s. 344–345
 Naše péče o dítě. 1937, 12, 1, s. 66
 Naše povolání. 1935, 10, 2, s. 128
 Naše studentstvo. 1932, 7, 5, s. 306
 Naše světlo. 1937, 12, 3, s. 211–212
 Naše účast na oběti mše svaté. 1936, 11, 7, s. 490–491
 Naše výzbroj. 1934, 9, 7, s. 436–437
 Naše životní mše svatá. 1938, 13, 2, s. 132–133
 Naši nepřátelé. 1930, 5, 9, s. 438–440
 Navštívení Panny Marie. 1929, 4, 7, s. 371–372
 Náboženská modlitba. 1931, 6, 8, s. 472–473
 Náboženství mužů. 1936, 11, 8, s. 567–568
 Náboženství věci citu? 1936, 11, 6, s. 421–422
 Náboženství života. 1938, 13, 9, s. 633–634
 Následování a napodobování. 1948, 22, 4, s. 153
 Nebezpečí modlitby. 1944–1945, 19, 6, s. 376–377
 Nebezpečí naší víry. 1934, 9, 9, s. 579–580
 Nebezpečí sektářství katolického. 1946, 20, 11, s. 319–320
 Nebezpečí vychovatelů. 1941, 16, 5, s. 316–317
 Nebezpečí záměny. 1944–1945, 19, 4, s. 252–254
 Nebudme hmotnější jako Esau. 1943, 18, 2, s. 128
 Necítím milosti, necítím lásky. 1940, 15, 4, s. 243–244
 Nečekej na vděčnost. 1933, 8, 2, s. 121–122
 Nečekej příliš od lidí. 1941, 16, 4, s. 247
 Neděle. 1948, 22, 1, s. 33–34
 Nedostatek objektivity. 1934, 9, 8, s. 512
 Nehledej daleko. 1937, 12, 10, s. 726–727

Nechutnost frází. 1943, 18, 7, s. 446–447
 Nejjednodušší vnitřní modlitba. 1942, 17, 3, s. 185–186
 Nejjistější zajištění spasení. 1944–1945, 19, 7, s. 442–443
 Nejlepší apologie jest dogmatika. 1935, 10, 5, s. 320
 Nejruznější jsou cesty Boží. 1937, 12, 7, s. 500–501
 Nejsme si cizí. 1947, 21, 8–9, s. 276
 Nejvyšší naplnění. 1935, 10, 3, s. 192
 Nejvyšší slitování. 1935, 10, 2, s. 126–127
 Nelni k darům Božím, nýbrž k dárci jejich. 1946, 20, 4, s. 126–127
 Nemocné oči nesnášejí světla. 1943, 18, 8, s. 508–509
 Nenáviděn. 1935, 10, 10, s. 643–644
 Nenávidět je příliš lehké. 1935, 10, 10, s. 642
 Není daleko od každého z nás... 1938, 13, 7, s. 493–494
 Není propasti mezi časem a věčností. 1936, 11, 5, s. 349
 Neobejdeme se bez Marie Panny. 1943, 18, 7, s. 441–443
 Neomylnost pohodlí. 1933, 8, 10, s. 595–596
 Nepečujte. 1937, 12, 9, s. 647–648
 Nepečujte... 1943, 18, 7, s. 444–445
 Nepotřebujeme knih? 1931, 6, 6, s. 339–340
 Nepoznáváš Pána? 1941, 16, 3, s. 181–182
 Nepřijali ho. 1934, 9, 3, s. 176–177
 Nepřirozené, přirozené a nadpřirozené. 1934, 9, 7, s. 435–436
 Nepřistojnost zevšeobecňování. 1938, 13, 5, s. 351–352
 Nesnesitelní lidé. 1938, 13, 10, s. 696–697
 Nestůjme Kristu v cestě. 1937, 12, 6, s. 434
 Neškod'te kněžím svým nadšením pro ně. 1941, 16, 7, s. 449–450
 Neštěstí protestantismu. 1948, 22, 5, s. 198
 Neštěstí pyšných. 1941, 16, 6, s. 372–373
 Nešťastník, on nemiluje. 1944–1945, 19, 9–10, s. 602–603
 Nevědí co činí. 1946, 20, 3, s. 91
 Nevědí, co činí. 1940, 15, 5, s. 315–316
 Neviditelní nepřátelé. 1936, 11, 1, s. 66
 Nevykoupení. 1947, 21, 10, s. 312–313
 Nevyvolili jste vy mne, nýbrž já vás. 1938, 13, 7, s. 492–493
 Nezaměňuj duchovní život za cit. 1941, 16, 2, s. 113–114
 Nezamiluje si křesťanství, komu stačí málo. 1937, 12, 2, s. 131–132
 Neživotnost duchovního života. 1934, 9, 7, s. 434
 Několik slov ke hřímajícím karatelům. 1947, 21, 5, s. 194–195
 Nikdo nepřichází k Otci, leč skrze mne... 1942, 17, 5, s. 311–313
 Nová budoucnost. 1948, 22, 12, s. 369–370
 Nová doba. 1938, 13, 8, s. 563
 Nová mravnost Ježíšova. 1942, 17, 4, s. 247–248
 O bolesti. 1948, 22, 4, s. 149–151
 O bolesti. 1948, 22, 8–9, s. 278–279
 O duchovní hlouposti. 1930, 5, 3, s. 140
 O duchovní svobodu. 1944–1945, 19, 7, s. 440–441
 O důvěře v Boha. 1930, 5, 5, s. 247–248
 O falešné lásce a falešném pokoji. 1934, 9, 4, s. 241
 O hříších jazykem. 1944–1945, 19, 1, s. 59–60
 O katolicích. 1934, 9, 9, s. 581–582
 O kněze. 1931, 6, 10, s. 598
 O lásku. 1942, 17, 1, s. 53–54

O lásku. 1942, 17, 2, s. 120–121
 O nesmírné důstojnosti a vznešenosti křesťana. 1942, 17, 6, s. 376–377
 O oběti. 1943, 18, 4, s. 250–251
 O poslušnost. 1948, 22, 5, s. 197–198
 O pravý život. 1931, 6, 1, s. 56–57
 O přátelství. 1932, 7, 4, s. 234–235
 O sociální reformy. 1930, 5, 10, s. 487–488
 O špatné kněze. 1947, 21, 5, s. 195
 O terciářky. 1929, 4, 8, s. 424–426
 O věrnosti. 1931, 6, 10, s. 597–598
 O živou víru. 1947, 21, 10, s. 314–315
 O Židy. 1934, 9, 3, s. 180
 Obava o autoritu. 1944–1945, 19, 5, s. 317–318
 Oběť. 1937, 12, 9, s. 648
 Oběť zapomenutí. 1930, 5, 1, s. 51–52
 Obrana slova. 1942, 17, 9, s. 574
 Obraz ukřižovaného. 1946, 20, 10, s. 288
 Obrazivost. 1942, 17, 10, s. 631
 Obrácení hříšníků. 1947, 21, 6–7, s. 232
 Obrácení židů. 1932, 7, 3, s. 170–172
 Obrodná síla Kristovy chudoby. 1946, 20, 4, s. 125
 Obtíže na cestě. 1944–1945, 19, 8, s. 507–508
 Očisti srdce a uvidíš Boha. 1938, 13, 3, s. 206–207
 Odborné odklizení slávy. 1941, 16, 6, s. 374
 Odbývaný Bůh. 1938, 13, 10, s. 695–696
 Odlesk Boha Otce. 1937, 12, 4, s. 285–286
 Odpověď lásky na volání Boží. 1938, 13, 4, s. 273–274
 Odpust' 1942, 17, 4, s. 249
 Odvaž se, jak můžeš. 1940, 15, 2, s. 121–122
 Odvaž se, jak můžeš... 1943, 18, 9, s. 570–571
 Oheň Ducha svatého. 1936, 11, 6, s. 422–423
 Oheň Ducha svatého. 1946, 20, 12, s. 353
 Oklikou. 1943, 18, 10, s. 638–639
 Omyl a neštěstí. 1940, 15, 6, s. 375
 On dává touhu a světlo. 1944–1945, 19, 1, s. 58–59
 On přijde. 1939, 14, 10, s. 639–640
 On si toho zaslouhuje... 1943, 18, 9, s. 566–567
 On ví, jak nás má vésti. 1942, 17, 1, s. 58–59
 Opět jeden svatý. 1942, 17, 8, s. 508–509
 Oprávněnost modlitby. 1931, 6, 2, s. 109–110
 Originalita a iniciativa svatých. 1947, 21, 12, s. 394
 Osamocení. 1928, 3, 9, s. 453–454
 Oslavení těla. 1935, 10, 8, s. 510–511
 Osvobod' nás, Pane? 1938, 13, 3, s. 207–208
 Osvobození od celku. 1946, 20, 8–9, s. 252–253
 Otevři se Pánu. 1940, 15, 10, s. 627–628
 Otevři srdce a já ti je naplním. 1928, 3, 6, s. 303
 Ovládati věci. 1928, 3, 10, s. 503–504
 Ovoce svatého přijímání. 1937, 12, 10, s. 722–723
 Památka smrti Páně. 1938, 13, 1, s. 56
 Pampeliška. 1944–1945, 19, 3, s. 190–191
 Panská církev? 1947, 21, 10, s. 315–316

Paucis humanum vivit genus. 1940, 15, 5, s. 312–313
 Pavouk. 1929, 4, 6, s. 324
 Pánbíčkářství jest i Bohu protivné. 1934, 9, 10, s. 651
 Petr a děvečky. 1947, 21, 6–7, s. 231–232
 Pevná půda pod nohama. 1934, 9, 7, s. 436
 Písmo a tradice. 1947, 21, 5, s. 193–194
 Plněním vůle Boží k vnitřní modlitbě. 1943, 18, 8, s. 506–507
 Po ovoci jejich poznáte je. 1940, 15, 10, s. 630–631
 Pod křížem. 1931, 6, 7, s. 404
 Podati vás jako oběť Bohu líbeznou. 1948, 22, 2, s. 74–75
 Podej svou bolest Bohu v oběť. 1940, 15, 6, s. 375–376
 Podezřelí svatí. 1940, 15, 2, s. 118–119
 Podklady Katolické akce. 1938, 13, 8, s. 568–569
 Podmínky apoštolátu Katolické akce. 1935, 10, 9, s. 577–578
 Podobno jest království Boží kvasu. 1938, 13, 4, s. 276
 Pohoršení. 1931, 6, 1, s. 56
 Pohoršení. 1937, 12, 1, s. 63
 Pohoršení lásky. 1946, 20, 2, s. 61–62
 Pohoršení svatých. 1942, 17, 2, s. 122–123
 Pohotovost a přetvoření. 1940, 15, 5, s. 311–312
 Pochopení kněžství. 1935, 10, 7, s. 445
 Pojd'me ke mně všichni obtíženi. 1942, 17, 2, s. 124–125
 Pojítka Církve. 1936, 11, 2, s. 134
 Pokoj vám... 1946, 20, 1, s. 28–29
 Pokora. 1947, 21, 12, s. 393–394
 Pokora pravá a křivá, O duchovní lenosti. 1930, 5, 4, s. 195–198
 Pokora vnitřní. 1943, 18, 10, s. 639–640
 Pokušení. 1934, 9, 6, s. 378–379
 Pokušení dělníků království Božího. 1936, 11, 5, s. 346–347
 Pokušení romantismu. 1941, 16, 8, s. 533–534
 Pomluva. 1931, 6, 9, s. 529–530
 Pomluva je zaměstnání lidí prázdných, líných a hloupých. 1948, 22, 4, s. 151–152
 Poselství vykoupení. 1934, 9, 5, s. 310
 Posila ctností. 1944–1945, 19, 6, s. 378–379
 Poslání askeze. 1936, 11, 8, s. 569–570
 Posměch. 1942, 17, 9, s. 570–571
 Postavili dům svůj na písku. 1932, 7, 2, s. 108–110
 Postrach okolí. 1929, 4, 9, s. 474–475
 Posvátná neděle duše. 1942, 17, 8, s. 506–507
 Posvátnost manželství. 1935, 10, 5, s. 318–319
 Posvátný čas. 1933, 8, 4, s. 243–244
 Pošetilé čekání. 1942, 17, 1, s. 57–58
 Potoky potekou z útroby žíznivých. 1946, 20, 10, s. 289
 Potřeba duchovního vedení. 1936, 11, 8, s. 571–572
 Použijme podklad církevní myšlenky. 1934, 9, 5, s. 309–310
 Povinnosti křesťana ke cti. 1938, 13, 4, s. 277–278
 Povolání. 1930, 5, 5, s. 250–251
 Pozdě? 1937, 12, 2, s. 132–133
 Pozdní návrat. 1946, 20, 5, s. 158–159
 Poznej člověče svou důstojnost? 1948, 22, 10, s. 305–306
 Poznejme chvíli svého navštívení. 1936, 11, 6, s. 423–424
 Pozvání k hostině. 1935, 10, 2, s. 127–128

Požehnáání dogmatu. 1937, 12, 7, s. 503
 Požehnáání temnoty. 1933, 8, 4, s. 247
 Praktické zvláštní zpytování svědomí. 1937, 12, 10, s. 723–725
 Pravá a falešná spravedlnost. 1938, 13, 7, s. 490
 Pravá láska. 1933, 8, 10, s. 595
 Pravá láska. 1936, 11, 7, s. 493
 Pravá láska. 1937, 12, 7, s. 502
 Pravá láska dá ke všemu sílu. 1940, 15, 4, s. 246–247
 Pravá svoboda. 1933, 8, 3, s. 182
 Pravdě své mne vyuč? 1944–1945, 19, 3, s. 187–189
 Pravé hrdinství. 1940, 15, 7, s. 433–434
 Pravý a umělý duchovní život. 1935, 10, 5, s. 319–320
 Pravý zdroj odvahy. 1938, 13, 8, s. 565–566
 Prázdné ctnosti. 1932, 7, 1, s. 48–49
 Primát pod závojem. 1943, 18, 7, s. 445–446
 Pro maličkost. 1943, 18, 4, s. 251–252
 Pro marnivost naši. 1931, 6, 3, s. 168
 Proč dávat zbytky Bohu? 1933, 8, 3, s. 181
 Proč mnozí nepokračují v duchovním životě. 1944–1945, 19, 5, s. 319–320
 Proč neslyší někdo Božího hlasu. 1941, 16, 4, s. 245–247
 Proč předchází pýcha pád? 1944–1945, 19, 2, s. 127–128
 Proč žehnáš bezbožným, Pane? 1938, 13, 10, s. 696
 Program Katolické akce. 1935, 10, 8, s. 508
 Proměnění v Kristu. 1933, 8, 3, s. 181
 Proměnění života v oběť. 1941, 16, 6, s. 371–372
 Proměňování světa. 1941, 16, 5, s. 315–316
 Propadlá katedrála. 1936, 11, 4, s. 280
 Propast mezi námi. 1941, 16, 1, s. 52–53
 Proselytství a láska k Bohu. 1943, 18, 7, s. 437–438
 Prostota křesťanské svatosti. 1938, 13, 2, s. 130
 Prostředníka máme Ježíše Krista. 1943, 18, 7, s. 440–441
 Prosvěcení všedního dne. 1946, 20, 8–9, s. 254–255
 Proti nevěře. 1936, 11, 4, s. 278–279
 Protivníci. 1931, 6, 7, s. 403–404
 Prožijme svou katolicitu. 1937, 12, 10, s. 723
 Prubířský kámen svatosti. 1939, 14, 10, s. 638
 Přátelství. 1930, 5, 10, s. 488–489
 Přátelům studujícím. 1930, 5, 8, s. 390–391
 Překážka ovoce sv. přijímání. 1931, 6, 8, s. 471–472
 Přes Pána k bratřím. 1947, 21, 1, s. 34
 Přetvořme svět. 1929, 4, 8, s. 426–428
 Přibližujeme se k lidem, ale s něčím. 1934, 9, 4, s. 244–245
 Přinášet ovoce v trpělivosti. 1944–1945, 19, 7, s. 445–446
 Připravuji se na mši svatou. 1942, 17, 9, s. 573
 Přírozené a nadpřírozené. 1946, 20, 6–7, s. 206–207
 Přírozené a nadpřírozené prostředky. 1947, 21, 3, s. 116–117
 Přitáhnouti všechno ke Kristu. 1933, 8, 7, s. 430–431
 Příčina malomyslnosti. 1932, 7, 1, s. 47
 Příklady svatých. 1948, 22, 1, s. 34
 Půl království a prorokova hlava. 1943, 18, 4, s. 252
 Pýcha a mystika. 1943, 18, 9, s. 567–568
 Quid molesti estis huic mulieri? 1932, 7, 6, s. 364–365

Radost Boží jest naše síla. 1932, 7, 2, s. 107–108
 Radost v duchovním životě. 1944–1945, 19, 2, s. 122–123
 Radost v Pánu. 1931, 6, 1, s. 54
 Radost z Boha. 1944–1945, 19, 2, s. 123–124
 Rána na rameni... 1938, 13, 6, s. 423
 Rány vypáliti. 1948, 22, 2, s. 74
 Rozeznávací znamení. 1932, 7, 9, s. 551
 Rozptýlíš je dechem úst svých. 1938, 13, 8, s. 566
 Rozsévej štěstí. 1937, 12, 10, s. 727
 Rozsud' při svou? 1938, 13, 8, s. 562
 Rozšiř své srdce? 1941, 16, 7, s. 451
 Roztříštění dnešního člověka. 1947, 21, 5, s. 198
 Rozuměti svatým. 1933, 8, 4, s. 244
 Rozumnost nadpřirozená. 1942, 17, 4, s. 247
 Sám. 1943, 18, 6, s. 381–382
 Sen. 1941, 16, 3, s. 183–185
 Sentire cum Ecclesia. 1948, 22, 3, s. 115–116
 Shromáždit všechno pod Kristem. 1947, 21, 11, s. 353–354
 Síla církve. 1937, 12, 2, s. 135
 Síla křesťanství. 1943, 18, 4, s. 248–249
 Síla naše. 1934, 9, 2, s. 118
 Skrze Ježíše Krista. 1944–1945, 19, 2, s. 120–121
 Skutky, ovoce a život. 1942, 17, 8, s. 508
 Slavnosti náboženské a jejich civilní parodie. 1933, 8, 1, s. 57–58
 Sláva liturgie. 1934, 9, 9, s. 584–585
 Slepí vidí. 1942, 17, 8, s. 507
 Sloužití Bohu. 1935, 10, 4, s. 257
 Slova marná a zbytečná. 1946, 20, 4, s. 127
 Slova zlá, srdce zlá. 1942, 17, 5, s. 313–314
 Slovo. 1941, 16, 7, s. 452–454
 Slovo a chléb. 1947, 21, 8–9, s. 274–275
 Služba Boží ve svatém Efodu. 1943, 18, 8, s. 507–508
 Služba věřících. 1941, 16, 1, s. 50–51
 Služebníci bratří. 1934, 9, 2, s. 117–118
 Služebníci věrní a leniví. 1940, 15, 8, s. 505–506
 Smlouvání o Krista s mocnými. 1938, 13, 6, s. 421
 Smrt. 1928, 3, 9, s. 452–453
 Smrt starých mnichů. 1939, 14, 10, s. 637–638
 Smutek nad dílem Božím. 1936, 11, 5, s. 349–350
 Smutek svatých. 1928, 3, 9, s. 454–455
 Smysl katolický. 1935, 10, 9, s. 576–577
 Smysl pokory. 1940, 15, 3, s. 185–186
 Smysl zkoušky. 1929, 4, 6, s. 323–324
 Snoubenec Církve. 1943, 18, 9, s. 565–566
 Sobectví. 1948, 22, 12, s. 375–376
 Sobectví svatých? 1947, 21, 5, s. 197–198
 Sociální pomoc. 1933, 8, 3, s. 182–183
 Soud Boží. 1931, 6, 6, s. 338–339
 Spasen jakby ohněm. 1948, 22, 3, s. 113–114
 Spása a sobectví. 1948, 22, 12, s. 370–371
 Spodní vrstvy. 1946, 20, 6–7, s. 205
 Společenský ráz křesťanství. 1948, 22, 5, s. 195–196

Společenství. 1931, 6, 7, s. 402–403
 Společenství Božích dětí. 1944–1945, 19, 8, s. 508
 Společenství církevní. 1947, 21, 4, s. 158
 Společenství naše. 1930, 5, 2, s. 92–95
 Společná modlitba. 1935, 10, 10, s. 644
 Spolubratřím. 1935, 10, 8, s. 509–510
 Spoluodpovědnost křesťanů. 1947, 21, 10, s. 316–317
 Spory a omyly. 1939, 14, 10, s. 640–641
 Správné využití času. 1938, 13, 4, s. 274–276
 Srdce Páně. 1929, 4, 6, s. 323
 Starost o naši spásu. 1934, 9, 2, s. 116
 Starý zákon a Církev. 1946, 20, 11, s. 320
 Stavme mosty. 1935, 10, 6, s. 383–384
 Stádečko? 1940, 15, 9, s. 565–566
 Stádečko, kvas... 1938, 13, 8, s. 567–568
 Stejný Bůh. 1938, 13, 6, s. 422–423
 Stesk po řádu. 1940, 15, 6, s. 373–374
 Stížnost na katolíky? 1936, 11, 9, s. 640–641
 Stmelení srdcí. 1944–1945, 19, 9–10, s. 600–601
 Strach před Bohem. 1934, 9, 6, s. 374
 Strach z Boha anebo radost z něho? 1944–1945, 19, 7, s. 439–440
 Strach z vyššího duchovního života. 1944–1945, 19, 6, s. 377–378
 Strážce víry. 1937, 12, 6, s. 431–432
 Studená svatost. 1942, 17, 2, s. 123–124
 Studentské kapitolky. 1930, 5, 9, s. 440–442
 Studentské kapitolky. O ďábelstvu. 1931, 6, 10, s. 596–597
 Studentské kapitolky. Ochrana nevinnosti. 1931, 6, 8, s. 469
 Studentské kapitolky. Plodné prázdniny. 1931, 6, 6, s. 337–338
 Studentské kapitolky: O modlitbě. 1931, 6, 2, s. 108–109
 Studentské kapitoly. 1931, 6, 4, s. 230–232
 Studentské kapitoly. Svaté přijímání. 1931, 6, 5, s. 283–284
 Studnice živé vody. 1937, 12, 1, s. 60–61
 Stůj a žij v Ježíšově přítomnosti. 1941, 16, 10, s. 691–692
 Stůj v Boží přítomnosti. 1942, 17, 1, s. 54–55
 Stůjte v pravdě. 1936, 11, 7, s. 494–495
 Stvoření. 1932, 7, 10, s. 607
 Sůl země. 1935, 10, 6, s. 382–383
 Sv. Otec. 1931, 6, 1, s. 55
 Svatá prostota. 1944–1945, 19, 6, s. 375–376
 Svatá rodina. 1938, 13, 1, s. 57–58
 Svatá závist? 1933, 8, 10, s. 595
 Svaté dětství. 1941, 16, 3, s. 182–183
 Svaté jméno Ježíš. 1933, 8, 4, s. 243
 Svaté přijímání nás připodobňuje obětovanému Kristu. 1948, 22, 4, s. 152–153
 Svaté přijímání základem nejvyšší jednoty. 1934, 9, 6, s. 375
 Svatí tvoří dobu. 1946, 20, 2, s. 59
 Svatost. 1947, 21, 4, s. 155–156
 Svatyně. 1935, 10, 10, s. 643
 Svatý a ušlechtilý člověk. 1937, 12, 1, s. 64–65
 Svátky svobody dítek Božích. 1937, 12, 4, s. 288–289
 Svátost duchovní dospělosti. 1943, 18, 10, s. 633–634
 Světlo v temnotách. 1938, 13, 10, s. 697–698

Svíčka a slunce. 1943, 18, 4, s. 247–248
Svoboda a zákon. 1940, 15, 9, s. 568–569
Svoboda dětí Božích. 1948, 22, 10, s. 304–305
Svoboda dětí Božích ve vnitřní modlitbě. 1942, 17, 8, s. 507–508
Syn Boží. 1937, 12, 2, s. 136–137
Synem k Otcí. 1946, 20, 8–9, s. 250–251
Synové nejvyššího. 1942, 17, 8, s. 505–506
Synovství Boží. 1940, 15, 10, s. 628–629
Škola kříže. 1936, 11, 8, s. 572–573
Štěstí věřících. 1939, 14, 10, s. 641–642
Tajemství síly Církve. 1937, 12, 5, s. 358–359
Tajemství svatého Josefa. 1933, 8, 5, s. 307
Tajemství úspěchu. 1936, 11, 7, s. 491–492
Tajemství zůstává naší podstatou. 1938, 13, 9, s. 635
Tajemství životná. 1939, 14, 9, s. 573–574
Tajný jed. 1932, 7, 4, s. 233–234
Tak se již mnozí vyznávali. 1942, 17, 4, s. 249–250
Také jeden způsob vnitřní modlitby. 1942, 17, 7, s. 444–445
Také k dokonalé lásce. 1944–1945, 19, 7, s. 444–445
Takovou mám cenu, čím jsem před Bohem. 1936, 11, 3, s. 205–206
Temné moci. 1936, 11, 4, s. 279
Těžkosti a pochybnosti ve víře. 1941, 16, 10, s. 691
Theologie Zjevení. 1948, 22, 6–7, s. 238–239
Tíseň dětí Božích. 1934, 9, 5, s. 307–308
To jest již má povaha. 1929, 4, 9, s. 471–472
To nešťastné lidstvo? 1944–1945, 19, 6, s. 381–382
Touhy marné a zbytečné. 1944–1945, 19, 1, s. 55–57
Trní. 1929, 4, 9, s. 473–474
Trny. 1929, 4, 10, s. 523
Trojí dělníci na vinici. 1941, 16, 6, s. 373–374
Trojí duchovní vedení. 1944–1945, 19, 1, s. 57–58
Tři myšlenky pro neděli. 1948, 22, 6–7, s. 235–236
Tvé místo. 1937, 12, 7, s. 504
Ty mne vedeš. 1943, 18, 6, s. 381
Ty musíš jít k bratrům? 1936, 11, 10, s. 711–713
U Pia X. 1930, 5, 1, s. 52–54
Uč se dávat bez čekání. 1943, 18, 8, s. 504–505
Učitel a mistr. 1940, 15, 9, s. 569–570
Učitel apoštolů. 1947, 21, 2, s. 75–76
Ukažte znamení. 1936, 11, 3, s. 204–205
Umění čekati. 1932, 7, 5, s. 303–304
Umění říci ne. 1931, 6, 10, s. 599
Umírající Erasmus. 1938, 13, 10, s. 694–695
Uspávejte bratrům cestu k Církvi a ke Kristu. 1938, 13, 9, s. 633
Ustavičná výchova. 1931, 6, 5, s. 286–288
Ustavičně živá záloha. 1937, 12, 1, s. 62–63
Utrpení. 1931, 6, 7, s. 404–405
Úcta ke stáří. 1934, 9, 3, s. 179–180
Účinnost svatého přijímání. 1948, 22, 3, s. 114
Úd živého těla. 1943, 18, 8, s. 505–506
Údy Kristovy. 1937, 12, 3, s. 210–211
Úklad nejobecnější a nejnebezpečnější. 1943, 18, 5, s. 319–320

Únava křesťanů. 1947, 21, 3, s. 115–116
 Ústřední myšlenka křesťanství a Církve. 1934, 9, 9, s. 580–581
 Ústřední smysl křesťanství. 1938, 13, 5, s. 348–349
 Útočiště hříšníků. 1935, 10, 5, s. 319
 Úzkostlivost. 1928, 3, 8, s. 404–406
 V Ježíši Kristu. 1942, 17, 9, s. 572–573
 V Ježíši Kristu. 1948, 22, 11, s. 343
 V Ježíši Kristu je naše jistota. 1936, 11, 7, s. 491
 V Kristu musíme tihnout k jednotě? 1948, 22, 12, s. 371–373
 Važ si své víry. 1942, 17, 9, s. 575–576
 Včela, med a žihadlo. 1942, 17, 2, s. 125
 Vděčnost k našim přispivatelům. 1931, 6, 2, s. 111–112
 Ve šlépějích nejsvětější Trojice. 1937, 12, 1, s. 63–64
 Vejdi do své nicoty. 1936, 11, 5, s. 348
 Velikost a ubohost kněžská. 1936, 11, 3, s. 203–204
 Velikost, obdiv a závist. 1946, 20, 12, s. 348
 Velké slovo. 1931, 6, 5, s. 286
 Velké společenství živých. 1944–1945, 19, 4, s. 252
 Velké tajemství. 1932, 7, 3, s. 168–169
 Velkodušnost. 1932, 7, 10, s. 604–605
 Velkorysost v malichernosti. 1943, 18, 8, s. 511–512
 Velký a láskyplný Bůh. 1940, 15, 8, s. 502–503
 Ven ze zákopů? 1932, 7, 7, s. 428–430
 Veřejné zpytování svědomí. 1932, 7, 2, s. 110–111
 Veřejní pracovníci. 1935, 10, 4, s. 257–258
 Véstí anebo býti veden. 1934, 9, 10, s. 654–655
 Věčná, ale mladá. 1937, 12, 6, s. 432–433
 Věčné mládí. 1929, 4, 4, s. 217–218
 Věčné mládí. 1936, 11, 8, s. 569
 Věčné mládí. 1938, 13, 3, s. 208–209
 Věčně nepochopitelné. 1942, 17, 5, s. 316–317
 Věční kritikové. 1944–1945, 19, 5, s. 320
 Věrnost milosti. 1934, 9, 7, s. 433–434
 Věrnost pravdě je pravdivá. 1940, 15, 7, s. 436–437
 Věřím v Krista. 1940, 15, 8, s. 499
 Věřím v odpuštění hříchů. 1935, 10, 1, s. 64
 Věřím v sebe, až věřím v Boha. 1939, 14, 9, s. 576–577
 Věrme v lásku. 1940, 15, 2, s. 119–120
 Vinný kmen. 1929, 4, 7, s. 373–374
 Víra žhavá a víra chladná. 1940, 15, 4, s. 245–246
 Víra žhavá a víra chladná. 1940, 15, 6, s. 377–378
 Víra živá. 1940, 15, 7, s. 432–433
 Vítězové. 1935, 10, 10, s. 644–645
 Vítězství a porážka. 1934, 9, 1, s. 54
 Vítězství království Božího. 1936, 11, 4, s. 279–280
 Vítězství kříže. 1948, 22, 12, s. 373
 Vlastní smysl svatého přijímání. 1948, 22, 4, s. 153–154
 Vnitřní modlitba. 1940, 15, 3, s. 179–181
 Vnitřní modlitba a kvietismus vůle. 1942, 17, 4, s. 252–253
 Vnitřní podklad akce. 1935, 10, 3, s. 188–190
 Všech svatých. 1937, 12, 9, s. 649–650
 Všechno je dobré. 1940, 15, 5, s. 314–315

Všechno všem. 1936, 11, 2, s. 133–134
Všemohoucnost lásky. 1934, 9, 1, s. 54
Všemu porozumíš v přítomnosti Boží. 1941, 16, 2, s. 114–115
Všetečnost ve víře. 1932, 7, 4, s. 235
Vyčistěte starý kvas. 1942, 17, 9, s. 576
Vyhozen z kolejí. 1934, 9, 8, s. 511–512
Vyjděme za hradby. 1940, 15, 1, s. 56–57
Vykládání slov Kristových. 1933, 8, 4, s. 241–242
Vykonejte si jednou pout ke svaté křtitelnici. 1942, 17, 10, s. 631–632
Vyslanec Kristův. 1941, 16, 3, s. 180–181
Vysvobod' nás z úzkosti hranic a mezí? 1937, 12, 2, s. 135–136
Vyvážení ctnostného života. 1943, 18, 10, s. 635–636
Výkřiky k Bohu. 1940, 15, 3, s. 181–182
Výstražné znamení. 1928, 3, 10, s. 502–503
Výstřední. 1934, 9, 10, s. 653
Výzdoba pravdy. 1942, 17, 1, s. 58
Vzájemné odcizování se. 1944–1945, 19, 8, s. 510
Vzájemné zadostiučinění. 1934, 9, 7, s. 433
Vzhůru a daleko. 1937, 12, 10, s. 727–728
Vzkříšení. 1947, 21, 6–7, s. 230
Vznešenost bratří. 1938, 13, 6, s. 419–420
Vznešenost nejvyšší. 1938, 13, 4, s. 278–279
Vznešenost ženy. 1933, 8, 6, s. 364–365
Z bolesti rodí se život. 1936, 11, 5, s. 350
Z modlitby k bratřím. 1939, 14, 8, s. 510–511
Za hříšníky. 1934, 9, 2, s. 115
Za paprskem. 1929, 4, 3, s. 162–163
Za vše se platí. 1937, 12, 3, s. 213–214
Za vzorem? 1928, 3, 9, s. 455
Zahynete všichni bez Ježíše? 1947, 21, 11, s. 354–355
Zakrslí. 1943, 18, 1, s. 58–59
Zastav se jednou u kříže. 1929, 4, 3, s. 163–164
Zatvrzelost srdce. 1943, 18, 1, s. 59–60
Zavázané oči. 1938, 13, 2, s. 129–130
Zavržené kameny. 1934, 9, 9, s. 578–579
Záchranná hodnota rozjímání. 1947, 21, 6–7, s. 230–231
Základ duchovního života. 1944–1945, 19, 9–10, s. 601–602
Záruka jednoty mezi námi. 1937, 12, 3, s. 212–213
Zázrak. 1941, 16, 8, s. 534–535
Zázrak a láska. 1942, 17, 9, s. 571–572
Zázrak proměnění. 1934, 9, 10, s. 653–654
Zbav nás od všeho zlého. 1932, 7, 6, s. 365–366
Zbožní v protivenstvích. 1943, 18, 5, s. 318–319
Zbožnost. 1936, 11, 6, s. 422
Zbožnost. 1943, 18, 10, s. 636–637
Zdravá zbožnost. 1943, 18, 3, s. 190–191
Zdroj rozkolu a nelásky. 1940, 15, 4, s. 250–251
Zdroj rozkolu a sebelásky. 1940, 15, 6, s. 378–379
Zdroj živé vody. 1944–1945, 19, 3, s. 186–187
Zdůrazňujeme příliš milost? 1936, 11, 7, s. 492
Zemři a budeš. 1936, 11, 1, s. 66–67
Zemřítí musí, kdo viděl Boha. 1943, 18, 9, s. 568–569

Získání duší. 1936, 11, 8, s. 570
 Zkazili nám... 1934, 9, 4, s. 245
 Zklamání lidí. 1932, 7, 8, s. 496–498
 Zklamání. 1933, 8, 2, s. 120–121
 Zlatá střední cesta. 1934, 9, 8, s. 510
 Zlé je především v tobě. 1942, 17, 7, s. 444
 Zlé jsou časy. 1932, 7, 1, s. 45–47
 Zločin pyšných:. 1930, 5, 4, s. 194–195
 Zlozvyk odkládati. 1938, 13, 3, s. 208
 Změníš lid, když změniš věci? 1940, 15, 7, s. 431–432
 Zneužívání velkých a svatých slov. 1941, 16, 2, s. 116–117
 Znovuzrození jednoty. 1946, 20, 3, s. 91–92
 Zpěv při mši svaté. 1934, 9, 4, s. 242–243
 Zpívající šíp. 1940, 15, 9, s. 566–567
 Zrationalisování apoštolátu? 1935, 10, 7, s. 443–444
 Zrcadlo „slušného člověka“. 1934, 9, 8, s. 509–510
 Ztráta milosti. 1938, 13, 2, s. 129
 Ztráta úcty. 1935, 10, 8, s. 509
 Zůstaňme svoji. 1937, 12, 2, s. 134
 Zůstaňme ve spojení s Bohem. 1936, 11, 7, s. 493–494
 Zůstávejte ve mně. 1944–1945, 19, 6, s. 379–380
 Zvláštní měřítko pro zbožné. 1944–1945, 19, 2, s. 125–126
 Zvoníci Boží. 1936, 11, 8, s. 566
 Zvrácenost. 1941, 16, 9, s. 610–611
 Žádných jiných bohů. 1934, 9, 6, s. 373–374
 Žárlivost. 1941, 16, 9, s. 612–613
 Žena. 1932, 7, 9, s. 550
 Žena a muž. 1932, 7, 9, s. 549–550
 Žije ve mně Kristus. 1941, 16, 1, s. 51–52
 Žije ve mně Kristus. 1948, 22, 8–9, s. 277–278
 Živá svátost křesťanského manželství. 1938, 13, 2, s. 130–132
 Živé kameny. 1938, 13, 6, s. 421–422
 Živé poznání Boha. 1948, 22, 1, s. 35–37
 Živé stavební kameny. 1934, 9, 2, s. 116–117
 Život víry. 1933, 8, 6, s. 365–366
 Život z milosti. 1947, 21, 8–9, s. 275–276
 Život z víry. 1940, 15, 2, s. 120–121
 Život ze zániku. 1936, 11, 1, s. 65
 Žítí v Církvi. 1938, 13, 6, s. 418–419

Slovo k době

Horváth: Mládež bez Boha. 1939, 14, 6, s. 378
 Knihy. 1939, 14, 2, s. 122–124
 Naše hrady. 1939, 14, 5, s. 315–316
 Neklamme sebe ani druhé! 1939, 14, 2, s. 118–119
 O podstatu Katolické akce. 1939, 14, 5, s. 314–315
 Obojí. 1939, 14, 2, s. 121
 Pius XII. u svatého Filipa Neri. 1939, 14, 4, s. 249–250
 Posvěcujeme naše rodiny. 1939, 14, 5, s. 313–314
 Rodí se nová budoucnost Církve. 1939, 14, 3, s. 189–190
 Snad již posléze všichni nahlédnou? 1939, 14, 1, s. 51–53
 Stádo. 1939, 14, 1, s. 55–56
 Vždycky pohotová. 1939, 14, 2, s. 120

Vážná slova

- Kdo zotročuje? 1939, 14, 7, s. 451–452
Otec vás miluje. 1939, 14, 7, s. 448–449
Přece. 1939, 14, 7, s. 449–450
Zrcadlo tvého života. 1939, 14, 7, s. 450–451

Výhledy

- Aby všichni jedno byli. 1935, 10, 5, s. 311
Akce našich „Vítězů“. 1935, 10, 2, s. 125
Apologie renesance. 1938, 13, 7, s. 481–482
Belgický episkopát o tisku. 1938, 13, 8, s. 558–559
Boj proti komunismu. 1936, 11, 10, s. 707–709
Budoucnost? 1935, 10, 9, s. 568
Býti pravicovým příslušníkem nestačí k tomu, aby byl křesťanem. 1937, 12, 5, s. 348–349
Církev mučedníků. 1937, 12, 8, s. 569–570
Čím ztratili křesťané svou sílu? 1935, 10, 8, s. 503–504
Devotio moderna. 1935, 10, 9, s. 569–570
Dílo dělnických exercicií. 1935, 10, 4, s. 251–252
Dny mariánského studia v Tongerloo. 1935, 10, 10, s. 635
Doba Barabášova. 1935, 10, 10, s. 638
Dostati se k duším. 1936, 11, 5, s. 345–346
Duch katolický. 1938, 13, 3, s. 201–204
Duch sektářství. 1936, 11, 10, s. 702
Dva další předpoklady Katolické akce. 1936, 11, 9, s. 631–633
Dvě významné francouzské knihy. 1936, 11, 5, s. 342–344
Evangelické sebevědomí. 1935, 10, 6, s. 372–375
Falešní proroci. 1937, 12, 6, s. 425–426
Hlubina čtrnáctidenním. 1938, 13, 9, s. 622
Hnutí bezbožnické. 1935, 10, 7, s. 430
Hromádka: Calvin – kardinál a reformátor. 1936, 11, 7, s. 485–487
I na sjednocování pozor! 1938, 13, 9, s. 622–623
Institut Beato Angelico pro posvátné umění. 1936, 11, 4, s. 275–276
Jak jsem vás Kristu zrodil. 1937, 12, 7, s. 496–497
Jen ty křesťanské činy scházejí? 1937, 12, 4, s. 280–281
K úkolům Katolické akce. 1936, 11, 6, s. 419–421
K židovské otázce. 1937, 12, 2, s. 125–126
Karl Barth. 1935, 10, 4, s. 252–255
Katechetické veledílo. 1937, 12, 2, s. 126
Katolická akce není utopií. 1935, 10, 9, s. 565–567
Katolický. 1935, 10, 1, s. 54–56
Kdo tě ustanovil soudcem bratří tvých? 1938, 13, 7, s. 482–484
Ke Katolické akci. 1936, 11, 8, s. 564–565
Konference křesťanských církví. 1937, 12, 8, s. 574–575
Království Boží. 1937, 12, 5, s. 353
Kristovo poselství. 1936, 11, 9, s. 633–634
Křesťané nezúčastnění. 1937, 12, 7, s. 493–494
Křesťanská povinnost k dnešní době. 1938, 13, 9, s. 624–626
Křesťanský východ. 1935, 10, 5, s. 316–317
Křesťanství neznamená spolek tichošlápků. 1935, 10, 4, s. 249–250
Křesťanství přibližuje k životu. 1937, 12, 2, s. 130–131
Kubeš: Maria. 1936, 11, 6, s. 416
Laické mnišství. 1936, 11, 10, s. 709–710
Lék z nejdůležitějších. 1937, 12, 7, s. 495–496

Lidské v Církví. 1936, 11, 10, s. 706–707
 Liturgické poslání Církve. 1936, 11, 2, s. 126–127
 Má, musí, nesmí. 1937, 12, 7, s. 497–498
 Misijní sdružení akademiků. 1935, 10, 8, s. 501–502
 Mnozí mužové jsou. 1935, 10, 6, s. 376
 My rosteme z renesance? 1935, 10, 9, s. 570–572
 Myši opouštějí koráb. 1938, 13, 4, s. 267–269
 Na nové cesty. 1938, 13, 10, s. 691–692
 Nadpřirozené posvěcení manželství. 1935, 10, 7, s. 437–439
 Naše povinnost k sociálním otázkám. 1936, 11, 8, s. 562–564
 Náboženská výchova v rodině. 1936, 11, 7, s. 487–489
 Náboženské vzdělání. 1937, 12, 9, s. 637–638
 Náboženský podklad našich sociálních povinností. 1937, 12, 4, s. 281–283
 Nejsme Mariánská družina! 1935, 10, 8, s. 505
 Nejsme sektou! 1935, 10, 8, s. 502–503
 Nepopulárnost katolictví. 1936, 11, 5, s. 339–341
 Nepoznali navštívení Božího. 1937, 12, 7, s. 492
 Německý liturgický týden v Moravské Třebové. 1936, 11, 9, s. 634–635
 Nové hnutí v Belgii. 1935, 10, 7, s. 442
 Nový katolický týdeník francouzský. 1938, 13, 1, s. 51–54
 Nový Schaller. 1935, 10, 10, s. 637–638
 Nový vůdce. 1936, 11, 1, s. 60–61
 Nutný základ nového křesťanského řešení světa. 1936, 11, 9, s. 631
 O časté svaté přijímání. 1936, 11, 1, s. 61–62
 O manželství. 1938, 13, 1, s. 48–49
 O reformu. 1938, 13, 9, s. 631–632
 O svaté kněžství. 1937, 12, 10, s. 714–716
 Odkřesťanování svátků. 1935, 10, 3, s. 185–186
 Odvaha k loučení. 1936, 11, 10, s. 701–702
 Okřtíme komunismus? 1936, 11, 8, s. 561–562
 Omyly v boji proti komunismu. 1937, 12, 3, s. 208–209
 Osudné mezery. 1938, 13, 10, s. 692–693
 Oživování víry. 1937, 12, 2, s. 126–127
 Paradox komunismu. 1937, 12, 10, s. 714
 Pascal. 1935, 10, 5, s. 314–316
 Písmo svaté. 1935, 10, 3, s. 186
 Pomocník v přiblížení k bratřím. 1935, 10, 2, s. 125
 Posvátná hudba. 1935, 10, 10, s. 633–634
 Práce apoštolská a pastýřská. 1937, 12, 7, s. 498–500
 Probuzení katolíků. 1936, 11, 2, s. 128
 Prožívání oběti mše svaté. 1937, 12, 9, s. 641–643
 Prožívání společenství našeho. 1935, 10, 8, s. 504
 Předpoklady Katolické akce. 1936, 11, 1, s. 62–63
 Převýchova našich spolků. 1935, 10, 10, s. 638–639
 Příklad dělnické mládeže. 1938, 13, 2, s. 123–125
 Přívěsky náboženství. 1935, 10, 10, s. 636–637
 Rač nám udělití svého pokoje. 1935, 10, 9, s. 568–569
 Rozkvet německé theologie. 1937, 12, 8, s. 573–574
 Rudolfovo dílo. 1936, 11, 5, s. 338–339
 Řád katolický. 1935, 10, 6, s. 376–377
 Řád ve věčném. 1935, 10, 3, s. 184
 Síla Kristova. 1935, 10, 6, s. 372

Sláva naše. 1938, 13, 10, s. 690–691
Slovník asketicko-mystický. 1937, 12, 5, s. 352
Smysl výchovy. 1937, 12, 7, s. 492–493
Sociální poselství apoštolů. 1938, 13, 8, s. 559–561
Stále ještě protestují. 1937, 12, 5, s. 355–356
Století Církve. 1937, 12, 8, s. 571
Svornost mezi katolíky. 1937, 12, 6, s. 426–428
Škodlivě mnoho náboženských knih. 1937, 12, 2, s. 124–125
Theologie našich temnot. 1936, 11, 7, s. 481–483
Ubitý den. 1935, 10, 7, s. 441–442
Úmrtí P. Lagrange. 1938, 13, 5, s. 339–341
Ústřední otázka. 1938, 13, 2, s. 126–128
Věčná matka nových cest. 1936, 11, 10, s. 709
Věčný vyhnanec. 1937, 12, 5, s. 356–357
Větrejme! 1935, 10, 5, s. 311–312
Vivi con la Chiesa. 1935, 10, 5, s. 317
Vy jste povstalci! 1935, 10, 7, s. 430–431
Vysoká náboženská škola. 1936, 11, 9, s. 639–640
Vzdělávací činnost. 1937, 12, 6, s. 424–425
Základ pastorače. 1936, 11, 5, s. 341–342
Zbořte chrám tento. 1937, 12, 9, s. 643
Zemřel velký duchovní vůdce. 1937, 12, 3, s. 207–208
Známe se? 1935, 10, 8, s. 505–506
Znáte dobře svou dobu? 1936, 11, 9, s. 636–639

Zásady a život

Boj o Boha v nás. 1926, 1, 6, s. 287–292
Vedení Bohem. 1926, 1, 5, s. 233–239

Zásady

Lačníme... 1926, 1, 1, s. 2–4
Stále prohlubuj! 1926, 1, 2, s. 61–65
Vedení Bohem. 1926, 1, 4, s. 189–191
Vzestup duše. 1926, 1, 3, s. 116–119

Ze sítě

Dcery nazaretské. 1948, 22, 8–9, s. 271–273
Hnutí biblické a liturgické. 1948, 22, 10, s. 296–297
Katolická misie. 1948, 22, 12, s. 361–362
Kristonoši. 1948, 22, 11, s. 335–336
Křesťan a doba. 1948, 22, 10, s. 300–302
On to Pán Bůh nějak zařídí... 1948, 22, 10, s. 302
Používáme času. 1948, 22, 10, s. 302–303
Připomínka. 1948, 22, 8–9, s. 274–275
Umíme mluvit k bratřím? 1948, 22, 10, s. 299–300
Vítězné porážky. 1948, 22, 8–9, s. 275
Zdaž jsou všichni proroky? 1948, 22, 10, s. 297–299

Žeň

*Stručná anotace (Dacík). 1947, 21, 12, s. 396
*Stručná anotace (Deml). 1929, 4, 6, s. 328
*Stručná anotace (Deml). 1930, 5, 2, s. 98–99
*Stručná anotace (Duperray). 1928, 3, 10, s. 505
*Stručná anotace (Durych). 1930, 5, 2, s. 99–100
*Stručná anotace (Durych). 1948, 22, 2, s. 80

- *Stručná anotace (Durych). 1929, 4, 8, s. 428–429
- *Stručná anotace (Durych). 1929, 4, 8, s. 429
- *Stručná anotace (Gillet). 1930, 5, 2, s. 100
- *Stručná anotace (Hynek). 1928, 3, 10, s. 508
- *Stručná anotace (Jerome de la Mère de Dieu). 1929, 4, 8, s. 430
- *Stručná anotace (Kadmi-Kohen). 1929, 4, 5, s. 270–271
- *Stručná anotace (Kučera). 1928, 3, 9, s. 458
- *Stručná anotace (Lemmonyer). 1928, 3, 10, s. 505
- *Stručná anotace (Louis de la Trinité). 1929, 4, 8, s. 430
- *Stručná anotace (Manning). 1928, 3, 9, s. 459
- *Stručná anotace (Nad novou Peckovou knihou). 1946, 20, 12, s. 354
- *Stručná anotace (Pecka). 1946, 20, 10, s. 292
- *Stručná anotace (Rouzaud). 1930, 5, 2, s. 103
- *Stručná anotace (Undset). 1929, 4, 8, s. 432
- *Stručná anotace (Zahradníček). 1946, 20, 10, s. 292
- *Stručná anotace (Zahradníček). 1948, 22, 2, s. 80

Žeň: Duchovní život

- *Stručná anotace (Cuttaz). 1930, 5, 3, s. 145
- *Stručná anotace (Duclos). 1928, 3, 3, s. 154
- *Stručná anotace (Emmerichová). 1930, 5, 3, s. 145
- *Stručná anotace (Letture Cateriniane). 1929, 4, 4, s. 220
- *Stručná anotace (Marie de l'Incarnation). 1930, 5, 3, s. 146
- *Stručná anotace (Masson). 1930, 5, 3, s. 146
- *Stručná anotace (Pottier). 1929, 4, 1, s. 55
- *Stručná anotace (Vernet). 1930, 5, 3, s. 148

Žeň: Kulturní problémy

- *Stručná anotace (Babler). 1928, 3, 1, s. 55

Žeň: Vnitřní život

- *Stručná anotace (Beckert-Federer). 1928, 3, 1, s. 51–52
- *Stručná anotace (Leclercq). 1929, 4, 2, s. 106
- *Stručná anotace (Fahey). 1928, 3, 1, s. 51
- *Stručná anotace (Gardeil). 1928, 3, 1, s. 50–51
- *Stručná anotace (Pastor). 1928, 3, 1, s. 51

Žeň: Z duchovního života

- *Stručná anotace (Alberti). 1942, 17, 2, s. 126
- *Stručná anotace (Beran). 1942, 17, 7, s. 445
- *Stručná anotace (Brož, Jirát). 1941, 16, 9, s. 617–618
- *Stručná anotace (Cowton). 1931, 6, 8, s. 476
- *Stručná anotace (Croonenborgh). 1930, 5, 1, s. 55
- *Stručná anotace (Delerue). 1929, 4, 7, s. 379
- *Stručná anotace (Deml). 1931, 6, 3, s. 172–173
- *Stručná anotace (Didon). 1930, 5, 8, s. 395
- *Stručná anotace (Durych). 1929, 4, 7, s. 377
- *Stručná anotace (Durych). 1933, 8, 10, s. 600
- *Stručná anotace (Egenter). 1929, 4, 3, s. 167
- *Stručná anotace (Fogelklou). 1929, 4, 7, s. 377
- *Stručná anotace (Galy). 1929, 4, 7, s. 377
- *Stručná anotace (George). 1942, 17, 8, s. 509
- *Stručná anotace (Gérest). 1930, 5, 1, s. 55
- *Stručná anotace (Ignác). 1942, 17, 6, s. 382–383
- *Stručná anotace (Karlík). 1936, 11, 10, s. 715

- *Stručná anotace (Kosmova Kronika česká). 1930, 5, 6, s. 299
- *Stručná anotace (Kreider). 1942, 17, 4, s. 254
- *Stručná anotace (Laurentii a Brundusito Opera omnia). 1941, 16, 9, s. 619
- *Stručná anotace (Laveille). 1929, 4, 3, s. 167
- *Stručná anotace (Lercaris). 1930, 5, 1, s. 55
- *Stručná anotace (Lippert). 1932, 7, 3, s. 176
- *Stručná anotace (Lützelner). 1942, 17, 6, s. 383–384
- *Stručná anotace (Meschler). 1930, 5, 1, s. 54–55
- *Stručná anotace (Mézard). 1929, 4, 3, s. 167–168
- *Stručná anotace (Odvalil). 1929, 4, 7, s. 378
- *Stručná anotace (Ovečka). 1929, 4, 7, s. 378
- *Stručná anotace (Perch). 1930, 5, 1, s. 55
- *Stručná anotace (Peschke). 1941, 16, 7, s. 458–459
- *Stručná anotace (Renaudin). 1939, 14, 5, s. 322
- *Stručná anotace (Riesterer). 1930, 5, 5, s. 252–253
- *Stručná anotace (Richstätter). 1930, 5, 1, s. 55
- *Stručná anotace (Salier). 1930, 5, 10, s. 492
- *Stručná anotace (Schaffran). 1942, 17, 7, s. 446–447
- *Stručná anotace (Schaler). 1934, 9, 2, s. 121
- *Stručná anotace (Scheeben). 1942, 17, 7, s. 447
- *Stručná anotace (Silva). 1942, 17, 5, s. 318–319
- *Stručná anotace (Terezie od Ježíše). 1939, 14, 5, s. 323
- *Stručná anotace (Thils). 1943, 18, 4, s. 254
- *Stručná anotace (Verdaguer). 1929, 4, 7, s. 378–379
- *Stručná anotace (Zasvěcení Srdci Ježíšovu). 1930, 5, 10, s. 492
- *Stručná anotace (Zlaté české legendy, 2. svazek). 1928, 3, 6, s. 305

Žeň: Z různých polí

- *Stručná anotace (Akvinský). 1929, 4, 2, s. 108
- *Stručná anotace (Barrault). 1930, 5, 3, s. 148
- *Stručná anotace (Bernanos). 1928, 3, 2, s. 109
- *Stručná anotace (Blatný). 1942, 17, 4, s. 255
- *Stručná anotace (Bloy). 1928, 3, 2, s. 109
- *Stručná anotace (Bochořák). 1942, 17, 4, s. 255
- *Stručná anotace (Brémond). 1930, 5, 3, s. 148–149
- *Stručná anotace (Cinek). 1931, 6, 9, s. 539–540
- *Stručná anotace (Cocteau). 1928, 3, 4, s. 205
- *Stručná anotace (Coolen). 1941, 16, 9, s. 620–621
- *Stručná anotace (Deml). 1930, 5, 6, s. 300
- *Stručná anotace (Deml). 1930, 5, 9, s. 444
- *Stručná anotace (Deml). 1931, 6, 8, s. 477
- *Stručná anotace (Deml). 1932, 7, 9, s. 556–557
- *Stručná anotace (Deml). 1929, 4, 2, s. 107
- *Stručná anotace (Durych). 1928, 3, 6, s. 306
- *Stručná anotace (Durych). 1928, 3, 7, s. 360
- *Stručná anotace (Durych). 1929, 4, 9, s. 480
- *Stručná anotace (Durych). 1931, 6, 6, s. 347–348
- *Stručná anotace (Durych). 1929, 4, 4, s. 220–221
- *Stručná anotace (Durych). 1929, 4, 4, s. 221
- *Stručná anotace (Federer). 1929, 4, 4, s. 221
- *Stručná anotace (Frejka). 1942, 17, 8, s. 511
- *Stručná anotace (Fumet). 1929, 4, 2, s. 108
- *Stručná anotace (Glabazňová). 1942, 17, 6, s. 384

- *Stručná anotace (Gunarsson). 1941, 16, 10, s. 698
- *Stručná anotace (Holan). 1932, 7, 5, s. 309–310
- *Stručná anotace (Chroniques VII.). 1929, 4, 4, s. 221
- *Stručná anotace (Järventaus). 1941, 16, 9, s. 621
- *Stručná anotace (Kierkegaard). 1929, 4, 7, s. 381
- *Stručná anotace (Kneipp). 1928, 3, 4, s. 205
- *Stručná anotace (Komenský). 1941, 16, 9, s. 621–622
- *Stručná anotace (Kytlicová). 1929, 4, 2, s. 110–111
- *Stručná anotace (Kytlicová). 1929, 4, 7, s. 379
- *Stručná anotace (Kytlicová). 1931, 6, 1, s. 61–62
- *Stručná anotace (Lazecký). 1934, 9, 7, s. 445
- *Stručná anotace (Lehmen). 1932, 7, 5, s. 310
- *Stručná anotace (Levaux). 1932, 7, 5, s. 310
- *Stručná anotace (Marková). 1942, 17, 7, s. 448
- *Stručná anotace (Medding). 1930, 5, 10, s. 496
- *Stručná anotace (Moretti). 1941, 16, 9, s. 622
- *Stručná anotace (Obendorferer: Die Heimat des hl. Geistes). 1931, 6, 5, s. 294
- *Stručná anotace (Obendorferer: Du meine Mutter). 1931, 6, 5, s. 294
- *Stručná anotace (Oberkofler). 1941, 16, 10, s. 699–700
- *Stručná anotace (Papini). 1930, 5, 3, s. 151
- *Stručná anotace (Pilecký). 1930, 5, 7, s. 352
- *Stručná anotace (Pregelj). 1931, 6, 7, s. 414
- *Stručná anotace (Przywara). 1929, 4, 7, s. 381
- *Stručná anotace (Riessler). 1928, 3, 4, s. 206–207
- *Stručná anotace (Ryba). 1942, 17, 4, s. 256
- *Stručná anotace (Schulz). 1943, 18, 4, s. 255–256
- *Stručná anotace (Spöttl-Altman). 1932, 7, 4, s. 247–248
- *Stručná anotace (Svensson). 1930, 5, 3, s. 152
- *Stručná anotace (Urbánková). 1942, 17, 5, s. 320
- *Stručná anotace (Vrbová). 1942, 17, 5, s. 320
- *Stručná anotace (Vyskočil). 1935, 10, 9, s. 584
- *Stručná anotace (Walló). 1942, 17, 7, s. 448
- *Stručná anotace (Zacherl). 1928, 3, 4, s. 207

Život

- Aby skrze nás lidé chválili Boha. 1939, 14, 3, s. 181–182
- Akademické setkání III. řádu dominikánského. 1940, 15, 8, s. 495–496
- Apoštolská konstituce Provida mater Ecclesia. 1947, 21, 11, s. 339–341
- Bible jako základ vyučování. 1947, 21, 1, s. 28
- Bl. Ludvík Grignon před prohlášením za svatého. 1942, 17, 3, s. 183–184
- Bouře na moři. 1939, 14, 5, s. 307–308
- Bůh má mnoho cest. 1939, 14, 9, s. 572–573
- Cesta kříže. 1939, 14, 1, s. 50
- Církev a Kristus. 1939, 14, 5, s. 310–311
- Církev úřadující. 1943, 18, 2, s. 122–124
- Církví ke Kristu. 1942, 17, 5, s. 303–304
- Co chceme. 1939, 14, 1, s. 46–47
- Deus semper major. 1947, 21, 1, s. 32
- Dionysios-Prometheus, Kristus. 1940, 15, 8, s. 493–495
- Diskuse o Církvi. 1941, 16, 8, s. 524–530
- Dissart: La montée čili nový typ románů. 1939, 14, 8, s. 505–506
- Drachovský: Dnešní člověk a náboženství. 1942, 17, 6, s. 370
- Duchovní autorita. 1940, 15, 1, s. 53–54

Dvě výstavy. 1947, 21, 8–9, s. 269–270
 Ekumenismus křesťanů mimokatolických. 1948, 22, 4, s. 144–145
 Estetické křesťanství. 1940, 15, 4, s. 241–243
 Exerciční dům, projektovaný pro V. Prahu. 1939, 14, 10, s. 634–635
 Hledání pravdy. 1943, 18, 9, s. 564–565
 Jak by to bylo krásné! 1940, 15, 5, s. 304
 Jak se dostati k lidem? 1942, 17, 6, s. 368–370
 Je to sen? 1947, 21, 4, s. 143
 Jeden Jidáš stačí. 1939, 14, 5, s. 311–312
 Jeden z málo známých pohledů na Katolickou akci. 1947, 21, 5, s. 182
 Jen když láska zůstane. 1939, 14, 7, s. 441–442
 Jen láska Boží stačí. 1939, 14, 6, s. 369–370
 Ještě k nové apologetice. 1944–1945, 19, 2, s. 116–117
 K Moehlerovu jubileu. 1939, 14, 10, s. 635–636
 K úmrtí Rademacherovu. 1939, 14, 7, s. 435–436
 Katolicismus v budoucnosti. 1940, 15, 8, s. 497–498
 Katolická akce ve Francii. 1946, 20, 3, s. 83–84
 Klášter otvírá bránu. 1947, 21, 12, s. 387
 Kláštery nemocných. 1947, 21, 12, s. 387–389
 Konec komediím se siderickým kyvadlem. 1942, 17, 8, s. 495
 Kongres pro sjednocení církví v Tambaranu. 1939, 14, 8, s. 506–507
 Korektura k liturgickému hnutí. 1940, 15, 8, s. 496–497
 Kristus a Církev. 1943, 18, 3, s. 177–178
 Kritikové nad kněžími. 1939, 14, 7, s. 439–440
 Křesťanství a sociální otázky. 1947, 21, 2, s. 66–67
 Křesťanství a úcta k lidskému tělu. 1940, 15, 5, s. 306–308
 Křesťanství není jen pasivní, nýbrž vede k nejvyšší aktivitě. 1939, 14, 3, s. 183–184
 Křesťanství nevyřešilo, křesťanství zklamalo. 1947, 21, 2, s. 64–66
 Láska Kristova pudí nás... 1947, 21, 5, s. 181–182
 Malá, ale naléhavá poznámka pro varhaníky. 1942, 17, 5, s. 308–309
 Marné mluvení. 1939, 14, 4, s. 248–249
 Méně kadidla. 1942, 17, 8, s. 497–498
 Mimořádná duchovní správa. 1941, 16, 4, s. 241–241
 Morálka a umění. 1943, 18, 5, s. 310–311
 Motu Proprio Pia XII. o podporování kněžského povolání. 1942, 17, 2, s. 110
 Mystika transcendentální a immanentní. 1941, 16, 8, s. 522–524
 Mystikové středověcí. 1944–1945, 19, 5, s. 310–311
 Myšlenka práce v italských školách. 1940, 15, 1, s. 51–52
 Myšlenky o církvi. 1943, 18, 6, s. 375–378
 Naše akce proti braní jména Božího nadarmo. 1942, 17, 6, s. 367–368
 Naše spojení s Kristem. 1942, 17, 1, s. 47–48
 Náboženská nevědomost. 1946, 20, 12, s. 347
 Náš Otec. 1939, 14, 6, s. 371–372
 Ne pouze náboženská výuka, nýbrž křesťanská výchova. 1943, 18, 7, s. 432–433
 Nebezpečí dialektické teologie Barthovy. 1939, 14, 8, s. 504
 Neboj se, stádečko! 1946, 20, 8–9, s. 239–240
 Nejbližší a nejvzdálenější. 1939, 14, 2, s. 116–117
 Nemůžeme zjednodušovat. 1939, 14, 8, s. 502–504
 Netrpěliví reformátoři. 1944–1945, 19, 5, s. 313–315
 Neúcta, která bolí. 1942, 17, 2, s. 109–110
 Nevezmeš jména Božího nadarmo! 1942, 17, 1, s. 50
 Neviditelná a viditelná. 1943, 18, 2, s. 121–122

Nevkus a záměrnost. 1942, 17, 1, s. 49–50
 Nezradit svého poslání. 1939, 14, 9, s. 571–572
 Nová potvrzení hrobu sv. Petra v Římě. 1942, 17, 8, s. 498–500
 Nové procesy o blahorečení a svatořečení. 1944–1945, 19, 2, s. 119–120
 Nové vydání Schallera. 1941, 16, 5, s. 304–305
 Nové vydání Scheebenovy theologie. 1941, 16, 6, s. 361–365
 O misie. 1948, 22, 1, s. 16–17
 O řeči. 1939, 14, 4, s. 245–246
 O řeči z prázdného srdce. 1939, 14, 7, s. 442
 O sektu nebo církve. 1946, 20, 6–7, s. 197–198
 O spojení křesťanů. 1941, 16, 7, s. 434–437
 O správnou apologetiku. 1941, 16, 3, s. 172–173
 Oběť. 1939, 14, 3, s. 179–180
 Obnova světa. 1946, 20, 4, s. 123–124
 Obnovení oratoria sv. Filipa Neri v Římě. 1939, 14, 7, s. 436–437
 P. Bernadot zemřel. 1942, 17, 3, s. 171–172
 Papežský centralismus. 1944–1945, 19, 3, s. 179–180
 Petr Maurin. 1947, 21, 10, s. 298–300
 Podezírání a široké srdce. 1947, 21, 3, s. 105–106
 Podstatné a nepodstatné v křesťanství. 1939, 14, 8, s. 504–505
 Pokora nás osvobodí. 1939, 14, 2, s. 115–116
 Povýšení naše. 1939, 14, 2, s. 114–115
 Pozdrav křesťanů. 1942, 17, 6, s. 366–367
 Poznati Krista. 1939, 14, 6, s. 373–374
 Poznámky o církvi. 1943, 18, 2, s. 121
 Poznej svou víru. 1939, 14, 5, s. 309–310
 Prvenství ducha. 1946, 20, 2, s. 55–57
 Přání nejúplnější a nejlepší. 1939, 14, 3, s. 179
 Přemozme pasivitu svých věřících. 1946, 20, 12, s. 341–342
 Psychologie a nauka duchovního života. 1940, 15, 5, s. 302–304
 Revue biblique v nové podobě. 1942, 17, 2, s. 111
 Rouhání malomyslnosti. 1939, 14, 4, s. 246–247
 Slavný i krvavý součet Církve ve Španělsku. 1940, 15, 8, s. 492–493
 Služebníci neužiteční. 1939, 14, 8, s. 507
 Smrtonoš. 1939, 14, 3, s. 180–181
 Snahy o spojení církví v Holandsku. 1947, 21, 11, s. 342–344
 Starost o kněze. 1943, 18, 1, s. 52–53
 Studijní dny řeholních sester ve Francii. 1946, 20, 12, s. 340–341
 Svaté obrázky. 1943, 18, 7, s. 429–432
 Svaté společenství. 1939, 14, 2, s. 115
 Svátosti společenství našeho. 1943, 18, 10, s. 629–631
 Šedesátiny Jaroslava Durycha. 1946, 20, 12, s. 337–338
 Tak už pozor na vánoční poesii! 1948, 22, 3, s. 110–111
 Theologický týden pro kněžstvo v Římě. 1939, 14, 7, s. 438–439
 Touha po pravé lásce. 1941, 16, 6, s. 370–371
 Trojí pedagogika. 1944–1945, 19, 2, s. 118–119
 Trojí vigilie. 1940, 15, 1, s. 52–53
 Učící a slyšící. 1943, 18, 3, s. 178
 Utrpení Ježíšovo trvá v Církvi. 1939, 14, 6, s. 372–373
 Úcta k svatému jménu. 1942, 17, 2, s. 111–112
 Úkoly Katolické akce. 1940, 15, 9, s. 558–560
 Ve zmatku není hospodin. 1939, 14, 4, s. 247–248

Viditelná. 1943, 18, 3, s. 176–177
Vnitřní misie. 1943, 18, 4, s. 233–236
Vrátiti se ke zřídlu. 1939, 14, 1, s. 49–50
Východní církev a mystika. 1944–1945, 19, 2, s. 115–116
Východní odštěpené církve na základě kacířství. 1942, 17, 5, s. 305–308
Vzpomínáme na H. Schella. 1940, 15, 5, s. 305–306
Začátek a konec duchovního života. 1940, 15, 1, s. 54–55
Zase jedna zbytečná a theologicky nepřesná novota. 1942, 17, 3, s. 173–176
Zpytování svědomí a pokušení k malomyslnosti. 1946, 20, 8–9, s. 238–239
Zvýšená pozornost pobožným knížkám. 1942, 17, 8, s. 497

Články

Aby on žil ve mně (Kurs vnitřní modlitby 10). 1929, 4, 10, s. 485–490
Aby život v hojnosti měli (Kurs o mystickém těle Kristově 8). 1937, 12, 8, s. 526–528
Abyste byli novým stvořením (Kurs duchovního života pro začátečníky 3). 1943, 18, 3, s. 133–137
Askese smyslového a vnitřního života (Základy duchovního života 4). 1941, 16, 4, s. 194–200
Bdi nad sebou (Kurs o duchovním očišťování 4). 1939, 14, 4, s. 205–210
Bdi nad svým srdcem (Základy duchovního života 10). 1941, 16, 10, s. 630–635
Běda světu pro pohoršení (Kurs o lásce k Bohu 10). 1932, 7, 10, s. 561–563
Blahoslavená Marie Cabrini. 1947, 21, 3, s. 91–95
Blahoslavení (Kurs o darech Ducha sv. 9). 1930, 5, 9, s. 411–416
Blíž k tobě, Bože, blíž! 1938, 13, 9, s. 577–578
Bohatý pro chudé (Kurs o kněžství 8). 1934, 9, 8, s. 449–452
Božský učitel (Kurs následování Krista 8). 1931, 6, 8, s. 417–421
Bratrské napomínání (Kurs o lásce k Bohu 7). 1932, 7, 7, s. 377–380
Budou všichni k Bohu učenliví (Kurs o darech Ducha sv. 1). 1930, 5, 1, s. 2–5
Budme prostí. 1928, 3, 8, s. 385–387
Budte dokonalí jako Otec váš (Kurs duchovního života pro začátečníky 5). 1943, 18, 5, s. 269–274
Budte dokonalí jako Otec váš! (Kurs duchovního života pro začátečníky 18). 1944–1945, 19, 7, s. 388–393
Bůh jest láska (Přátelství s Bohem 3). 1928, 3, 2, s. 57–60
Bůh, Otec Božího synovství (Kurs duchovního života pro začátečníky 4). 1943, 18, 4, s. 197–202
Cesta duše k Bohu. 1939, 14, 1, s. 1–3
Cesta naše (Kurs následování Krista 1). 1931, 6, 1, s. 5–9
Církev – Matka. 1947, 21, 8–9, s. 241–243
Církev a svět. 1947, 21, 11, s. 321–325
Církev duchovní matkou našeho Božího synovství (Kurs mystické cesty 17). 1943, 18, 10, s. 609–614
Církev hledající (Kurs o Církvi 3). 1935, 10, 3, s. 137–140
Církevní svatovláda (Kurs o Církvi 10). 1935, 10, 10, s. 587–590
Co křesťan miluje (Kurs o lásce k Bohu 3). 1932, 7, 3, s. 137–143
Co nás odvádí od vnitřní modlitby (Kurs vnitřní modlitby 3). 1929, 4, 3, s. 113–118
Ctnosti uskutečňující křesťanský život. (Kurs o ctnosti 1). 1936, 11, 1, s. 7–11
Dar bázně synovské (Kurs o darech Ducha sv. 8). 1930, 5, 8, s. 359–363
Dar moudrosti (Kurs o darech Ducha sv. 4). 1930, 5, 4, s. 153–157
Dar rady (Kurs o darech Ducha sv. 5). 1930, 5, 5, s. 201–204
Dar rozumu (Kurs o darech Ducha sv. 2). 1930, 5, 2, s. 58–64
Dar umění (Kurs o darech Ducha sv. 3). 1930, 5, 3, s. 105–108
Dary Ducha svatého ve vnitřní modlitbě (Mystická cesta 7). 1942, 17, 7, s. 393–397

Dej nám svou sílu! (Kurs o darech Ducha sv. 7). 1930, 5, 7, s. 305–309
 Den spojení po noci smyslů (Mystická cesta 5). 1942, 17, 5, s. 263–268
 Děťátko Boží. 1929, 4, 1, s. 1
 Dieu vivant: Živý Bůh. 1946, 20, 11, s. 324
 Dítě odchází od svého Otce (Kurs duchovního života pro začátečníky 6). 1943, 18, 6, s. 325–329
 Do Nového roku. 1927, 2, 1, s. 2
 Dobrý je k těm, kteří se mu odevzdávají (Kurs o duchovním očišťování 19). 1940, 15, 9, s. 520–524
 Dobrým nástrojem království Božího. 1946, 20, 12, s. 326–328
 Druhé obrácení (Kurs asketicko-mystický 5). 1938, 13, 6, s. 366–371
 Druhé obrácení (Základy duchovního života 9). 1941, 16, 9, s. 555–560
 Duch Otce a Syna, duch našeho synovství (Kurs duchovního života pro začátečníky 16). 1944–1945, 19, 5, s. 265–270
 Duchovní život mystického těla (Kurs o mystickém těle Kristově 6). 1937, 12, 6, s. 370–373
 Důkaz lásky. 1946, 20, 10, s. 261–268
 Hleďte nejprve království Boží. 1946, 20, 2, s. 35–38
 Hranice duchovního vedení. 1933, 8, 9, s. 499–505
 Chtít přátelství (Přátelství s Bohem 6). 1928, 3, 3, s. 120–124
 I srdce se chce modlit (Kurs vnitřní modlitby 7). 1929, 4, 7, s. 330–334
 Jak poznat trpné očišťování ducha (Kurs o duchovním očišťování 15). 1940, 15, 5, s. 261–266
 Jak rozjímat (Kurs vnitřní modlitby 5). 1929, 4, 5, s. 225–229
 Jak se chovati v temné noci smyslů (Mystická cesta 2). 1942, 17, 2, s. 68–74
 Jak se zachovati v temné noci smyslů (Kurs o duchovním očišťování 7). 1939, 14, 7, s. 398–403
 Jediný Pán. 1931, 6, 1, s. 1–2
 Jen jediná oběť (Kurs o kněžství 3). 1934, 9, 3, s. 135–138
 Ježíš Kristus, původce duchovního života. 1946, 20, 1, s. 5–10
 Ježíš Kristus, původce duchovního života (Kurs duchovního života pro začátečníky 1). 1943, 18, 1, s. 10–15
 Josefe nejstatečnější! 1944–1945, 19, 3, s. 130–133
 K výšinám (Kurs vnitřní modlitby 9). 1929, 4, 9, s. 433–438
 Ke konci jubilejního ročníku. 1946, 20, 12, s. 325–326
 Ke konci prvního ročníku. 1926, 1, 6, s. 281
 Ke kořenům. 1946, 20, 3, s. 66–69
 Kristus Král (Kurs následování Krista 10). 1931, 6, 10, s. 546–550
 Kristus učitel pravdy. 1946, 20, 6–7, s. 165–168
 Křesťanská poslušnost. (Kurs o ctnosti 4). 1936, 11, 5, s. 294–297
 Křesťanská vyrovnanost. 1946, 20, 8–9, s. 214–218
 Kurs o ctnosti spravedlnosti. (Kurs o ctnosti 2). 1936, 11, 3, s. 150–153
 Lásky a úcta synovská. (Kurs o ctnosti 3). 1936, 11, 4, s. 223–226
 Lásky jest pokojná (Kurs o lásce k Bohu 5). 1932, 7, 5, s. 258–262
 Lásky k bližnímu – láskou k údům Kristovým (Kurs o mystickém těle Kristově 10). 1937, 12, 10, s. 666–672
 Lásky milosrdná (Kurs o lásce k Bohu 6). 1932, 7, 6, s. 328–331
 Lásky radostná (Kurs o lásce k Bohu 4). 1932, 7, 4, s. 198–201
 Maria a Církev (Kurs o Církvi 5). 1935, 10, 5, s. 266–270
 Maria nám pomáhá růsti v lásce. 1948, 22, 5, s. 165–169
 Maria, matko má. 1948, 22, 2, s. 46–49

Maria, naše nebeská matka (Kurs duchovního života pro začátečníky 12). 1944–1945, 19, 1, s. 4–9
 Maria, ochránkyně našeho duchovního života. 1948, 22, 11, s. 315–318
 Mariina spolupráce na díle Vykoupení. 1948, 22, 4, s. 124–126
 Matka živých (Kurs o Církvi 7). 1935, 10, 7, s. 393–397
 Metody vnitřní modlitby (Kurs duch. života 16). 1927, 2, 7, s. 379–382
 Milosti plná (Kurs o milosti 5). 1933, 8, 5, s. 257–261
 Mluva mystiků a theologů. 1937, 12, 4, s. 275–278
 Mně žiti jest Kristus (Základy duchovního života 1). 1941, 16, 1, s. 12–15
 Mnoho povolanych a málo vyvolených (Mystická cesta 10). 1942, 17, 10, s. 592–598
 Modlitba zjednodušená (Kurs vnitřní modlitby 8). 1929, 4, 8, s. 385–389
 Modlitba, hovor dítěte s Otcem (Kurs duchovního života pro začátečníky 9). 1943, 18, 9, s. 519–524
 My pak jsme údy jeho (Kurs o Církvi 2). 1935, 10, 2, s. 73–77
 My víme, že přijde. 1935, 10, 1, s. 1–2
 Mystická cesta k Bohu (Kurs asketicko-mystický 1). 1938, 13, 1, s. 4–9
 Mystická kontemplace (Kurs asketicko-mystický 2). 1938, 13, 2, s. 74–79
 Mystické nazírání (Kurs asketicko-mystický 6). 1938, 13, 7, s. 435–439
 Na srdci Božím (Kurs duchovního života 14). 1927, 2, 6, s. 310–313
 Naše učitelka křesťanského života. 1947, 21, 5, s. 161–164
 Návrat k Oci (Kurs duchovního života pro začátečníky 7). 1943, 18, 7, s. 388–393
 Nejvážnější překážka (Základy duchovního života 3). 1941, 16, 3, s. 130–134
 Největší dar (Kurs o milosti 1). 1933, 8, 1, s. 22–25
 Nejvyšší kněz (Kurs o kněžství 1). 1934, 9, 1, s. 11–14
 Není v žádném jiném jméně spása. 1944–1945, 19, 8, s. 452–458
 Nepřeceňuj se ani se nepodceňuj. (Kurs o ctnosti 7). 1936, 11, 8, s. 509–512
 Nesváry a hádky (Kurs o lásce k Bohu 9). 1932, 7, 9, s. 511–514
 Nová cesta (Přátelství s Bohem 1). 1928, 3, 1, s. 6–11
 Nová láska. 1946, 20, 5, s. 132–134
 Nová svatost. 1946, 20, 11, s. 295–298
 O ctnosti vděčnosti. (Kurs o ctnosti 5). 1936, 11, 6, s. 365–367
 O nové křesťany. 1930, 5, 1, s. 45–48
 O novou svatost. 1947, 21, 4, s. 122–127
 O synovskou lásku k Bohu (Kurs o darech Ducha sv. 6). 1930, 5, 6, s. 257–261
 Oběť naše (Kurs o mystickém těle Kristově 9). 1937, 12, 9, s. 594–596
 Očisti svou modlitbu (Základy duchovního života 8). 1941, 16, 8, s. 471–480
 Očišťování svátostí pokání a duchovním vedením (Základy duchovního života 7). 1941, 16, 7, s. 398–404
 Očišťování víry (Kurs mystické cesty 12). 1943, 18, 2, s. 101–107
 Očišťování víry (Kurs o duchovním očišťování 12). 1940, 15, 2, s. 66–71
 Očišťování Ducha k vrcholům života (Kurs mystické cesty 11). 1943, 18, 1, s. 32–38
 Očišťování ke spojení s Bohem (Kurs o duchovním očišťování 1). 1939, 14, 1, s. 10–14
 Oddech duše před temnou nocí ducha (Kurs o duchovním očišťování 10). 1939, 14, 10, s. 599–604
 Odevzdanost do vůle Boží cestou dokonalosti (Kurs o duchovním očišťování 20). 1940, 15, 10, s. 581–585
 Odrazit od břehu (Kurs duchov. života 3). 1927, 2, 2, s. 57–62
 On je hlavou naší a my jsme jeho údy (Kurs o mystickém těle Kristově 2). 1937, 12, 2, s. 80–84
 Opora naše (Přátelství s Bohem 14). 1928, 3, 7, s. 318–322
 Osobnost a společenství v Církvi (Kurs o Církvi 6). 1935, 10, 6, s. 329–334
 Ovoce Ducha sv. (Kurs o darech Ducha sv. 10). 1930, 5, 10, s. 449–454

Ovoce trpného očistování smyslů (Kurs o duchovním očistování 8). 1939, 14, 8, s. 463–468

Pane, nauč nás se modliti! (Kurs následování Krista 5). 1931, 6, 5, s. 251–254

Panna Maria nás připravuje k dobrému přijetí svátostí. 1948, 22, 8–9, s. 243–246

Panna Maria nás volá k dokonalosti. 1948, 22, 12, s. 350–353

Panna Maria připravuje nás k modlitbě. 1948, 22, 10, s. 283–286

Pasivní očistování lásky (Kurs mystické cesty 14). 1943, 18, 4, s. 211–215

Plnost kněžství (Kurs o kněžství 10). 1934, 9, 10, s. 602–605

Po nejlepší cestě (Přátelství s Bohem 15). 1928, 3, 8, s. 365–370

Po sjezdě. 1930, 5, 8, s. 353

Podivuhodné působení milosti posvěcující v nás (Kurs o milosti 7). 1933, 8, 7, s. 380–384

Podobní Bohu (Kurs o milosti 2). 1933, 8, 2, s. 76–79

Pojďme na horu svatou (Kurs duch. života 2). 1927, 2, 1, s. 6–9

Pojďte za mnou. 1947, 21, 2, s. 46–49

Pokrm nového života (Kurs duchovního života pro začátečníky 8). 1943, 18, 8, s. 457–462

Pokušení Krista Pána (Kurs následování Krista 7). 1931, 6, 7, s. 353–357

Pokušení malomyslnosti. 1947, 21, 12, s. 363–367

Posvěcování obětí mše svaté (Mystická cesta 8). 1942, 17, 8, s. 451–457

Potřeba trpného očistování smyslů (Kurs o duchovním očistování 5). 1939, 14, 5, s. 271–275

Povaha trpného očistování smyslů (Kurs o duchovním očistování 6). 1939, 14, 6, s. 338–343

Povaha vlitého nazírání (Kurs asketicko-mystický 8). 1938, 13, 9, s. 595–598

Povolání k vyššímu duchovnímu životu. 1938, 13, 10, s. 644–652

Poznej se, aby ses očistil (Kurs o duchovním očistování 3). 1939, 14, 3, s. 138–142

Pravdomluvnost. (Kurs o ctnosti 6). 1936, 11, 7, s. 434–437

Pravíme vám... 1936, 11, 1, s. 1

Prostřednice života. 1948, 22, 3, s. 82–86

Prostředník (Kurs o kněžství 2). 1934, 9, 2, s. 65–69

Prostředník náš (Kurs následování Krista 2). 1931, 6, 2, s. 69–72

Přátelství posvěcující (Přátelství s Bohem 7). 1928, 3, 4, s. 161–164

Přátelství s Bohem (Kurs o milosti 6). 1933, 8, 6, s. 321–324

Přebývání nejsvětější Trojice ke spojení přetvářejícímu (Kurs mystické cesty 16). 1943, 18, 6, s. 333–339

Přijď království tvé! 1930, 5, 1, s. 1

Připravte duše své Bohu (Kurs vnitřní modlitby 2). 1929, 4, 2, s. 57–60

Přirozenost, zákon a láska. 1942, 17, 10, s. 612–617

Přivtělení ke Kristu (Kurs duchovního života pro začátečníky 2). 1943, 18, 2, s. 70–74

Přívětivost. (Kurs o ctnosti 10). 1936, 11, 9, s. 595–597

Původce nového života (Kurs o mystickém těle Kristově 3). 1937, 12, 3, s. 147–151

Radost dítek Božích (Přátelství s Bohem 20). 1928, 3, 10, s. 464–469

Rozdělení služebnosti kněžské (Kurs o kněžství 9). 1934, 9, 9, s. 527–530

Rozjímání pro všechny (Kurs vnitřní modlitby 6). 1929, 4, 6, s. 277–282

S druhého břehu. 1936, 11, 3, s. 199–203

Silou boží vedeni... (Přátelství s Bohem 10). 1928, 3, 5, s. 216–221

Skrze Marii k Ježíši. 1948, 22, 1, s. 2–5

Skrze něho, s ním a v něm (Kurs o mystickém těle Kristově 1). 1937, 12, 1, s. 3–5

Skrze Pána našeho Ježíše Krista. 1938, 13, 1, s. 1

Služebník řádu (Kurs o kněžství 6). 1934, 9, 6, s. 321–324

Soukromá zjevení a Fatima. 1948, 22, 2, s. 56–59

Společenství naše. 1943, 18, 8, s. 449–452
 Srdce a duše Církve (Kurs o Církvi 9). 1935, 10, 9, s. 527–530
 Stavme most (Kurs duchov. života 12). 1927, 2, 5, s. 253–256
 Strážce klíčů (Kurs o kněžství 4). 1934, 9, 4, s. 197–200
 Studenti! 1931, 6, 6, s. 297–298
 Sůl a světlo světa. 1944–1945, 19, 9–10, s. 517–521
 Sůl, světlo a kvas. 1947, 21, 6–7, s. 201–205
 Svatovojtěšské oslavy. 1947, 21, 5, s. 166
 Svátost jednoty Církve (Kurs o Církvi 8). 1935, 10, 8, s. 457–461
 Svou lásku ve mně, Pane, očišťuj (Kurs o duchovním očišťování 14). 1940, 15, 4, s. 196–199
 Tajemné tělo Kristovo (Kurs o Církvi 1). 1935, 10, 1, s. 2–7
 Tajemství mlčení. (Kurs o ctnosti 9). 1936, 11, 10, s. 656–658
 Temná noc ducha (Kurs o duchovním očišťování 11). 1940, 15, 1, s. 2–7
 Temná noc smyslů (Mystická cesta 1). 1942, 17, 1, s. 4–11
 Tělo, svět, ďábla přemáhám (Kurs o duchovním očišťování 2). 1939, 14, 2, s. 70–76
 Toto je vůle Boží: posvěcení naše (Kurs o duchovním očišťování 18). 1940, 15, 8, s. 458–461
 Tři údobí duchovního vývoje (Kurs asketicko-mystický 4). 1938, 13, 5, s. 294–299
 Tvůj bratr v nebeském Otci (Kurs duchovního života pro začátečníky 10 a 11). 1943, 18, 10, s. 595–600
 U zdrojů svátostí. 1948, 22, 6–7, s. 203–205
 Učitel apoštolů (Kurs následování Krista 6). 1931, 6, 6, s. 298–301
 Umění a moudrost přátel božích (Přátelství s Bohem 12). 1928, 3, 6, s. 260–265
 Umění a mravnost. 1938, 13, 4, s. 232–236
 Utrpení Páně (Kurs následování Krista 9). 1931, 6, 9, s. 481–485
 Utrpením ke slávě Kristově (Kurs o duchovním očišťování 16). 1940, 15, 6, s. 330–342
 Uvedení do života mystického (Kurs asketicko-mystický 3). 1938, 13, 3, s. 149–153
 Uzavíráme dílo. 1934, 9, 10, s. 593–594
 Uzavíráme prvý kruh. 1935, 10, 10, s. 585–586
 Účastníci svatosti Boží (Kurs o milosti 3). 1933, 8, 3, s. 129–132
 Účiny temné noci smyslu (Mystická cesta 3). 1942, 17, 3, s. 133–138
 Ústřední myšlenka nauky duchovního života (Kurs o mystickém těle Kristově 5). 1937, 12, 5, s. 298–301
 V Bohu (Kurs vnitřní modlitby 1). 1929, 4, 1, s. 12–17
 V domě Otce mého (Kurs duchovního života pro začátečníky 17). 1944–1945, 19, 6, s. 328–332
 V pláči i v úsměvech (Kurs vnitřní modlitby 4). 1929, 4, 4, s. 169–173
 V tebe, Bože, jsem doufal! (Kurs mystické cesty 13). 1943, 18, 3, s. 168–173
 V tebe, Hospodine, jsem doufal (Kurs o duchovním očišťování 13). 1940, 15, 3, s. 134–141
 Vánoční poselství. 1932, 7, 1, s. 1–2
 Vášně v lidském životě (Základy duchovního života 5). 1941, 16, 5, s. 262–267
 Ve světle... (Kurs duch. života 10). 1927, 2, 4, s. 198–201
 Velekněz náš (Kurs následování Krista 4). 1931, 6, 4, s. 190–194
 Veleknězi! 1929, 4, 10, s. 481
 Velké tajemství v Kristu a v Církvi (Kurs duchovního života pro začátečníky 15). 1944–1945, 19, 4, s. 215–221
 Věčné „proč?“ (Kurs o duchovním očišťování 17). 1940, 15, 7, s. 389–393
 Větší jest láska (Kurs o lásce k Bohu 1). 1932, 7, 1, s. 8–12
 Vlastní úkol kněžský (Kurs o kněžství 7). 1934, 9, 7, s. 391–394
 Vlastnosti lásky. 1947, 21, 1, s. 1–5

Vlité nazírání a jeho stupně podle svaté Terezie (Kurs asketicko-mystický 7). 1938, 13, 8, s. 506–511

Vnitřní modlitba a její stupně (Kurs mystické cesty 15). 1943, 18, 5, s. 282–289

Vnitřní skladba nazírané modlitby (Mystická cesta 9). 1942, 17, 9, s. 521–527

Vrůstání do mystického těla Kristova (Kurs o mystickém těle Kristově 7). 1937, 12, 7, s. 441–444

Vstupní brána do mystického života (Mystická cesta 6). 1942, 17, 6, s. 325–329

Všední den Božího dítěte (Kurs duchovního života pro začátečníky 13). 1944–1945, 19, 2, s. 69–73

Vůle Boží. 1947, 21, 10, s. 282–285

Vyjdi ze země své (Přátelství s Bohem, 17). 1928, 3, 9, s. 413–418

Výchova obrazivosti (Kurs duch. života 7). 1927, 2, 3, s. 132–136

Zapři sebe sama (Základy duchovního života 2). 1941, 16, 2, s. 71–76

Zapři sebe... (Kurs duchovního života 20). 1927, 2, 9, s. 493–496

Zapři sebe... (Kurs duchovního života 21). 1927, 2, 10, s. 555–562

Zasvěcen Hospodinu (Kurs o kněžství 5). 1934, 9, 5, s. 257–260

Základ milosti (Kurs o milosti 4). 1933, 8, 4, s. 193–196

Závist a nenávisť (Kurs o lásce k Bohu 8). 1932, 7, 8, s. 485–488

Zdroj jednoty (Kurs o mystickém těle Kristově 4). 1937, 12, 4, s. 228–232

Zdroj nadpřirozených zásluh (Kurs o milosti 9). 1933, 8, 10, s. 556–558

Zdroj našich nadpřirozených zásluh (Kurs o milosti 8). 1933, 8, 8, s. 448–451

Zjevuje se těm, kteří jsou blízko, i těm, kteří jsou daleko. 1934, 9, 1, s. 1–3

Zkoušky provázející temnou noc smyslů (Mystická cesta 4). 1942, 17, 4, s. 200–205

Zkoušky v temné noci smyslů (Kurs o duchovním očišťování 9). 1939, 14, 9, s. 526–531

Zpytování svědomí prostředkem k očištění duše (Základy duchovního života 6). 1941, 16, 6, s. 324–328

Zrození na kříži (Kurs duchovního života pro začátečníky 14). 1944–1945, 19, 3, s. 133–138

Zřízení Církve (Kurs o Církvi 4). 1935, 10, 4, s. 209–212

Život lásky (Kurs o lásce k Bohu 2). 1932, 7, 2, s. 63–66

Život náš (Kurs následování Krista 3). 1931, 6, 3, s. 123–127

Život z vnitřní modlitby (Kurs duchovního života 18). 1927, 2, 8, s. 433–436

V. Bibliografie braitových příspěvků ve Filosofické revue

Převzato od Heleny Pavlincové z publikace: PAVLINCOVÁ Helena: Bibliografie braitových příspěvků ve filosofické revue, in: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Brait 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: EDICE PROMÉTHEUS, 1998, 103.

Hvězdičkou (*) označuje Pavlincová vlastní formulace nadpisu, tam kde nadpis v časopise scházel. Bibliografie je textově upravena dle poznámkové aparátu doporučeného KTF UK v Praze pro bakalářské a diplomové práce.

*O náboženské mystice 2 (1930) 46

O odpovědnosti 4 (1932) 33-36

Objektivní platnost poznání a mravnosti ve filosofii sv. Tomáše 4 (1932) 67-70

Některé myšlenky z Platóna 4 (1932) 128-129

Náboženství v lidské přirozenosti 7 (1935) 7-11

Náboženské v člověku 7 (1935) 108-110

Kierkegaard 7 (1935) 126-129

Bhagavad Gita 8 (1936) 37-38

Nacionalismus a křesťanství 8 (1936) 81-84

Pokus o křesťanskou estetiku 8 (1936) 180-182

Lidský skutek s psychologického hlediska 9 (1937) 123-125

Křesťanství selhalo? 14 (1946) 21-23

Filosofie a theologie 16 (1948) 42-43

VI. Bibliografie braitových příspěvků v časopise Katolický kazatel

Převzato podle již zpracovaného přehledu Heleny Pavlincové: PAVLINCOVÁ Helena: Bibliografie braitových příspěvků v časopise Katolický kazatel, in: Silvestr M. Brait 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: EDICE PROMÉTHEUS, 1998, 103. Bibliografie je textově upravena dle poznámkové aparátu doporučeného KTF UK v Praze pro bakalářské a diplomové práce.

- Nový redaktor se předvádí a představuje (1937) 1
- Custos quid de nocte (Adorační) (1937) 36-40
- Věčnost a nezměnitelnost Boží (1937) 85-88
- Moudrost Boží (1937) 209-212
- Kniha náboženské útěchy (1938) 29-33
- Kniha náboženské síly (1938) 86-89
- Kniha naděje (1938) 164-168
- Kniha důvěry v Boha (1938) 302-305
- Kniha utrpení (1938) 354-356
- Kázání na 1. neděli adventní (1939) 245-246
- Kristus a ženy. Přednáška pro ženské spolky (1939) 282-284
- Svatý Petr a Kristus (1941) 122-124

VII. Bibliografie braitových příspěvků v časopise *Výhledy*

Tato monografie si nedělá nárok na úplný seznam braitových příspěvků v tomto časopise a to z důvodu, že jeho příspěvky často nelze přesně určit kvůli tomu, že u mnoha příspěvků chybí podpis autora.⁴²² Příspěvky jsou řazeny chronologicky a to ve dvou rubrikách, do kterých přispíval.⁴²³

Výhledy náboženské, kulturní, sociální

- Nacionalismus a křesťanství 1 (1939) 12-16
Nacionalismus a křesťanství II. 2 (1939) 84-88
Nezhyne rod, jenž věřit nepřestane 4 (1939) 197-200
Osobnost a společnost 5 (1939) 261-267
Podobno jest království Boží kvasu 8 (1939) 445-448
Svoboda a osobnost v Církvi 8 (1939) 451-458
Velké tajemství 10 (1939) 509-511
Křesťanský duchovní smysl práce 11 (1939) 582-587
Křesťanský trpěti 1 (1940) 5-10
Autorita a láska 2 (1940) 65-69
Svoboda dětí Božích 3 (1940) 129-132
Křesťan a příroda 6 (1940) 321-324
Studium jako základ 7 (1940) 385-388
Nové otázky v novém románě 8 (1940) 449-452
Revize 1 (1941) 1-4
Nové usilování o teologii Církve 2 (1941) 65-71

Výhledy do světa

- Sebevražda jako tvůrčí čin 1 (1939) 58-60
Láska rozumějící 1 (1939) 60-61
Žádáme ochranu pro svatého Václava 1 (1939) 64
Bojíte se kříže Kristova? 2 (1939) 120-121
O pravém poslání Církve 2 (1939) 124-125
Nový italský školský zákon 4 (1939) 260

---

⁴²² Tato poznámka se týká pouze rubriky *Výhledy do světa*.

⁴²³ Braito také přispíval do rubriky *Výhledy literární*, kde se však jeho činnost soustředila pouze na recenze literárních děl, které pro nás v tomto přehledu nemají zvláštní význam.

Pokřesťaniti civilní svátky 6 (1939) 384-386
Válka a mír podle křesťanského učení 6 (1939) 386
Nepřestaneme? 7 (1939) 438-439
Náboženská situace v Rusku 7 (1939) 440-442
Vydrancovaný katolicismus 8 (1939) 504
Nová setba 8 (1939) 504-505
Holandsko-flámský překlad Summy theologické 8 (1939) 505-506
Sociální smysl sjednocení křesťanů a jednoty víry 10 (1939) 564-565
Manila, centrum kulturního života Dalekého východu 10 (1939) 565
Čtvrtý náboženský týden italských akademiků 10 (1939) 565-566
Garcia Lorca 10 (1939) 566
Obrodná síla modlitby 10 (1939) 566-567
Snaha o poznání a přiblížení Japonska 10 (1939) 572
Gnose křesťanství 11 (1939) 633-634
Katechetický sborník 11 (1939) 634-635
Kněz a netvor 4 (1940) 238-239
Třetí náboženský týden na Sv. Kopečku 5 (1940) 309
Kníže mystiků do českého jazyka 5 (1940) 311-312
Národ rozptýlený 5 (1940) 315-316

VIII. Výběr publikací, příspěvků a článků o S. M. Braitovi

Publikace a příspěvky

Převzato od Libora Nekvindy: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braito 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 104 a dle vlastní potřeby doplněno o nové tituly věnující se této problematice.

BALÍK Stanislav, HANUŠ Jiří: Katolická církev v československu 1945-1989, Brno: CDK, 2007.

BARTOŇOVÁ Vojtěška: Eklesiologie II. vatikánského koncilu v porovnání s eklesiologií S. M. Braita (bakalářská práce obhájená na TF JU) České Budějovice 1996.

BRABEC Jan a kol.: Slovník zakázaných autorů 1948-1980, Praha, 1995.

DACÍK Reginald: Jak začínal..., zveřejněný příspěvek viz in: Silvestr M. Braito 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.

GABURA Maria Aquinas: Moje spomienky na otca Silvestra Braitu, OP, in: Silvestr M. Braito 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.

GŁOMBİK Czesław: Český novotomismus třicátých let, Olomouc: Votobia, 1995.

KAŠIČKA Zdeněk: Otec Braito. Životopis olomouckého dominikána 1898-1962, Praha: Krystal, 1993.

MOHELNÍK Benedikt: Eklesiologie Silvestra M. Braitu OP, in: NOVOTNÝ Vojtěch (ed.): Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století, Praha: Karolinum, 2007.

NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braito 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.

NOVOTNÝ Vojtěch: Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století, in: NOVOTNÝ Vojtěch (ed.): Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století, Praha: Karolinum, 2007.

NOVOTNÝ Vojtěch (ed.): Česká katolická eklesiologie druhé poloviny 20. století, Praha: Karolinum, 2007.

NOVOTNÝ Vojtěch: Teologie ve stínu. Prologomena k dějinám české katolické teologie druhé poloviny 20. století, Praha: Karolinum, 2007.

ONDOK Petr Josef: Silvestr M. Braito OP – eklesiolog, in: Teologický sborník 4 (1998).

PAVLINCOVÁ Helena: S. M. Braitó a filosofická revue, in: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braitó 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.

PICKHART Marcel: Gaudium de veritate (český tomismus od vydání encykliky aeterni patris až do začátku 50. let XX. století), in: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Braitó 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998.

ROTREKT Zdeněk: Skrytá tvář české literatury, Brno: Blok, 1993.

ŠTAMPACH Odilo: Eklesiologie Silvestra Braitó, in: Salve 3 (1998).

VAŠKO Václav: Neumlčená. Kronika katolické církve v československu po druhé světové válce I, Praha: Zvon, 1990.

VLČEK Vojtěch: Persekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964, Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2004.

Články

Převzato: NEKVINDA Libor (ed.): Silvestr M. Brait 1898-1962. Příspěvek k českému tomismu, Hradec Králové: Edice Prométheus, 1998, 104. Příspěvky nejsou upravovány podle doporučení KTF UK.

Česká filozofie ve 20. století. Brno, 1995.

Československý biografický slovník. Praha, 1992.

DVOŘÁKOVÁ, M. R. Osobní vzpomínka na P. Dr. Silvestra M. Brait (novinový článek z roku 1990 v archivu manželů Adámkových z Brna bez udání zdroje).

KOPECKÝ, J. Úsvit (Časopis přechodu, ale od čeho k čemu?). In *Náboženství v českém myšlení – první polovina 20. století*. Brno, 1993.

Kdo je kdo. *Katolický týdeník*, 1993, č. 21 (soutěž).

PAPICA, J. Ve věnci jubileí. *Neděle*, 1947, č. 38.

PECKA, D. K sedmdesátinám. *Katolické noviny*, 1968, č. 1.

PECKA, D. Dr. Silvestr M. Brait O. P. (novinový článek z roku 1968 v archivu manželů Adámkových z Brna bez udání zdroje)

PECKA, D. ThDr. S. M. Brait O. P. (novinový článek z roku 1968 v archivu manželů Adámkových z Brna bez udání zdroje)

PECKA, D. Trnitá cesta pokorného dominikána. In *Básníci ve stínu šibenice*. Řím, 1975.

SELUCKÁ, M. S. B., OP. *Perspektivy*, 1992, č. 6 (Příloha Katolického týdeníku) Za otcem Hlubiny (14.6. 1898 – 25. 9. 1962, Praha). *Nový život*, 1962, č. 11.

Anglická anotace

This essay is about the life and work of Czech theologian Silvestr Mario Brait. Who lived in the first half of the twentieth century. He is also well known as a poet, an essayist, a literary critic and an initiator of many cultural projects. He has established and run a review for spiritual life *Na hlubinu (1926-1948) (On depth)*, cultural review *Výhledy (1939-1940) (Outlook)* and homiletical magazine *Katolický kazatel (1937-1941) (Roman Catholic preacher)*.

He worked in Olomouc publication *Krystal* (S. M. Brait and R. Dacík published more than 100 books). Furthermore he has been publishing in magazine § „Philosophical review“. He has participate in Czech translation of Theological Summa of Tomáš Akvinský (6 volume, 1937-40). One of his most significant pieces of work is monograph *Církev* (Church). Which is an apologetical – dogmatical study (1948).

The author of this essay is mainly engaged in literary work of S. M. Brait. The essay is divided into tree main parts. The first part lucidly describes the life of S. M. Brait. In the second part the author is putting together the complete Brait's literary work. This part is segmented into his work in magazines and his monographic work. The third part is devoted to the main theological assets of S. M. Brait for Czech Catholic Church. The author is describeing Brait's main asset in the area of christologie, eklesiologie and ecumenicism. The author next emphasizes Brait's capability responding to current problems of his age. This essay is concluded with Brait's complete biography of his literary work.

Přibližný počet znaků

Tato práce má přibližný počet znaků (bez přílohy):

„ 175 696 “